

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Algemeen ambtsbericht Soedan

December 2025

Colofon

Plaats	Den Haag
Opgesteld door	Afdeling Ambtsberichten (MOA/AB)
Versienummer	1.0

Inhoud

Colofon.....	3
Inleiding.....	7
1 Landeninformatie en politieke ontwikkelingen.....	9
1.1 Inleiding in de bevolking van Soedan	9
1.2 Historische achtergrond	10
1.3 Politieke ontwikkelingen op binnenlands niveau.....	12
1.3.1 Opsplitsing van Tagadom	12
1.3.2 Parallele regering	12
1.3.3 Nieuwe premier.....	13
1.4 Vredesinitiatieven.....	14
1.5 Soedan en de VN.....	15
1.6 Geopolitieke context	16
1.6.1 Inleiding.....	16
1.6.2 Verenigde Arabische Emiraten (VAE)	16
1.6.3 Tsjaad	18
1.6.4 Kenia	18
1.6.5 Libië	19
1.6.6 Zuid-Soedan	20
1.6.7 Iran	21
1.6.8 Rusland.....	21
2 Overzicht van het conflict.....	23
2.1 Inleiding.....	23
2.2 SAF en gelieerde milities	23
2.2.1 Profiel en samenstelling	23
2.2.2 Wapens, gevechtstactieken en gedragingen.....	25
2.3 RSF en gelieerde milities	27
2.3.1 Profiel en samenstelling	27
2.3.2 Wapens, gevechtstactieken en gedragingen.....	29
2.4 Rebellengroepen in Darfoer	31
2.5 Het verloop van de strijd	33
2.5.1 Inleiding.....	33
2.5.2 West-Kordofan	34
2.5.3 Sennar.....	35
2.5.4 El Gezira	35
2.5.5 Witte Nijl.....	36
2.5.6 Noord-Kordofan	37
2.5.7 Khartoem	39
2.5.8 Darfoer	40
2.5.9 Zuid-Kordofan.....	51
2.5.10 Blauwe Nijl	51
2.5.11 Noordelijke Staat	52
2.5.12 Abyei	52
2.6 Reacties van internationale actoren op het geweld.....	53
2.6.1 Inleiding.....	53
2.6.2 Verenigde Staten (VS)	53
2.6.3 Artsen zonder Grenzen (AzG).....	54
2.6.4 Internationaal Strafhof.....	55

2.6.5	Europese Unie (EU)	56
2.6.6	VN-Mensenrechtenraad	56
2.6.7	Afrikaanse Unie (AU)	57
3	Kwantitatieve conflictgegevens.....	58
3.1	Inleiding.....	58
3.2	Onderzoeksbevindingen van de Sudan Research Group	58
3.3	Door ACLED geregistreerde geweldsincidenten en doden	59
3.4	Door OHCHR vastgelegde burgerdoden	63
4	Identiteit, nationaliteit en documenten	64
4.1	Inleiding.....	64
4.2	Identiteitsdocumenten en registraties in de burgerlijke stand.....	64
4.3	Huwelijksregistratie	65
4.4	Documentfraude	66
5	Mensenrechten	67
5.1	Inleiding.....	67
5.2	Rechtsgang en-bescherming	67
5.3	Arrestaties.....	69
5.3.1	Inleiding.....	69
5.3.2	Arrestaties in SAF-gebied	69
5.3.3	Arrestaties in RSF-gebied	71
5.3.4	Familieleden van activisten en mensenrechtenverdedigers.....	71
5.4	Detentieomstandigheden, mishandelingen en martelingen.....	72
5.5	Hulpverleners	74
5.6	Journalisten	78
5.7	Sociale media	82
5.8	Controleposten.....	83
5.9	Gedwongen verdwijningen.....	85
5.10	Interetnische relaties en interacties	86
5.11	Religieuze minderheden	89
6	Militaire dienstplicht en (gedwongen) rekrutering	90
6.1	Inleiding.....	90
6.2	(Gedwongen) rekrutering door SAF.....	90
6.3	(Gedwongen) rekrutering door de RSF	91
6.4	(Gedwongen) rekrutering van kindsoldaten	92
7	Humanitaire situatie.....	93
7.1	Inleiding.....	93
7.2	Binnenlandse ontheemden.....	94
7.3	Cholera	96
7.4	Voedselcrisis.....	97
7.5	Humanitaire hulp en de obstructie ervan	99
7.6	Ingestorte gezondheidssector	103
7.7	Vluchtelingen en asielzoekers in Soedan.....	104
7.7.1	Algemene asielcontext	104
7.7.2	Asielpraktijk	105
7.7.3	Eritreeërs in Soedan	107
8	Vrouwen.....	109
8.1	Inleiding.....	109
8.2	Maatschappelijke context	109

8.3	Gender-gerelateerd en seksueel oorlogsgeweld	110
8.4	Rechtsbescherming en opvang voor vrouwen	113
8.5	Vrouwelijke genitale verminking (FGM)	114
9	Lhbtqi+	115
9.1	Inleiding.....	115
9.2	Juridische context, strafvervolgning en rechtsbescherming	115
9.3	Maatschappelijke situatie van lhbtqi+	116
10	Alleenstaande minderjaren	118
10.1	Inleiding.....	118
10.2	Gezag over minderjarigen	118
10.3	Seksueel oorlogsgeweld tegen minderjarigen	119
10.4	Opvang voor alleenstaande minderjarigen	120
11	Soedanese vluchtelingen in naburige landen.....	121
11.1	Inleiding.....	121
11.2	Egypte	121
11.2.1	Algemene asielcontext	121
11.2.2	Verblijfsgronden.....	122
11.2.3	Uitzettingen	124
11.3	Kenia	125
11.3.1	Algemene asielcontext	125
11.3.2	Asielpraktijk	126
11.4	Tsjaad	127
11.4.1	Algemene asielcontext	127
11.4.2	Leefomstandigheden.....	129
11.5	Oeganda	130
11.5.1	Algemene asielcontext	130
11.5.2	Asielpraktijk	131
12	Terugkeer	134
12.1	Inleiding.....	134
12.2	Vrijwillige terugkeer vanuit Egypte	134
12.3	Omstandigheden bij terugkeer	135
12.4	Monitoring van de Soedanese diaspora	136
13	Bijlagen	138
13.1	Afkortingen en anderstalige begrippen	138
13.2	Kranten en nieuws- en kennisplatforms.....	139
13.3	Boeken	141
13.4	Rapporten en overige publicaties.....	141
14	Kaarten	145
14.1	Etnolinguïstische kaart van Soedan en Zuid-Soedan	145
14.2	Overzichtskaart van controlegebieden in Soedan (1 november 2025).....	146
14.3	Overzichtskaart van voedselonzeekerheid in Soedan (september 2025).....	147

Inleiding

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van de vragen en aandachtspunten in de *Terms of Reference* (ToR) van het ministerie van Asiel en Migratie. De ToR voor dit ambtsbericht is vastgesteld op 7 april 2025. Deze ToR is tezamen met het ambtsbericht gepubliceerd op de website van de Rijksoverheid.

In dit algemeen ambtsbericht wordt de situatie in Soedan beschreven voor zover deze van belang is voor de beoordeling van asielaanvragen van personen die afkomstig zijn uit dit land en voor de besluitvorming over terugkeer van afgewezen Soedanese asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van het algemeen ambtsbericht Soedan van mei 2024. De verslagperiode beslaat de periode van mei 2024 tot 28 november 2025. Op het moment van schrijven was er een oorlog gaande in Soedan. Veel van de beschreven ontwikkelingen zijn nog niet uitgekristalliseerd.

Dit ambtsbericht pretendeert niet volledig te zijn in het noemen van afzonderlijke veiligheidsincidenten en mensenrechtenschendingen; de specifiek vermelde incidenten zijn aangehaald ter onderbouwing en illustratie van een meer algemeen beeld.

Dit ambtsbericht betreft een feitelijke, neutrale en objectieve weergave van de bevindingen gedurende de onderzochte periode. Het is geen beleidsstuk en geeft niet de visie van de Nederlandse regering of het beleid jegens een land of regio weer. Het ambtsbericht bevat geen conclusies ten aanzien van het vreemdelingenbeleid.

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van openbare en vertrouwelijke bronnen, waarbij gebruik is gemaakt van zorgvuldig geselecteerde, geanalyseerde en gecontroleerde informatie. Bij de opstelling is onder meer gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties (VN), rapporten van (Europese) *Country of Origin Information* (COI)-organisaties, vakliteratuur, berichtgeving in de media en informatie van niet-gouvernementele organisaties (ngo's). De passages in dit ambtsbericht berusten op meerdere bronnen, tenzij anders vermeld of in het geval van algemeen onbetwiste feiten. De tekst is een synthese van bronnen. Waar kwantificaties gegeven worden, zijn deze te herleiden tot de bronnen. De geraadpleegde openbare bronnen zijn opgenomen in het dertiende hoofdstuk van dit ambtsbericht.

Een deel van de gebruikte informatie is ingewonnen tijdens een onderzoeksmissie¹ naar Nairobi (Kenia) en Kampala (Oeganda) die plaatsvond eind juni en begin juli 2025. Daarnaast is gebruik gemaakt van informatie afkomstig van de diplomatieke vertegenwoordiging van Nederland in Khartoem² en vertrouwelijke gesprekken en correspondentie buiten de dienstreis om. De op deze basis ingewonnen informatie is voornamelijk gebruikt ter ondersteuning en aanvulling van passages die zijn gebaseerd op openbare informatie. Deze bronnen zijn in het voetnotenapparaat aangemerkt als 'vertrouwelijke bron' en voorzien van een datum.

¹ In het Engels aangeduid als *fact-finding mission* (FFM).

² Vanwege de slechte veiligheidssituatie in Soedan waren de medewerkers van de Nederlandse ambassade in Khartoem verspreid over Den Haag, Addis Abeba (Ethiopië) en Nairobi.

Hoofdstuk 1 biedt een inleiding in de bevolkingssamenstelling en -omvang van Soedan en duidt kort de historische en politieke context van het land. Voorts bespreekt het de politieke ontwikkelingen die zich tijdens de verslagperiode voordeden, de vredesinitiatieven die werden ondernomen en de geopolitieke context. Hoofdstuk 2 biedt een overzicht van het conflict. Het behandelt de belangrijkste conflictpartijen en zet vervolgens het verloop van de strijd in de verscheidene conflict- en controlegebieden uiteen. Hoofdstuk 3 gaat aan de hand van kwantitatieve conflictgegevens nader in op de schaal en intensiteit van het geweld. Hoofdstuk 4 kijkt naar de afgifte van identiteitsdocumenten, registraties in de burgerlijke stand, huwelijksregistratie en documentfraude. Hoofdstuk 5 beschrijft de algehele mensenrechtensituatie in het land en behandelt onder meer arrestaties, detenties, mishandelingen en martelingen en de situatie van specifieke groepen, zoals die van hulpverleners, journalisten en sociale mediagebruikers. Ook benoemt dit hoofdstuk de relaties en interacties tussen verschillende bevolkingsgroepen en de situatie van religieuze minderheden, in het bijzonder die van christenen. Hoofdstuk 6 gaat in op de militaire dienstplicht, mobilisatie en (gedwongen) rekrutering en de inzet van kindsoldaten. Hoofdstuk 7 beschrijft de humanitaire situatie in het land, in het bijzonder de situatie van binnenlandse ontheemden,³ de cholera-uitbraak, de voedselcrisis, de humanitaire hulp en de obstructie ervan en de ingestorte gezondheidssector. Ook kijkt het naar de situatie van buitenlandse (niet-Soedanese) vluchtelingen in Soedan, in het bijzonder die van Zuid-Soedanezen, Ethiopiërs en Eritreeërs. Hoofdstuk 8, 9, 10 en 11 beschrijven de situatie van respectievelijk vrouwen, lhbtq+, (alleenstaande) minderjarigen en Soedanese vluchtelingen in de naburige landen, te weten Egypte, Kenia, Tsjaad en Oeganda. Hoofdstuk 12 gaat in op de vrijwillige terugkeer van Soedanezen vanuit Egypte naar Soedan, de omstandigheden bij terugkeer naar Soedan en de monitoring van de Soedanese diaspora. Hoofdstuk 13 bevat een lijst van afkortingen en anderstalige begrippen en een bibliografie. Tenslotte bestaat hoofdstuk 14 uit drie kaarten.

Begrippen uit het Arabisch worden niet op eenduidige wijze weergegeven in het Latijnse schrift. Er is voor gekozen om bij iedere term de meest voorkomende variant in de geraadpleegde literatuur te gebruiken. Alternatieve spellingswijzen staan in het voetnotenapparaat vermeld.

Bij de beschrijving van geweldsincidenten wordt voor de vermelding van aantallen slachtoffers afgegaan op de beschikbare berichtgeving. Indien de berichtgeving een expliciet onderscheid maakt tussen omgekomen burgers en combattanten, is dit onderscheid overgenomen. Indien een beschrijving in het ambtsbericht enkel spreekt van 'doden' en/of 'gewonden', mag worden aangenomen dat in de onderliggende berichtgeving niet gerapporteerd werd of de genoemde slachtoffers burgers dan wel combattanten waren.

³ In het Engels aangeduid als *internally displaced persons* (IDPs).

1 Landeninformatie en politieke ontwikkelingen

1.1 Inleiding in de bevolking van Soedan

Soedan ligt in Noordoost-Afrika en herbergt een diverse bevolking. De meerderheid van de Soedanese bevolking bestaat uit diverse groepen die zichzelf identificeren als 'Arabisch'. Het overige deel wordt in de literatuur en mediaberichtgeving afwisselend omschreven als 'Afrikaans', 'Afro-Soedanees', 'inheems', 'niet-Arabisch' of 'zwart'.⁴ In dit ambtsbericht wordt consequent de term 'Afrikaans' gebruikt. In Soedan geldt Arabisch zijn als de norm. De Arabische elite is voornamelijk afkomstig uit de Nijlvallei in het noorden van het land. Ook in andere delen van het land, zoals in de westelijke regio Darfoer, wonen Arabische groepen, zoals de Rizeigat, Misseriya, Kababish en Habbaniya.⁵

De classificaties 'Afrikaans' en 'Arabisch' zijn om verschillende redenen relatief en het onderscheid tussen beide bevolkingsgroepen is diffuus. Van oudsher bedreven Afrikaanse bevolkingsgroepen akkerbouw en leefden Arabische bevolkingsgroepen van nomadische veeteelt.⁶

Dit ambtsbericht pretendeert geenszins dat er op objectieve en verifieerbare wijze kan worden vastgesteld of een bevolkingsgroep of een persoon 'Afrikaans' of 'Arabisch' is. Wanneer er in het ambtsbericht wordt gesproken over 'Arabisch' of 'Afrikaanse' bevolkingsgroepen, gaat het om groepen die zichzelf als zodanig identificeren of als zodanig worden geïdentificeerd.

Darfoer vormt een multi-etnische lappendeken van zowel Afrikaanse als Arabische bevolkingsgroepen.⁷ De Fur,⁸ Masalit en Zaghawa zijn de drie Afrikaanse bevolkingsgroepen in Darfoer die het meest worden genoemd in de literatuur en mediaberichtgeving.⁹ Zij spreken allen Nilo-Saharaanse talen.¹⁰ Aangezien *Darfur* letterlijk 'Land van de Fur' betekent, beschouwen sommige Fur zichzelf als de 'oorspronkelijke' inwoners van deze regio.¹¹

Voor meer achtergrondinformatie over de samenstelling van de Soedanese bevolking wordt verwezen naar voorgaand ambtsbericht.¹² Paragraaf 5.10 beschrijft welke criteria en percepties burgers en gewapende actoren gebruikten om iemands (vermeende) etniciteit en regionale achtergrond te duiden.

Paragraaf 14.1 laat een etnolinguïstische kaart zien van Soedan en Zuid-Soedan.

⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 9.

⁵ Arita Baaijens, *Woestijnnomaden, Trektocht door Sudan*, uitgegeven in 2003, blz. 77 en 78. Daoud Hari, *De tolk, Mijn verhaal van Darfur*, uitgegeven in 2008, blz. 201. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 40. Andrea Behrends, *Lifeworlds in crisis, Making refugees in the Chad-Sudan borderlands*, uitgegeven in 2024, blz. 137. Radio Dabanga, *On World Day of Indigenous Peoples, Sudanese struggle between margins and massacres*, 9 augustus 2025.

⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 9. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 3-5, 14, 15, 50 en 51.

⁷ Baaijens, *Woestijnnomaden*, uitgegeven in 2003, blz. 44 en 45. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 9.

⁸ Ook aangeduid als 'Furawi'.

⁹ Hari, *De tolk*, uitgegeven in 2008, blz. 80. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 49.

¹⁰ James S. Olson, *The peoples of Africa, An ethnohistorical dictionary*, uitgegeven in 1996, blz. 183, 375, 608 en 609. Barbara F. Grimes (red.), *Ethnologue, Volume 1, Languages of the world*, uitgegeven in 2000, blz. 221, 224, 228 en 229.

¹¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 10.

¹² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 9 en 10.

Volgens de *Integrated Food Security Phase Classification* (IPC)¹³ woonden in oktober 2024 47.528.425 mensen in Soedan.¹⁴ Hieronder volgt een overzicht van het inwoneraantal per staat. In dit overzicht ontbreekt Abyei. Ten aanzien van dit grensgebied, dat wordt betwist tussen Soedan en Zuid-Soedan, vermeldde de IPC geen inwoneraantal (raadpleeg subparagraaf 2.5.12 voor meer informatie over de veiligheidssituatie en conflictdynamieken in Abyei). Onderstaande aantallen zijn enkel bedoeld om een indicatie te geven van de bevolkingsomvang per staat.

Aantal inwoners per staat (oktober 2024)

Staat	Aantal inwoners
El Gezira ¹⁵	5.439.140
Blauwe Nijl ¹⁶	1.470.448
Centraal-Darfoer	1.998.753
Oost-Darfoer	1.772.902
Gedaref	3.146.052
Kassala	3.035.321
Khartoem	5.190.110
Noord-Darfoer	2.770.811
Noord-Kordofan	2.300.592
Noordelijke Staat ¹⁷	1.430.815
Rode Zee ¹⁸	1.809.643
Nijl ¹⁹	2.368.732
Sennar ²⁰	2.676.891
Zuid-Darfoer	3.661.757
Zuid-Kordofan	2.098.395
West-Darfoer ²¹	1.301.489
West-Kordofan	1.823.319
Witte Nijl	3.233.255 ²²
Totaal	47.528.425

Bron: IPC.

1.2 Historische achtergrond

Soedan werd in 1956 onafhankelijk. Sindsdien speelde het leger vrijwel continu een leidende rol in het landsbestuur en de economie. In 1989 greep Omar al-Bashir (hierna: Bashir)²³ de macht. Zijn regeringspartij was van islamistische signatuur en heette de *National Congress Party* (Nationale Congrespartij, NCP).²⁴ In 2011 scheidde Zuid-Soedan zich na een jarenlange strijd af. In april 2019 kwam na dertig jaar een einde aan het bewind van Bashir. Massabetogingen door prodemocratische

¹³ De IPC is een gezaghebbende bron aangaande voedselonzeekerheid en honger en is gevestigd in Rome. Raadpleeg <https://www.ipcinfo.org> voor meer informatie over de IPC.

¹⁴ IPC, *The IPC Population Tracking Tool, Sudan: Acute Food Insecurity*, oktober 2024, geraadpleegd op 17 augustus 2025.

¹⁵ Ook gespeld als 'Aj Jazirah'.

¹⁶ In het Engels bekend als *Blue Nile*.

¹⁷ In het Engels en Arabisch bekend als *Northern State* en *Ash-Shamaliyah*.

¹⁸ In het Engels bekend als *Red Sea*.

¹⁹ In het Engels bekend als *River Nile*.

²⁰ Ook gespeld als 'Sinnar'.

²¹ In het Arabisch *Gharb-Darfur* geheten.

²² In het Engels bekend als *White Nile*.

²³ Ook gespeld als 'el-Béchir'.

²⁴ In het Arabisch stond de NCP bekend als *al-motamr al-watani*.

demonstranten, die zich hadden verenigd in zogeheten 'verzetscomités',²⁵ waren hieraan voorafgegaan.²⁶

Na de val van Bashir kwam er een civiel-militaire overgangsregering met Abdalla Hamdok, een voormalige econoom, als premier. In oktober 2021 nam Abdel Fattah al-Burhan (hierna: Burhan), de opperbevelhebber van de *Sudan Armed Forces* (Soedanese strijdkrachten, SAF), de macht over. Burhan behield het voorzitterschap van de *Transitional Sovereignty Council* (Soevereine Overgangsraad, TSC), dat hij had moeten overdragen aan een burger. Mohamed Hamdan Dagalo, beter bekend als 'Hemedti', werd de vicevoorzitter van de TSC. Hemedti stond aan het hoofd van de *Rapid Support Forces* (Snelle Ondersteuningstroepen, RSF),²⁷ een paramilitaire strijdmacht.²⁸

Er bestonden spanningen en wantrouwen tussen de SAF onder Burhan en de RSF onder Hemedti. Zo waren voornoemde partijen het oneens over hoe de SAF en de RSF moesten samengaan in een verenigd beroepsleger. In april 2023 onttaarden de tegenstellingen tussen de SAF en de RSF in een gewapend conflict. De strijd brak uit in de hoofdstad Khartoem en sloeg vervolgens over naar andere delen van Soedan, in het bijzonder Darfoer.²⁹

Als gevolg van de zware gevechten in Khartoem verplaatsten de SAF hun hoofdkwartier naar Port Soedan. Deze havenstad aan de Rode Zee werd tevens de zetel van de TSC, de aan de SAF-gelieerde overheid.³⁰ In de huidige verslagperiode brachten de SAF geheel Khartoem onder controle (zie subparagraaf 2.5.7). Op 26 augustus 2025 kwam het kabinet voor het eerst sinds de uitbraak van de oorlog in april 2023 bijeen in Khartoem. De nieuwe premier Kamil Idris (zie subparagraaf 1.3.3) zat de vergadering voor.³¹ In dit ambtsbericht verwijst de term '(Soedanese) autoriteiten' naar de in Port Soedan dan wel Khartoem gevestigde overheid.

Raadpleeg voorgaand ambtsbericht voor meer achtergrondinformatie over het ontstaan van het conflict.³² Op het moment van schrijven duurde de oorlog voort. Het conflict had gevolgen voor de veiligheids-, mensenrechten- en humanitaire situatie in het land. Hierover kan meer worden gelezen in de volgende hoofdstukken. De rest van dit hoofdstuk beschrijft de ontwikkelingen in de binnenlandse politiek en het geopolitieke krachtenveld tijdens de verslagperiode.

²⁵ In het Engels aangeduid als *resistance committees*.

²⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 11, 12 en 16. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 265. Nieuwe Rotterdamse Courant (NRC), *Wie houden de oorlog in Soedan gaande en met welk motief?*, 14 november 2025. Sudan War Monitor (SWM), *Introductory guide to Sudan's war*, *Who, what, where and why*, 14 november 2025. Süddeutsche Zeitung (SZ), *Der ignorierte Krieg*, 20 november 2025.

²⁷ De RSF heten in het Arabisch *Quwat al-Da'm al-Sari*. De RSF hebben een eigen website: <https://rapidsupportforce.com/en>.

²⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 12 en 13. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 265. The Continent, *The war about everything in Sudan*, 16 augustus 2025, blz. 16. Council on Foreign Relations (CFR), *The forgotten war in Sudan*, 7 november 2025. The Economist, *Hemedti: warlord, power-broker and the new sultan of Darfur*, 7 november 2025. SWM, *Introductory guide to Sudan's war*, 14 november 2025. SZ, *Der ignorierte Krieg*, 20 november 2025.

²⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 14. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 265 en 266. The Continent, *The war about everything in Sudan*, 16 augustus 2025, blz. 16. CFR, *The forgotten war in Sudan*, 7 november 2025. The Economist, *Hemedti*, 7 november 2025. NRC, *Wie houden de oorlog in Soedan gaande en met welk motief?*, 14 november 2025. SWM, *Introductory guide to Sudan's war*, 14 november 2025. SZ, *Der ignorierte Krieg*, 20 november 2025.

³⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 19 en 29.

³¹ Radio Dabanga, *UN Secretary-General calls Sudan PM Idris – Cabinet meets in Khartoum*, 27 augustus 2025. Radio Tamazuj, *Sudanese cabinet holds first meeting in Khartoum since war began*, 27 augustus 2025.

³² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 11-14.

1.3 Politieke ontwikkelingen op binnenlands niveau

1.3.1 Opsplitsing van Tagadom

In oktober 2023 richtten Soedanese burgergroepen in de diaspora in Addis Abeba, de hoofdstad van Ethiopië, een coalitie op genaamd *Tagadom* ('vooruitgang').³³ Dit civiele front stond onder leiding van oud-premier Hamdok (zie paragraaf 1.2) en streefde naar een vreedzame en inclusieve oplossing voor het conflict tussen de SAF en RSF. Daarnaast hoopte het na de beëindiging van de oorlog het democratiseringsproces in Soedan nieuw leven in te blazen.³⁴

Critici verweten Tagadom een gebrek aan inclusie. Veel verzetscomités (zie paragraaf 1.2), vakbonden, jongeren- en vrouwengroepen voelden zich niet door deze coalitie vertegenwoordigd.³⁵ Daarnaast bestond onder critici op zijn minst de perceptie dat Tagadom onder de invloed zou staan van de RSF. Dat kwam onder meer omdat Hamdok en Hemedti in januari 2024 een verklaring hadden ondertekend in Addis Abeba.³⁶ Tagadom benadrukte op zijn beurt neutraal te zijn.³⁷

Op 10 februari 2025 viel Tagadom uiteen in twee facties, te weten *Taasis* ('fundament')³⁸ en *Somoud* ('veerkacht').³⁹ Taasis steunde het idee om een parallelle regering uit te roepen die door de RSF werd gedomineerd (zie subparagraaf 1.3.2). Somoud hield daarentegen vast aan de beginselen van geweldloosheid en neutraliteit. Deze factie wenste zich niet te binden aan één van de strijdende partijen en werd geleid door Hamdok.⁴⁰

1.3.2 Parallelle regering

In februari 2025 kwam Taasis in Nairobi, de hoofdstad van Kenia, bijeen voor de ondertekening van een handvest. Daarin legde de coalitie, die bestond uit zes gewapende facties,⁴¹ de contouren vast van een door de RSF geleide tegenregering. Op 15 april 2025, twee jaar na de uitbraak van de oorlog, riepen de RSF daadwerkelijk een parallelle regering uit. Deze zogeheten *Government of Peace and Unity* ('Regering voor Vrede en Eenheid') stelde te streven naar een seculiere en gedecentraliseerde staat. Tevens wierp zij zich op als belangenbehartiger van de perifere gebieden die in het verleden waren gemarginaliseerd door de centrale overheid in Khartoem, zoals Darfoer en Kordofan.⁴²

³³ Ook gespeld als *Taqaddum*.

³⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 16.

³⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 16.

³⁶ In de Verklaring van Addis Abeba werden verschillende toezeggingen vastgelegd. Zo stelde Hemedti bereid te zijn om een wapenstilstand te sluiten met de SAF. Ook verklaarde hij te willen helpen met de terugkeer van miljoenen binnenlandse ontheemden. Daarnaast zegde Hemedti de vrijlating toe van 451 gevangenen. Ook gaven de RSF aan bereid te zullen zijn om in hun controlegebieden corridors te creëren ten behoeve van humanitaire hulp.

³⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 18 en 19. Vertrouwelijke bron, 10 april 2025.

³⁸ Ook gespeld als *Tas(s)is* en *Tasees*. In het Engels aangeduid als *Sudan Founding Alliance* (SFA).

³⁹ Ook gespeld als *Sumoud* en *Sumud*, in het Engels vertaald als *Resilience of Steadfast*. In het Engels staat deze coalitie ook bekend als *Civil Democratic Alliance (CDA) of Revolutionary Forces*.

⁴⁰ SWM, *Taqaddum splits over government-in-exile proposal*, 12 februari 2025. Al Jazeera, *After splinter, can Sudan's anti-war coalition reinvent itself?*, 20 februari 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

⁴¹ Het ging hierbij om de RSF van Hemedti, de *Sudan People's Liberation Movement-North* (SPLM-N) van Abdelaziz Al Hilu, de *Sudan Liberation Movement-Transitional Council* (SLM-TC) van Al-Hadi Idris, de *Gathering of the Sudan Liberation Forces* (GSLF) van Al-Tahir Hajar, de *Sudanese Alliance Forces* van Hafez Abdel Nabi en een afsplitsing van de *Justice and Equality Movement* (JEM) geleid door Suleiman Sandal. Ayin Network, *RSF's military alliances reshape the map of Sudan's war*, 21 maart 2025. Darfur24, *Hajar movement commander confirms fighting alongside RSF*, 20 november 2025. Darfur24, *Transitional Council commander threatens to advance on remaining areas of North Darfur*, 24 november 2025.

⁴² Vertrouwelijke bron, 21 februari 2025. Al Jazeera, *Sudan's RSF, accused of genocide, signs charter to form rival government*, 23 februari 2025. Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Al Jazeera, *Sudan paramilitary declares rival government two years into civil war*, 15 april 2025. Nederlandse Omroep Stichting (NOS), *RSF roept eigen regering uit: 'Vrede lijkt verder weg dan ooit'*, 16 april 2025. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

Dat de oprichtingsbijeenkomst van Taasis in Nairobi plaatsvond, had gevolgen voor de bilaterale betrekkingen tussen de Soedanese autoriteiten en Kenia, hetgeen wordt behandeld in subparagraaf 1.6.4.

In juli 2025 werd RSF-leider Hemedti benoemd tot voorzitter van de parallelle regering en Abdelaziz Al Hilu als vicevoorzitter.⁴³ Al Hilu leidde de *Sudan People's Liberation Movement-North* (Soedan Volksbevrijdingsbeweging-Noord, SPLM-N).⁴⁴ De SPLM-N stelde op te komen voor de Nuba, een verzameling van Afrikaanse bevolkingsgroepen. De SPLM-N opereerde in het Nuba-gebergte, gelegen in de zuidelijke staat Zuid-Kordofan. Sinds 2011 voerde zij een gewapende strijd tegen de centrale overheid in Khartoem.⁴⁵ Het aloude streven van de SPLM-N naar zelfbestuur voor de Nuba en een seculiere staat sloot aan bij de grondbeginselen die Taasis had geformuleerd.⁴⁶

Op 27 juli 2025 koos de Taasis-coalitie Nyala, de hoofdstad van Zuid-Darfoer en een RSF-bolwerk, als bestuurscentrum uit.⁴⁷ Op 30 augustus 2025 werd de parallelle regering onder Hemedti in Nyala beëdigd.⁴⁸ Een dag later kwam deze voor het eerst bijeen in dezelfde stad. Hemedti zat de vergadering voor.⁴⁹

Verschillende multilaterale organisaties verwierpen de oprichting van een parallelle regering in Soedan. De Arabische Liga⁵⁰ bracht op 27 juli 2025 een veroordelende verklaring uit.⁵¹ Op 4 augustus 2025 veroordeelde de Afrikaanse Unie (AU) de oprichting van een parallelle regering in Soedan. Daarnaast uitte zij zich bezorgd over de humanitaire situatie in het land en riep zij de strijdende partijen op om alle vijandelijkheden, in het bijzonder de belegering van El Fasher (zie subparagraaf 2.5.8),⁵² te staken. Verder veroordeelde de AU elke vorm van buitenlandse inmenging van het conflict.⁵³ Op 13 augustus 2025 verwierp de VN-Veiligheidsraad (VNVR)⁵⁴ eveneens de oprichting van een parallelle regering in Soedan. Deze bedreigde de territoriale integriteit van het land en verergerde het geweld en de humanitaire situatie, aldus de VNVR.⁵⁵ Op het moment van schrijven had geen land de tegenregering in Nyala erkend.⁵⁶

1.3.3 Nieuwe premier

Op 19 mei 2025 benoemde Burhan, de voorzitter van de TSC (zie paragraaf 1.2), Kamil Idris tot premier. Daarmee kwam Idris, een voormalige VN-functionaris, aan het hoofd te staan van de uitvoerende macht. Als premier maakte hij geen onderdeel uit van de TSC. Op dezelfde dag benoemde Burhan twee vrouwen tot lid van de TSC. Zij zouden binnen de raad Oost- en Centraal-Soedan

⁴³ Darfur24, *Tasis picks Hemedti as Chairman of the Leadership Council*, 1 juli 2025. Radio Tamazuj, *RSF's Hemedti to lead new alliance*, 2 juli 2025. Sudans Post, *Tasis Alliance announces leadership with Hemedti at the helm*, 2 juli 2025. Sudans Post, *RSF and allies form parallel gov't under Hemedti to challenge army rule*, 26 juli 2025. SWM, *Hemedti named president of RSF-led presidential council*, 27 juli 2025.

⁴⁴ De SPLM-N staat in het Arabisch bekend als *Al-Harakat al-Sha'abia li-Tahrir al-Sudan al-Shamal*.

⁴⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Soedan*, mei 2024, blz. 12 en 28.

⁴⁶ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

⁴⁷ Darfur24, *Thousands rally in Nyala to support RSF's parallel government*, 3 augustus 2025.

⁴⁸ Darfur24, *Members of Tasis Presidential Council take oath of office in Nyala, South Darfur*, 30 augustus 2025. Sudan Tribune, *Sudan's parallel government sworn in, unveils altered national emblem*, 30 augustus 2025.

⁴⁹ Sudan Tribune, *Dagalo chairs first parallel government meeting in Nyala, appoints prime minister*, 31 augustus 2025.

⁵⁰ In het Engels bekend als *Arab League* of *League of Arab States* (LAS). Raadpleeg www.lasportal.org/en/Pages/default.aspx voor meer informatie over de Arabische Liga.

⁵¹ Sudan News Agency (SUNA), *Arab League condemns formation of parallel government in Sudan*, 27 juli 2025.

⁵² Ook gespeld als 'Al-Fashir' en 'Al Fashar'.

⁵³ AU, *Communiqué of the 1293rd meeting of the Peace and Security Council held on 4 August 2025 on update on the situation in Sudan*, 4 augustus 2025.

⁵⁴ In het Engels bekend als *United Nations Security Council* (UNSC).

⁵⁵ VN, *Security Council rejects creation of rival government in Sudan*, 13 augustus 2025.

⁵⁶ Vertrouwelijke bron, 10 september 2025.

vertegenwoordigen.⁵⁷ Idris nam de taak op zich om een *Government of Hope* ('Regering van Hoop') samen te stellen, in het Arabisch aangeduid als *Amal*.⁵⁸

De benoeming van Idris riep gemengde reacties op. De AU verwelkomde de benoeming als een eerste stap naar een inclusief en democratisch bestel in Soedan.⁵⁹ Tassis, de door de RSF geleide coalitie, betichtte de AU van vooringenomenheid ten faveure van de SAF.⁶⁰ Somoud, de burgercoalitie die onder leiding stond van oud-premier Hamdok (zie subparagraaf 1.3.1), stelde ook dat de positieve reactie van de AU de machtspositie van de SAF legitimeerde.⁶¹

Naar aanleiding van de machtsovername door Burhan in oktober 2021 (zie paragraaf 1.2) had de AU het lidmaatschap van Soedan opgeschort. Deze situatie bleef in de verslagperiode ongewijzigd.⁶² Op 1 oktober 2025 verklaarde premier Idris dat de wedertoelating van Soedan tot de AU 'een kwestie van tijd' zou zijn.⁶³

1.4 Vredesinitiatieven

In de voorgaande verslagperiode vonden er verscheidene vredesinitiatieven plaats, die geen van alle leidden tot een vreedzame oplossing voor het conflict in Soedan. Zo initieerden Saoedi-Arabië en de Verenigde Staten (VS) een onderhandelingsproces tussen de SAF en de RSF in Jeddah,⁶⁴ een Saoedische havenstad aan de Rode Zee.⁶⁵

In augustus 2024 sponsorden de VS en Saoedi-Arabië een tiendaags vredesoverleg in de buurt van Genève, Zwitserland. Diplomaten van andere landen, zoals Egypte en de Verenigde Arabische Emiraten (VAE), namen deel aan de besprekingen. De SAF stuurden geen officiële delegatie naar het overleg. Zij gaven als reden de Emiraatse aanwezigheid op. De SAF beschuldigden de VAE van steun aan de RSF (zie subparagraaf 1.6.2). De gesprekken nabij Genève leidden niet tot een wapenstilstand. Wel gingen de Soedanese autoriteiten akkoord om voedselhulp toe te staan via de Tsjadische grensplaats Adré.⁶⁶ De autoriteiten oefenden weliswaar geen controle uit over het grensgebied tussen Oost-Tsjaad en Darfoer, maar indien hulporganisaties zonder toestemming van de Soedanese overheid hulp leverden vanuit Tsjaad, liepen zij het risico te worden geweerd uit SAF-gebied.⁶⁷ Raadpleeg paragraaf 7.5 voor meer informatie over de problematische verstandhouding tussen de strijdende partijen en de hulpsector.

⁵⁷ Al Jazeera, *Sudan's army leader al-Burhan appoints former UN official as prime minister*, 19 mei 2025. Sudan Post, *Sudan's Port Sudan authorities to appoint new Prime Minister in major political shift*, 19 mei 2025. Sudan Tribune, *Sudan's Burhan appoints Kamil Idris as prime minister, two women to Sovereign Council*, 19 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 2 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 10 juni 2025.

⁵⁸ NOS, *Ook met twee regeringen woekert de humanitaire crisis in Sudan voort*, 28 juli 2025. Middle East Eye (MEE), *Why Sudanese people are losing faith in the 'government of hope'*, 2 augustus 2025.

⁵⁹ AU, *The Chairperson of the African Union Commission welcomes appointment of civilian Prime Minister in Sudan*, 20 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 29 augustus 2025.

⁶⁰ Radio Dabanga, *AU's support for new Sudan PM sparks uproar among political and armed groups*, 22 mei 2025.

⁶¹ Radio Dabanga, *Hamdok's 'Sumoud' condemns AU endorsement of newly appointed Sudan PM*, 23 mei 2025.

⁶² Sudan Tribune, *African Union rejects Sudan's parallel government, holds firm on suspension*, 4 augustus 2025. Vertrouwelijke bron, 29 augustus 2025.

⁶³ Darfur24, *Kamil Idris: Sudan's return to the African Union is imminent*, 2 oktober 2025.

⁶⁴ In het Nederlands ook gespeld als 'Djedda'.

⁶⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 15 en 16.

⁶⁶ Vertrouwelijke bron, 16 augustus 2024. Al Jazeera, *Aid will enter Sudan by two routes, mediators say*, 23 augustus 2024. New York Times, *Peace talks at Swiss resort beckoned, Sudan's divided general wouldn't go*, 23 augustus 2024. NRC, *Vredesoverleg levert weinig op*, 27 augustus 2024. Vertrouwelijke bron, 9 september 2024.

⁶⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2025, blz. 75.

Op 12 september 2025 legden de ministers van Buitenlandse Zaken van de VS, Egypte, Saoedi-Arabië en de VAE een gezamenlijke verklaring af. De vier landen werkten samen in een verband dat bekendstond als de *Quad*.⁶⁸ Het samenwerkingsverband riep de SAF en de RSF op om tot een bestand van drie maanden te komen. Gedurende deze periode kon de humanitaire hulpverlening in Soedan op gang komen. Daarna diende het land door een overgangsfase van negen maanden te gaan met een onafhankelijk burgerbestuur als eindresultaat.⁶⁹

Verscheidene belanghebbende partijen, waaronder de burgercoalitie Somoud (zie subparagraaf 1.3.1) en de mensenrechtengroep *Emergency Lawyers*,⁷⁰ reageerden positief op de gezamenlijke verklaring. Ook de AU, de *Intergovernmental Authority on Development* (Intergouvernementele Autoriteit voor Ontwikkeling, IGAD)⁷¹ en de VN verwelkomden het voorstel.⁷²

Op het moment van schrijven waren de onderhandelingen omtrent een staakt-het-vuren (ShV) nog gaande.⁷³

1.5 Soedan en de VN

In de voorgaande verslagperiode was het voor de VN moeilijk om een bemiddelende rol te spelen in het conflict in Soedan.⁷⁴ Deze situatie bleef hetzelfde gedurende de verslagperiode.

In september 2024 presenteerde een onderzoeksmissie van de VN-Mensenrechtenraad⁷⁵ haar bevindingen ten aanzien van het conflict in Soedan. Zij concludeerde op basis van interviews met 182 personen dat er in Soedan een cultuur van straffeloosheid heerste. Dezelfde onderzoeksmissie adviseerde de VNVR onder meer om een wapenembargo voor geheel Soedan⁷⁶ in te stellen en een vredesmacht te formeren met als doel om de Soedanese burgerbevolking te beschermen.⁷⁷ De Soedanese autoriteiten wezen de aanbeveling omtrent een vredesmacht af en omschreven de VN-Mensenrechtenraad als een 'gepolitiseerd en illegaal lichaam'.⁷⁸

⁶⁸ 'Quad' stond voor *Quadrilateral Security Dialogue of Quadrilateral Mechanism*. Het Quad-initiatief heette ook wel het *Quartet* ('Kwartet').

⁶⁹ Al Arabiya, *US, Saudi Arabia, Egypt, UAE call for three-month truce in Sudan*, 12 september 2025. Moatinooon, *Quartet pushes for Sudan truce as 9-month transition looms*, 12 september 2025. Radio Tamazuj, *U.S., Saudi Arabia, UAE, Egypt propose roadmap for peace in Sudan*, 12 september 2025. United States Department of State (USDoS), *Joint statement on restoring peace and security in Sudan*, 12 september 2025. Darfur24, *'Quartet' proposes ceasefire and transitional process in Sudan*, 13 september 2025.

⁷⁰ De Emergency Lawyers werden in februari 2019 officieel opgericht met als doel om juridisch advies te verlenen aan slachtoffers van staatsrepressie. In het Arabisch staat deze groep bekend als *Mouhamou Eltawarie*. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁷¹ IGAD telt acht lidstaten: Djibouti, Eritrea, Ethiopië, Kenia, Somalië, Zuid-Soedan, Soedan en Oeganda. Raadpleeg <https://igad.int> voor meer informatie over IGAD.

⁷² Sudan Tribune, *Political, human rights and union forces welcome 'Quartet' commitments to end Sudan war*, 13 september 2025. Sudan Tribune, *AU, IGAD welcome Quad's Sudan peace plan amid government scepticism*, 14 september 2025. Darfur24, *AU, IGAD welcome quartet proposal to end Sudan war*, 15 september 2025. Radio Dabanga, *Quartet statement and Sudanese aspirations for peace to end suffering*, 16 september 2025. Darfur24, *UN official backs Quartet push for humanitarian truce in Sudan*, 18 september 2025. Darfur24, *'Sumud' proposes preparatory committee to launch political process in Sudan*, 17 oktober 2025.

⁷³ Vertrouwelijke bron, 27 november 2025.

⁷⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 20.

⁷⁵ In het Engels aangeduid als *Human Rights Council* (HRC).

⁷⁶ Op het moment van schrijven gold er een wapenembargo voor Darfoer.

⁷⁷ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Sudan: UN Fact-Finding Mission outlines extensive human rights violations, international crimes, urges protection of civilians*, 6 september 2024. Vertrouwelijke bron, 20 september 2024.

⁷⁸ British Broadcasting Corporation (BBC), *Sudan rejects UN call for peace force to protect civilians*, 8 september 2024. Vertrouwelijke bron, 20 september 2024.

Op 18 november 2024 werd binnen de VNVR gestemd over een resolutie die door het Verenigd Koninkrijk (VK) en Sierra Leone was opgesteld. De VN-resolutie riep de SAF en de RSF onder meer op tot een wapenstilstand en om de gemaakte afspraken in Jeddah te eerbiedigen, zoals bescherming van de burgerbevolking en verlening van doorgang aan humanitaire hulp. Veertien leden van de VNVR steunden het voorstel, maar de Russische Federatie (hierna: Rusland) sprak haar veto uit. Rusland omschreef de resolutie als een 'demonstratie van neokolonialisme' en stelde met het veto de soevereiniteit van Soedan te willen eerbiedigen.⁷⁹ Subparagraaf 1.6.8 beschrijft hoe Rusland zich verder positioneerde ten aanzien van Soedan.

Tijdens de voorgaande verslagperiode riepen de SAF de internationale gemeenschap op om de RSF aan te merken als een 'terroristische organisatie'.⁸⁰ Op 25 september 2025 herhaalde premier Idris deze oproep tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN)⁸¹ in New York.⁸²

1.6 Geopolitieke context

1.6.1 Inleiding

Het conflict in Soedan speelde zich af in een complexe geopolitieke context.⁸³ In deze paragraaf staat hoe verschillende landen zich verhielden tot het conflict in Soedan en de oorlogvoerende partijen. De beschrijving is geenszins uitputtend en kijkt enkel naar ontwikkelingen en gebeurtenissen die van belang zijn om tot een algemeen begrip te komen van het geopolitieke krachtenveld.

1.6.2 Verenigde Arabische Emiraten (VAE)

In de voorgaande verslagperiode ontstonden er diplomatieke spanningen tussen Soedan en de VAE. De Soedanese autoriteiten beschuldigden de VAE ervan wapens te leveren aan de RSF. De Emiraatse autoriteiten ontkenden militaire steun te geven aan welke conflictpartij in Soedan dan ook.⁸⁴

In de verslagperiode herhaalden de Soedanese autoriteiten de beschuldiging dat de VAE wapensteun verleenden aan de RSF.⁸⁵ Ook bleven er in de verslagperiode mediaberichten verschijnen over de vermeende wapensteun van de VAE aan de RSF. Deze steun zou onder meer bestaan uit uniformen, ammunitie, transportvoertuigen, drones en geavanceerd artillerie- en luchtafweergeschut.⁸⁶ De

⁷⁹ Vertrouwelijke bron, 14 november 2024. Vertrouwelijke bron, 19 november 2024. NOS, *Rusland vetoot VN-resolutie met oproep staakt-het-vuren oorlog Sudan*, 19 november 2024.

⁸⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 22.

⁸¹ In het Engels aangeduid als *United Nations General Assembly* (UNGA).

⁸² Radio Tamazuj, *Sudan's prime minister urges UN to designate RSF as terrorist group*, 26 september 2025. Radio Dabanga, *Sudan PM demands UN action from 'existential dangers'*, 27 september 2025.

⁸³ Vertrouwelijke bron, 19 juni 2025. The EastAfrican, *Sudan war ropes in each of its neighbours*, 21 juni 2025. Sudan Tribune, *How regional powers obstruct peace in Sudan*, 4 augustus 2025. De Morgen, *Hoe de wereld bijdraagt aan de vergeten burgeroorlog*, 1 september 2025. Trouw, *In Soedan speelt de wereld een sinister spel om goud, olie en mineralen*, 5 november 2025. NOS, *Wapensmokkel, goud en geopolitiek, De strijd in Sudan is meer dan een burgeroorlog*, 6 november 2025.

⁸⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 25 en 26.

⁸⁵ Al Jazeera, *Civil war in Sudan takes centre stage at UN*, 19 juni 2024. The Independent, *Sudan accuses UAE of fueling war with weapons to paramilitary rivals, UAE calls claim 'ludicrous'*, 19 juni 2024. Sudan Tribune, *Sudan demands UAE halt interference, support for RSF*, 25 november 2025.

⁸⁶ The Guardian, *'Smoking gun' evidence points to UAE involvement in Sudan civil war*, 25 juli 2024. The Guardian, *Leaked UN experts report raises fresh concerns over UAE's role in Sudan war*, 14 april 2025. NRC, *Rol Emiraten in Soedan laat strategie van machtspolitiek in Afrika zien*, 18 april 2025. The New York Times, *Conquering soccer and arming warlords*, 29 juni 2025. Africa Intelligence, *Behind Bosaso Airport, the UAE's key hub for supplying arms to Sudan*, 1 juli 2025. The Wall Street Journal (WSJ), *How U.A.E. arms bolstered a Sudanese militia accused of genocide*, 28 oktober 2025. MEE, *Exclusive, Inside the UAE's secret Sudan war operation at Somalia's Bosaso*, 31 oktober 2025. Financial Times (FT), *Sudan civil war atrocities cast spotlight on UAE*, 4 november 2025. Sudan

VAE ontkenden stellig wapens te leveren aan de RSF en omschreven de Soedanese beschuldigingen onder meer als 'ongefundeerd', 'onwaar' en 'desinformatie'.⁸⁷

Soedan spande bij het Internationaal Gerechtshof (IGH) een rechtszaak aan tegen de VAE. Het IGH is de hoogste rechtbank van de VN en behandelt geschillen tussen staten.⁸⁸ Volgens Soedan waren de VAE door middel van hun steun aan de RSF schuldig aan genocide tegen de Afrikaanse bevolkingsgroepen in Darfoer, in het bijzonder de Masalit in West-Darfoer. De VAE spraken van een 'cynische publiciteitsstunt' en stelden dat de Soedanese autoriteiten daarmee probeerden om de aandacht af te leiden van de misstanden die de SAF pleegden. Op 5 mei 2025 verwierp het IGH de zaak. Soedan en de VAE hadden weliswaar allebei het genocideverdrag van 1948 ondertekend, maar de VAE hadden daarbij een voorbehoud gemaakt bij artikel 9 van het verdrag. Dit hield in dat andere staten de VAE niet konden aanklagen wegens genocide. Derhalve had het hof geen rechtsmacht om over deze zaak te oordelen.⁸⁹

Op 6 mei 2025 kondigde Soedan aan om de diplomatieke banden met de VAE te verbreken. Deze aankondiging volgde op het oordeel van het IGH en een reeks drone-aanvallen op Port Soedan, waarover meer kan worden gelezen in subparagraaf 2.3.2. Soedan riep daarbij de eigen ambassadeur uit de VAE terug en omschreef het land als een 'vijandige staat'. Het Emiraatse ministerie van Buitenlandse Zaken verklaarde het besluit niet te erkennen. Volgens de VAE vormden de Soedanese autoriteiten in Port Soedan namelijk niet de wettige regering van Soedan. Het land diende te worden bestuurd door een civiele regering, aldus de Emiraatse reactie.⁹⁰

Op 4 augustus 2025 beschuldigden de Soedanese autoriteiten de VAE ervan dat zij de inzet van Colombiaanse huurlingen aan de zijde van de RSF zouden organiseren en bekostigen (zie subparagraaf 2.3.1).⁹¹ Hierop schortten de Emiraatse autoriteiten de vluchten tussen de VAE en Soedan op.⁹² Op het moment van schrijven was al het vlieg- en scheepvaartverkeer tussen de VAE en Soedan opgeschort, aldus een bron.⁹³ Op 5 september 2025 diende Soedan bij de VNVR een formele klacht in omtrent de gestelde betrokkenheid van de VAE bij de inzet van Colombiaanse

Research, Analysis and Advocacy, *How we know the UAE continues to supply the RSF*, 9 november 2025. NRC, *Wie houden de oorlog in Soedan gaande en met welk motief?*, 14 november 2025.

⁸⁷ VNVR, *Letter dated 26 June 2024 from the Chargée d'affaires a.i. of the Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations addressed to the President of the Security Council*, 27 juni 2024. VNVR, *Letter dated 21 September 2024 from the Permanent Representative of the United Arab Emirates to the United Nations addressed to the President of the Security Council*, 23 september 2024. VNVR, *Letter dated 20 November 2024 from the Permanent Representative of the United Arab Emirates to the United Nations addressed to the President of the Security Council*, 21 november 2024. Darfur24, *UAE describes Sudan's accusations as "false allegations"*, 6 augustus 2025.

⁸⁸ Het IGH staat in het Engels bekend als *International Court of Justice* (ICJ). Het hof is gevestigd in het Vredespaleis te Den Haag. Raadpleeg <https://www.vredespaleis.nl/gerechtshoven/internationaal-gerechtshof/> voor meer informatie over het IGH.

⁸⁹ BBC, *Top UN court rejects Sudan's bid to sue UAE for genocide*, 5 mei 2025. NOS, *Internationaal Gerechtshof wijst genocidezaak Sudan tegen VAE af*, 5 mei 2025. The Guardian, *Sudan fails in attempt to make UAE accountable for acts of genocide*, 5 mei 2025. The New York Times, *U.N. court drops Sudan's genocide case against U.A.E.*, 5 mei 2025.

⁹⁰ The Guardian, *Sudan to cut ties with United Arab Emirates over alleged RSF support*, 6 mei 2025. Emiraats ministerie van Buitenlandse Zaken, *UAE does not recognize the decision of Port Sudan Authority*, 7 mei 2025. Radio Dabanga, *Sudan cuts ties with UAE*, 7 mei 2025. The EastAfrican, *Sudan labels UAE 'hostile state', cuts diplomatic ties*, 7 mei 2025. Centre for Information Resilience (CIR), *Alleged drone strikes in Port Sudan*, 13 mei 2025.

⁹¹ Sudan Today, *Sudan accuses UAE of financing Colombian mercenaries in support of RSF*, 4 augustus 2025. Le Monde, *Le Soudan accuse les Emirats arabes unis de financer des mercenaires colombiens pour aider les paramilitaires*, 5 augustus 2025. The Independent, *Sudan accuses the UAE of funding Colombian mercenaries to fight alongside the RSF in civil war*, 5 augustus 2025.

⁹² Radio Dabanga, *UAE suspends Sudan flights as accusations of RSF links continue*, 7 augustus 2025.

⁹³ Vertrouwelijke bron, 10 september 2025.

huurlingen. De Emiraatse autoriteiten deden de door Soedan ingediende bewijsstukken af als 'verzonnen'.⁹⁴

1.6.3 Tsjaad

In de voorgaande verslagperiode ontstonden er bilaterale spanningen tussen Soedan en Tsjaad. De Soedanese autoriteiten beschuldigden Tsjaad ervan dat de VAE via Tsjadisch grondgebied wapen- en munitieleveranties leverden aan de RSF. De Emiraatse wapens werden naar verluidt naar de luchthaven van Amdjarass⁹⁵ in Oost-Tsjaad gevlogen. Vervolgens werden ze over land vervoerd naar Darfoer, de thuisbasis van de RSF.⁹⁶

In de verslagperiode liepen de spanningen tussen Soedan en Tsjaad verder op. Generaal Yasir Atta, plaatsvervangend bevelhebber van de SAF en lid van de TSC (zie paragraaf 1.2), merkte op 23 maart 2025 op dat de Tsjadische luchthavens bij Ndjamena en Amdjarass 'legitieme militaire doelwitten' waren in de optiek van de SAF. Volgens hem werden de Emiraatse wapenleveranties voor de RSF via deze twee vliegvelden ingevlogen. Het Tsjadische ministerie van Buitenlandse Zaken veroordeelde Atta's uitspraak en sprak over een 'oorlogsverklaring' en 'onverantwoorde retoriek'.⁹⁷

Een bron wees erop dat significante aantallen Tsjadiërs meevochten in Soedan, zowel aan de zijde van de SAF als aan de zijde van de RSF. Vanwege de werkloosheid in Tsjaad verhuurden zij zich als strijder aan de oorlogvoerende partijen in Soedan. Het was onbekend hoeveel Tsjadiërs er deelnamen aan de strijd in Soedan, maar dezelfde bron had gehoord van milities in Darfoer die grotendeels uit Tsjadiërs bestonden.⁹⁸

1.6.4 Kenia

De door de RSF-geleide Taasis-coalitie kwam in februari 2025 in Nairobi bijeen ter voorbereiding voor de oprichting van een parallelle regering (zie subparagraaf 1.3.2). Op 20 februari 2025 bracht het Soedanese ministerie van Buitenlandse Zaken een persverklaring uit. Daarin rekende het Kenia aan dat Taasis op Keniaanse bodem een oprichtingsconferentie had kunnen beleggen. In dit verband sprak Soedan van een 'vijandige en roekeloze daad'. Ook nam het land de Keniaanse president William Ruto kwalijk dat hij in januari 2024 Hemedti had ontvangen. Kenia gaf op zijn beurt aan enkel een platform te willen bieden voor vredesbesprekingen en -initiatieven.⁹⁹

Voorts haalde Soedan zijn ambassadeur uit Kenia terug en op 13 maart 2025 schortte het Soedanese ministerie van Handel per direct de import van alle Keniaanse producten op, waaronder thee.¹⁰⁰ Op het moment van schrijven was het importverbod van kracht.¹⁰¹

⁹⁴ Sudan Tribune, *Sudan files UN complaint over alleged UAE-backed Colombian mercenaries in Darfur*, 6 september 2025. Sudan Today, *Sudan accuses UAE of recruiting Colombian mercenaries to support paramilitary groups*, 9 september 2025. FT, *Sudan accuses UAE of sponsoring mercenaries to fight for rebels*, 10 september 2025.

⁹⁵ Ook gespeld als 'Am Jars' en 'Am-Djarass'.

⁹⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 25 en 26.

⁹⁷ BBC, *Chad condemns Sudan's airport threat as 'declaration of war'*, 24 maart 2025. SWM, *Sudanese general vows military action against Chad*, 27 maart 2025.

⁹⁸ Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

⁹⁹ The EastAfrican, *Ruto's game of chance in solving Sudan crisis*, 19 februari 2025. Soedanees ministerie van Buitenlandse Zaken, *Press statement*, 25/23, 20 februari 2025.

¹⁰⁰ Sudan Tribune, *Sudan bans Kenyan imports over support for paramilitary force*, 13 maart 2025. BBC, *Sudan bans all imports from Kenya after it hosted civil war rivals*, 14 maart 2025.

¹⁰¹ Vertrouwelijke bron, 10 september 2025.

1.6.5 Libië

Reeds in de voorgaande verslagperiode onderhielden de RSF banden met veldmaarschalk Khalifa Haftar, een krijgshoofd die het oostelijke deel van Libië controleerde. Zijn verzameling van strijdgroepen werd afwisselend het *Libyan National Army* (Libische Nationale Leger, LNA) of de *Libyan Arab Armed Forces* (LAAF) genoemd.¹⁰² In dit ambtsbericht wordt eenduidig de afkorting 'LAAF' gehanteerd.

Eind 2024 stelde een groep VN-deskundigen vast dat verschillende LAAF-eenheden toestonden dat logistieke hulpmiddelen, zoals terreinwagens en brandstof, via hun controlegebied werden vervoerd naar zowel RSF- als SAF-gezinde militieën.¹⁰³ In november 2025 bracht *The Sentry* een onderzoeksrapport uit,¹⁰⁴ waarin stond dat Haftar op verzoek van de VAE brandstof zou leveren aan de RSF.¹⁰⁵

Op 7 juni 2025 kwam het in de Libisch-Soedanese grensstreek tot een treffen tussen een Libisch bataljon, gelieerd aan de LAAF,¹⁰⁶ en de *Joint Force*, een Darfoeriaanse strijdmacht die verbonden was aan de SAF (zie paragraaf 2.4).¹⁰⁷ Daarbij vielen enkele doden en het Libische bataljon maakte één strijder van de *Joint Force* krijgsgevangen.¹⁰⁸ De SAF hielden Haftar verantwoordelijk voor het geweldsincident en spraken van een daad van 'agressie tegen Soedan'. Ook stelden de SAF dat Haftar in zijn handelen zou worden gesteund door de VAE.¹⁰⁹ Libische troepen onder Haftar zouden de RSF ook hebben geholpen bij de verovering van het drielandpunt tussen Libië, Soedan en Egypte,¹¹⁰ waarover meer kan worden gelezen in subparagraaf 2.5.11.

Eind juli 2025 publiceerde het *Centre for Information Resilience* (CIR)¹¹¹ een artikel, waaruit bleek dat de RSF een militaire basis hadden in het zuidoosten van Libië, dichtbij de grens met Soedan en Egypte. Het CIR had honderden filmpjes op sociale media en satellietbeelden geanalyseerd. Op basis van dat onderzoek kwam het onderzoekscentrum tot de conclusie dat het kamp van de RSF in de Libische woestijn honderden voertuigen telde en dat de aanwezige strijders schouderemblem droegen van de RSF. Sommige van deze voertuigen doken na verloop van tijd op in video's op andere locaties, bijvoorbeeld in Noord-Darfoer.¹¹²

¹⁰² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 26 en 27.

¹⁰³ VNVR, *Final report of the Panel of Experts established pursuant to resolution 1973 (2011) concerning Libya*, 13 december 2024, blz. 9, 11 en 86.

¹⁰⁴ *The Sentry* is gevestigd in Washington D.C. en verricht onderzoek naar transnationale financiële malversaties en misdaden tegen de menselijkheid. Raadpleeg <https://thesentry.org> voor meer informatie over deze mediaorganisatie.

¹⁰⁵ *The Sentry*, *Inside job, Libya's fuel smuggling escalation*, november 2025, blz. 27 en 28.

¹⁰⁶ Het ging om het zogeheten *Subul al-Salam Battalion* (ook gespeld als *Sabil al-Salam* en *Sabal al-Salam*).

¹⁰⁷ De precieze locatie van het gevecht bevond zich in het gebied van Jebel Uweinat, ook wel gespeld als 'Jebel al-Uwaynat'.

¹⁰⁸ Darfur24, *Libyan Army clashes with Joint Forces on the Sudan-Libya border*, 7 juni 2025.

¹⁰⁹ Al Jazeera, *Sudanese army accuses Libya's Haftar joint border attack with RSF*, 10 juni 2025. Darfur24, *SAF: Khalifa Haftar's Libyan forces attacked our border garrison*, 10 juni 2025. MEE, *Sudanese army accuses Libya's Haftar of joint border attack with RSF*, 11 juni 2025. Sudans Post, *Port Sudan blames Haftar militia for RSF border assault*, 11 juni 2025.

¹¹⁰ MEE, *UAE and Haftar behind RSF capture of Sudan's triangle border region*, 12 augustus 2025.

¹¹¹ Het CIR verricht digitaal onderzoek naar mensenrechtenschendingen en oorlogsmisdaden wereldwijd, in het bijzonder in Myanmar (voorheen 'Birma'), Oekraïne en Soedan. Ten aanzien van Soedan heeft het CIR een specifiek project genaamd *Sudan Witness*. Raadpleeg <https://www.info-res.org/sudan-witness/> voor meer informatie.

¹¹² CIR, *How we found an RSF military camp in the Libyan desert*, 31 juli 2025.

1.6.6 Zuid-Soedan

In de voorgaande verslagperiode was de bilaterale relatie tussen Soedan en Zuid-Soedan betrekkelijk goed.¹¹³ In de huidige verslagperiode kwam deze relatie onder druk te staan.¹¹⁴

Toen de SAF in de voorgaande verslagperiode terreinwinst boekten in Omdoerman,¹¹⁵ kwam aan het licht dat er Zuid-Soedanese huurlingen dienden in de gelederen van de RSF.¹¹⁶ Bij de SAF en de daaraan gelieerde milities ontstond de perceptie dat de RSF steun ontvingen van Zuid-Soedan. Volgens SAF-generaal Atta bestond 65% van de RSF-troepenmacht uit Zuid-Soedanezen.¹¹⁷

In januari 2025 heroverden de SAF en de daaraan gelieerde milities Wad Madani,¹¹⁸ de hoofdstad van de Centraal-Soedanese staat El Gezira. In de nasleep van deze herovering maakten de SAF en de daaraan gelieerde milities Zuid-Soedanese burgers tot doelwit (zie subparagraaf 2.5.4). Hierop verzocht Ramadan Goc, de Zuid-Soedanese minister van Buitenlandse Zaken, de VNVR om een onderzoek in te stellen naar de moordpartijen op Zuid-Soedanezen in Soedan. Het Soedanese ministerie van Buitenlandse Zaken deed deze oproep af als 'een poging tot buitenlandse inmenging in een binnenlandse aangelegenheid'.¹¹⁹

In de verslagperiode dreigden de gewapende conflicten in Soedan en Zuid-Soedan in elkaar over te lopen. In Zuid-Soedan brak geweld uit tussen het Zuid-Soedanese regeringsleger¹²⁰ van president Salva Kiir en de *Sudan People's Liberation Movement-in-Opposition* (SPLM-IO)¹²¹ van Riek Machar. De SPLM-IO was een Zuid-Soedanese oppositiegroep die vooral aanhang genoot onder de Nuer.¹²² In maart 2025 vond er een tweedaags gevecht plaats tussen de RSF en de SPLM-IO in het grensgebied van Soedan en Zuid-Soedan.¹²³ Uit de mediaberichtgeving bleek niet hoeveel slachtoffers daarbij waren gevallen. Volgens diplomatieke bronnen zouden de RSF en de SPLM-IO worden gesteund door respectievelijk Zuid-Soedan en Soedan. Het zou niet de eerste keer zijn dat beide landen een proxy-oorlog tegen elkaar voerden. In het verleden had Soedan ook Zuid-Soedanese rebellen gesteund en andersom.¹²⁴

Begin september 2025 verscheen in de media het bericht dat wapenleveranties vanuit de VAE, die bestemd waren voor de RSF, via het Zuid-Soedanese luchtruim naar onder meer Tsjaad zouden worden gevlogen (raadpleeg subparagraaf 1.6.3 voor meer informatie over de vermeende luchtbrug van de VAE naar Tsjaad).¹²⁵

¹¹³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 17.

¹¹⁴ SWM, *Greater Sudan and the risk of regional war*, 12 maart 2025.

¹¹⁵ Ook wel de 'tweelingstad van Khartoem' genoemd. Omdoerman vormt onderdeel van 'Groot-Khartoem'.

¹¹⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 17.

¹¹⁷ SWM, *Unfolding diplomatic tensions between Sudan and South Sudan*, 27 januari 2025. Sudan Tribune, *Sudan, South Sudan diplomatic crisis escalates over violence against nationals*, 5 februari 2025.

¹¹⁸ In de Soedanese volksmond kortweg 'Madani' genoemd.

¹¹⁹ SWM, *Unfolding diplomatic tensions between Sudan and South Sudan*, 27 januari 2025. Sudan Tribune, *Sudan, South Sudan diplomatic crisis escalates over violence against nationals*, 5 februari 2025.

¹²⁰ De Zuid-Soedanese krijgsmacht staat bekend als de *South Sudan People's Defence Forces* (SSPDF).

¹²¹ De *Sudan People's Liberation Movement-in-Government* (SPLM-IG) is de regeringspartij van Zuid-Soedan en geniet vooral aanhang onder de Dinka, een bevolkingsgroep die een Nilo-Saharaanse taal spreekt.

¹²² Deze bevolkingsgroep spreekt een Nilo-Saharaanse taal.

¹²³ Het treffen vond plaats nabij de grens tussen de Soedanese deelstaat Blauwe Nijl en de Zuid-Soedanese deelstaat Opper-Nijl (Engels: *Upper Nile*).

¹²⁴ SWM, *Sudan's RSF clashes with South Sudan's SPLA-IO*, 18 maart 2025. NRC, *De oorlog in Soedan heeft desastreuze effecten: deze maand zijn conflicten en chaos overgeslagen op buurlanden*, 23 maart 2025. Al Jazeera, *Is Sudan's war merging with South Sudanese conflicts?*, 29 maart 2025.

¹²⁵ Africa Intelligence, *Salva Kiir's difficult balancing act on the Sudanese border*, 4 september 2025.

1.6.7 Iran

In 2016 verbraken Soedan en Iran hun diplomatieke betrekkingen, maar in de verslagperiode werden deze volledig hersteld. In juli 2024 wisselden Port Soedan en Teheran ambassadeurs uit.¹²⁶ Toen Israël in juni 2025 luchtaanvallen uitvoerde op doelen in Iran, veroordeelde Soedan deze aanvallen.¹²⁷

In het kader van het toenaderingsproces tussen Iran en Soedan leverde Iran via een luchtbrug wapens aan Soedan, waaronder drones van het type Mohajer-6. Zo ontving Soedan volgens het *Conflict Observatory*, een onderzoeksconsortium dat gefinancierd werd door het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken, tussen december 2023 en juli 2024 minstens negen Iraanse vrachtluchten aan militair materieel.¹²⁸

Over de inzet van drones van Iraanse makelij kan meer worden gelezen in subparagraaf 2.2.2.

1.6.8 Rusland

In de verslagperiode herijkte Rusland zijn opstelling tot de conflictpartijen in Soedan. In de voorgaande verslagperiode ontvingen de RSF wapensteun van de Wagnergroep, een Russisch huurlingenleger dat thans bekendstaat als het 'Afrikakorps'.¹²⁹ In ruil daarvoor exporteerden de RSF Soedanees goud naar Rusland.¹³⁰

Na de dood van Yevgeny Prigozhin, de voormalige bevelhebber van de Wagnergroep,¹³¹ zocht Rusland toenadering tot de Soedanese autoriteiten. Zo sprak Rusland in november 2024 een veto uit tegen een VN-resolutie in de VNVR, hetgeen in het belang was van de Soedanese autoriteiten (zie paragraaf 1.5). In februari 2025 kwamen Sergei Lavrov en Ali Youssef Ahmed al-Sharif, respectievelijk de Russische en Soedanese minister van Buitenlandse Zaken, in Moskou overeen dat Rusland een marinebasis mocht openen aan de Soedanese kust van de Rode Zee.¹³² Begin mei 2025 vond er een reeks drone-aanvallen plaats op Port Soedan (zie subparagraaf 2.3.2), hetgeen de Russische ambities in de Rode Zee leek te verstoren.¹³³

Op 18 september 2025 berichtte *Sudan Tribune*, een onafhankelijk nieuwsplatform,¹³⁴ dat Russische huursoldaten vanuit de Centraal-Afrikaanse Republiek (CAR) Zuid-Darfoer waren binnengevallen. Ze trokken daarbij tot 35 kilometer Soedan binnen. De Russen reden op motoren en in terreinwagens en pantservoertuigen door verschillende dorpen en schoten willekeurig op huizen en boerderijen. Minstens zeven burgers verloren het leven bij de aanval. Het

¹²⁶ Al Jazeera, *Iran, Sudan Exchange ambassadors after eight years*, 21 juli 2024. SWM, *The Iran-Sudan rapprochement, What does it mean for the Red Sea?*, 22 juli 2024.

¹²⁷ Radio Tamazuj, *Sudan condemns Israeli strike on Iran*, 14 juni 2025. Sudan Tribune, *Sudan condemns Israeli strike on Iran*, 14 juni 2025.

¹²⁸ SWM, *Iran's air bridge to the Sudanese military*, 17 oktober 2024.

¹²⁹ In het Engels aangeduid als *Africa Corps*.

¹³⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 27.

¹³¹ In de zomer van 2023 ontketende Prigozhin een muiterij, maar brak deze weer af. In augustus 2023 kwam hij om bij een vliegtuigincident. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Thematisch ambtsbericht Russische Federatie, Militaire dienstplicht en mobilisatie, LHBTIQ+, critici en opposanten*, februari 2025, blz. 23 en 24.

¹³² Radio Dabanga, *Sudan general confirms Red Sea base deal with Russia, strengthens ties with Iran*, 29 mei 2024. Vertrouwelijke bron, 11 juni 2025. BBC, *'No obstacles' to Russian Red Sea base – Sudan*, 13 februari 2025. The Guardian, *Sudan says plan for first Russian naval base in Africa will go ahead*, 13 februari 2025.

¹³³ The Jamestown Foundation, *Drone attacks on Port Sudan jeopardize plan for Russian Red Sea naval base*, 28 mei 2025.

¹³⁴ *Sudan Tribune* is gevestigd in Parijs en richt zich hoofdzakelijk op Soedan. Raadpleeg <https://sudantribune.com/about-us> voor meer informatie over *Sudan Tribune*.

grensgebied tussen Soedan en de CAR was berucht vanwege illegale activiteiten, zoals wapen- en drugsmokkel.¹³⁵ Een bron beschouwde de gebeurtenis als een neveneffect¹³⁶ van het conflict over het beheer van de goudmijnen in de CAR.¹³⁷ Op het moment van schrijven leek het te gaan om een geïsoleerd incident zonder verdere politieke en militaire gevolgen.¹³⁸

¹³⁵ Sudan Tribune, *Wagner group accused of deadly incursions into Sudan from CAR*, 18 september 2025.

¹³⁶ In het Engels aangeduid als *spoil-over*.

¹³⁷ Vertrouwelijke bron, 11 november 2025.

¹³⁸ Vertrouwelijke bron, 12 november 2025. Vertrouwelijke bron, 17 november 2025.

2 Overzicht van het conflict

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk biedt een overzicht van het conflict in Soedan. Het eerste deel van dit hoofdstuk beschrijft de verschillende conflictpartijen. Deze beschrijving is niet uitputtend. Het politieke en militaire landschap in Soedan was dusdanig gefragmenteerd dat enkel de actoren kunnen worden behandeld die de meeste invloed uitoefenden op de veiligheidssituatie. Van iedere partij volgt een schets, waarbij wordt gekeken naar de leider(s), de samenstelling, de achterban, de eventuele politieke en/of levensbeschouwelijke oriëntatie, het gebruikte wapentuig en de gekozen gevechtstactieken.

De media omschreven het conflict in Soedan veelal als een oorlog 'tussen twee generaals', te weten Burhan van de Soedanese strijdkrachten (SAF) en Hemedti van de Snelle Ondersteuningstroepen (RSF). In werkelijkheid streed aan elke zijde een waaier van uiteenlopende milities mee. Deze strijdgroepen opereerden in meer of mindere mate onafhankelijk van de SAF dan wel de RSF en liepen soms over naar de andere kant. Zowel de SAF als de RSF hadden hun bondgenoten niet volledig onder controle,¹³⁹ hetgeen verder wordt verduidelijkt in de eerste helft van het hoofdstuk.

Het tweede deel van dit hoofdstuk zet uiteen hoe de gewapende strijd verliep en welke gebieden door welke actoren werden gecontroleerd. Daaruit wordt duidelijk dat de oorlogvoerende partijen elkaar met wisselende krijgskansen bestreden. Het gevolg was dat de frontlinies aan verandering onderhevig waren. Het derde hoofdstuk brengt op basis van kwantitatieve conflictgegevens de schaal en intensiteit van het geweld verder in kaart.

2.2 SAF en gelieerde milities

2.2.1 *Profiel en samenstelling*

Burhan vervulde een dubbelfunctie. Als voorzitter van de Soevereine Overgangsraad (TSC) wierp hij zich op als het *de facto* staatshoofd van Soedan. Daarnaast voerde hij het opperbevel over de SAF. Het Soedanese regeringsleger had zijn hoofdkwartier gevestigd in Port Soedan (zie paragraaf 1.2). De legertop van de SAF werd van oudsher gedomineerd door de Arabische elite uit de Nijlvallei in het noorden van Soedan.¹⁴⁰

In de verslagperiode streden er ongeveer twintig milities mee aan de zijde van de SAF.¹⁴¹ Het is onmogelijk om iedere SAF-gezinde militie te beschrijven. Daarom richt deze passage zich op de *El Bara Bin Malik Brigade* (BBMB)¹⁴² en de *Sudan Shield Forces* (SSF), twee regeringsgezinde milities die een belangrijke rol speelden in het verloop van het conflict. In de huidige verslagperiode was de BBMB vooral

¹³⁹ Armed Conflict Location and Event Data (ACLED), *Two years of war in Sudan, How the SAF is gaining the upper hand*, 15 april 2025, blz. 8. Vertrouwelijke bron, 16 april 2025. Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025. SZ, *Der ignorierte Krieg*, 20 november 2025.

¹⁴⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 22. SWM, *Introductory guide to Sudan's war*, 14 november 2025.

¹⁴¹ Ayin Network, *Sudan's army, Islamists, and the Al-Baraa Bin Malik Brigade*, 25 maart 2025.

¹⁴² Ook gespeld als *Al-Bara Bin Malik Brigade*. Deze eenheid was vernoemd naar El Bara Bin Malik, een *sahabi* ('metgezel') van de profeet Mohammed. El Bara nam in de zevende eeuw deel aan verschillende veldtochten.

actief in Khartoem (zie subparagraaf 2.5.7) en de SSF in El Gezira (zie subparagraaf 2.5.4).¹⁴³

Reeds in de voorgaande verslagperiode verscheen de BBMB op het strijdtoneel. Dit betrof een strijdgroep van jihadistische signatuur die was voortgekomen uit de paramilitaire structuren van de Nationale Congrespartij (NCP), de voormalige regeringspartij van het land (zie paragraaf 1.2). Al Misbah Abu Zeid Talha¹⁴⁴ voerde het bevel over de BBMB. Tijdens de regeerperiode van Bashir (1989-2019) werkte hij voor de afdeling woordvoering van de NCP. Eind maart 2025 werd de sterkte van zijn militie geschat op 20.000 manschappen. De strijders van de BBMB waren veelal jongemannen van goeide komaf. Met een opgestoken wijsvinger, die de ondeelbaarheid van Allah zou symboliseren, onderstreepten de strijders van de BBMB hun islamistische oriëntatie. Veel strijders droegen daarnaast een gele hoofdband.¹⁴⁵ In september 2025 legden de VS sancties op aan de BBMB (zie subparagraaf 2.6.2).

In de verslagperiode liepen de SSF, in het Arabisch aangeduid als *Al-Dara'a*, over van de RSF naar de SAF. Deze strijdgroep genoot vooral aanhang onder Arabieren in El Gezira, een staat in Centraal-Soedan. Abu Aqla Keikel¹⁴⁶ voerde het bevel over de SSF. Tijdens de regeerperiode van Bashir (1989-2019) diende Keikel in de SAF. In augustus 2023 sloot hij zich aan bij de RSF, maar in oktober 2024 keerde hij terug naar de SAF. Mede dankzij deze overstap wisten de SAF El Gezira te heroveren (zie subparagraaf 2.5.4).¹⁴⁷ Commentatoren omschreven Keikel als de 'nieuwe Hemedti'. Gedurende de regeerperiode van Bashir had Hemedti zich onder toezicht van de SAF kunnen ontwikkelen tot een bevelhebber van de paramilitaire strijdmacht RSF. Volgens commentatoren trad Keikel in Hemedti's voetsporen en kreeg hij eveneens de ruimte en gelegenheid om een machtsbasis en gewelddadige reputatie op te bouwen.¹⁴⁸ Op 18 november 2025 raakte bekend dat Keikel gewond was geraakt in de strijd in Noord-Kordofan (zie subparagraaf 2.5.6).¹⁴⁹

Daarnaast streden aan de zijde van de SAF de zogeheten *mustanfareen* ('gemobiliseerden')¹⁵⁰ mee (zie ook paragraaf 6.2). Dit waren burgers die gehoor hadden gegeven aan de mobilisatieoproep van de SAF om de wapens op te nemen tegen de RSF.¹⁵¹ Veel van deze gewapende burgers droegen net als de strijders van de BBMB een gele hoofdband.¹⁵²

¹⁴³ Vertrouwelijke bron, 17 november 2025.

¹⁴⁴ Ook gespeld als 'Al-Misbah Abuzeid Talha' en 'Al-Misbah Abu Zaid Talha'.

¹⁴⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 22. MEE, *Sudan's biggest self-described 'jihadi' group says it will disband once RSF defeated*, 12 maart 2025. Ayin Network, *Sudan's army, Islamists, and the Al-Baraa Bin Malik Brigade*, 25 maart 2025. Vertrouwelijke bron, 27 maart 2025. ACLED, *Two years of war in Sudan*, 15 april 2025, blz. 9 en 10. Agenzia Nova, *Sudan, The role of Islamist militias in the conflict worries Arab countries hostile to the Muslim Brotherhood*, 19 mei 2025. Africa Intelligence, *Burhan's Islamist allies endanger rapprochement with US*, 22 september 2025.

¹⁴⁶ Ook gespeld als 'Kaikal' en 'Kikel'.

¹⁴⁷ Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA), *Gezira State and the forgotten atrocities, A report on conflict-related sexual violence*, juni 2024, blz. 7. CIR, *Deaths, displacement, and destruction in Gezira state*, 21 november 2024. Human Rights Watch (HRW), *Armed group allied to the military attacks village*, 25 februari 2025. Ayin Network, *From liberation to persecution, Sudan's army recapture of Al-Jazeera State*, 26 februari 2025. ACLED, *Two years of war in Sudan*, 15 april 2025, blz. 10 en 11.

¹⁴⁸ Ayin Network, *From liberation to persecution, Sudan's army recapture of Al-Jazeera State*, 26 februari 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

¹⁴⁹ Darfur24, *Sudan Shield Forces commander injured in North Kordofan*, 18 november 2025. Sudan Tribune, *Clashes continue for a second day in three locations in North Kordofan*, 18 november 2025. SWM, *Widespread fighting engulfs Kordofan region*, 19 november 2025.

¹⁵⁰ Ook gespeld als *mustanfireen*.

¹⁵¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 66.

¹⁵² Vertrouwelijke bron, 27 maart 2025.

In de voorgaande verslagperiode traden prodemocratische jongeren in Khartoem en Omdoerman toe tot de SAF. Hoewel zij kritisch stonden tegenover de SAF, beschouwden zij de RSF als een 'groter kwaad'. Hierdoor ontstond er een situatie, waarbij ideologische tegenstanders – voormalige islamistische aanhangers van Bashir en prodemocratische activisten – onder dezelfde vlag streden tegen een gezamenlijke vijand, namelijk de RSF.¹⁵³

In de verslagperiode kwamen onderlinge spanningen tussen de islamistische en prodemocratische vleugels binnen het SAF-kamp aan het licht. Nadat de SAF Khartoem hadden heroverd op de RSF (zie subparagraaf 2.5.7), ontstond er een verschil van inzicht over wie het meest had bijgedragen aan deze overwinning. Talha, de bevelhebber van de BBMB, bagatelliseerde de geleverde bijdrage van prodemocratische jongeren. De verzetscomités veroordeelden de uitspraken van Talha.¹⁵⁴

Op 17 augustus 2025 verkondigde Burhan dat de regeringsgezinde milities voortaan onder dezelfde krijgstuicht zouden vallen als de SAF. Militaire analisten interpreteerden deze maatregel als een poging om meer grip te krijgen op de milities die aan de zijde van de SAF meestreden.¹⁵⁵ Op het moment van schrijven was onduidelijk welke impact deze maatregel had op de gedragingen van de regeringsgezinde milities.¹⁵⁶

2.2.2 *Wapens, gevechtstactieken en gedragingen*

De SAF en de daaraan gelieerde milities hadden verschillende wapens tot hun beschikking, waaronder zware machinegeweren, luchtafweergeschut, antitankgranaten,¹⁵⁷ mortieren, raketwerpers, pantservoertuigen en gevechtsvliegtuigen en -helikopters.¹⁵⁸

De oorlogvoerende partijen, zo ook de SAF, maakten tijdens de huidige verslagperiode in toenemende mate gebruik van drones.¹⁵⁹ Zo registreerde het *Armed Conflict Location and Event Data Project* (ACLED)¹⁶⁰ tussen 15 april 2023 en 16 augustus 2024 meer dan 280-droneaanvallen van de SAF. Vrijwel al deze aanvallen, te weten 98%, vonden plaats in de staat Khartoem.¹⁶¹ Voor zover kon worden nagegaan, was het precieze aantal drone-aanvallen in de verslagperiode onbekend.

De SAF hadden drones van Iraanse en Turkse makelij tot hun beschikking. Het ging daarbij in het bijzonder om twee typen, te weten Mohajer-6 en Bayraktar TB2. Het eerstgenoemde type was van Iraanse makelij; het laatstgenoemde type was van Turkse makelij. Analisten voerden de overwinning van de SAF in Khartoem grotendeels terug op de inzet van Iraanse en Turkse drones.¹⁶²

¹⁵³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 23. Radio Dabanga, *Sudan revolutionaries join army ranks to 'expel RSF from Khartoum'*, 4 oktober 2023.

¹⁵⁴ Sudans Post, *Army-aligned Islamist commander's remarks spur outrage in Omdurman*, 5 mei 2025.

¹⁵⁵ Sudans Post, *Burhan orders supporting forces to fall under SAF legal code*, 18 augustus 2025.

¹⁵⁶ Vertrouwelijke bron, 11 november 2025. Vertrouwelijke bron, 17 november 2025.

¹⁵⁷ In het Engels bekend als *rocket-propelled grenades* (RPGs).

¹⁵⁸ VNVR, *Final report of the Panel of Experts on the Sudan*, 15 januari 2024, blz. 13.

¹⁵⁹ Sudan Tribune, *Sudan's army, RSF escalate conflict with advanced drone warfare*, 15 september 2025.

¹⁶⁰ ACLED is een ngo die conflictgegevens verzamelt, analyseert en in kaart brengt. Het heeft een pagina specifiek aan Soedan gewijd: <https://acleddata.com/africa/horn-of-africa/sudan/>.

¹⁶¹ ACLED, *Drone warfare reaches deeper into Sudan as peace talks stall*, 23 augustus 2024, blz. 3.

¹⁶² FT, *Military briefing, The foreign drones that turned Sudan's civil war*, 18 mei 2025. Radio Dabanga, *RSF claim 'Baykar Bayraktar Akinci drone downed over South Darfur capital'*, 26 augustus 2025.

In de verslagperiode verschenen er signalen dat de SAF chemische wapens zouden hebben ingezet.¹⁶³ Op het moment van schrijven was hierover weinig verifieerbare informatie beschikbaar. Een bron had begrepen dat de SAF chloorgas zouden hebben ingezet in Noord- en Zuid-Darfoer.¹⁶⁴ Reeds in de voorgaande verslagperiode rees het vermoeden dat de SAF gif zouden hebben ingezet bij een luchtaanval op een drenkplaats nabij Mellit,¹⁶⁵ een stadje in Noord-Darfoer dat onder controle stond van de RSF. De luchtmacht van de SAF wierp vaatbommen af, waardoor zeven herders en meer dan 350 kamelen het leven verloren. Nadien constateerde men ter plaatse een substantie die aan as deed denken. Hierdoor ontstond het vermoeden dat de SAF de drenkplaats zouden hebben vergiftigd.¹⁶⁶

Een onderzoeksteam van *France 24* bracht aan het licht dat de SAF chloorgas hadden ingezet. Op basis van *open source intelligence* (OSINT) stelden de onderzoekers van deze Franse nieuwswazer vast dat de SAF in september 2024 vaatbommen met chloorgas hadden afgeworpen bij een olieraffinaderij ten noorden van Khartoem. Op dat moment was de raffinaderij in handen van de RSF. Het internationaal recht verbiedt het gebruik van chloorgas als wapen.¹⁶⁷

De SAF hielden bij hun optreden geen rekening met de bescherming van burgers.¹⁶⁸ Zo bombardeerde de luchtmacht van de SAF civiele infrastructuur, scholen, markten en ziekenhuizen. Volgens de VS en VN-Mensenrechtenraad gebeurde dit op 'willekeurige' wijze. Ook pleegden de SAF en gelieerde milities buitengerechtigde executies.¹⁶⁹ De luchtbombardementen en buitengerechtigde executies worden hieronder nader uitgewerkt. Aanvallen op de gezondheidsinfrastructuur komen aan bod in paragraaf 7.6.

Reeds in de voorgaande periode bombardeerde de luchtmacht van de SAF dichtbevolkte gebieden of buurten, waarbij niet alleen RSF-strijders omkwamen, maar ook burgers.¹⁷⁰ Dit patroon zette zich voort in de verslagperiode.¹⁷¹ Zo voerden de SAF in de eerste week van december 2024 een reeks luchtaanvallen uit op verschillende markten in onder meer Noord-Darfoer. Daarbij verloren bijna tweehonderd burgers het leven.¹⁷² Subparagraaf 2.5.8 gaat nader in op het gebruik van het luchtwapen door de SAF in Noord- en Zuid-Darfoer.

Een bron wees erop dat de bombardementen van de SAF op burgerdoelen, zoals drukbezochte markten, in Darfoer en Kordofan de RSF in de kaart speelden. Hierdoor konden de RSF zich opwerpen als de beschermheer van een burgerbevolking die zich reeds gemarginaliseerd voelde door de Soedanese autoriteiten (zie ook subparagraaf 1.3.2 en subparagraaf 2.3.1).¹⁷³

Zoals vermeld, pleegden de SAF en de daaraan gelieerde milities buitengerechtigde executies. *Sudan War Monitor* (SWM) sprak van een 'wijdverbreid' en 'systematisch' patroon. Dit collectief van data-onderzoekers en (Soedanese) journalisten legde

¹⁶³ Reeds aan het begin van de 21ste eeuw zette het Soedanese regeringsleger in Darfoer chemische wapens in. Hari, *De tolk*, uitgegeven in 2008, blz. 49-51.

¹⁶⁴ Vertrouwelijke bron, 26 mei 2025.

¹⁶⁵ Ook gespeld als 'Melit'.

¹⁶⁶ SWM, *Hundreds of camels killed in North Darfur attack*, 28 april 2024.

¹⁶⁷ France 24, *Videos show the Sudanese army's use of chlorine gas as a weapon*, 9 oktober 2025.

¹⁶⁸ In het Engels aangeduid als *Protection of Civilians* (PoC).

¹⁶⁹ The New York Times, *Sudan's army used chemical weapons against rival forces, U.S. officials say*, 17 januari 2025. VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities, Report of the independent international Fact-Finding Mission for the Sudan*, 5 september 2025, blz. 7 en 11.

¹⁷⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 23 en 24.

¹⁷¹ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 24 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

¹⁷² SWM, *Sudanese Air Force kills nearly 200 civilians in attacks on markets*, 10 december 2024.

¹⁷³ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025.

vast dat individuele SAF-soldaten, groepjes SAF-soldaten, leden van veiligheidsdiensten en strijders van SAF-gezinde milities als de BBMB en SSF dergelijke oorlogsmisdaden begingen. SWM documenteerde dat buitengerechtelijke executies van krijgsgevangen RSF-strijders en (vermeende) RSF-collaborateurs plaatsvonden nadat de SAF een bepaald gebied hadden heroverd op de RSF. Als zodanig onderscheidde de SWM drie golven van buitengerechtelijke executies. De eerste golf vond plaats in Wad Madani en omgeving in januari 2025 (zie subparagraaf 2.5.4), de tweede golf in het noorden en oosten van Khartoem van februari tot begin maart 2025 en de derde golf in Khartoem zelf van eind maart tot begin april 2025 (zie subparagraaf 2.5.7).¹⁷⁴

In sommige gevallen verdachten de SAF en de daaraan gelieerde milities een persoon van samenwerking met de RSF vanwege diens etniciteit.¹⁷⁵ Zo werden de Kanabi, afstammelingen van Afrikaanse arbeidsmigranten uit onder meer Darfoer, het Nuba-gebergte en Zuid-Soedan, slachtoffer van buitengerechtelijke executies toen de SAF in januari 2025 El Gezira heroverden op de RSF (zie subparagraaf 2.5.4).¹⁷⁶ Paragraaf 5.10 biedt een overzicht van percepties en criteria die actoren van vervolging gebruikten om iemands etniciteit of regionale komaf te bepalen.

In de voorgaande verslagperiode maakten SAF-soldaten zich schuldig aan plunderingen.¹⁷⁷ Nadat de SAF en de daaraan gelieerde milities Wad Madani en Khartoem hadden heroverd op de RSF, verschenen er berichten dat SAF-soldaten en SAF-gezinde militiestrijders systematisch huizen en winkels plunderden. De geroofde goederen, zoals meubels en elektronica, werden vervolgens openlijk verkocht op markten.¹⁷⁸

2.3 RSF en gelieerde milities

2.3.1 Profiel en samenstelling

De RSF ontstonden vanuit de *Janjaweed*, een Arabische militie die aan het begin van de 21ste eeuw¹⁷⁹ misdrijven tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven pleegde tegen de Afrikaanse bevolkingsgroepen in Darfoer, zoals de Fur, Masalit en Zaghawa.¹⁸⁰ De Janjaweed handelden in opdracht van de voormalige president Bashir. Vandaar dat het Internationaal Strafhof¹⁸¹ in Den Haag hem aanklaagde wegens oorlogsmisdaden in Darfoer.¹⁸² Internationale media omschreven het geweld van de Janjaweed in Darfoer als de 'eerste genocide van de 21ste eeuw'.¹⁸³

De RSF genoten vooral aanhang onder Arabische bevolkingsgroepen in Darfoer en Kordofan.¹⁸⁴ Een bron schatte dat de RSF voor ongeveer tachtig procent uit Arabieren bestond.¹⁸⁵ De bron gaf daarbij niet aan waarop dit percentage was gebaseerd.

¹⁷⁴ SWM, *Investigation, Sudan Army commits mass executions in captured territories*, 15 april 2025.

¹⁷⁵ Vertrouwelijke bron, 13 november 2025.

¹⁷⁶ Vertrouwelijke bron, 6 november 2025.

¹⁷⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 34.

¹⁷⁸ Sudan Tribune, *After routing paramilitaries, Sudan's army facing looting claims*, 5 juni 2025.

¹⁷⁹ In het bijzonder in de periode 2004-2008. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 64.

¹⁸⁰ Janjaweed betekent zoiets als 'duivels te paard', 'slechte geesten te paard' of 'schutters te paard'. Deze paramilitairen reden namelijk op paarden en kamelen.

¹⁸¹ Het Strafhof staat in het Engels en Frans bekend als *International Criminal Court* (ICC) en *Cour Pénale Internationale* (CPI). Het ICC heeft een pagina gewijd die speciaal toeziet op Darfoer: <https://www.icc-cpi.int/darfur>.

¹⁸² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 11 en 12. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 69. The Economist, *Hemedti*, 7 november 2025.

¹⁸³ Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 5 en 219.

¹⁸⁴ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. SWM, *Introductory guide to Sudan's war*, 14 november 2025.

¹⁸⁵ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025.

Dit liet onverlet dat er ook Afrikanen dienden in de gelederen van de RSF.¹⁸⁶ In dit geval kon bijvoorbeeld worden gedacht aan de zogeheten 'Falata', afstammelingen van West-Afrikaanse migranten.¹⁸⁷ Daarnaast hadden verschillende strijdgroepen, die uit zowel Arabische als Afrikaanse strijders bestonden, zich aangesloten bij de RSF. Het ging hierbij om de *Sudan Liberation Movement-Transitional Council* (SLM-TC) van Al-Hadi Idris en de *Gathering of the Sudan Liberation Forces* (GSLF) van Al-Tahir Hajar.¹⁸⁸ Idris behoorde tot de Tunjur, een bevolkingsgroep die nauw verwant is aan de Fur, en Hajar tot de Zaghawa.¹⁸⁹

In de verslagperiode streden er ook buitenlandse huurlingen aan de zijde van de RSF. Zij waren onder meer afkomstig uit Zuid-Soedan (zie subparagraaf 1.6.6) en Tsjaad (zie subparagraaf 1.6.3).¹⁹⁰

In de verslagperiode verschenen er ook mediaberichten over Colombiaanse huursoldaten die onder de vlag van de RSF dienden. Zij stonden bekend als de 'Woestijnwolven'.¹⁹¹ Begin december 2024 schatte een Colombiaans dagblad hun aantal op minstens driehonderd.¹⁹² Zij zouden zijn ingezet na bemiddeling door een particulier beveiligingsbedrijf dat gevestigd was in de Emiraatse hoofdstad Abu Dhabi.¹⁹³ Vanuit de VAE zouden zij zijn overgevlogen naar Benghazi, een stad in Oost-Libië die onder controle stond van Haftar. Deze Libische krijgsheer onderhield banden met de RSF (zie subparagraaf 1.6.5). Vervolgens zouden de Colombiaanse huurlingen door de Libische woestijn naar Darfoer zijn overgebracht. Een andere aanvoertroute verliep naar verluidt vanuit de VAE via Bosaso.¹⁹⁴ Deze stad ligt in Puntland, een deelstaat in het noorden van Somalië die een grote mate van autonomie genoot.¹⁹⁵ Voorgaande kon worden bevestigd noch ontkracht met eigenstandige informatie.

In de berichtgeving over de RSF werd veel aandacht besteed aan de verkrachtingen en plunderingen die deze paramilitaire strijdmacht beging. Desondanks genoten de RSF, op politiek niveau vertegenwoordigd door de Taasis-coalitie (zie subparagraaf 1.3.1 en 1.3.2), tot op zekere hoogte maatschappelijk draagvlak. Dit gold in het bijzonder voor Arabische bevolkingsgroepen uit perifere delen van het land, zoals Darfoer en Kordofan. Ook sommige Kanabi, afstammelingen van arbeidsmigranten die zich in het verleden hadden gevestigd in El Gezira (zie ook subparagraaf 2.5.4),¹⁹⁶ voelden zich vertegenwoordigd door de RSF en de daaraan gelieerde Taasis-coalitie. Voornoemde segmenten van de Soedanese samenleving onderhielden van oudsher een problematische verstandhouding met de centrale overheid en wantrouwden deze.¹⁹⁷

¹⁸⁶ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

¹⁸⁷ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

¹⁸⁸ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

¹⁸⁹ Vertrouwelijke bron, 22 mei 2025.

¹⁹⁰ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Darfur24, *Darfur24 reveals foreign mercenaries fighting alongside RSF*, 26 augustus 2025.

¹⁹¹ In het Engels en Spaans aangeduid als *Desert Wolves* en *Lobos del Desierto*.

¹⁹² Deze krant heette *La Silla Vacía*.

¹⁹³ Dit bedrijf heette *Global Security Services Group* (GSSG).

¹⁹⁴ *Le Monde*, *Soudan, Des mercenaires colombiens arrêtés*, 4 december 2024. WSJ, *The global war machine supplying Colombian mercenaries to fight in Sudan*, 11 december 2024. Bellingcat, *Colombian mercenaries in transit to Sudan via Libya, What do we know?*, 13 december 2024. NOS, *Colombiaanse huurlingen duiken op in de oorlog in Sudan*, 5 augustus 2025. SWM, *Why Colombian mercenaries are fighting in Sudan*, 16 augustus 2025. MEE, *From Sudan to Ukraine, Why Colombian mercenaries keep fighting foreign wars*, 21 september 2025. The Guardian, *'War is a business', The Colombian mercenaries training Sudan's child fighters to 'go and get killed'*, 8 oktober 2025. MEE, *Exclusive, Inside the UAE's secret Sudan war operation at Somalia's Bosaso*, 31 oktober 2025. The Sentry, *Sudan mercenaries linked to business partner of top UAE bureaucrat*, november 2025, blz. 1 en 3.

¹⁹⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, april 2025, blz. 8.

¹⁹⁶ Ook gespeld als 'Canabi'.

¹⁹⁷ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Darfur24, *Thousands rally in Nyala to support RSF's parallel government*, 3 augustus 2025.

De RSF sloten in februari 2025 een alliantie met de Soedan Volksbevrijdingsbeweging-Noord (SPLM-N) van Al Hilu (zie subparagraaf 1.3.2). Deze rebellenbeweging voerde sinds 2011 een gewapende strijd tegen de Soedanese regering. De SPLM-N opereerde hoofdzakelijk in het Nuba-gebergte in Zuid-Kordofan en stelde op te komen voor de belangen van de Nuba, een verzameling van Afrikaanse volkeren.¹⁹⁸

2.3.2 Wapens, gevechtstactieken en gedragingen

De RSF hadden verschillende wapens tot hun beschikking, waaronder zware machinegeweren, luchtafweergeschut, antitankgranaten, mortieren, raketwerpers, houwitser, draagbare luchtverdedigingssystemen¹⁹⁹ en onbemande gevechtsvliegtuigen.²⁰⁰

Het wapentuig van de RSF stond bekend als geavanceerd. De internationale mensenrechtenorganisatie *Amnesty International* (hierna: *Amnesty*) analyseerde foto's en video's die waren gemaakt in de nasleep van RSF-aanvallen. Daaruit bleek dat de RSF gebruik maakten van geleide bommen²⁰¹ en houwitser van Chinese makelij. Voornoemd wapentuig was gefabriceerd door een Chinees staatsbedrijf genaamd *China North Industries Group Corporation Limited*, kortweg *Norinco Group* (hierna: *Norinco*). Deze wapens van Chinese makelij waren volgens Amnesty 'vrijwel zeker' door de VAE aan de RSF geleverd (zie ook subparagraaf 1.6.2).²⁰² *Ayin Network* (hierna: *Ayin*)²⁰³ stelde op basis van OSINT ook vast dat de RSF wapens van Chinese makelij inzetten. Dit Soedanese nieuwsnetwerk kwam eveneens tot de conclusie dat voornoemde wapens waren vervaardigd door Norinco. Eén door de *Ayin* geïdentificeerde wapens waren strategische drones van het type CH-95.²⁰⁴

Net als de SAF voerden de RSF in toenemende mate drone-aanvallen uit. Deze aanvallen richtten zich hoofdzakelijk op kritieke infrastructuur en burgerdoelen in de controlegebieden van de SAF. Zo namen de RSF in april 2025 een waterkrachtdam bij Merowe in de Noordelijke Staat en een elektriciteitscentrale en brandstofdepot bij Atbara in de staat Rode Zee onder vuur. De aanvallen leidden tot stroomstoringen. De RSF waren weliswaar uit Khartoem verdreven (zie subparagraaf 2.5.7), maar lieten met deze drone-aanvallen zien dat zij diep in SAF-gebied konden toeslaan.²⁰⁵

Tussen 4 en 7 mei 2025 vond er een reeks drone-aanvallen plaats op Port Soedan. De SAF hadden hun hoofdkwartier in deze stad gevestigd (zie paragraaf 1.2). Tot dan toe was Port Soedan gevrijwaard gebleven van grootschalig oorlogsgeweld.²⁰⁶ De drones troffen zowel militaire als civiele doelen, te weten de internationale luchthaven, een elektriciteitscentrale, verschillende brandstofdepots en pakhuizen en een luchtmachtbasis. Als gevolg van de drone-aanvallen ontstonden er in Port

¹⁹⁸ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. SWM, *Introductory guide to Sudan's war*, 14 november 2025.

¹⁹⁹ In het Engels aangeduid als *man-portable air-defense systems* (MANPADs).

²⁰⁰ VNVR, *Final report of the Panel of Experts on the Sudan*, 15 januari 2024, blz. 13-15, 17, 41 en 42.

²⁰¹ In het Engels aangeduid als *guided bombs*.

²⁰² Amnesty International, *Advanced weaponry provided by UAE identified in breach of arms embargo – new investigation*, 8 mei 2025.

²⁰³ *Ayin* is een onafhankelijk nieuwsnetwerk dat Soedanese journalisten in de gelegenheid stelt om te berichten over gevoelige onderwerpen. Raadpleeg <https://3ayin.com/en/> voor meer informatie over *Ayin*.

²⁰⁴ *Ayin Network*, *China's hidden hands, How Chinese weapons are fueling both side of Sudan's war*, 3 juni 2025.

²⁰⁵ Sudan Tribune, *Drone attacks reshape Sudan war, targeting infrastructure and civilians*, 17 april 2025. VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 10 en 11.

²⁰⁶ In de voorgaande verslagperiode vond in Port Soedan een vuurgevecht plaats tussen de SAF en een lokale milizie die was voortgekomen uit de Beja-gemeenschap. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 42.

Soedan stroomstoringen en watertekorten.²⁰⁷ De mediaberichten meldden geen slachtofferaantallen.

De RSF voerden op 9 september 2025 een reeks drone-aanvallen uit op Khartoem. De kamikazedrones²⁰⁸ troffen een elektriciteitscentrale in Ombada, een district in het westen van Omdoerman,²⁰⁹ een olieraffinaderij en twee militaire bases. Als gevolg viel de elektriciteit in grote delen van Khartoem uit. Het was de meest hevige drone-aanval sinds de drone-aanvallen op Port Soedan van begin mei 2025.²¹⁰ De mediaberichten meldden geen slachtofferaantallen. De Taasis-coalitie in Nyala eiste de drone-aanvallen op Khartoem op en zei dat deze een vergelding vormden voor de aanvallen van de SAF op ziekenhuizen en andere burgerdoelen in Darfoer en Kordofan (zie subparagraaf 2.2.2).²¹¹

Op 21 oktober 2025 voerden de RSF een serie drone-aanvallen uit op de internationale luchthaven van Khartoem. Deze reeks aanvallen vond één dag voor de beoogde heropening van de luchthaven plaats. Het was onbekend hoe omvangrijk de schade was en of er slachtoffers waren gevallen.²¹² Desondanks meldden de luchthavenautoriteiten op 22 oktober 2025 dat de luchthaven weer in gebruik was en dat het eerste burgervliegtuig sinds april 2023 een landing had gemaakt.²¹³

De uitwerking van de drone-aanvallen had gevolgen voor de humanitaire situatie, hetgeen nader wordt behandeld in hoofdstuk 7. Aanvallen op de medische infrastructuur komen specifiek aan bod in paragraaf 7.6.

In de voorgaande verslagperiode zetten de RSF en hun bondgenoten seksueel en gender-gerelateerd geweld (hierna: seksueel geweld)²¹⁴ in als oorlogswapen, met name tegen vrouwen en meisjes. In Darfoer kreeg het seksuele geweld een sterke raciale en afrofoebe dimensie, waarbij slachtoffers van Afrikaanse komaf expliciet werden aangesproken op hun etniciteit en/of hun zwarte huidskleur. Deze dynamiek was met name aanwezig bij seksueel geweld tegen Masalit-vrouwen en -meisjes in West-Darfoer. SAF-soldaten maakten zich eveneens schuldig aan seksueel geweld, maar in het geval van de RSF leek deze vorm van geweld wijdverbreider en nadrukkelijker aanwezig.²¹⁵

In de huidige verslagperiode bleven de RSF en hun bondgenoten seksueel geweld als oorlogswapen inzetten tegen met name vrouwen en meisjes. Het seksuele geweld had mede als doel om de sociale cohesie te breken van gemeenschappen die als vijandig werden beschouwd. De VN-Mensenrechtenraad omschreef het seksuele

²⁰⁷ CIR, *Alleged drone strikes in Port Sudan*, 13 mei 2025. BBC, *Port Sudan strikes, Drone attacks raise stakes in new phase of bloody civil war*, 15 mei 2025. Yale School of Public Health, *13 long-range suicide drones and launch platforms near Nyala Airport, May 2025*, 12 september 2025, blz. 5.

²⁰⁸ In het Engels aangeduid als *suicide drones*.

²⁰⁹ Ook gespeld als 'Umbeddah'.

²¹⁰ Sudans Post, *RSF launches large-scale drone attacks on multiple targets in Khartoum*, 8 september 2025.

²¹¹ Darfur24, *Drones hit various sites across Khartoum, residents report*, 9 september 2025. Sudan Tribune, *RSF drone attacks hit Khartoum, cause power outage*, 9 september 2025. SWM, *Drone barrage targets Khartoum's three cities*, 9 september 2025. Sudans Post, *Khartoum refinery damaged as RSF escalates drone war, SAF government confirms*, 10 januari 2025.

²¹² Darfur24, *TASIS claims drone strikes on Khartoum sites*, 9 september 2025. Sudan Tribune, *Sudan's Tasis coalition claims Tuesday's drone strikes on army*, 9 september 2025.

²¹³ Al Jazeera, *Drone attack in Sudan threatens Khartoum airport's reopening: Reports*, 21 oktober 2025. BBC, *Drone attack hits Sudan's capital ahead of planned airport reopening*, 21 oktober 2025. Darfur24, *Three suicide drones target Khartoum Airport*, 21 oktober 2025. Moatinoon, *Drones target Khartoum International Airport*, 21 oktober 2025. Radio Tamazuj, *Sudan, Drone attack hits Khartoum airport area ahead of reopening*, 21 oktober 2025. Sudans Post, *RSF drone strike hits Khartoum Airport ahead of reopening*, 21 oktober 2025. Sudan Tribune, *Drones hit Khartoum airport on eve of planned reopening*, 21 oktober 2025.

²¹⁴ Sudan Tribune, *Khartoum airport reopens with first flight after two-year closure*, 22 oktober 2025.

²¹⁵ In het Engels aangeduid als *sexual and gender-based violence* (SGBV).

²¹⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 25, 38 en 93.

geweld van de RSF als 'grootschalig', 'wijdverbreid' en 'systematisch'. Dit liet onverlet dat SAF-soldaten eveneens seksueel geweld pleegden.²¹⁶ Paragraaf 8.3 gaat nader in op het fenomeen van seksueel geweld als oorlogswapen, waarbij er wordt gekeken naar de beschikbare data omtrent seksueel geweld en de gevolgen van (groeps)verkrachtingen.

Net als de SAF pleegden de RSF oorlogsmisdaden, waaronder buitengerechtelijke executies (raadpleeg paragraaf 3.4 voor kwantitatieve gegevens omtrent buitengerechtelijke executies). De RSF leken op grotere schaal oorlogsmisdrijven te begaan dan de SAF, hoewel twee bronnen erop wezen dat de RSF meer geneigd waren om hun daden op sociale media te 'etaleren' dan wel te 'vieren' in zogeheten *trophy videos*.²¹⁷ Het Soedanese regeringsleger daarentegen, toonde zich meer discreet, in het bijzonder de *Military Intelligence Service* (Militaire Inlichtingendienst, MIS), de inlichtingentak van de SAF. Hierdoor kon er een vertekend beeld ontstaan over de schaal, waarop beide zijden oorlogsmisdrijven pleegden, aldus beide bronnen.²¹⁸

De RSF en hun bondgenoten vormden geen gestroomlijnd geheel voor wat betreft de bevelvoering. Dat werd bijvoorbeeld duidelijk nadat de RSF op 27 april 2025 25 tot 30 burgers hadden geëxecuteerd in Salha, een district in het zuiden van Omdoerman. Videobeelden van deze massa-executie verschenen online. Het opperbevel van de RSF ontkende elke vorm van betrokkenheid, terwijl een RSF-commandant in het zuiden van Omdoerman²¹⁹ in een video de verantwoordelijkheid op zich nam en verklaarde dat zijn manschappen SAF-personeel in burger zouden hebben gedood.²²⁰ Dergelijke tegenstrijdigheden tussen het opperbevel en commandanten in het veld waren kenmerkend voor de handelwijze en gebrekkige bevelvoering van de RSF, aldus een bron.²²¹

2.4 Rebellen groepen in Darfoer

Drie rebellen groepen drukten sterk hun stempel op het politieke en militaire krachtenveld in Darfoer. De term 'rebellengroep' is enigszins verwarrend, want twee groepen vochten mee aan de kant van de Soedanese autoriteiten en één groep hield zich afzijdig van het conflict tussen de SAF en de RSF. In navolging van de geraadpleegde bronnen wordt in dit ambtsbericht de term 'rebellengroepen' aangehouden. Hieronder volgt een beschrijving van hoe voornoemde groepen zich tot elkaar en tot de SAF en de RSF verhielden.

In 2003 namen rebellenbewegingen in Darfoer de wapens op tegen de door Arabieren gedomineerde regering van president Bashir. Zij stelden te strijden tegen de marginalisatie van Afrikaanse bevolkingsgroepen in Darfoer. De twee voornaamste rebellenlegers waren het *Sudan Liberation Army* (Soedan Bevrijdingsleger, SLA) en de *Justice and Equality Movement* (Beweging voor Rechtvaardigheid en Gelijkheid, JEM). Het SLA had een seculier profiel en de JEM

²¹⁶ Vertrouwelijke bron, 23 augustus 2024. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025. SIHA, *A lonely road, Standing up to sexual violence in Sudan*, 28 augustus 2025. Nederlands Dagblad, *Hoe het seksuele geweld in Soedan stilteitjes doorgaat, 'Voor wegglijken heeft de wereld geen excuus'*, gepubliceerd op 4 september 2025, bijgewerkt op 5 september 2025. VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 8-10.

²¹⁷ The New York Times, *How 'trophy' videos link paramilitary commanders to war crimes in Sudan*, 31 december 2024.

²¹⁸ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

²¹⁹ Het ging om Jar El Nabi Abdalla bijgenaamd 'Ostura'.

²²⁰ SWM, *Rapid Support Forces execute civilians in Omdurman*, 29 april 2025.

²²¹ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

was van islamistische snit.²²² De Afrikaanse rebellen in Darfoer droegen de bijnaam *Toroboro*, een verwijzing naar Tora Bora, het grottencomplex in Afghanistan waar Osama bin Laden zich schuilhield.²²³ In de verslagperiode was deze bijnaam voor Afrikaanse rebellen in Darfoer minder in gebruik.²²⁴

Gaandeweg het conflict in Darfoer, waaraan nooit een volledig einde kwam,²²⁵ viel het SLA uiteen in meerdere facties. De twee meest prominente SLA-facties waren die van Abdel Wahid Al Nur en Minni Arko Minawi. De factie van Abdel Wahid (SLA/AW) genoot vooral aanhang onder de Fur en hield zich op in het Jebel Marra-gebergte²²⁶ in Midden-Darfoer.²²⁷ De factie van Minni Minawi (SLA/MM) genoot vooral aanhang onder de Zaghawa en had lange tijd El Fasher, de hoofdstad van Noord-Darfoer, als hoofdkwartier. De JEM stond onder leiding van Jibril Ibrahim en bestond ook voornamelijk uit Zaghawa.²²⁸

In oktober 2020 ondertekende de civiel-militaire overgangsregering (zie paragraaf 1.2) met onder meer het SLA/MM en de JEM een vredesakkoord in de Zuid-Soedanese hoofdstad Juba.²²⁹ Het SLA/AW weigerde dit vredesakkoord te ondertekenen. Een sleutelbepaling uit het Juba-vredesakkoord was de oprichting van een gezamenlijke troepenmacht die verantwoordelijk werd voor de bescherming van burgers in Darfoer. Deze troepenmacht heette voluit *Joint Force of Armed Struggle Movements* (JSAMF), kortweg *Joint Force*. Toen de oorlog tussen de SAF en de RSF in april 2023 uitbrak, stelde de Joint Force zich aanvankelijk neutraal op. In november 2023 schaarde de Joint Force zich aan de kant van de SAF.²³⁰ In de verslagperiode leverden de Joint Force en de RSF slag met elkaar, in het bijzonder in Noord-Darfoer (zie subparagraaf 2.5.8).²³¹

Dezelfde Arabische en Afrikaanse bevolkingsgroepen bewonen weerskanten van de grens tussen Darfoer en Oost-Tsjaad. In dit verband rapporteerde een groep VN-deskundigen²³² dat Zaghawa uit Tsjaad zich aansloten bij de Joint Force. Zij deden dit uit solidariteit met hun mede-Zaghawa in Noord-Darfoer.²³³

Het SLA/AW bleef geconcentreerd in het Jebel Marra-gebergte, een groen berggebied met vulkaanmeren. De rebellengroep omschreef haar controlegebied, dat volgens een bron zo groot was als België, als 'bevrijd gebied'. In naam bleef het SLA/AW neutraal. De groep weigerde zich aan te sluiten bij de Taasis-alliantie (zie subparagraaf 1.3.2), maar stelde dat de islamisten van het voormalige Bashir-regime de oorlog zouden hebben begonnen, hetgeen overeenkwam met het narratief van de RSF. Daarnaast onderhield het SLA/AW contact met Somoud (zie subparagraaf 1.3.1) en de SPLM-N (zie subparagraaf 1.3.2). Bronnen hadden de indruk dat het SLA/AW en de RSF elkaars aanwezigheid gedoogden. Er vonden namelijk geen geweldsincidenten tussen beide partijen plaats, terwijl het

²²² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 11.

²²³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 34. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 68 en 69.

²²⁴ Vertrouwelijke bron, 27 maart 2025. Vertrouwelijke bron, 25 april 2025.

²²⁵ Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 165.

²²⁶ *Jebel* betekent 'berg' in het Arabisch.

²²⁷ De politieke tak van het SLA/AW staat bekend als de *Sudan Liberation Movement* (SLM). De groep heeft een eigen website: <https://slma.net/en/>.

²²⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 13, 27 en 28.

²²⁹ Dit vredesakkoord stond in het Engels bekend als *Juba Peace Agreement* (JPA).

²³⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 12, 13 en 27. ACLED, *Two years of war in Sudan*, 15 april 2025, blz. 8. SWM, *Introductory guide to Sudan's war*, 14 november 2025.

²³¹ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 22 april 2025.

²³² In het Engels aangeduid als *Panel of Experts* (PoE).

²³³ VNVR, *Final report of the Panel of Experts on the Sudan*, 17 april 2025, blz. 21 en 22.

controlegebied van het SLA/AW volledig was omgeven door de RSF.²³⁴ Een groep VN-deskundigen stelde vast dat het SLA/AW goud verhandelde aan de RSF.²³⁵

2.5 Het verloop van de strijd

2.5.1 Inleiding

Op het moment van schrijven werd er volop gevochten in Soedan. De krachtverhoudingen op het slagveld waren niet uitgekristalliseerd. Zeker op lokaal niveau bleef de veiligheidssituatie fluïde van aard en kon de frontlinie op ieder moment verschuiven. De SAF en de RSF bestreden elkaar met wisselende krijgskansen, waarbij zij diep in elkaars controlegebied konden toeslaan. Geen van de partijen leek de bovenhand te hebben om de ander definitief te verslaan op het slagveld.²³⁶

Ondanks de fluctuerende frontlinies kwam het volgende algemene beeld naar voren. Op het moment van schrijven stonden met name het noorden, oosten en midden van Soedan onder controle van de SAF. De RSF controleerden daarentegen grote delen van Darfoer en Kordofan, gelegen in het westen en zuiden van het land. Het neutrale SLA/AW behield zijn controlegebied in het Jebel Marra-gebergte in Midden-Darfoer. De SPLM-N van Al Hilu, die met de RSF was verbonden in de Taasis-coalitie (zie subparagraaf 1.3.2), controleerde hoofdzakelijk het Nuba-gebergte in Zuid-Kordofan.²³⁷ Paragraaf 14.2 bevat een overzichtskaart van de verscheidene controlegebieden in Soedan op 1 november 2025.

Hieronder volgt een beschrijving van de krijgsv verrichtingen in grote lijnen. Deze beschrijving is geenszins uitputtend. Gelet op het omvangrijke aantal vijandelijkheden in de verslagperiode kan niet iedere gevechtshandeling afzonderlijk worden behandeld. Onderstaande beschrijving maakt inzichtelijk hoe de frontlinies tussen de verschillende controlegebieden tot stand kwamen en aan verandering onderhevig bleven.

Deze synthese maakt duidelijk dat er in de verslagperiode vooral werd gevochten in El Gezira (zie subparagraaf 2.5.4), Khartoem (zie subparagraaf 2.5.7), Noord-Darfoer (zie subparagraaf 2.5.8) en de gehele Kordofan-regio (zie subparagraaf 2.5.2, 2.5.6 en 2.5.9). De kwantitatieve conflictgegevens in het derde hoofdstuk verduidelijken dit verder. Op het moment van schrijven was de strijd in El Gezira en Khartoem in het voordeel van de SAF beslecht en hadden de RSF na de inname van El Fasher hun grip op Darfoer verstevigd. Als gevolg verschoof het zwaartepunt van de strijd naar de gehele Kordofan-regio.²³⁸

²³⁴ Baaijens, *Woestijnnomaden*, uitgegeven in 2003, blz. 33. Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 22 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. BBC, *Sudan's fertile region where food is rotting amid famine and war*, 26 oktober 2025. Vertrouwelijke bron, 11 november 2025.

²³⁵ VNVR, *Final report of the Panel of Experts on the Sudan*, 17 april 2025, blz. 29.

²³⁶ Vertrouwelijke bron, 27 maart 2025. BBC, *Sudan in danger of self-destructing as conflict and famine reign*, 17 juni 2025. Sudan Today, *Sudan conflict "far from over" as fighting deepens hunger and displacement crisis, says analyst*, 23 juli 2025. CFR, *The forgotten war in Sudan*, 7 november 2025.

²³⁷ BBC, *Sudan war, A simple guide to what is happening*, 21 maart 2025. Sudan Today, *Sudan conflict "far from over" as fighting deepens hunger and displacement crisis*, 23 juli 2025. Al Jazeera, *War in Sudan, Humanitarian, fighting, control developments, August 2025*, 31 augustus 2025. The Continent, *The war about everything in Sudan*, 16 augustus 2025, blz. 14. Al Jazeera, *Sudan has vast oil, gold and agricultural resources, Who controls them?*, 20 november 2025. SZ, *Der ignorierte Krieg*, 20 november 2025.

²³⁸ OHCHR, *Human rights situation in the Sudan, 1 January to 30 June 2025*, 19 september 2025, blz. 1, 3 en 4. The Independent, *Sudan war displaces 2,000 in three days as North Kordofan becomes new flashpoint*, 10 november 2025. SWM, *Widespread fighting engulfs Kordofan region*, 19 november 2025. Al Jazeera, *Sudan has vast oil, gold and agricultural resources*, 20 november 2025. NOS, *Na de val van Al-Fasher schuift front in Sudan op: 'Situatie wordt steeds erger'*, 21 november 2025.

Dezelfde gegevens in hoofdstuk 3 maken duidelijk dat er tijdens de verslagperiode relatief weinig geweldsincidenten plaatsvonden in Gedaref, Kassala, Nijl en Rode Zee. Deze oostelijke staten stonden gedurende de verslagperiode onder de controle van de SAF. Wel bleek Oost-Soedan kwetsbaar voor drone-aanvallen, getuige de reeks drone-aanvallen op Port Soedan van begin mei 2025 (zie subparagraaf 2.3.2).

Hieronder volgt een beschrijving van het geweld per staat of regio.

2.5.2 West-Kordofan

Op 20 juni 2024 namen de RSF Al Fula in, de hoofdstad van West-Kordofan.²³⁹ RSF-strijders verspreidden video's, waarin te zien was hoe zij tientallen personen doodden.²⁴⁰ Uit de mediaberichtgeving bleek niet of het ging om SAF-krijgsgevangenen of burgers.

Een belangrijke overwinning voor de RSF in West-Kordofan vond op een later moment in de verslagperiode plaats, namelijk op 1 mei 2025. Op deze datum veroverden zij het strategisch gelegen Al Nahud.²⁴¹ De Qatarese nieuwszender *Al Jazeera* begreep van bronnen dat de RSF bij de inname van Al Nahud negentien personen hadden gedood. Onder de doden bevonden zich onder andere een arts, een journalist en een politieagent.²⁴²

Na dit wapenfeit stonden nog twee stadjes in West-Kordofan onder controle van de SAF, te weten Babanusa²⁴³ en Heglig. Deze locaties lagen in een olierijk gebied dichtbij de grens met Zuid-Soedan.²⁴⁴

Op 23 juli 2025 vielen de RSF Brima Rashian aan, een dorp ten noorden van Al Nahud. De paramilitairen bereikten met gevechtsvoertuigen het dorpscentrum en openden vervolgens lukraak het vuur op de markt en huizen. Volgens een Soedanese artsenvereniging vielen daarbij ongeveer dertig doden en meer dan veertig gewonden.²⁴⁵ Een plaatselijk hulpcomité rapporteerde dat het slachtofferaantal opliep naar 32 doden en meer dan vijftig gewonden.²⁴⁶ De aanval op Brima Rashian vormde onderdeel van een geweldsescalatie die in de gehele Kordofan-regio plaatsvond (zie ook subparagraaf 2.5.6).

In de loop van november 2025 vielen de RSF Babanusa aan met onder meer artillerie- en drone-vuur.²⁴⁷ Op 20 november 2025 meldde het *Sudan Doctors Network* (SDN), een beroepsgroep van artsen in Soedan,²⁴⁸ dat de RSF 147 burgers hadden gedood in Babanusa en omgeving.²⁴⁹

²³⁹ Al Jazeera, *Sudan's RSF captures key army stronghold of el-Fula*, 20 juni 2024. SWM, *'Al Fula has fallen', RSF seize West Kordofan capital*, 20 juni 2024. ACLED, *The RSF marches on Sennar and West Kordofan*, 12 juli 2024, blz. 2, 5 en 6.

²⁴⁰ SWM, *'Al Fula has fallen'*, 20 juni 2024.

²⁴¹ Ook gespeld als 'An Nuhud'. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. SWM, *RSF seizes control of Al Nahud in latest blow to SAF*, 1 mei 2025.

²⁴² Al Jazeera, *Sudanese paramilitary RSF kills 19 after taking city of al-Nahud: sources*, 2 mei 2025.

²⁴³ Ook gespeld als 'Babnusa' en 'Bab(a)nousa'.

²⁴⁴ SWM, *RSF seizes control of Al Nahud in latest blow to SAF*, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 17 november 2025.

²⁴⁵ VN, *Daily press briefing by the Office of the Spokesperson for the Secretary-General*, 24 juli 2025.

²⁴⁶ Associated Press (AP), *Paramilitary group kills 32 in rampage in southern Sudan, activist group says*, 24 juli 2025.

²⁴⁷ Radio Dabanga, *Fierce clashes erupt in West Kordofan as RSF claim gains*, 13 november 2025. Sudan Tribune, *Sudanese army, RSF clash in fierce battles in Babanusa*, 16 november 2025. Al Jazeera, *Battles in West Kordofan as Sudan army resists RSF's eastward push*, 17 november 2025. Vertrouwelijke bron, 17 november 2025. SWM, *Widespread fighting engulfs Kordofan region*, 19 november 2025.

²⁴⁸ Ook bekend als het *Sudan Doctors' Syndicate*. Raadpleeg <https://sudandocctors.net> voor meer informatie over het SDN.

²⁴⁹ Sudan Tribune, *Sudanese doctors reveal hundreds of civilians killed, 57 women raped in Sudan's Barra, Babnusa*, 20 november 2025.

2.5.3 Sennar

Eind juni 2024 ondernamen de RSF een bliksemopmars in de zuidoostelijke staat Sennar en op 30 juni veroverden zij Singa, de hoofdstad van Sennar.²⁵⁰ De mediaberichten rapporteerden geen aantallen slachtoffers in de beschrijving van voornoemd wapenfeit.

Echter, het tijt keerde zich tegen de RSF en op 23 november 2024 heroverden de SAF Singa.²⁵¹ De mediaberichten rapporteerden wederom geen aantallen slachtoffers.

Op het moment van schrijven stond Sennar volledig onder controle van de SAF. De RSF waren evenmin aanwezig in de aangrenzende gebieden rondom Sennar.²⁵²

2.5.4 El Gezira

In de Centraal-Soedanese staat El Gezira werd eveneens duidelijk dat de strijd tussen de SAF en de RSF een bewegingsoorlog was, waarbij de frontlinie plotsklaps kon verschuiven. In december 2023 veroverden de RSF Wad Madani, de hoofdstad van El Gezira, door middel van een verrassingsaanval. Vervolgens kwam het grootste deel van El Gezira onder controle te staan van de RSF.²⁵³ Op 11 januari 2025 slaagden de SAF er echter in om Wad Madani te heroveren.²⁵⁴

Zowel de RSF als de SAF begingen tijdens de verslagperiode excessen in El Gezira. Zo pleegden de RSF op 5 juni 2024 een massamoord in Wad al-Noura, een dorp in El Gezira. De opgegeven dodenaantallen liepen uiteen. SWM analyseerde een foto van een massabegrafenis die na de aanval op het dorp plaatsvond. Dit nieuwsplatform telde 50 tot 55 lichamen die in lijkwaden waren gewikkeld.²⁵⁵ Prodemocratische activisten meldden dat er minstens 107 mensen waren omgebracht.²⁵⁶ De *British Broadcasting Corporation* (BBC) rapporteerde minstens 150 omgebrachte dorpelingen.²⁵⁷

De inwoners van al-Tekeina, een dorp aan de Blauwe Nijl, wisten de RSF gedurende het jaar 2024 buiten de deur te houden. Zij blokkeerden de toegangswegen naar het dorp en betrokken loopgraven. Met financiële hulp vanuit de diaspora kochten de dorpelingen wapens, waaronder antitankgranaten. In mei 2024 kwamen bij een aanval van de RSF 22 dorpelingen om en vielen er 40 gewonden. In december 2024 eiste een aanval van de RSF het leven van dertig dorpelingen en vielen er ongeveer vijftig gewonden. In januari 2025 hadden de SAF de RSF uit El Gezira verdreven en kwam al-Tekeina op adem.²⁵⁸

²⁵⁰ Ook gespeld als 'Sinja(h)'. Al Jazeera, *Sudan's RSF claims it has captured a key city in the southeast*, 30 juni 2024. SWM, *Blitzkrieg, RSF advance deep into Sennar State and storm into the capital Sinja*, 30 juni 2024. The Independent, *Paramilitary forces attack a city under military control in central Sudan, opening a new front*, 30 juni 2024. NRC, *Rebellen versterken greep op Soedan*, 2 juli 2024. ACLED, *The RSF marches on Sennar and West Kordofan*, 12 juli 2024, blz. 2 en 4.

²⁵¹ Sudan Tribune, *Sudanese army recaptures capital of Sennar State*, 23 november 2024. SWM, *Sudan army regains control of Sinja*, 23 november 2024.

²⁵² Vertrouwelijke bron, 10 september 2025.

²⁵³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 43.

²⁵⁴ MEE, *Sudanese army says it captured key RSF-held capital of al-Jazira state*, 11 januari 2025. SWM, *Sudan army recaptures Wad Madani city*, 11 januari 2025. Al Jazeera, *How strategic is Wad Madani city, retaken by Sudan army?*, 12 januari 2025. CIR, *Sudanese Armed Forces recaptures key city of Wad Madani*, 25 januari 2025. Vertrouwelijke bron, 7 februari 2025.

²⁵⁵ SWM, *RSF kill dozens of villagers in Jazira State*, 6 juni 2024.

²⁵⁶ Radio Dabanga, *100+ 'massacred' by RSF in Sudan's El Gezira*, 6 juni 2024.

²⁵⁷ BBC, *At least 150 villagers feared dead in Sudan massacre*, 6 juni 2024.

²⁵⁸ MEE, *'I learnt to fire an RPG with YouTube', How one Sudanese village fought the RSF – and won*, 29 augustus 2025.

Toen de SAF en de daaraan geleerde milities in januari 2025 El Gezira heroverden, pleegden zij wraakgeweld tegen gemeenschappen die zij als 'RSF-gezind' beschouwden. Met name Zuid-Soedanezen en Kanabi moesten het daarbij ontgelden.²⁵⁹

Vanwege de aanwezigheid van Zuid-Soedanese huurlingen in de gelederen van de RSF (zie subparagraaf 1.6.6) bestond bij de SAF en hun bondgenoten de perceptie dat Zuid-Soedanezen de RSF gunstig gezind zouden zijn. Tussen 11 en 15 januari 2025 werden minstens 27 Zuid-Soedanezen in El Gezira gedood door de SAF en de daaraan gelieerde milities.²⁶⁰ Als tegenreactie braken er in Zuid-Soedan anti-Soedanese rellen uit, waarbij volgens de Zuid-Soedanese politie zestien Soedanezen omkwamen.²⁶¹

Een andere golf van wraakgeweld van de SAF en de daaraan gelieerde milities richtte zich tegen de Kanabi. In de perceptie van de SAF zouden zij de RSF hebben gesteund tijdens hun gewelddadige aanwezigheid in El Gezira. De Kanabi zijn afstammelingen van arbeidsmigranten die zich in het verleden hebben gevestigd in El Gezira om in de landbouwsector te komen werken. De wortels van de Kanabi liggen verspreid over Darfoer, het Nuba-gebergte in Zuid-Kordofan, Zuid-Soedan en de Sahel. In die zin vormen de Kanabi niet zozeer een etniciteit, maar een socio-economische 'kaste'. De Kanabi zijn doorgaans laaggeschoold en leven veelal in eigen dorpen.²⁶² De namen van deze dorpen konden niet worden achterhaald.

Op 9 december 2024 leidden de SSF, een aan de SAF gelieerde militie (zie subparagraaf 2.2.1), de aanval op een dorp in El Gezira dat door de Kanabi werd bewoond. Volgens een belangenorganisatie van de Kanabi²⁶³ vielen de geweldplegers met vuurwapens en messen aan. Daarbij brandden zij 580 huizen plat en stalen zij 250 runderen, 300 geiten en 45 schapen. Verder werd de oogst deels geroofd en gedeeltelijk platgebrand. Ook roofden de aanvallers voertuigen, geld en andere persoonlijke eigendommen.²⁶⁴ De belangenbehartigers van de Kanabi meldden geen aantallen slachtoffers.

In januari 2025 vielen de SAF en de daaraan gelieerde milities tien nederzettingen van de Kanabi in El Gezira aan.²⁶⁵ Zo maakten de SSF op 10 januari 2025 het dorp Tayba tot doelwit. De internationale mensenrechtenorganisatie *Human Rights Watch* (HRW) documenteerde dat bij de aanval minstens 26 mensen omkwamen, onder wie 1 kind. Verder plunderden de SSF-militieleden de eigendommen van burgers, waaronder voedselmiddelen, en zetten zij huizen in brand.²⁶⁶

2.5.5 Witte Nijl

De zuidelijke staat Witte Nijl ligt strategisch tussen de grotere Kordofan-regio en het midden van het land. Ook grenst deze staat aan Zuid-Soedan.

²⁵⁹ Vertrouwelijke bron, 7 februari 2025. MEE, 'A history of oppression', *Sudan's Kanabi community targeted by both sides in war*, 12 februari 2025. Vertrouwelijke bron, 24 april 2025. VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 6. OHCHR, *Human rights situation in the Sudan*, 19 september 2025, blz. 7 en 8.

²⁶⁰ Sudans Post, *27 South Sudanese nationals killed by SAF-allied militias in Sudan's Al Jazirah State*, 16 januari 2025.

²⁶¹ Reuters, *South Sudan says 16 Sudanese nationals killed in last week's unrest*, 20 januari 2025.

²⁶² Radio Dabanga, *Extrajudicial killings, abductions, and torture follow Sudan army's victory in Wad Madani*, 14 januari 2025. MEE, 'A history of oppression', 12 februari 2025. Vertrouwelijke bron, 24 april 2025. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 6.

²⁶³ Afwisselend aangeduid als *Canabi Congress of Al-Kanabi Conference*.

²⁶⁴ Sudan Liberation Movement/Army (SLM/A), *Report from the Al-Kanabi Conference*, 11 juli 2025.

²⁶⁵ CIR, *Kanabi settlements burn as violence spreads across Gezira*, 31 januari 2025.

²⁶⁶ HRW, *Armed group allied to the military attacks village*, 25 februari 2025.

In februari 2025 heroverden de SAF terrein op de RSF in Witte Nijl. Hierop pleegden de RSF wraakgeweld tegen de burgerbevolking²⁶⁷ en vielen zij drie dagen lang verschillende dorpen aan in de buurt van El Geteina, een stadje in Witte Nijl.²⁶⁸ Volgens de Emergency Lawyers, een lokale advocatengroep, vielen daarbij meer dan tweehonderd doden. De Soedanese autoriteiten verklaarden dat er 433 doden waren gevallen.²⁶⁹ Het was onduidelijk of het wraakgeweld van de RSF tegen burgers in Witte Nijl tegen specifieke personen was gericht.²⁷⁰

Sinds mei 2025 nam het oorlogsgeweld in Witte Nijl sterk af. De RSF voerden enkele drone-aanvallen uit op de posities van de SAF in Witte Nijl en plunderden een dorp dichtbij de grens met Noord-Kordofan. Op het moment van schrijven stond Witte Nijl onder controle van de SAF.²⁷¹

2.5.6 Noord-Kordofan

In de voorgaande verslagperiode was El Obeid, de hoofdstad van Noord-Kordofan,²⁷² in handen van de SAF. Echter, ongeveer negentig procent van Noord-Kordofan stond onder controle van de RSF, waardoor El Obeid nagenoeg was ingesloten.²⁷³

Op 23 februari 2025 wisten de SAF El Obeid te ontzetten. Daarmee kwam er een einde aan een belegering die bijna twee jaar had geduurd. Gelet op de strategische ligging van El Obeid, namelijk langs de doorgaande weg tussen Khartoem en Darfoer, was het ontzet van El Obeid een belangrijke overwinning voor de SAF.²⁷⁴

Dat El Obeid was ontzet door de SAF betekende geenszins dat de stad gevrijwaard bleef van oorlogsgeweld. De RSF behielden hun positie in Bara, een stadje ten noorden van El Obeid. Vanuit Bara²⁷⁵ namen de RSF met artilleriegeschut El Obeid onder vuur. De artilleriebeschietingen troffen burgerdoelen, zoals woonwijken en scholen.²⁷⁶

Onderstaande geweldsincidenten dienen enkel ter illustratie en kunnen geenszins als uitputtend worden beschouwd. Op 9 april 2025 eiste een artilleriebeschieting door de RSF zeven levens in El Obeid. De dodelijke slachtoffers behoorden tot dezelfde familie, aldus het Soedanese ministerie van Volksgezondheid.²⁷⁷ Op 14 mei 2025 kwamen volgens het SDN minstens vier burgers in El Obeid om door artillerievuur van de RSF. Daarnaast vielen er acht gewonden.²⁷⁸

Tussen 10 en 13 juli 2025 vielen de RSF met zwaar wapentuig, waaronder gevechtsdrones, verschillende dorpen aan in de omgeving van Bara.²⁷⁹ De aanvallen vormden onderdeel van een geweldsescalatie die plaatsvond in de grotere Kordofan-

²⁶⁷ Vertrouwelijke bron, 27 augustus 2025.

²⁶⁸ Ook gespeld als 'al-Gitaina' en 'Al Qutaynah'.

²⁶⁹ Al Jazeera, *Sudan paramilitaries kill hundreds in White Nile villages: NGO*, 18 februari 2025. MEE, *Sudan's RSF massacres 433 people as it forms parallel 'peace government'*, 18 februari 2025. The Guardian, *Sudan military group kills more than 200 people in three-day attack, activists say*, 18 februari 2025.

²⁷⁰ Vertrouwelijke bron, 17 november 2025.

²⁷¹ Vertrouwelijke bron, 27 augustus 2025.

²⁷² Ook gespeld als 'Al-Ubayyid'.

²⁷³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 78.

²⁷⁴ BBC, *Sudan army ends two-year siege of key city*, 24 februari 2025. MEE, *Sudan's army breaks RSF siege on strategic city of el-Obeid*, 24 februari 2025. Sudans Post, *SAF breaks RSF siege of El Obeid, advances in Khartoum*, 24 februari 2025. SWM, *Sudan army breaks RSF siege of El Obeid*, 24 februari 2025. ACLED, *Two years of war in Sudan*, 15 april 2025, blz. 4 en 5.

²⁷⁵ Ook gespeld als 'Barah'.

²⁷⁶ Vertrouwelijke bron, 24 maart 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

²⁷⁷ Sudan Tribune, *RSF attacks kill at least 13 civilians in Sudan's El-Obeid, Al-Dabbah*, 9 april 2025.

²⁷⁸ Sudans Post, *Four civilians killed, eight injured in RSF shelling on El Obeid – Sudanese Doctors*, 14 mei 2025.

²⁷⁹ Het ging onder meer om de dorpen Shak al-Noum (ook gespeld als 'Shag Alnom' en 'Shag al-Num') en Hilat Hamid.

regio (zie ook subparagraaf 2.5.2). De RSF beschoten de dorpen, brandden deze plat en doodden honderden burgers. Sommige dorpelingen werden doodgeschoten of -gestoken, terwijl anderen omkwamen in hun brandende huizen.²⁸⁰ UNICEF, de kinderrechtenorganisatie van de VN,²⁸¹ gaf aan dat er meer dan 450 burgers waren omgekomen, onder wie minstens 35 kinderen en twee zwangere vrouwen.²⁸² Volgens de Emergency Lawyers vielen er bijna driehonderd burgerdoden. Dezelfde groep gaf aan dat zich in de dorpen geen militaire doelen bevonden.²⁸³ Satellietbeelden toonden aan dat één van de aangevallen dorpen door brandstichting was vernietigd.²⁸⁴

Op 7 augustus 2025 vielen de RSF twee dorpen aan in Noord-Kordofan, te weten Markaz al-Ziyadiyah en Lamina al-Ziyadiyah. Volgens de Emergency Lawyers kwamen daarbij minstens achttien burgers om en vielen er tientallen gewonden.²⁸⁵ Volgens een Soedanese overheidsmedewerker vielen de RSF bewust dorpen in Noord- en West-Kordofan aan om hun grip op El Obeid terug te krijgen.²⁸⁶

Gedurende de hierboven beschreven geweldsescalatie leken de RSF opnieuw El Obeid te zullen insluiten en belegeren.²⁸⁷ Echter, op 11 september 2025 namen de SAF Bara, een belangrijk RSF-steunpunt in Noord-Kordofan, in na zware gevechten. De SAF werden daarbij gesteund door de BBMB, de SSF, de mustanfaren (zie subparagraaf 2.2.1) en de Joint Force (zie paragraaf 2.4). Uit de berichtgeving bleek niet hoeveel combattanten en burgers er waren omgekomen. Met de inname van Bara leek de druk op El Obeid te zijn verlicht.²⁸⁸

Op 25 oktober 2025 leken de krijgskansen in Noord-Kordofan opnieuw te keren. Op deze datum heroverden de RSF Bara na hevige gevechten.²⁸⁹ Na de herovering van Bara beginen de RSF misstanden tegen de burgerbevolking. Volgens het SDN doodden de RSF tussen 26 oktober en 20 november 2025 420 burgers in Bara en omgeving.²⁹⁰ Het *Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa* (Strategisch Initiatief voor Vrouwen in de Hoorn van Afrika, SIHA)²⁹¹ legde veertig gevallen van conflict-gerelateerd seksueel geweld²⁹² in Bara vast. Volgens het SIHA gebruikten de RSF seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes als een oorlogswapen (raadpleeg paragraaf 8.3 voor meer informatie over seksueel en gender-gerelateerd geweld).²⁹³

²⁸⁰ Al Jazeera, *Sudan's RSF kills about 300 people in North Kordofan, rights group says*, 15 juli 2025. NOS, *Weer moordpartij in Sudanese dorpen: 'Aanvallen van criminele aard'*, 15 juli 2025. The Guardian, *Sudanese paramilitary RSF accused of killing almost 300 people in village raids*, 15 juli 2025. UNICEF, *At least 35 children reportedly killed in attacks in communities in Sudan's North Kordofan State*, 15 juli 2025. Sudan Tribune, *UN says at least 300 killed in 'brutal' attacks in Sudan's Kordofan*, 16 juli 2025. SWM, *RSF rampages through North Kordofan villages, killing hundreds*, 17 juli 2025. De Volkskrant, *Honderden burgers gedood bij nieuw geweld Soedan*, 19 juli 2025.

²⁸⁰ Yale School of Public Health, *RSF alleged massacre at Shag Alnom, Multidirectional attacks on El-Obeid*, 18 juli 2025, blz. 3.

²⁸¹ 'UNICEF' staat voor *United Nations Children's Fund*. UNICEF heeft een pagina specifiek aan Soedan gewijd: <https://www.unicef.org/sudan/>.

²⁸² UNICEF, *At least 35 children reportedly killed in attacks in communities in Sudan's North Kordofan State*, 15 juli 2025.

²⁸³ Al Jazeera, *Sudan's RSF kills about 300 people in North Kordofan*, 15 juli 2025. NOS, *Weer moordpartij in Sudanese dorpen*, 15 juli 2025. The Guardian, *Sudanese paramilitary RSF accused of killing almost 300 people in village raids*, 15 juli 2025. SWM, *RSF rampages through North Kordofan villages*, 17 juli 2025.

²⁸⁴ Yale School of Public Health, *RSF alleged massacre at Shag Alnom, Multidirectional attacks on El-Obeid*, 18 juli 2025, blz. 3 en 8.

²⁸⁵ Darfur24, *Attack on two villages in North Kordofan leaves 18 civilians dead*, 9 augustus 2025. Sudan Tribune, *RSF kills 18 civilians in Sudan's North Kordofan, rights group says*, 10 augustus 2025.

²⁸⁶ Sudan Tribune, *RSF kills 18 civilians in Sudan's North Kordofan*, 10 augustus 2025.

²⁸⁷ Ayin Network, *'They came on motorbikes and started killing', RSF siege grips North Kordofan*, 22 juni 2025.

Vertrouwelijke bron, 25 juli en 3 augustus 2025. SWM, *Deadly confrontations outside El Obeid*, 27 augustus 2025.

²⁸⁸ Sudans Post, *Sudanese army captures Bara in major setback for RSF*, 11 september 2025. SWM, *RSF stronghold Bara falls to Sudan army*, 12 september 2025.

²⁸⁹ SWM, *RSF captures army base in North Darfur capital*, 26 oktober 2025.

²⁹⁰ Sudan Tribune, *Sudanese doctors reveal hundreds of civilians killed*, 20 november 2025.

²⁹¹ SIHA is een netwerk van vrouwenrechtenactivisten dat actief is in de Hoorn van Afrika. Bezoek <https://sihanet.org> voor meer informatie over SIHA.

²⁹² In het Engels bekend als *conflict-related sexual violence* (CRSV).

²⁹³ SIHA, *Unchecked brutality in Barah, North Kordofan, Testimonies uncover systematic violence against women and girls*, 20 november 2025.

De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), oftewel het migratieagentschap van de VN,²⁹⁴ schatte dat tussen 26 oktober en 9 november 2025 38.990 mensen op de vlucht sloegen voor het geweld in Noord-Kordofan.²⁹⁵

2.5.7 Khartoem

In de verslagperiode boekten de SAF hun grootste overwinning in Khartoem, de hoofdstad van Soedan, hetgeen hieronder nader wordt behandeld. Khartoem bevindt zich aan de samenvloeiing van de Blauwe en de Witte Nijl, gelegen in het midden van het land. Bij het eiland Tuti komen de Witte en Blauwe Nijl samen. Deze twee rivieren en de hoofdloop van de Nijl snijden de stad in drie delen: Khartoem zelf,²⁹⁶ Bahri (ook wel aangeduid als 'Khartoem-Noord') en Omdoerman.²⁹⁷ In dit ambtsbericht wordt met 'Khartoem' de gehele stad bedoeld,²⁹⁸ tenzij anders vermeld. Voor zover bekend werd er in de berichtgeving niet specifiek ingegaan op de omstandigheden in het deel van de staat Khartoem dat buiten de gelijknamige stad valt.

In de voorgaande verslagperiode vormde Khartoem het toneel van hevige strijd. De RSF controleerden toen het grootste deel van de stad. Wel boekten de SAF aan het einde van de vorige verslagperiode terreinwinst in Omdoerman.²⁹⁹ In de verslagperiode slaagden de SAF en de daaraan gelieerde milities erin om geheel Khartoem onder controle te krijgen. Dit proces vond stapsgewijs plaats in een offensief dat eind september 2024 begon en op 20 maart 2025 culmineerde in de herovering van het presidentieel paleis in de binnenstad.³⁰⁰

Na het succes van de SAF eind maart 2025 wisten de RSF zich tijdelijk te handhaven in het westen en zuiden van Omdoerman.³⁰¹ Op 20 mei 2025 moesten de RSF ook hun posities in het westen en zuiden van Omdoerman opgeven, waarna geheel Khartoem in handen viel van de SAF.³⁰²

De SAF en de RSF begingen excessen in Khartoem (zie ook subparagraaf 2.2.2 en 2.3.2). De SAF en de daaraan gelieerde veiligheidsdiensten en milities executeerden (vermeende) RSF-collaborateurs in de stadsdelen die zij hadden heroverd op de RSF. Arabische personen van wie de wortels in Darfoer en Kordofan lagen, waar de RSF de meeste aanhang genoten (zie subparagraaf 2.3.1), vormden in het bijzonder een doelwit.³⁰³ Eind maart 2025 werden minstens twintig burgers gedood in Janoub Al Hezam, een gebied in het zuiden van Khartoem.³⁰⁴ Volker Türk, de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN, concludeerde dat dergelijke

²⁹⁴ IOM staat in het Engels en Frans bekend als *International Organization for Migration* en *Organisation internationale pour les migrations* (OIM). Raadpleeg <https://sudan.iom.int> voor meer informatie over de werkzaamheden van IOM in Soedan.

²⁹⁵ IOM, *IOM Chief warns of imminent catastrophe as displacement surges in North Darfur*, 11 november 2025.

²⁹⁶ In het Engels aangeduid als *Khartoum proper*.

²⁹⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 33 en 114. HRW, *"Khartoum is not safe for women!", Sexual violence against women and girls in Sudan's capital*, juli 2024, blz. 3.

²⁹⁸ De gehele stadsregio wordt ook wel 'Groot-Khartoem' genoemd (in het Engels *Greater Khartoum*).

²⁹⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 33 en 113. HRW, *"Khartoum is not safe for women!",* juli 2024, blz. 21 en 22.

³⁰⁰ SWM, *Sudan army reclaims Khartoum Bahri, advances in East Nile*, 21 februari 2025. SWM, *Sudanese military captures presidential palace*, 21 maart 2025. BBC, *Five key moments in the battle for Khartoum*, 22 maart 2025. Vertrouwelijke bron, 27 maart 2025. ACLED, *Two years of war in Sudan*, 15 april 2025, blz. 1 en 3.

³⁰¹ Het ging hierbij in het bijzonder om Ombada in het westen en Salha in het zuiden van Omdoerman. ACLED, *Two years of war in Sudan*, 15 april 2025, blz. 2 en 5. Vertrouwelijke bron, 24 april 2025.

³⁰² Al Jazeera, *Sudan's army declares Khartoum state 'completely free' of paramilitary RSF*, 20 mei 2025. Sudan Tribune, *Sudanese army declares Khartoum state liberated*, 20 mei 2025. SWM, *RSF loses last stronghold in Khartoum State*, 20 mei 2025. Radio Dabanga, *Khartoum 'completely liberated' from RSF, says Sudan army*, 21 mei 2025.

³⁰³ OHCHR, *Human rights situation in the Sudan*, 19 september 2025, blz. 8.

³⁰⁴ Ook gespeld als 'Janoub al-Hizam'.

buitengerechterlijke executies op 'wijdverspreide' schaal plaatsvonden. Hij veroordeelde deze praktijk en riep de SAF op om er een einde aan te maken.³⁰⁵

Terwijl de RSF uit Khartoem werden verdreven, executeerden zij op 27 april 2025 ongeveer dertig burgers in Salha, een district in het zuiden van Omdoerman. Onder de slachtoffers bevonden zich onder andere mijnwerkers en kinderen. De RSF verdachten de dodelijke slachtoffers van samenwerking met de SAF. Volgens deskundigen joegen de RSF de burgerbevolking bewust schrik aan. Op deze manier probeerden de RSF controle uit te oefenen over de bevolking.³⁰⁶

2.5.8 Darfoer

Inleiding

Darfoer ligt in het westen van Soedan en is ongeveer zo groot als Spanje. Deze regio bestaat uit vijf staten, namelijk Noord-, Oost-, Zuid-, Centraal- en West-Darfoer. In Darfoer wonen bevolkingsgroepen die zich identificeren dan wel worden aangeduid als 'Arabisch' of 'Afrikaans' (zie ook paragraaf 1.1).³⁰⁷

Aangezien Darfoer tijdens de verslagperiode voor het grootste deel in handen was van de RSF, is ervoor gekozen om in deze subparagraaf de gehele regio te beschrijven. Waar nodig en mogelijk zal er onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende staten die tezamen Darfoer vormen.

Gedurende de verslagperiode vonden er in heel Darfoer veiligheidsincidenten en mensenrechtenschendingen plaats, hetgeen hieronder nader wordt uiteengezet. Tussen medio april 2023 en begin juli 2025 had één bron meer dan negenduizend mensenrechtenschendingen gedocumenteerd in heel Darfoer. Bij 'mensenrechtenschendingen' kan in dit verband worden gedacht aan onder meer moorden, ontvoeringen voor losgeld, onrechtmatige arrestaties,³⁰⁸ martelingen en vernietiging van eigendommen. Drieduizend schendingen vonden plaats in West-Darfoer, duizend schendingen in Zalingei (de hoofdstad van Centraal-Darfoer), meer dan tweeduizend schendingen in Zuid-Darfoer en meer dan drieduizend schendingen in El Fasher (de hoofdstad van Noord-Darfoer), aldus de bron.³⁰⁹

Belegering van El Fasher

Tijdens de voorgaande verslagperiode brachten de RSF in een hoog tempo een groot deel van Darfoer onder hun controle. Daarbij wisten zij vier van de vijf deelstaathoofdsteden in Darfoer te veroveren, namelijk Nyala (Zuid-Darfoer), Zalingei (Centraal-Darfoer), El Geneina (West-Darfoer)³¹⁰ en El Daein (Oost-Darfoer). El Fasher (Noord-Darfoer) was de enige deelstaathoofdstad in Darfoer die nog niet volledig in handen was van de RSF. Deze woestijnstad werd deels gecontroleerd door de SAF en de Joint Force, een gezamenlijke strijdmacht van voormalige rebellengroepen uit Darfoer. De Joint Force vocht sinds november 2023 mee aan de zijde van de SAF (zie paragraaf 2.4).³¹¹

³⁰⁵ OHCHR, *UN Human Rights Chief appalled by widespread extrajudicial killings in Khartoum*, 3 april 2025. Sudan Tribune, *Local group reports civilian killing, mass arrests by pro-army forces South of Khartoum*, 3 april 2025.

³⁰⁶ Al Jazeera, *Sudan Doctors Network accuses RSF of 'war crimes' after 31 killed*, 27 april 2025. Radio Dabanga, *Outcry as RSF accused of executing 31 civilians in Omdurman*, 28 april 2025. SWM, *Rapid Support Forces execute civilians in Omdurman*, 29 april 2025. Ayin Network, *The case of Salha – civilians as the target of war*, 5 mei 2025.

³⁰⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 34 en 115.

³⁰⁸ In dit verband duidt een 'onrechtmatige arrestatie' op een arrestatie zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaARBorgen.

³⁰⁹ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

³¹⁰ Ook gespeld als 'Al-Junaynah'.

³¹¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 35, 36 en 115.

In mei 2024 begonnen de RSF met de belegering van El Fasher. Gedurende de verslagperiode was de stad nagenoeg helemaal ingesloten door de RSF. De belegeraars gingen niet gelijk over tot een grootscheepse stormloop op de stad, maar sneden de toevoer van humanitaire hulp af en beschoten lukraak woonwijken.³¹² Eind augustus 2025 zaten honderdduizenden inwoners klem in El Fasher. Zij behoorden veelal tot Afrikaanse bevolkingsgroepen, zoals de Berti, Fur, Masalit en Zaghawa.³¹³

De *Yale School of Public Health*³¹⁴ maakte bekend dat de RSF sinds 9 mei 2025 bezig waren met de aanleg van een aarden wal rondom El Fasher. Deze wal was ongeveer drie meter hoog. De wal diende ertoe om te voorkomen dat voedsel en medicijnen de stad werden binnengesmokkeld en mensen de stad konden uitvluchten.³¹⁵ Eind september 2025 was de wal 68 kilometer lang en bestond er nog een gat van 3 tot 4 kilometer.³¹⁶ Een Soedan-deskundige van Instituut Clingendael³¹⁷ sprak van een 'klassieke uithongerstrategie gecombineerd met high-tech oorlogvoering', bestaande uit onder meer drones.³¹⁸

Tussen 11 en 20 augustus 2025 legden de VN 89 burgerdoden vast als gevolg van het geweld in El Fasher en het aangrenzende Abu Shouk.³¹⁹ Dit dodental bevatte zestien standrechtelijke executies. De meeste geëxecuteerden behoorden tot de Zaghawa-gemeenschap.³²⁰

Op 27 augustus 2025 vuurden de RSF granaten af op enkele dichtbevolkte wijken van El Fasher. Volgens het SDN vielen daarbij minstens 24 doden en 55 gewonden.³²¹ Op 1 september 2025 bestookten de RSF opnieuw burgerdoelen in El Fasher met drones en granaten. Daarbij kwamen minstens 27 burgers om. Verder vielen er ruim zeventig gewonden.³²²

De Yale School of Public Health legde tussen 19 september en 12 oktober 2025 minstens 174 doden en minstens 123 gewonden vast. Zij waren het slachtoffer geworden van gericht geweld van de RSF tegen civiele doelwitten in El Fasher, waaronder twee schuilplaatsen, twee moskeeën, een ziekenhuis en een markt. De Yale School of Public Health omschreef deze geweldsdaden als 'oorlogsmisdaden'.³²³

³¹² HRW, *Civilians around Sudan's El Fasher face new attacks*, 11 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

³¹³ FT, *'We watch the graveyards from space', Satellites track Sudanese city under siege*, 30 augustus 2025.

³¹⁴ Het *Humanitarian Research Lab* (HRL) van de Yale School of Public Health verricht onderzoek naar het conflict in Soedan en maakt daarbij gebruik van verschillende soorten informatie, zoals satellietbeelden en OSINT. Raadpleeg <https://medicine.yale.edu/lab/khoshnood/publications/reports/> voor meer informatie over de onderzoeksbevindingen van het HRL.

³¹⁵ Yale School of Public Health, *Human security alert, RSF wall-in El-Fasher's population to prevent escape*, 28 augustus 2025, blz. 3 en 5. Al Jazeera, *In besieged Sudan city, civilians face death if they try to escape*, 4 september 2025.

³¹⁶ Yale School of Public Health, *Residents of El-Fasher attempting to escape as RSF attacks continue*, 26 september 2025, blz. 3.

³¹⁷ Clingendael is een onderzoeksinstituut, denktank en academie op het gebied van internationale betrekkingen. Raadpleeg <https://www.clingendael.org/nl> voor meer informatie over Clingendael.

³¹⁸ RTL Nieuws, *Het vergeten front van de Soedan-oorlog, 'Ze eten veevoer om te overleven'*, 4 september 2025.

³¹⁹ Ook gespeld als Abu Shok.

³²⁰ VN, *UN Human Rights Spokesperson Jeremy Laurence on Sudan attacks*, 22 augustus 2025.

³²¹ Al Jazeera, *At least 24 killed in RSF attack on Sudan's el-Fasher: Doctors group*, 28 augustus 2025. The Independent, *Sudan's Rapid Support Forces shell a besieged Darfur city, killing 24 and wounding 55, group says*, 28 augustus 2025.

³²² Darfur24, *27 civilians killed as clashes between SAF, RSF renewed in El Fasher, Sudan*, 2 september 2025.

³²³ Yale School of Public Health, *Special report, RSF intentionally targeting civilian shelters in El-Fasher*, 14 oktober 2025, blz. 3, 8 en 9.

Op 2 oktober 2025 rapporteerde Türk, de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN, dat tussen 19 en 29 september 2025 minstens 91 burgers in El Fasher waren omgekomen als gevolg van artilleriebeschietingen en drone- en grondaanvallen van de RSF.³²⁴

Rond dezelfde periode maakte het Soedanese ministerie van Volksgezondheid bekend dat er in de voorafgaande drie maanden meer dan driehonderd burgers in El Fasher waren gedood en dat er honderden gewonden waren gevallen.³²⁵

Op 22 oktober 2025 rapporteerde de kinderrechtenorganisatie *Save the Children*³²⁶ dat er in oktober 2025 minstens 115 burgers in El Fasher waren gedood en dat er 102 gewonden waren gevallen. Onder de dodelijke slachtoffers bevonden zich 17 kinderen en onder de gewonden 22 kinderen. *Save the Children* baseerde zich daarbij op gegevens van het SDN.³²⁷

Raadpleeg paragraaf 5.6 voor de situatie van journalisten in El Fasher. Raadpleeg paragraaf 7.4 voor de voedselcrisis in El Fasher.

Inname van El Fasher door de RSF

Op 26 oktober 2025 namen de RSF El Fasher in na een beleg van anderhalf jaar.³²⁸ Gelijk na de inname van de stad begingen de RSF ernstige wrede daden, waaronder standrechtelijke executies, etnisch gemotiveerd en seksueel geweld en aanvallen op ziekenhuizen, hulpverleners en journalisten.³²⁹ Een moordpartij die bijzonder in het oog sprong, vond plaats op 28 oktober 2025. Op deze datum vielen de RSF een ziekenhuis in El Fasher aan en doodden zij ruim 460 patiënten en hun begeleiders. Verder ontvoerden de RSF zes gezondheidsmedewerkers (raadpleeg paragraaf 7.6 voor meer informatie over aanvallen op gezondheidsinstellingen).³³⁰

Op het moment van schrijven was het onbekend hoeveel mensen het leven hadden verloren bij de val van El Fasher.³³¹ Begin november 2025 werd het dodental geschat op minstens zeventuizend. De meeste dodelijke slachtoffers waren burgers.³³² Minni Minnawi, de leider van het SLM/MM (zie paragraaf 2.4), verklaarde dat de RSF 27.000 mensen in El Fasher hadden gedood in een tijdspanne van drie dagen volgend op de inname van de stad.³³³ Satellietbeelden lieten zien dat de grond in El Fasher en omgeving op sommige plekken doordrenkt was met bloed.³³⁴ Tom Fletcher, de ondersecretaris-generaal voor Humanitaire Zaken en Noodhulpcoördinator van de VN, noemde El Fasher in dit verband een 'plaats delict'.³³⁵

³²⁴ OHCHR, *Sudan, Türk calls for urgent action to protect civilians and prevent large-scale atrocities in El Fasher*, 2 oktober 2025.

³²⁵ Darfur24, *Army casualties in El Fasher revealed*, 6 oktober 2025.

³²⁶ Raadpleeg <https://www.savethechildren.net/sudan> voor meer informatie over de werkzaamheden van *Save the Children* in Soedan.

³²⁷ *Save the Children, In deadly October, nearly one in five civilians killed in El Fasher were children*, 22 oktober 2025.

³²⁸ De duur van het beleg van El Fasher werd in de berichtgeving ook weergegeven als 'ruim vijfhonderd dagen' en 'achttien maanden'.

³²⁹ Al Jazeera, *Sudan army withdraws from Darfur's el-Fasher, UN warns of atrocities*, 28 oktober 2025. Ayin Network, *Thousands killed in El Fasher as ceasefire talks collapse*, 28 oktober 2025. Vertrouwelijke bron, 31 oktober 2025.

³³⁰ World Health Organization (Wereldgezondheidsorganisatie, WHO), *WHO condemns killings of patients and civilians amid escalating violence in El Fasher, Sudan*, 29 oktober 2025.

³³¹ Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *UN Relief Chief calls Darfur 'epicentre of human suffering'*, 17 november 2025.

³³² SWM, *RSF ethnic-based killings in Fasher estimated at 7000*, 3 november 2025.

³³³ MEE, *Darfur Governor Minni Minnawi says RSF killed 27,000 Sudanese in el-Fasher*, 21 november 2025.

³³⁴ Yale School of Public Health, *Human security emergency, El-Fasher falls to RSF, Evidence of mass killing*, 27 oktober 2025, blz. 3 en 8-10. Yale School of Public Health, *Human security emergency, Day two of RSF control, Mass killings continue in El-Fasher*, 28 oktober 2025, blz. 3-5, 10 en 14.

³³⁵ OCHA, *UN Relief Chief calls Darfur 'epicentre of human suffering'*, 17 november 2025.

Na de inname van El Fasher plaatsten RSF-strijders tientallen filmpjes op de sociale media. Op deze videobeelden was te zien hoe zij van op korte afstand ongewapende burgers executeerden. Brigadegeneraal Fateh Abdullah Idris, beter bekend als 'Abu Lulu'³³⁶ en de 'Slager van El Fasher',³³⁷ figureerde prominent in deze beelden.³³⁸ Abu Lulu schreep op dat hij meer dan tweeduizend mensen zou hebben gedood. Naar aanleiding van de ontstane commotie pakten de RSF hem eind oktober 2025 op. Soedanese burgers en mensenrechtenverdedigers deden de arrestatie van Abu Lulu af als een 'propagandastunt'. Volgens hen stonden de gedragingen van Abu Lulu niet op zichzelf, maar maakte de gehele strijdmacht van de RSF zich schuldig aan massamoord.³³⁹

Volgens IOM raakten tussen 26 oktober en 9 november 2025 88.892 mensen in El Fasher en omgeving ontheemd. Van dit aantal was 75% reeds ontheemd voordat de stad in handen viel van de RSF. De overgrote meerderheid van de ontheemden bleef in de buurt van El Fasher, terwijl 21% elders een heenkomen zocht.³⁴⁰

UN Women, de VN-organisatie voor vrouwenrechten en gendergelijkheid,³⁴¹ concludeerde dat vrouwen tijdens hun vlucht het risico liepen te worden blootgesteld aan seksueel geweld. Het bewijs stapelde zich op dat de RSF op 'doelbewuste' en 'systematische' wijze seksueel geweld als oorlogswapen inzetten, aldus UN Women.³⁴² Een woordvoerder van de civiele tak van het neutrale Soedan Bevrijdingsleger van Abdel Wahid (SLA/AW) deelde op 7 november 2025 mee dat meer dan 150 vrouwen waren verkracht tijdens hun vlucht van El Fasher naar Tawila, een stadje dat onder controle stond van het SLA/AW.³⁴³ Raadpleeg paragraaf 8.3 voor meer informatie over gender-gerelateerd en seksueel oorlogsgeweld.

De inname van El Fasher en de daaropvolgende misstanden riepen wereldwijd afkeuring op. Eind oktober 2025 veroordeelde de VN-Veiligheidsraad (VNVR) de inname van El Fasher door de RSF en het geweld tegen de burgerbevolking dat daarmee gepaard ging.³⁴⁴

Begin november 2025 verklaarde het Internationaal Strafhof dat de RSF mogelijk oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid hadden gepleegd in El Fasher. Hierop kondigde het Strafhof aan om de moordpartijen en verkrachtingen in El Fasher te zullen onderzoeken.³⁴⁵

Op 14 november 2025 veroordeelde de VN-Mensenrechtenraad eveneens de mensenrechtenschendingen in El Fasher en gaf zijn onderzoeksmissie de opdracht om deze te onderzoeken.³⁴⁶

³³⁶ Ook gespeld als 'Abolulu'.

³³⁷ In het Engels bekend als *Butcher of El-Fasher*.

³³⁸ MEE, *RSF fighters film themselves massacring Sudanese fleeing el-Fasher*, 28 oktober 2025. HRW, *Mass atrocities in captured Darfur city*, 29 oktober 2025. Ayin Network, *RSF and the making of Abu Lulu*, 10 november 2025.

³³⁹ Sudan Tribune, *RSF arrests commander over field executions in El Fasher*, 30 oktober 2025. The Guardian, *Sudan's RSF accused of 'PR stunt' after arresting fighters behind civilian killings*, 31 oktober 2025. Al Jazeera, *Arrest of 'Abu Lulu' does little to distance RSF from Sudan massacre*, 4 november 2025. The Independent, *'The Butcher of El-Fasher' arrested after bragging on TikTok about slaughtering over 2,000 people*, 5 november 2025.

³⁴⁰ IOM, *Focus flash alert, Al Fasher, North Darfur*, 10 november 2025, blz. 1 en 2.

³⁴¹ Raadpleeg <https://africa.unwomen.org/en/where-we-are/eastern-and-southern-africa/sudan> voor meer informatie over de activiteiten van UN Women in Soedan.

³⁴² UN Women, *Briefing remarks on the situation of women and girls in Sudan*, 11 november 2025.

³⁴³ Sudan Tribune, *150 women raped, 1,300 shot fleeing El Fasher, says Darfur monitor*, 7 november 2025.

³⁴⁴ VN, *Security Council press statement on Sudan*, 30 oktober 2025.

³⁴⁵ Internationaal Strafhof, *Statement of the ICC Office of the Prosecutor on the situation in El-Fasher, North Darfur*, 3 november 2025.

³⁴⁶ Office of the High Commissioner for Human Rights (Bureau van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten, OHCHR), *Human Rights Council calls for urgent inquiry into recent alleged violations of international law committed in and around El Fasher, Sudan*, 14 november 2025.

De EU veroordeelde op 20 november 2025 de wreedheden in El Fasher in de sterkst mogelijke bewoordingen en verklaarde dat de RSF mogelijk oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid hadden gepleegd.³⁴⁷

Eind november 2025 concludeerde Amnesty dat de RSF oorlogsmisdaden hadden begaan tegen de burgerbevolking in El Fasher. Amnesty baseerde deze conclusie op getuigenissen van 28 overlevenden die veilig Tawila en Tine³⁴⁸ hadden weten te bereiken. Uit hun verklaringen bleek dat de RSF talloze ongewapende burgers hadden geëxecuteerd en tientallen vrouwen en meisjes hadden verkracht. De getuigen hadden tijdens hun vlucht honderden lijken zien liggen.³⁴⁹

Aanval op en vernietiging van Zamzam

Zamzam lag vijftien kilometer ten zuiden van El Fasher. Het ontheemdenkamp telde ongeveer een half miljoen inwoners. De meeste inwoners hadden een Zaghawa-achtergrond, maar ook andere Afrikaanse bevolkingsgroepen waren vertegenwoordigd in dit kamp. Zamzam bood sinds 2004 onderdak aan ontheemden die op de vlucht waren geslagen voor de Janjaweed, de voorloper van de RSF (zie subparagraaf 2.3.1).³⁵⁰

In april 2025 vielen de RSF het kamp aan. Een klein contingent van de Joint Force verdedigde het kamp (zie paragraaf 2.4). Dit contingent werd bijgestaan door burgers die vrijwillig de wapens hadden opgenomen, de zogenaamde mustanfareen (zie subparagraaf 2.2.1 en paragraaf 6.2).³⁵¹ Na een driedaags gevecht namen de RSF en de daaraan gelieerde milities op 13 april 2025 Zamzam in, waarop zij de ontheemdenbevolking onderwierpen aan geweld. De RSF-strijders spraken hun slachtoffers expliciet aan op hun zwarte huidskleur en maakten racistische opmerkingen. Op de sociale media circuleerden filmpjes waarin RSF-strijders personen in burgerkleding standrechtelijk executeerden. Na afloop brandden de RSF het kamp grotendeels plat. De aanval op Zamzam leidde tot een exodus van ongeveer 400.000 personen. De meesten vluchtten noordwaarts naar El Fasher of in zuidwestelijke richting naar Tawila, een stadje dat onder controle stond van het SLA/AW.³⁵²

Het bleef onbekend hoeveel mensen er precies omkwamen bij de aanval op Zamzam. Op het moment van schrijven stond het terrein van het vernietigde kamp namelijk onder controle van de RSF en waren niet alle lijken geborgen. Deze lagen verspreid in huizen en velden en op wegen. Daarnaast waren veel inwoners nog

³⁴⁷ Europese Raad, *Sudan, Statement by the High Representative on behalf of the European Union*, 20 november 2025.

³⁴⁸ Ook bekend als 'Tina'. Tine ligt op de grens van Noord-Darfoer en Oost-Tsjaad.

³⁴⁹ Amnesty International, *El Fasher survivors tell of deliberate RSF killings and sexual violence – new testimony*, 25 november 2025.

³⁵⁰ Sudan Research, Analysis and Advocacy, *Zamzam, The final catastrophe*, 15 april 2025. Sudan Research, Analysis and Advocacy, *Zamzam after the catastrophe, News from Team Zamzam*, 27 april 2025. The Independent, 'The Janjaweed are coming', *Sudanese recount atrocities in RSF attack on a Darfur camp*, 3 mei 2025. The Guardian, 'They slaughtered us like animals', *The inside story of how one of the biggest atrocities of the Sudan war unfolded in Zamzam*, 7 augustus 2025.

³⁵¹ Onder deze groep van burgers bevond zich Hanadi Al-Nour Dawood, een 22-jarige verpleegster en activiste. Zij was gewapend met een keukenmes. Haar zelfverdedigingseenheid sloeg naar verluidt één aanvalsgolf af. De aanval op Zamzam kostte Dawood het leven. The Guardian, 'They slaughtered us like animals', 7 augustus 2025.

³⁵² Sudan Research, Analysis and Advocacy, *Zamzam*, 15 april 2025. CIR, *Fires, extreme violence, and mass displacement following RSF attack on Zamzam camp, North Darfur*, 17 april 2025. The Guardian, 'They were chanting as they killed people in their homes', *Survivors describe attack on Sudan's Zamzam camp*, 18 april 2025. Vertrouwelijke bron, 18 april 2025. Vertrouwelijke bron, 22 en 23 april 2025. Sudan Research, Analysis and Advocacy, *Zamzam after the catastrophe*, 27 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. The Independent, 'The Janjaweed are coming', 3 mei 2025. The Guardian, 'They slaughtered us like animals', 7 augustus 2025.

vermist.³⁵³ Aanvankelijk spraken bronnen over honderden doden.³⁵⁴ Begin augustus 2025 maakte het Britse dagblad *The Guardian* duidelijk dat dit dodental naar boven moest worden bijgesteld. Op basis van inlichtingen en getuigenverklaringen kwam deze krant tot de conclusie dat er meer dan 1.500 burgers waren omgekomen bij de aanval.³⁵⁵

Abu Shouk onder vuur

Gedurende de belegering van El Fasher kwam Abu Shouk eveneens onder vuur te liggen.³⁵⁶ Dit dichtbevolkte ontheemdenkamp aan de noordkant van El Fasher telde in augustus 2025 minstens 200.000 inwoners. De meeste inwoners behoorden tot Afrikaanse bevolkingsgroepen, zoals de Zaghawa en de Fur. Zij hadden zich daar aan het begin van de 21ste eeuw gevestigd toen zij waren verdreven door de Janjaweed, de voorloper van de RSF (zie subparagraaf 2.3.1).³⁵⁷

De RSF bestookten Abu Shouk vrijwel dagelijks met artillerievuur en drones, waardoor de inwoners gedwongen waren om ondergrondse schuilplaatsen te graven.³⁵⁸ Dergelijke schuilplekken stonden bekend als *khanadiq* (enkelvoud: *khandaq*).³⁵⁹

Volgens Türk, de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN, voerden de RSF tussen januari en juni 2025 minstens zestien aanvallen uit op Abu Shouk. Daarbij vielen minstens 212 doden en 111 gewonden.³⁶⁰

Op 11 augustus 2025 voerden de RSF met ruim veertig lichte voertuigen een aanval uit op Abu Shouk. Volgens een plaatselijk hulpcomité kwamen daarbij meer dan veertig burgers om. Verder vielen er minstens negentien gewonden. Sommige burgers werden geëxecuteerd; anderen werden gedood door afgedwaalde kogels. Uiteindelijk wist de Joint Force na een urenlang gevecht de RSF terug te slaan.³⁶¹ Türk veroordeelde het geweld van de RSF tegen de burgerbevolking in El Fasher en Abu Shouk.³⁶²

Op 16 augustus 2025 bestookten de RSF een markt in Abu Shouk met artillerievuur. Volgens het SDN vielen daarbij minstens 31 doden en 13 gewonden. Onder de dodelijke slachtoffers bevonden zich onder andere een hulpverlener, zeven kinderen

³⁵³ The Guardian, *Assault on Sudan's Zamzam refugee camp may have killed more than 1,500 civilians*, 7 augustus 2025.

³⁵⁴ SWM, *Hundreds massacred in militia rampage at camps in North Darfur*, 13 april 2025. Vertrouwelijke bron, 15 april 2025.

³⁵⁵ The Guardian, *Assault on Sudan's Zamzam refugee camp may have killed more than 1,500 civilians*, 7 augustus 2025.

³⁵⁶ The New Humanitarian, *Inside the battle for El Fasher, "Innocent lives are lost every day"*, 27 november 2024.

³⁵⁷ Yale School of Public Health, *Emergency alert, RSF massacre in Abu Shouk IDP Camp corroborated*, 11 augustus 2025, blz. 3. SWM, *RSF attack on Abu Shouk kills dozens*, 13 augustus 2025.

³⁵⁸ Sudan Tribune, *14 civilians killed in RSF shelling of Abu Shouk market, activists say*, 18 mei 2025. Sudan Tribune, *RSF shelling kills at least 20 at displacement camp in Sudan's Darfur*, 5 juni 2025. Sudan Tribune, *More than 40 displaced were killed in Sudan's El Fasher, activists say*, 11 augustus 2025.

³⁵⁹ Darfur Network for Human Rights (DNHR), *Every day bombs, hunger, and loss of life, Accounts of forgotten victims in North Darfur*, september 2025, blz. 10. *Khandaq* kan ook verwijzen naar een geul, loopgraaf of ondergrondse tunnel voor militaire doeleinden.

³⁶⁰ VN, *'Only hunger and bombs' for besieged civilians in Sudan's El Fasher*, 13 augustus 2025.

³⁶¹ Sudan Tribune, *More than 40 displaced were killed in Sudan's El Fasher*, 11 augustus 2025. Yale School of Public Health, *Emergency alert*, 11 augustus 2025, blz. 3 en 5. Al Jazeera, *Sudanese RSF fighters kill more than 40 people in Darfur camp*, 12 augustus 2025. BBC, *Dozens killed in attack on Sudan camp for people who had fled war*, 12 augustus 2025. Darfur24, *UN announces killing of 40 civilians during the recent clashes in El Fasher*, 12 augustus 2025. The Independent, *Sudan's Rapid Support Forces kill 40 people in North Darfur displacement camp attack*, 12 augustus 2025. SWM, *RSF attack on Abu Shouk kills dozens*, 13 augustus 2025.

³⁶² OHCHR, *Sudan, Türk outraged after RSF kills at least 57 civilians in El Fasher and Abu Shouk IDP camp*, 13 augustus 2025.

en een zwangere vrouw.³⁶³ De VN toonden zich bezorgd om het aanhoudende geweld tegen de burgerbevolking in Abu Shouk.³⁶⁴

Halverwege september 2025 waren de RSF dusdanig ver Abu Shouk binnengedrongen dat ongeveer negentig procent van de inwoners het kamp was ontvlucht. De meeste ontheemden waren uitgeweken naar andere delen van El Fasher of naar het controlegebied van het SLA/AW in het midden van Darfoer.³⁶⁵ De Yale School of Public Health concludeerde op 18 september 2025 dat de RSF zich ongehinderd door Abu Shouk konden verplaatsen en dat het kamp 'mogelijk' in handen was van de paramilitairen. Het onderzoeksinstituut baseerde deze conclusie op basis van satellietbeelden uit de periode van 15 tot en met 18 september 2025.³⁶⁶

Overig geweld in Noord-Darfoer

Het geweld van de RSF in Noord-Darfoer beperkte zich niet tot El Fasher, Zamzam en Abu Shouk. Reeds in de voorgaande verslagperiode brandden de RSF dorpen plat die door Afrikaanse bevolkingsgroepen waren bewoond.³⁶⁷ Dit patroon zette zich voort in de verslagperiode. Zo stelde de Yale School of Public Health op basis van satellietbeelden vast dat de RSF tussen 2 en 12 oktober 2024 minstens veertien dorpen platbrandden in de nabijheid van Kutum, een stadje in Noord-Darfoer. Deze dorpen waren hoofdzakelijk door Zaghawa bewoond. Volgens lokale media kwamen bij voornoemde aanvallen minstens vijftig mensen om.³⁶⁸

Hetzelfde onderzoeksinstituut concludeerde op basis van satellietbeelden dat de RSF tussen 12 oktober en 6 november 2024 minstens 26 dorpen in de omgeving van Kutum hadden platgebrand. Opnieuw ging het om dorpen die overwegend door Zaghawa waren bewoond. De Yale School of Public Health maakte op 7 november 2024 bekend dat er sinds april 2023 meer dan 110 dorpen in heel Darfoer waren platgebrand. De Yale School of Public Health trok op basis van voorgaande bevindingen de conclusie dat de Zaghawa 'mogelijk systematisch' tot doelwit werden gemaakt.³⁶⁹

Het afrofobe geweld van de RSF beperkte zich niet alleen tot de Zaghawa. In augustus 2025 ging op sociale media een video viral die in Noord-Darfoer zou zijn gemaakt. Het filmpje liet zien hoe een man in burgerkleding, een restauranteigenaar van beroep, standrechtelijk werd geëxecuteerd door RSF-commandant Abu Lulu. In het filmpje vroeg Abu Lulu tot welke bevolkingsgroep de man behoorde. Nadat deze antwoordde dat hij een Berti was, schoot Abu Lulu hem met zijn handvuurwapen dood.³⁷⁰ De Berti³⁷¹ wonen van oudsher ten noordoosten van El Fasher. Zij zijn een van de weinige Afrikaanse bevolkingsgroepen die uitsluitend Arabisch spreken.³⁷²

³⁶³ Yale School of Public Health, *Human security incident, Confirmed bombardment at Naivasha Market in Abu Shouk IDP Camp*, 18 augustus 2025, blz. 3.

³⁶⁴ OCHA, *Today's top news, Occupied Palestinian Territory, Sudan, Ukraine*, 18 augustus 2025.

³⁶⁵ Sudan Tribune, *90% of Abu Shouk camp residents flee El Fasher amid RSF advances*, 15 september 2025.

³⁶⁶ Yale School of Public Health, *Fourteen arson attacks on villages, North Darfur, 2-12 October 2024*, gepubliceerd op 16 oktober 2024, blz. 3 en 4.

³⁶⁷ Yale School of Public Health, *Twenty-six arson attacks on villages in Kutum Locality, North Darfur, 12 October – 6 November 2024*, gepubliceerd op 7 november 2024, blz. 3-5.

³⁶⁸ Radio Dabanga, *Video of 'summary execution of civilian by RSF' in North Darfur sparks outrage*, 18 augustus 2025. Yale School of Public Health, *Human security incident*, 18 augustus 2025, blz. 3. Vertrouwelijke bron, 20 augustus 2025. Vertrouwelijke bron, 23 augustus 2025. Al Jazeera, *Arrest of 'Abu Lulu' does little to distance RSF from Sudan massacre*, 4 november 2025.

³⁶⁹ Ook gespeld als 'Birté'.

³⁷⁰ Vertrouwelijke bron, 20 augustus 2025.

³⁷¹ Ook gespeld als 'Birté'.

³⁷² Vertrouwelijke bron, 20 augustus 2025.

Luchtaanvallen in Darfoer

De SAF maakten tijdens de verslagperiode veelvuldig gebruik van het luchtwapen in Darfoer. Zo legde ACLED tussen 1 augustus en 6 september 2024 vijftig luchtaanvallen vast in heel Darfoer.³⁷³ ACLED specificeerde niet nader hoeveel luchtaanvallen er plaatsvonden in iedere staat van Darfoer.

De SAF hielden geen rekening met de bescherming van de burgerbevolking. Geregeld bombardeerden de SAF drukbezochte markten in RSF-gebied in Noord-Darfoer, in het bijzonder de gebieden van El Koma³⁷⁴ en Mellit (zie ook subparagraaf 2.2.2).³⁷⁵ Het stadje El Koma stond sinds halverwege 2023 onder controle van de RSF en werd hoofdzakelijk bewoond door de Ziyadiya, een Arabische bevolkingsgroep. Aldus beschouwden de SAF het stadje als RSF-gezind.³⁷⁶ Volgens lokale leiders hadden de SAF tussen april 2023 en 11 oktober meer dan 150 luchtaanvallen uitgevoerd op El Koma.³⁷⁷ Onderstaande voorbeelden dienen enkel ter illustratie en kunnen geenszins als uitputtend worden beschouwd.

Op 4 oktober 2024 bombardeerde de luchtmacht van de SAF El Koma en Mellit. In beide gevallen vormde een markt het doel. In El Koma vielen minstens 45 burgerdoden en meer dan 200 gewonden. In Mellit kwamen minstens 23 mensen om.³⁷⁸ Op 24 maart 2025 bombardeerden de SAF een drukbezochte markt te Tora,³⁷⁹ een stadje ten noordwesten van El Fasher. Volgens lokale activisten vielen daarbij minstens 54 doden. Een gemeenschapsleider rapporteerde dat het dodental minimaal 61 bedroeg. Commentaren omschreven de luchtaanval op de markt in Tora als een 'mogelijke oorlogsmisdaad'.³⁸⁰ Op 1 juni 2025 bombardeerden de SAF opnieuw een drukbezochte markt in El Koma. Een plaatselijk hulpcomité rapporteerde minstens 89 doden.³⁸¹ Op 2 september 2025 doodde een drone-aanval van de SAF dertien mensen op een drukbezochte markt in Mellit. Daarnaast vielen er zeven gewonden.³⁸² Op 11 oktober 2025 voerden de SAF een drone-aanval uit op El Koma. Daarbij kwamen volgens lokale leiders minstens zestien tot twintig burgers om.³⁸³

Nyala, de hoofdstad van Zuid-Darfoer, stond bekend als een RSF-bolwerk en deed dienst als zetel voor de parallelle regering die door de RSF werd geleid (zie subparagraaf 1.3.2). In de verslagperiode maakten satellietbeelden duidelijk dat de RSF via de internationale luchthaven bij Nyala een voortdurende aanvoer van moderne wapens ontvingen, in het bijzonder Chinese drones van het type CH-95 (zie ook subparagraaf 2.3.2).³⁸⁴

³⁷³ ACLED, *Artillery shelling and airstrikes surge in Sudan*, 16 september 2024, blz. 5 en 6.

³⁷⁴ Ook gespeld als 'Koma', 'Al-Koma' en 'Al-Kuma'.

³⁷⁵ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

³⁷⁶ Sudans Post, *Dozens killed as Sudan rivals strike civilian areas in North Darfur*, 12 oktober 2025. SWM, *Dozens killed in RSF and army strikes in North Darfur*, 13 oktober 2025.

³⁷⁷ Sudan Tribune, *Sudanese army drone strike kills 16 civilians in North Darfur*, 11 oktober 2025.

³⁷⁸ SWM, *Wave of SAF airstrikes in North Darfur kills dozens of civilians*, 6 oktober 2024.

³⁷⁹ Ook gespeld als 'Toura'.

³⁸⁰ Al Jazeera, *Dozens killed in strike on market in Sudan's North Darfur*, 25 maart 2025. DNHR, *Sudanese Army airstrike on Tora Market kills at least 61 and injures over 100*, 25 maart 2025. The New York Times, *Sudan military bombing kills dozens in attack on market in Darfur*, 25 maart 2025.

³⁸¹ Sudan Tribune, *Air strike on North Darfur market kills dozens*, 1 juni 2025. Radio Dabanga, *At least 89 killed in Sudanese army airstrike on North Darfur town*, 2 juni 2025. Sudans Post, *SAF airstrike kills and injures dozens of civilians in North Darfur*, 2 juni 2025. SWM, *Airstrike kills dozens in Darfur market*, 3 juni 2025.

³⁸² Sudan Tribune, *Sudanese army drone strike kills 13 in North Darfur market*, 2 september 2025.

³⁸³ Sudan Tribune, *Sudanese army drone strike kills 16 civilians in North Darfur, local leaders say*, 11 oktober 2025. Sudans Post, *Dozens killed as Sudan rivals strike civilian areas in North Darfur*, 12 oktober 2025. Radio Dabanga, *At least 20 civilians killed in North Darfur air raid by SAF*, 13 oktober 2025. SWM, *Dozens killed in RSF and army strikes in North Darfur*, 13 oktober 2025.

³⁸⁴ Neue Zürcher Zeitung (NZZ), *Satellitenbilder enthüllen neue Waffen der mächtigen paramilitärischen Miliz im Sudan*, 7 maart 2025.

Op 3 mei 2025 namen de SAF de luchthaven bij Nyala onder vuur met drones van Turkse makelij. De drone-aanval vernietigde een vrachtvliegtuig en doodde verschillende personen, onder wie achttien buitenlanders. Sommige dodelijke slachtoffers hadden de Emiraatse nationaliteit. Ook de co-piloten van het verwoeste vliegtuig, een Zuid-Soedanees en Keniaan, zouden zijn omgekomen. Als tegenreactie volgde er een reeks drone-aanvallen op Port Soedan (zie subparagraaf 2.3.2).³⁸⁵

Op 6 augustus 2025 deelden de SAF mee dat hun luchtmacht een Emiraats vliegtuig zou hebben vernietigd op de luchthaven van Nyala. Aan boord zouden zich Colombiaanse huurlingen bevinden. Bij deze gevechtshandeling waren naar verluidt minstens veertig huursoldaten omgekomen.³⁸⁶ De Emiraatse autoriteiten ontkenden dat er een Emiraats vliegtuig met huursoldaten aan boord zou zijn vernietigd en deden de mededeling van de SAF af als 'desinformatie'.³⁸⁷ De RSF ontkenden eveneens dat er een vliegtuig met Colombiaanse huurlingen aan boord zou zijn vernietigd.³⁸⁸ Raadpleeg subparagraaf 2.3.1 voor meer informatie over de inzet van Colombiaanse huurlingen.

Op 10 september 2025 trof een drone, vermoedelijk van de SAF, een overheidsgebouw in Nyala. Daarbij kwamen naar verluidt acht mensen om, te weten twee medewerkers van het civiele RSF-bestuur, vijf bewakers en een schoenpoetser. Daarnaast vielen er enkele gewonden.³⁸⁹

Intercommunaal geweld en banditisme in het RSF-deel van Darfoer

In Centraal-, Oost-, West- en Zuid-Darfoer vond in de verslagperiode geen grootschalig oorlogsgeweld plaats met fluctuerende frontlinies. Wel kwamen in deze vier staten van Darfoer intercommunaal geweld³⁹⁰ en banditisme voor. Sommige gewapende personen waren gelieerd aan de RSF, terwijl anderen als zelfstandige bendes opereerden.³⁹¹

Het verschijnsel van intercommunaal geweld en banditisme was niet nieuw in Darfoer. In een context van droogte, honger, wapenproliferatie en schaarste aan waterbronnen en weidegronden vormde Darfoer sinds geruime tijd het toneel van veeroof, overvallen en schiet- en moordpartijen. 'Gewapende bandieten' stonden in de Darfoeriaanse context bekend als *nahab*.³⁹²

³⁸⁵ Sudan Tribune, *Sudan army bombs Nyala airport after suspected RSF supply fight*, 3 mei 2025. Darfur24, *18 foreigners killed in Nyala airport attack*, 6 mei 2025. MEE, *Sudan's shadow war, Drone strikes reveal escalating tensions between UAE and Turkey*, 15 mei 2025.

³⁸⁶ Sudan Tribune, *Sudan's army says it destroyed UAE plane carrying mercenaries in Nyala*, 6 augustus 2025. Al Jazeera, *Sudan military destroyed UAE plane carrying Colombian mercenaries: State TV*, 7 augustus 2025. NOS, *Sudanese regeringsleger 'vernietigt vliegtuig met 40 huurlingen'*, 7 augustus 2025. Radio Dabanga, *Sudan army: '40+ Colombian mercenaries killed as RSF-bound Emirati aircraft destroyed in Nyala'*, 7 augustus 2025.

³⁸⁷ France 24, *UAE rejects Sudan claim it destroyed Emirati plane full of mercenaries*, gepubliceerd op 7 augustus 2025, bijgewerkt op 8 augustus 2025.

³⁸⁸ Radio Dabanga, *Darfur, RSF deny Sudan army claims of Nyala Airport attack 'killing Colombian mercenaries'*, 10 augustus 2025.

³⁸⁹ Darfur24, *Nyala drone strike leaves eight dead, civil administration chief's guards among victims*, 11 september 2025.

³⁹⁰ In dit ambtsbericht verwijst de term 'intercommunaal geweld' naar een gewapend conflict tussen twee of meerdere gemeenschappen dat geen integraal onderdeel vormt van de oorlog tussen de SAF en de RSF.

³⁹¹ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

³⁹² Baaijens, *Woestijnnomaden*, uitgegeven in 2003, blz. 12, 44, 68, 115, 157, 161-163, 206, 231, 232 en 246. Hari, *De tolk*, uitgegeven in 2008, blz. 200 en 202. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 49 en 52. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

De precieze omvang van intercommunaal geweld en banditisme in Darfoer bleef onbekend. Volgens een bron veroorzaakten bandieten en RSF-strijders 'dagelijks' veiligheidsincidenten, zoals ontvoeringen voor losgeld en plunderingen.³⁹³

Onderstaande veiligheidsincidenten geven een indruk van de veiligheidssituatie in de delen van Darfoer die gevrijwaard bleven van grootschalig oorlogsgeweld met fluctuerende frontlinies. Deze gebiedsdelen van Darfoer stonden nominaal onder controle van de RSF. De volgende incidenten dienen enkel ter illustratie en kunnen geenszins als uitputtend worden beschouwd.

Op 12 april 2025 reed een man van de Fur-bevolkingsgroep ten noorden van Nertiti, een stadje in Centraal-Darfoer, op een ezel van de markt naar zijn boerderij. Twee gewapende mannen in burger reden op een motor voorbij en beschoten hem. De man raakte daarbij zwaargewond aan zijn linkeroog. De aanvallers leken een Arabisch voorkomen te hebben,³⁹⁴ maar uit de berichtgeving werd niet expliciet duidelijk of het incident daadwerkelijk etnisch gemotiveerd was. Hierbij wordt opgemerkt dat tijdens de voorgaande verslagperiode in Centraal-Darfoer ook geweld plaatsvond van de zijde van Arabieren tegen de Fur.³⁹⁵

Op 15 mei 2025 vielen acht personen met stokken twee broers aan in een *wadi*³⁹⁶ ten noordwesten van Nertiti. De twee broers behoorden tot de Fur-gemeenschap en de aanvallers leken nomaden te zijn. In de Darfoeriaanse context wordt een nomadische levensstijl veelal in verband gebracht met Arabische bevolkingsgroepen. Beide broers raakten ernstig gewond en moesten worden gehospitaliseerd.³⁹⁷ Uit de berichtgeving werd niet expliciet duidelijk of het incident daadwerkelijk etnisch gemotiveerd was.

Op 30 september 2025 keerde een boer terug van de boerderij naar zijn huis in de buurt van Zalingei, de hoofdstad van Centraal-Darfoer. Twee gemaskerde mannen in RSF-uniform op een motor eisten zijn mobiele telefoon. De boer bleek echter geen telefoon op zak te hebben, waarop de overvallers hem neerschoten. De volgende ochtend overleed de man aan zijn verwondingen.³⁹⁸

Op 13 oktober 2025 vielen de RSF en daaraan gelieerde milities Afrikaanse boeren aan in Centraal-Darfoer. Gezeten op kamelen trokken zij door de akkers, brachten schade toe aan de landbouwgewassen en bedreigden de boerengemeenschappen.³⁹⁹ Uit de berichtgeving werd niet duidelijk tot welke Afrikaanse bevolkingsgroep de boeren behoorden en of er slachtoffers waren gevallen.

Op 18 november 2025 kregen RSF-strijders in een winkel in Zalingei ruzie met elkaar. Het conflict, dat terugvoerde op een geldkwestie, liep uit op een schietpartij, waarbij de winkelier omkwam.⁴⁰⁰

Nyala, de hoofdstad van Zuid-Darfoer, vormde in de verslagperiode het toneel van roofovervallen, schietpartijen en ontvoeringen. Een Soedan-deskundige van Instituut Clingendael omschreef Nyala als een 'wetteloze stad'.⁴⁰¹ Hieronder volgen

³⁹³ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

³⁹⁴ DNHR, *Field incident report, Armed attack on civilian in Garna area, north of Nertiti, Central Darfur*, 14 april 2025.

³⁹⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 39.

³⁹⁶ Een wadi is een rivierbedding waarin af en toe water stroomt. Baaijens, *Woestijnnomaden*, uitgegeven in 2003, blz. 253.

³⁹⁷ DNHR, *Violent assault on Furawi tribe members in Wadi Markno – linked to historical tribal dispute*, 17 mei 2025.

³⁹⁸ DNHR, *Extrajudicial killing incident in Bendsi, Central Darfur, Sudan*, 2 oktober 2025.

³⁹⁹ DNHR, *RSF and allied militias attack civilian's farmlands in Zalingei, Central Darfur*, 21 oktober 2025.

⁴⁰⁰ Darfur24, *Shopkeeper killed in armed clash inside Zalingi market*, 20 november 2025.

⁴⁰¹ NOS, *Ook met twee regeringen woekert de humanitaire crisis in Sudan voort*, 28 juli 2025.

enkele incidenten ter illustratie. Deze kunnen geenszins als uitputtend worden beschouwd.

Op 5 mei 2025 vielen gewapende mannen een ontheemdenkamp in Nyala aan. Daarbij doodden zij het kamphoofd, diens zoon en een andere inwoner.⁴⁰²

Op 6 augustus 2025 beschoten drie RSF-strijders met automatische wapens vier ontheemden die onderweg waren van Nyala naar een ontheemdenkamp. Daarbij raakten drie ontheemden gewond en één ontheemde verloor het leven. Het was onduidelijk waarom de RSF-strijders het vuur hadden geopend.⁴⁰³

Op 18 oktober 2025 kreeg een RSF-strijder ruzie met een jongeman op een markt in Nyala. De RSF-strijder bracht daarbij een handgranaat tot ontploffing. Er vielen vier doden, waaronder de RSF-strijder zelf, en enkele gewonden.⁴⁰⁴

Op 4 oktober 2025 vond er in Zuid-Darfoer een gewelddadige confrontatie plaats tussen twee subgroepen binnen de Habbaniya, een Arabische bevolkingsgroep.⁴⁰⁵ Het conflict voerde terug op een vrouw. Een interventiepoging van de RSF verergerde de situatie en negen mensen verloren het leven, onder wie minstens drie burgers. Verder vielen er achttien gewonden.⁴⁰⁶

Op 20 oktober 2025 kwam het in Zuid-Darfoer tot een confrontatie tussen twee subgroepen⁴⁰⁷ binnen de Beni Halba, eveneens een Arabische bevolkingsgroep. Een veediefstal vormde de directe aanleiding voor het geweld, waarbij twee doden en ruim achttien gewonden vielen.⁴⁰⁸ Op 23 oktober 2025 verscheen het bericht dat de leiders van beide groepen een verzoeningsovereenkomst hadden gesloten.⁴⁰⁹

In dezelfde maand schoten gewapende herders minstens drie ontheemde vrouwen dood in de nabijheid van Kalma, een ontheemdenkamp in Zuid-Darfoer. De vrouwen bewerkten het land buiten het kamp. Het incident vormde onderdeel van een breder patroon van geweld tegen ontheemde vrouwen. De kampautoriteiten in Kalma documenteerden tussen augustus en begin oktober 2025 ongeveer 50 geweldsincidenten tegen ontheemde vrouwen, waaronder 15 verkrachtingen en 35 gevallen van fysiek geweld.⁴¹⁰ Raadpleeg paragraaf 8.3 voor meer informatie over seksueel en gender-gerelateerd geweld tegen vrouwen.

Op 12 november 2025 berichtte *Darfur24*, een onafhankelijk nieuwsplatform,⁴¹¹ dat gewapende herders met hun vee door akkers ten noorden van Nyala waren getrokken. Volgens een landbouwer grepen de RSF en de politie niet in.⁴¹² Het nieuwsbericht meldde niet tot welke bevolkingsgroepen de herders en gedupeerde landbouwers behoorden. In de Darfoeriaanse context worden herders en landbouwers veelal geassocieerd met respectievelijk Arabische en Afrikaanse bevolkingsgroepen.

⁴⁰² Radio Dabanga, *Displacement camp leader and family members shot dead in South Darfur*, 5 mei 2025.

⁴⁰³ ACJPS, *South Darfur, One IDP killed and three others injured during an attack by RSF fighters in Nyala*, 14 augustus 2025.

⁴⁰⁴ *Darfur24, Four killed in grenade explosion in Nyala, South Darfur*, 21 oktober 2025.

⁴⁰⁵ In de voorgaande verslagperiode raakten de Habbaniya in Zuid-Darfoer slaags met de Salamat, eveneens een Arabische gemeenschap. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 40.

⁴⁰⁶ *Darfur24, Nine dead, 18 injured in tribal clashes in South Darfur*, 3 oktober 2025.

⁴⁰⁷ Het ging om de Fiyarin en de Awlad Wadi (ook gespeld als 'Ouled Wadi').

⁴⁰⁸ *Darfur24, Two killed, 18 injured in tribal clashes in South Darfur*, 21 oktober 2025.

⁴⁰⁹ *Darfur24, Beni Halba tribe reaches reconciliation agreement in South Darfur*, 23 oktober 2025.

⁴¹⁰ *Darfur24, Three displaced women killed as violence against women escalates in South Darfur*, 13 oktober 2025.

⁴¹¹ Raadpleeg <https://www.darfur24.com/en/about-us/> voor meer informatie over *Darfur24*.

⁴¹² *Darfur24, Farmers complain of encroachment by herders in South Darfur*, 12 november 2025.

2.5.9 Zuid-Kordofan

In de voorgaande verslagperiode vochten de SAF, RSF en SPLM-N om de controle over Zuid-Kordofan.⁴¹³ In de huidige verslagperiode stonden de RSF en de SPLM-N, inmiddels verenigd in de Taasis-alliantie (zie subparagraaf 1.3.2), tegenover de SAF in Zuid-Kordofan. Beide kampen bestreden elkaar met wisselende kansen. Zo wisselde de stad El Dibeibat, strategisch gelegen op een knooppunt tussen Noord-, Zuid- en West-Kordofan, meerdere keren van handen.⁴¹⁴ El Dibeibat stond eerst onder controle van de RSF, viel daarna in handen van de SAF, maar werd na zware gevechten heroverd door de RSF.⁴¹⁵ Uit de mediaberichten werd niet duidelijk hoeveel slachtoffers waren omgekomen bij de strijd om deze stad.

Op het moment van schrijven stonden Kadugli en Dilling, de twee grootste steden in Zuid-Kordofan,⁴¹⁶ onder controle van de SAF.⁴¹⁷ Volgens een bron was de SPLM-N beide steden tot op vijf à vijftien kilometer afstand genaderd.⁴¹⁸

Tijdens de voorgaande verslagperiode vond er bij Dilling etnisch gemotiveerd geweld plaats tussen de Hawazma, een Arabische bevolkingsgroep, en de Nuba, een verzameling van Afrikaanse gemeenschappen.⁴¹⁹ Voor zover bekend, vond er in de huidige verslagperiode geen geweld met een etnische dimensie plaats tussen de Hawazma en de Nuba.⁴²⁰

2.5.10 Blauwe Nijl

In de voorgaande verslagperiode vormde Blauwe Nijl niet het toneel van zware strijd.⁴²¹ Een bron gaf aan dat tijdens de huidige verslagperiode geen grootschalige gevechten plaatsvonden in Blauwe Nijl, zoals in andere staten en gebieden, bijvoorbeeld El Gezira (zie subparagraaf 2.5.4), Khartoem (zie subparagraaf 2.5.7), Noord-Darfoer (zie subparagraaf 2.5.8) en de grotere Kordofan-regio (zie subparagraaf 2.5.2 en 2.5.6).⁴²²

Dit liet onverlet dat er in Blauwe Nijl gewelddadige confrontaties plaatsvonden tussen enerzijds de SAF en anderzijds de RSF en de SPLM-N. Beide kampen bestreden elkaar met wisselende kansen.⁴²³ Op het moment van schrijven stond Blauwe Nijl grotendeels onder controle van de SAF. Het zuiden, dat grensde aan Zuid-Soedan en Ethiopië, was in handen van de SPLM-N en de RSF.⁴²⁴

Aan het begin van de voorgaande verslagperiode vond er in Blauwe Nijl intercommunaal geweld plaats tussen diverse gemeenschappen, onder meer tussen de Hamaj/Funj en de Hausa.⁴²⁵ Voor zover bekend, waren er tijdens de huidige

⁴¹³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 40 en 41.

⁴¹⁴ Ook gespeld als 'El Dabibat' en 'Debeibat'. Hamdok, de voormalige premier van Soedan en de huidige leider van de burgercoalitie Somoud, is geboren in El Dibeibat.

⁴¹⁵ Darfur24, *RSF recapture Debeibat, South Kordofan*, 29 mei 2025. Radio Dabanga, *'RSF reclaims towns in Kordofan', Conflict and displacement surge across Sudan*, 29 mei 2025. SWM, *RSF counterattacks and reverses Sudan army's latest gains in Kordofan*, 30 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁴¹⁶ Dilling wordt ook gespeld als 'Delling'.

⁴¹⁷ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁴¹⁸ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁴¹⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 41.

⁴²⁰ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁴²¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 42.

⁴²² Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁴²³ SWM, *Map: RSF incursion into Blue Nile State*, 5 augustus 2024. Sudan Tribune, *Fighting erupts in Sudan's Blue Nile and White Nile states*, 8 december 2024. SWM, *SAF suffers setback in Blue Nile offensive*, 4 januari 2025.

⁴²⁴ Vertrouwelijke bron, 10 september 2025.

⁴²⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 42. Sudan Tribune, *Sudan's army says it seized positions in Blue Nile state*, 25 juni 2025.

verslagperiode geen berichten over intercommunaal geweld tussen Funj en de Hausa in Blauwe Nijl.⁴²⁶

2.5.11 Noordelijke Staat

Op 11 juni 2025 boekten de RSF een overwinning van belang in de Noordelijke Staat. Op die datum veroverden zij het strategisch gelegen drielandenpunt tussen Soedan, Libië en Egypte⁴²⁷ op de SAF en de Joint Force. Dit gebied was rijk aan goud en vormde een corridor voor extremistische groepen en wapen-, goud-, drugs- en mensensmokkelaars. In dit verband werd deze driehoek tussen Soedan, Libië en Egypte omschreven als een 'wetteloos gebied', waar 'totale anarchie' heerste.⁴²⁸

Vanuit deze regio konden de RSF doorstoten naar zowel het noorden van Soedan als naar (Noord-)Darfoer. Daarnaast rees de verwachting dat de troepen van de Libische krijgshoofd Haftar via dit drielandenpunt de RSF gemakkelijker konden bevoorraden. De Soedanese autoriteiten beschuldigden Haftar ervan dat zijn troepen de RSF zouden hebben gesteund bij de strijd om het drielandenpunt (zie ook subparagraaf 1.6.5). Haftar ontkende deze aantijging.⁴²⁹ Uit de mediaberichtgeving werd niet duidelijk hoeveel slachtoffers er waren gevallen in de strijd om het grensgebied tussen Soedan, Libië en Egypte.

2.5.12 Abyei

Abyei is een olierijk gebied op de grens tussen Soedan en Zuid-Soedan. Ten tijde van de Zuid-Soedanese onafhankelijkheid in 2011 konden beide landen geen overeenstemming vinden over dit grensgebied. Onder internationale druk werd Abyei onder gemeenschappelijk bestuur geplaatst. In de toekomst moet een referendum onder de plaatselijke bevolking uitsluitsel geven over de status van Abyei. Tot die tijd probeert een VN-vredesmacht de vrede en veiligheid in Abyei te handhaven. Deze VN-missie staat bekend als de *United Nations Interim Security Force for Abyei* (UNISFA)⁴³⁰ en bestaat uit vierduizend politieagenten en soldaten.⁴³¹ Op 14 november 2025 besloot de VNVR om de missie van UNISFA met een jaar te verlengen.⁴³²

Tijdens de voorgaande verslagperiode bleek de veiligheidssituatie in Abyei fragiel. Zo vond er intercommunaal geweld plaats, in het bijzonder tussen de Ngok Dinka en de Twic Dinka. Beide gemeenschappen zijn subgroepen binnen de Dinka, een Afrikaanse bevolkingsgroep die een Nilo-Saharaanse taal spreekt.⁴³³

⁴²⁶ Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁴²⁷ De driehoek tussen Soedan, Libië en Egypte staat bekend als *Uwaynat Triangle*.

⁴²⁸ Al Jazeera, *Sudan's paramilitary RSF say they seized key zone bordering Egypt, Libya*, 11 juni 2025. Al-Monitor, *Sudan army loses border control to RSF after clashes with Libya's Haftar*, 11 juni 2025. Sudan Tribune, *Sudan's Northern state vows to confront incursion by Haftar's Libyan forces*, 12 juni 2025. SWM, *RSF seizes Libya-Sudan border zone*, 12 juni 2025. The Independent, *Sudan's paramilitaries seize a key area along with the border with Libya and Egypt*, 12 juni 2025. Ayin Network, *Fears and deals, Inside the Sudan-Egypt-Libya border triangle*, 7 augustus 2025. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025. MEE, *How Sudan and Libya's triangle border region became a hotbed of crime and war*, 15 augustus 2025.

⁴²⁹ Al-Monitor, *Sudan army loses border control to RSF after clashes with Libya's Haftar*, 11 juni 2025. Sudan Tribune, *Sudan's Northern state vows to confront incursion by Haftar's Libyan forces*, 12 juni 2025. SWM, *RSF seizes Libya-Sudan border zone*, 12 juni 2025. The Independent, *Sudan's paramilitaries seize a key area along with the border with Libya and Egypt*, 12 juni 2025. International Crisis Group (ICG), *Capture of tri-border area marks another twist in Sudan's civil war*, 20 juni 2025.

⁴³⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 44.

⁴³¹ Al Jazeera, *UN extends peacekeeping mission in disputed Abyei region for another year*, 15 november 2025.

⁴³² VN, *Security Council extends mandate of United Nations Interim Security Force for Abyei, Adopting resolution 2802 (2025)*, 14 november 2025.

⁴³³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 44 en 45.

In de verslagperiode vonden er in Abyei verscheidene veiligheidsincidenten plaats. Zo vielen gewapende jongeren van de Twic Dinka in april 2025 Abyei aan. Daarbij vielen minstens negen doden en vier gewonden. Onder de dodelijke slachtoffers bevonden zich vier houtskoolmakers.⁴³⁴

Op 23 juli 2025 vielen twee gewapende mannen van de Misseriya, een Arabische nomadengemeenschap, een politiebureau in Abyei aan. Daarbij schoten zij twee politieagenten dood en verwondden zij twee omstanders. Nadat de aanvallers een gevangene uit de cel hadden bevrijd, verdwenen zij in het struikgewas. De bevrijde gevangene behoorde ook tot de Misseriya.⁴³⁵

In augustus 2025 ondernamen veedieven een strooptocht door Abyei. Daarbij roofden zij meer dan tweehonderd runderen. De veerovers waren vermoedelijk gewapende jongemannen van de Nuer, een Afrikaanse bevolkingsgroep die een Nilo-Saharaanse taal spreekt. Bij de rooftocht kwamen één veedief en vier andere personen om, onder wie een docent. Daarnaast vielen er drie gewonden.⁴³⁶

Op 6 oktober 2025 woedde er in Abyei een gevecht tussen het Zuid-Soedanese regeringsleger en de SPLM-IO, een Zuid-Soedanese oppositiegroep (zie ook subparagraaf 1.6.6).⁴³⁷ Naar verluidt kwamen daarbij zeventien soldaten en burgers om. Verder vielen er vijf gewonden.⁴³⁸

2.6 Reacties van internationale actoren op het geweld

2.6.1 Inleiding

In de verslagperiode spraken verscheidene internationale actoren zich uit over de aard van het geweld in Soedan. Hieronder worden in chronologische volgorde de reacties van internationale actoren op het geweld behandeld die het meest in het oog sprongen. In dit verband verwijst het begrip 'internationale actor' naar statelijke, niet-statelijke en multilaterale actoren.

2.6.2 Verenigde Staten (VS)

Op 7 januari 2025 verklaarde Antony Blinken, de toenmalige Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, dat Hemedti en zijn RSF genocide hadden gepleegd. Blinken stelde daarbij vast dat de RSF jongens en mannen hadden gedood vanwege hun etniciteit en meisjes en vrouwen hadden onderworpen aan seksueel geweld op grond van hun etnische achtergrond. In de persverklaring van Blinken stond niet expliciet vermeld tegen welke bevolkingsgroep(en) de genocide was gericht, maar de internationale media gingen ervan uit dat Blinken verwees naar het geweld tegen de Masalit in West-Darfoer in 2023. Als gevolg namen de VS sancties aan tegen Hemedti en zeven bedrijven die in de VAE waren gevestigd en eigendom waren van de RSF.⁴³⁹

⁴³⁴ Sudan Post, *9 killed, 4 wounded in separate attacks in Abyei*, 6 april 2025.

⁴³⁵ Radio Tamazuj, *2 killed as Misseriya nomads attack Abyei police post*, 24 juli 2025.

⁴³⁶ Radio Tamazuj, *5 killed, 3 wounded in Abyei cattle raids*, 15 augustus 2025.

⁴³⁷ Sudan Post, *Unified VIP protection forces clash in Abyei*, 7 oktober 2025.

⁴³⁸ Radio Tamazuj, *Warrap and Abyei, Territorial misrepresentation, truth about SPLA-IO and SSPDF clashes in Twic County*, 10 oktober 2025.

⁴³⁹ MEE, *US says 'genocide' taking place in Sudan as it sanctions RSF chief Hemedti*, 7 januari 2025. SWM, *U.S. sanctions RSF leader and shell companies in Emirates*, 7 januari 2025. USDoS, *Genocide determination in Sudan and imposing accountability measures*, 7 januari 2025. BBC, *US accuses RSF of Sudan genocide and sanctions its leader*, 8 januari 2025. Al Jazeera, *US accuses RSF of genocide, hurting the group's drive for legitimacy*, 10 januari 2025. Vertrouwelijke bron, 7 februari 2025.

Op 16 januari 2025 stelde Blinken ook sancties in tegen Burhan, de bevelhebber van de SAF. Hij haalde daarbij aan dat de SAF burgers en civiele infrastructuur tot doelwit hadden gemaakt (zie ook subparagraaf 2.2.2). Ook hadden de SAF voedselonthouding als oorlogstactiek ingezet en moedwillig de verlening van humanitaire hulp tegengewerkt (zie ook paragraaf 7.5). Daarnaast rekenden de VS het Burhan aan dat hij had geweigerd om deel te nemen aan de vredesbesprekingen in Zwitserland in augustus 2024 (zie paragraaf 1.4).⁴⁴⁰

Op 22 mei 2025 kondigden de VS aan om verdere sancties in te stellen tegen Soedan, omdat de SAF in 2024 chemische wapens hadden ingezet. Een van de sancties zag toe op een exportbeperking naar Soedan. In de persverklaring van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken stond niet vermeld welk chemisch wapen de SAF hadden ingezet en op welke plaat(sen) dit was gebeurd en hoeveel slachtoffers daarbij waren gevallen. Eerder had *The New York Times* bericht dat de SAF minstens tweemaal chloorgas zouden hebben ingezet in afgelegen delen van Soedan.⁴⁴¹ Raadpleeg paragraaf 2.2.2 voor meer informatie over het gebruik van chemische wapens door de SAF.

Op 12 september 2025 legde het Amerikaanse ministerie van Financiën sancties op aan Jibril Ibrahim en de BBMB. Het deed dit naar eigen zeggen om de islamistische invloed in Soedan in te perken. Ibrahim leidde niet alleen de JEM (zie paragraaf 2.4), maar vervulde ook de functie van minister van Financiën. In deze hoedanigheid had hij de politieke en economische banden met Iran versterkt, hetgeen de VS hem aanrekenden. De BBMB kreeg sancties opgelegd, omdat deze militie training en wapens had ontvangen van Iran en zich schuldig had gemaakt aan onrechtmatige arrestaties, marteling en standrechtelijke executies (zie ook subparagraaf 2.2.1 en 2.2.2), aldus de VS.⁴⁴² Raadpleeg subparagraaf 1.6.7 voor meer informatie over de bilaterale betrekkingen tussen Soedan en Iran.

2.6.3 Artsen zonder Grenzen (AzG)

Begin juli 2025 bracht de internationale humanitaire organisatie Artsen zonder Grenzen (AzG)⁴⁴³ een rapport uit over de gepleegde misstanden in El Fasher en Zamzam (zie subparagraaf 2.5.8). Daarin concludeerde AzG dat de RSF en hun bondgenoten 'systematisch' Afrikaanse bevolkingsgroepen tot doelwit hadden gemaakt, in het bijzonder de Zaghawa. Daarbij hadden de geweldplegers hun slachtoffers onderworpen aan beschietingen, plunderingen, massamoord, seksueel geweld en ontvoeringen. Daarnaast hadden de RSF en de daaraan gelieerde milities hun slachtoffers onthouden van voedsel, water en gezondheidszorg. Ook hadden zij de huizen en markten van hun doelwitten platgebrand.⁴⁴⁴

⁴⁴⁰ USDoS, *Sanctioning Sudanese Armed Forces leader and weapons supplier*, 16 januari 2025. BBC, *US sanctions Sudan army chief Burhan over civilian deaths*, 17 januari 2025. Vertrouwelijke bron, 7 februari 2025.

⁴⁴¹ USDoS, *Imposing measures on Sudan for its use of chemical weapons*, 22 mei 2025. Al Jazeera, *US sanctions Sudan after ruling chemical weapons used during civil war*, 23 mei 2025. BBC, *US says Sudan used chemical weapons in war as it issues new sanctions*, 23 mei 2025. NOS, *VS beschuldigt Sudan van gebruik chemische wapens en komt met sancties*, 23 mei 2025. The New York Times, *U.S. to impose sanctions on Sudan over use of chemical weapons*, 23 mei 2025.

⁴⁴² USDoS, *Sanctioning Sudanese armed group leader and Islamist militia with links to Iran*, 12 september 2025. U.S. Department of the Treasury, *Treasury sanctions Sudanese Islamist actors to counter regional instability and support for Iran*, 12 september 2025. Africa Intelligence, *Burhan's Islamist allies endanger rapprochement with US*, 22 september 2025.

⁴⁴³ In het Engels en Frans aangeduid als *Doctors Without Borders* en *Médecins Sans Frontières* (MSF). Bezoek <https://www.msf.org/sudan> voor meer informatie over de werkzaamheden van AzG in Soedan.

⁴⁴⁴ AzG, *Besieged, attacked, starved, Mass atrocities in El Fasher and Zamzam, Sudan*, 3 juli 2025, blz. 5, 6, 8, 16 en 40.

AzG kwam tot bovenstaande conclusies op basis van zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek. De internationale hulporganisatie had daarbij onder andere meer dan tachtig ontheemden uit El Fasher en Zamzam geïnterviewd. Deze interviews hadden plaatsgevonden in Noord-Darfoer en Oost-Tsjaad.⁴⁴⁵

Uit de getuigenissen van geïnterviewden bleek dat de RSF en hun bondgenoten hun slachtoffers expliciet aanspraken op hun zwarte huidskleur dan wel hun etniciteit. Zij bezigden daarbij afrofoob taalgebruik en noemden Afrikaanse Darfoerianen afwisselend *falangayat* ('dienaren')⁴⁴⁶ en 'apen'. Gedurende hun geweldscampagne in El Fasher en omgeving bevroegen RSF-strijders burgers op 'systematische' wijze over hun etniciteit, aldus AzG. Met name de Zaghawa moesten het daarbij ontgelden, aldus de geïnterviewde ontheemden. Zij werden geslagen en in het ergste geval gedood. Uit hun verklaringen werd niet duidelijk in welke gevallen een Zaghawa werd geslagen en in welke gevallen gedood. Wel werd uit de door AzG verzamelde getuigenissen duidelijk dat de RSF en de daaraan verwante milities expliciet de Zaghawa tot doelwit maakten, omdat de Joint Force hoofdzakelijk uit Zaghawa bestond. De geweldplegers verkondigden daarbij dat ze geheel El Fasher zouden 'zuiveren van de Zaghawa'.⁴⁴⁷ Het rapport van AzG maakte geen gewag van aantallen slachtoffers die waren gevallen bij het gerichte geweld van de RSF tegen de Zaghawa.

2.6.4 *Internationaal Strafhof*

Nazhat Shameem Khan, de plaatsvervangend hoofdaanklager bij het Internationaal Strafhof, bracht op 11 juli 2025 een verklaring uit. Daarin rapporteerde zij dat er reden was om aan te nemen dat er oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid waren gepleegd in Darfoer en dat voornoemde misstanden aanhielden. Khan baseerde deze conclusie op een maandenlang onderzoek, waarbij het Internationaal Strafhof meer dan zeventuizend bewijsstukken had verzameld. Gedurende het onderzoek had het Strafhof interviews en consultaties gevoerd met Soedanese vluchtelingen in Tsjaad, de Soedanese autoriteiten, de VN, het maatschappelijk middenveld in Soedan en Darfoerianen in de diaspora.⁴⁴⁸

Uit de verklaring van Khan werd niet duidelijk of het onderzoek een bepaalde verslagperiode kende. De plaatsvervangend hoofdaanklager bij het Internationaal Strafhof noemde evenmin tegen welke gemeenschappen in Darfoer er oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid waren gepleegd. Uit de context van haar verklaring werd duidelijk dat haar conclusies hoofdzakelijk toezagen op het geweld van de RSF en de daaraan gelieerde milities in West-Darfoer en Noord-Darfoer, in het bijzonder de hoofdstad El Fasher en de nabijgelegen ontheemdenkampen Zamzam en Abu Shouk (zie subparagraaf 2.5.8).⁴⁴⁹

⁴⁴⁵ AzG, *Besieged, attacked, starved*, 3 juli 2025, blz. 7.

⁴⁴⁶ Enkelvoud: *falangay*.

⁴⁴⁷ AzG, *Besieged, attacked, starved*, 3 juli 2025, blz. 23 en 24.

⁴⁴⁸ Internationaal Strafhof, *Statement of Deputy Prosecutor Nazhat Shameem Khan to the United Nations Security Council on the situation in Darfur, pursuant to Resolution 1593 (2005)*, 11 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 16 juli 2025.

⁴⁴⁹ Internationaal Strafhof, *Statement of Deputy Prosecutor Nazhat Shameem Khan to the United Nations Security Council on the situation in Darfur*, 11 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 16 juli 2025.

2.6.5 Europese Unie (EU)

In de verslagperiode legde de Europese Unie (EU) sancties op aan personen en entiteiten in relatie tot het conflict in Soedan.⁴⁵⁰

Op 18 juli 2025 stelde de Raad van de EU sancties in tegen twee individuen en twee entiteiten. De EU legde sancties op aan Keikel en Hussein Barsham. Keikel voerde het bevel over de SSF, een aan de SAF gelieerde militie (zie paragraaf 2.2.1). Hij kreeg sancties opgelegd, omdat zijn strijdgroep in El Gezira mensenrechtenschendingen had gepleegd tegen de Kanabi, een gemeenschap van Afrikaanse arbeidsmigranten (zie subparagraaf 2.5.4).⁴⁵¹

Barsham, een RSF-commandant, werd aan de sanctielijst toegevoegd vanwege zijn betrokkenheid bij moordpartijen, etnisch gemotiveerd geweld, gedwongen ontheemding en geweld tegen burgers, in het bijzonder in Darfoer. Voorts sanctioneerde de EU een aan de RSF gelieerde bank en een aan de SAF gelieerd mijnbedrijf.⁴⁵²

Naar aanleiding van de moordpartijen in El Fasher (zie subparagraaf 2.5.8) stelde de EU sancties in tegen Abdelrahim Hamdan Dagalo, een broer van Hemedti en plaatsvervangend bevelhebber van de RSF.⁴⁵³

2.6.6 VN-Mensenrechtenraad

Begin september 2025 bracht de Mensenrechtenraad van de VN een conceptversie⁴⁵⁴ van haar rapport aangaande Soedan uit. De onderzoeksmissie van de VN had werkbezoeken gebracht aan Ethiopië, Oeganda, Tsjaad en Kenia. Tussen oktober 2024 en juli 2025 interviewde zij 257 personen, te weten 137 vrouwen en 120 mannen.⁴⁵⁵

Op basis van haar bevindingen concludeerde de VN-Mensenrechtenraad dat de SAF en de RSF het internationaal humanitair recht⁴⁵⁶ hadden geschonden. Zij hadden daarbij op 'wijdverbreide' schaal geweld gepleegd tegen de burgerbevolking. Daarnaast concludeerde dit VN-lichaam dat de RSF mogelijk misdaden tegen de menselijkheid hadden gepleegd, waaronder vervolging op grond van etniciteit⁴⁵⁷ en uitroeiing.⁴⁵⁸ In dit verband stelde de VN-Mensenrechtenraad vast dat de RSF gericht Afrikaanse gemeenschappen tot doelwit maakten, in het bijzonder de Zaghawa, Fur, Masalit en Tunjur.⁴⁵⁹ Het VN-rapport maakte geen gewag van aantallen slachtoffers die waren gevallen bij het gerichte geweld van de RSF tegen Afrikaanse bevolkingsgroepen.

⁴⁵⁰ De *EU Sanctions Map* biedt een overzicht van de opgelegde sancties aan personen en entiteiten in relatie tot het conflict in Soedan. Bezoek <https://www.sanctionsmap.eu/#/main> en klik op de wereldkaart Soedan aan voor meer informatie over de opgelegde sancties.

⁴⁵¹ Europese Raad, *Sudan, Council sanctions individuals and entities over serious human rights violations and threats to peace, stability and security of the country*, 18 juli 2025.

⁴⁵² Europese Raad, *Sudan, Council sanctions individuals and entities over serious human rights violations and threats to peace, stability and security of the country*, 18 juli 2025.

⁴⁵³ Europese Raad, *Sudan, Statement by the High Representative on behalf of the European Union*, 20 november 2025.

⁴⁵⁴ In het Engels aangeduid als *advance unedited version*.

⁴⁵⁵ VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 2.

⁴⁵⁶ In het Engels aangeduid als *international humanitarian law* (IHL).

⁴⁵⁷ In het Engels aangeduid als *persecution on ethnic grounds*.

⁴⁵⁸ In het Engels aangeduid als *extermination*.

⁴⁵⁹ VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 1, 4, 5, 7 en 16.

2.6.7 Afrikaanse Unie (AU)

Op 21 oktober 2025 publiceerde de *African Commission on Human and Peoples' Rights* (ACHPR), oftewel de Afrikaanse Commissie voor Mensen- en Volkenrechten van de AU, een rapport over de mensenrechtensituatie in Soedan.⁴⁶⁰ Daarin concludeerde deze commissie dat de SAF, de RSF en de milities die aan beide kampen waren verbonden het internationaal humanitair recht hadden geschonden. De ACHPR betrok daarbij onder meer dat de oorlogvoerende partijen onophoudelijk burgers aanvielen en civiele doelwitten, zoals ziekenhuizen, scholen en ontheemdenkampen. Daarnaast maakten de strijdende partijen zich onder meer schuldig aan onrechtmatige arrestaties, buitengerechtelijke detenties, foltering, onmenselijke of vernederende behandelingen, ontzegging van humanitaire hulp, plunderingen, roofovervallen, buitengerechtelijke executies, seksueel geweld en rekrutering van kindsoldaten.⁴⁶¹

De bevindingen van de ACHPR waren gebaseerd op een onderzoek op afstand dat plaatsvond tussen juni 2024 en maart 2025. Gedurende het onderzoek ontving de commissie informatie van slachtoffers en getuigen van mensenrechtenschendingen, wetenschappers, medici, juristen, journalisten, mensenrechten- en hulporganisaties. Daarnaast maakte de ACHPR gebruik van online bronnen en analyses van foto's en video's.⁴⁶²

⁴⁶⁰ Darfur24, *AU Mission accuses warring Sudanese parties of massive human rights violations*, 21 oktober 2025.

⁴⁶¹ ACHPR, *Report of the virtual joint fact-finding mission on the human rights situation in the Sudan*, 21 oktober 2025, blz. 98.

⁴⁶² ACHPR, *Report of the virtual joint fact-finding mission on the human rights situation in the Sudan*, 21 oktober 2025, blz. 11, 19 en 20.

3 Kwantitatieve conflictgegevens

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft met kwantitatieve gegevens een beeld van de omvang van de gewelddadigheden. Ook geeft het met dergelijke gegevens trends weer aangaande de intensiteit van het geweld.

Op het moment van schrijven was het onduidelijk hoeveel doden er precies waren gevallen door oorlogsgeweld en factoren die met het conflict samenhangen, zoals het gebrek aan noodhulp, voedsel, medicijnen en vaccinaties.⁴⁶³ Veel slachtofferaantallen en veiligheidsincidenten werden niet gemeld, omdat journalisten niet vrij hun werk konden doen. Zij werden door de strijdende partijen geïntimideerd, lastiggevallen en gearresteerd. Buitenlandse journalisten konden Soedan met moeite betreden. Daarnaast bemoeilijkte internetuitval de vastlegging van slachtofferaantallen en geweldsincidenten.⁴⁶⁴ Raadpleeg paragraaf 5.6 voor meer informatie over de situatie van journalisten.

Tom Perriello, de voormalige speciale gezant van de VS voor Soedan, verklaarde in mei 2024 dat mogelijk tussen de 15.000 en 150.000 mensen waren omgekomen als gevolg van het conflict.⁴⁶⁵ Een bron wees erop dat Perriello niet inzichtelijk had gemaakt waarop deze schatting was gebaseerd.⁴⁶⁶

Om een onderbouwd beeld te krijgen van de omvang van het geweld, kijkt dit hoofdstuk naar kwantitatieve conflictgegevens die zijn vastgelegd door de *Sudan Research Group*, het Armed Conflict Location and Event Data Project (ACLED) en het *Office of the High Commissioner for Human Rights* (Bureau van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten, OHCHR). Paragraaf 3.2 behandelt de onderzoeksbevindingen van de Sudan Research Group, paragraaf 3.3 kijkt naar de door ACLED geregistreeerde geweldsincidenten en doden en paragraaf 3.4 naar door OHCHR gerapporteerde burgerdoden.

3.2 Onderzoeksbevindingen van de Sudan Research Group

De Sudan Research Group is een onderzoeksgroep van de *London School of Hygiene & Tropical Medicine* (LSHTM).⁴⁶⁷ In november 2024 bracht deze groep een kwantitatieve studie uit ten aanzien van dodelijke oorlogsslachtoffers in de staat Khartoem. Zij had daartoe enquêtes afgenomen bij 417 respondenten en 150 sociale mediapagina's onderzocht. De Sudan Research Group betrok bij haar onderzoek Soedanese burgergroepen⁴⁶⁸ en de diaspora.⁴⁶⁹

⁴⁶³ The Economist, *Measuring mortality is getting even harder in Africa*, 25 september 2025.

⁴⁶⁴ Sudan Research Group, *War-time mortality in Sudan, A capture-recapture analysis*, 13 november 2024, blz. 4. European Union Agency for Asylum (Asielagentschap van de EU, EUAA), *Sudan – Security situation*, februari 2025, blz. 24-29 en 71-74. OHCHR, *Human rights situation in the Sudan*, 19 september 2025, blz. 2.

⁴⁶⁵ BBC, *Sudan death toll far higher than previously reported – study*, 14 november 2024. The Economist, *Measuring mortality is getting even harder in Africa*, 25 september 2025.

⁴⁶⁶ Vertrouwelijke bron, 23 april 2025.

⁴⁶⁷ Raadpleeg <https://www.lshtm.ac.uk/research/centres-projects-groups/sudan-research-group#welcome> voor meer informatie over deze onderzoeksgroep.

⁴⁶⁸ In dit geval kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de zogeheten *Emergency Response Rooms* (ERRs), oftewel plaatselijke hulpcomités (zie paragraaf 5.5), en de *Sudanese American Physicians Association* (SAPA). De SAPA is van origine een beroepsvereniging van Amerikaanse artsen van Soedanese komaf. De SAPA verleent humanitaire hulp en gezondheidszorg in Soedan. Raadpleeg <https://sapa-usa.org> voor meer informatie over deze vereniging.

⁴⁶⁹ Sudan Research Group, *War-time mortality in Sudan*, 13 november 2024, blz. 2, 6, 7, 11 en 17.

Op basis van bovengenoemd onderzoek documenteerde de Sudan Research Group in de periode van 15 april 2023 tot 4 juni 2024 61.202 doden als gevolg van oorlogsgeweld in de staat Khartoem.⁴⁷⁰ Uit de studie bleek niet hoeveel van deze slachtoffers waren gevallen door gericht en hoeveel door willekeurig oorlogsgeweld. Het onderzoek maakte evenmin onderscheid tussen combattanten en niet-combattanten.

De Sudan Research Group wees erop dat de media van oudsher sterk op Khartoem waren gericht en dat deze staat het meest in contact stond met de Soedanese diaspora. Derhalve was het gemakkelijker om dodelijke oorlogsslachtoffers te documenteren in Khartoem in vergelijking met andere staten en regio's die door het oorlogsgeweld waren getroffen, zoals Darfoer, El Gezira en Kordofan. Mogelijk waren in deze brandhaarden soortgelijke of hogere aantallen mensen omgekomen door het oorlogsgeweld, aldus de Sudan Research Group.⁴⁷¹

3.3 Door ACLED geregistreerde geweldsincidenten en doden

Op 14 augustus 2025 werden gegevens omtrent geweldsincidenten geëxporteerd uit de database van ACLED.⁴⁷² Daarbij werden drie geweldssoorten geselecteerd over de periode van 1 januari 2023 - 8 augustus 2025. Het ging om de volgende drie soorten geweld:

1. Gevechten;⁴⁷³
2. Explosies/geweld op afstand;⁴⁷⁴
3. Geweld tegen burgers.⁴⁷⁵

'Gevechten' verwijst naar een gewapend treffen tussen strijdende partijen. 'Explosies/geweld op afstand' verwijst naar het gebruik van geweld, waarop het doelwit niet kan reageren. In dit verband kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de inzet van artillerie- en granaatbeschietingen, raket- en droneaanvallen en geïmproviseerde explosieven.⁴⁷⁶ Zodra de tegenpartij met een luchtverdedigingssysteem drones probeert te onderscheppen, codeert ACLED het geweld als een 'gevecht'.⁴⁷⁷ 'Geweld tegen burgers' verwijst naar het doelbewust gebruik van geweld van een gewapende actor tegen ongewapende burgers.⁴⁷⁸

Er dient te worden opgemerkt dat de aanval op en vernietiging van het ontheemdenkamp Zamzam in april 2025 (zie subparagraaf 2.5.8) als een 'gevecht' is gecodeerd. Hoewel de aanvallers voornamelijk ongewapende burgers om het leven brachten, bood een handjevol verdedigers tijdelijk weerstand. Conform de onderzoeksmethodologie van ACLED betrof het geweldsincident te Zamzam aldus een 'gevecht'.⁴⁷⁹

⁴⁷⁰ Sudan Research Group, *War-time mortality in Sudan*, 13 november 2024, blz. 2 en 12.

⁴⁷¹ Sudan Research Group, *War-time mortality in Sudan*, 13 november 2024, blz. 13.

⁴⁷² Dit ging met behulp van een applicatie genaamd *Data Export Tool*. De gebruiker dient daartoe een zogeheten *access key* te hebben.

⁴⁷³ In het Engels aangeduid als *battles*.

⁴⁷⁴ In het Engels aangeduid als *explosions/remote violence*.

⁴⁷⁵ In het Engels aangeduid als *violence against civilians*.

⁴⁷⁶ In het Engels bekend als *improvised explosive devices* (IEDs). Bermbommen vormen een voorbeeld van geïmproviseerde explosieven.

⁴⁷⁷ Vertrouwelijke bron, 18 augustus 2025.

⁴⁷⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 30.

⁴⁷⁹ Vertrouwelijke bron, 12 september 2025.

Omdat ACLED zich voornamelijk baseert op secundaire berichtgeving kan er sprake zijn van onderrapportage, met name in dunner bevolkte of minder toegankelijke gebieden. Op basis van de hieronder opgenomen data kan geen concreet onderscheid worden gemaakt tussen aantallen incidenten van willekeurig en gericht geweld. Geweldsincidenten worden namelijk niet aan de hand van dit onderscheid gecodeerd.⁴⁸⁰

ACLED legde in de periode van 1 januari 2023 - 8 augustus 2025 in totaal 12.441 geweldsincidenten vast. Onderstaand overzicht laat per staat zien hoeveel gevechten, explosies/geweldsincidenten op afstand en geweldsincidenten tegen burgers er plaatsvonden in het kalenderjaar 2023, het kalenderjaar 2024 en de periode van 1 januari - 8 augustus 2025.

**Aantallen door ACLED geregistreerde geweldsincidenten
(1 januari 2023 - 8 augustus 2025)⁴⁸¹**

Staat	2023	2024	2025 (tot 8 aug)
Abyei	81	61	27
Gevechten	34	23	10
Explosies/geweld op afstand	0	0	1
Geweld tegen burgers	47	38	16
El Gezira	147	993	189
Gevechten	44	145	41
Explosies/geweld op afstand	20	234	41
Geweld tegen burgers	83	614	107
Blauwe Nijl	20	29	32
Gevechten	11	12	23
Explosies/geweld op afstand	0	9	7
Geweld tegen burgers	9	8	2
Centraal-Darfoer	170	48	38
Gevechten	83	3	4
Explosies/geweld op afstand	14	3	2
Geweld tegen burgers	73	42	32
Oost-Darfoer	23	55	56
Gevechten	15	10	8
Explosies/geweld op afstand	1	19	8
Geweld tegen burgers	7	26	40
Gedaref	14	32	7
Gevechten	9	16	1
Explosies/geweld op afstand	0	8	1
Geweld tegen burgers	5	8	5
Kassala	9	5	17
Gevechten	4	4	8
Explosies/geweld op afstand	0	0	1
Geweld tegen burgers	5	1	8
Khartoem	2.967	2.191	476
Gevechten	1.642	825	181
Explosies/geweld op afstand	940	1.166	174
Geweld tegen burgers	385	200	121

⁴⁸⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, mei 2025, blz. 161.

⁴⁸¹ ACLED, *Gegenereerd via Data Export Tool*, geraadpleegd op 14 augustus 2025.

Noord-Darfoer	187	910	573
Gevechten	94	421	235
Explosies/geweld op afstand	8	243	226
Geweld tegen burgers	85	246	112
Noord-Kordofan	170	185	308
Gevechten	93	75	90
Explosies/geweld op afstand	32	43	131
Geweld tegen burgers	45	67	87
Noordelijke Staat	15	9	49
Gevechten	12	3	30
Explosies/geweld op afstand	2	1	10
Geweld tegen burgers	1	5	9
Rode Zee	9	5	23
Gevechten	5	2	18
Explosies/geweld op afstand	0	0	2
Geweld tegen burgers	4	3	3
Nijl	12	47	27
Gevechten	5	18	15
Explosies/geweld op afstand	2	16	11
Geweld tegen burgers	5	13	1
Sennar	12	238	9
Gevechten	3	107	2
Explosies/geweld op afstand	5	69	3
Geweld tegen burgers	4	62	4
Zuid-Darfoer	281	146	193
Gevechten	178	23	34
Explosies/geweld op afstand	14	40	60
Geweld tegen burgers	89	83	99
Zuid-Kordofan	136	130	133
Gevechten	88	46	69
Explosies/geweld op afstand	11	22	39
Geweld tegen burgers	37	62	25
West-Darfoer	234	62	29
Gevechten	74	25	4
Explosies/geweld op afstand	12	10	4
Geweld tegen burgers	148	27	21
West-Kordofan	62	138	183
Gevechten	39	76	58
Explosies/geweld op afstand	6	28	71
Geweld tegen burgers	17	34	54
Witte Nijl	17	114	108
Gevechten	12	35	40
Explosies/geweld op afstand	2	28	19
Geweld tegen burgers	3	51	49
Totaal	4.566	5.398	2.477

Bron: ACLED.

Hieronder volgt een overzicht van de door ACLED geregistreerde dodenaantallen per staat in dezelfde periode van 1 januari 2023 – 8 augustus 2025. Deze data werden op 20 november 2025 uit de database van ACLED geëxporteerd. Bij de bestudering van onderstaande gegevens dient onderstaande disclaimer in acht te worden genomen.

ACLED geeft zelf in haar uitleg over de gebruikte methodologie aan dat gegevens over dodelijke slachtoffers vaak het minst nauwkeurige onderdeel van conflictrapportages zijn. ACLED verlaat zich naar eigen zeggen op de meest conservatieve schattingen en baseert zich meestal op openbare, secundaire berichtgeving. Indien bij een gerapporteerd geweldsincident het dodental onbekend is, noteert ACLED geen dodelijke slachtoffers. Berichtgeving waarin wordt gesproken over ‘tientallen’ of ‘honderden’ doden, wordt vertaald naar een registratie van respectievelijk tien en honderd doden. De gegevens van ACLED betreffen dus onderrapportages. Daarnaast registreert ACLED alleen dodelijke geweldsslachtoffers. Informatie over gewonden, slachtoffers van plundering, ontvoering en seksueel geweld wordt weliswaar omschreven in de database, maar komt niet naar voren in de rapporten en *infographics* van ACLED. De gegevens van ACLED kunnen worden gebruikt als illustratie van trends en zijn niet absoluut.⁴⁸²

**Aantallen door ACLED geregistreerde doden per staat
(1 januari 2023 - 8 augustus 2025)⁴⁸³**

Staat	2023	2024	2025 (tot 8 aug)
Abyei	295	205	76
El Gezira	343	3.852	527
Blauwe Nijl	56	209	81
Centraal-Darfoer	487	45	45
Oost-Darfoer	48	105	33
Gedaref	5	73	4
Kassala	3	1	12
Khartoem	6.652	3.025	1.455
Noord-Darfoer	632	5.498	4.851
Noord-Kordofan	805	752	1.398
Noordelijke Staat	45	5	47
Rode Zee	1	6	3
Nijl	18	92	25
Sennar	8	852	82
Zuid-Darfoer	1.831	305	592
Zuid-Kordofan	503	558	787
West-Darfoer	249	652	1.307
West-Kordofan	4.962	165	40
Witte Nijl	47	233	481
Totaal	16.990	16.633	11.846

Bron: ACLED.

⁴⁸² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 29 en 30.

⁴⁸³ ACLED, *Gegenereerd via Data Export Tool*, geraadpleegd op 20 november 2025.

3.4 Door OHCHR vastgelegde burgerdoden

Blijkens de data van OHCHR leek tijdens de verslagperiode het geweld tegen de burgerbevolking toe te nemen. Tussen 1 januari en 30 juni 2025 legde dit VN-bureau minstens 3.384 burgerdoden vast, terwijl in heel 2024 4.238 burgerdoden waren gerapporteerd. Van de 3.384 burgerdoden waren er 2.394, oftewel circa 70%, omgekomen door toedoen van oorlogsgeweld. In dit verband kon bijvoorbeeld worden gedacht aan artilleriebeschietingen en lucht- en drone-aanvallen. De overige 990 burgers, oftewel circa 30%, waren standrechtelijk geëxecuteerd. De meeste burgerdoden waren gevallen in Noord-Darfoer (1.380), Khartoem (691), Noord-Kordofan (346), El Gezira (251), West-Kordofan (224) en Zuid-Kordofan 154).⁴⁸⁴

OHCHR benadrukte dat bovengenoemde data onderrapportages betroffen. Vanwege de in paragraaf 3.1 genoemde omstandigheden was het voor OHCHR onmogelijk om een volledig beeld te krijgen van het aantal burgerdoden. De door OHCHR vergaarde data voerden terug op interviews met overlevenden en getuigen in Oost-Tsjaad en Abyei.⁴⁸⁵

Hieronder volgt het overzicht van de aantallen door OHCHR geregistreerde burgerdoden in de periode van 1 januari tot 30 juni 2025. Het VN-bureau registreerde in deze periode geen burgerdoden in Gedaref en Rode Zee.⁴⁸⁶

Aantallen door OHCHR geregistreerde burgerdoden per staat
(1 januari – 30 juni 2025)

Staat	Aantal burgerdoden
Noord-Darfoer	1.380
Khartoem	691
Noord-Kordofan	346
El Gezira	251
West-Kordofan	224
Zuid-Kordofan	154
Zuid-Darfoer	124
Witte Nijl	114
Sennar	38
Oost-Darfoer	12
Nijl	12
West-Darfoer	11
Noordelijke Staat	9
Centraal-Darfoer	8
Blauwe Nijl	6
Kassala	4
Totaal	3.384

Bron: OHCHR.

⁴⁸⁴ OHCHR, *Human rights situation in the Sudan*, 19 september 2025, blz. 1, 4, 7 en 17.

⁴⁸⁵ OHCHR, *Human rights situation in the Sudan*, 19 september 2025, blz. 2.

⁴⁸⁶ OHCHR, *Human rights situation in the Sudan*, 19 september 2025, blz. 17.

4 Identiteit, nationaliteit en documenten

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op identiteit, nationaliteit en documenten. Paragraaf 4.2 beschrijft in hoeverre Soedanezen identiteitsdocumenten konden aanvragen en verkrijgen en levensgebeurtenissen⁴⁸⁷ konden laten doorvoeren bij de burgerlijke stand. Paragraaf 4.3 zet uiteen in hoeverre een huwelijk kon worden geregistreerd en hoe dit registratieproces eruitzag. Paragraaf 4.4 behandelt in welke contexten er documentfraude kon plaatsvinden. Er was weinig openbare informatie beschikbaar over voornoemde onderwerpen. Vandaar dat de meeste informatie in dit hoofdstuk afkomstig is van vertrouwelijke bronnen.

4.2 Identiteitsdocumenten en registraties in de burgerlijke stand

De oorlogssituatie oefende een negatieve impact uit op de afgifte van documenten.⁴⁸⁸ Veel bevolkingsregisterkantoren waren verwoest, verlaten dan wel ontoegankelijk vanwege de verslechterde veiligheidssituatie. Op het moment van schrijven gaven de Soedanese autoriteiten alleen identiteitsdocumenten af in de staten die onder de controle stonden van de Soedanese strijdkrachten (SAF), te weten Rode Zee, El Gezira, Witte Nijl, Sennar, Gedaref, Kassala, Nijl en de Noordelijke Staat. Nadat de SAF Khartoem hadden heroverd in maart 2025 (zie subparagraaf 2.5.7), hervatten de autoriteiten ook de afgifte van documenten in Omdoerman. In de door de SAF gecontroleerde staten bleven de bevolkingsregisterkantoren werkzaam.⁴⁸⁹

Een bron was op de hoogte van een persoon die tijdens de verslagperiode een paspoort had aangevraagd en verkregen in Port Soedan, de tijdelijke zetel van de Soedanese autoriteiten (zie paragraaf 1.2). De leges bedroegen minstens 250.000 Soedanese pond.⁴⁹⁰ De paspoortaanvrager diende verder pasfoto's te overleggen en diens nationale identiteitsnummer.⁴⁹¹ Indien betrokkene niet over een dergelijk nummer beschikte, moest deze een geboorteakte overleggen en twee ooms aan vaderskant als getuigen meenemen. De duur van een paspoortaanvraag besloeg minstens één maand. Indien de aanvrager smeergeld betaalde, kon het paspoort sneller worden geleverd, aldus de bron.⁴⁹²

In de gebieden die onder de controle stonden van de Snelle Ondersteuningstroepen (RSF), werden geen identiteitsdocumenten afgegeven en konden er geen levensgebeurtenissen worden geregistreerd bij de burgerlijke stand. Burgers die woonachtig waren in RSF-gebied en een identiteitsdocument wilden aanvragen of levensgebeurtenissen wilden laten registreren bij de burgerlijke stand, moesten zich begeven naar SAF-gebied. Zij moesten daarbij logistieke obstakels overwinnen en veiligheidsrisico's nemen (raadpleeg paragraaf 5.8 voor informatie over misstanden bij controleposten). Een bron wees erop dat er (sociale) mediaberichten waren verschenen, waaruit bleek dat de Soedanese autoriteiten documenten hadden

⁴⁸⁷ In dit geval kan worden gedacht aan geboortes, sterfgevallen, huwelijken en echtscheidingen. 'Levensgebeurtenissen' staan in het Engels bekend als *life events*.

⁴⁸⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 48.

⁴⁸⁹ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025.

⁴⁹⁰ Volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, had 250.000 Soedanese pond op 15 augustus 2025 dezelfde waarde als 367,84 euro.

⁴⁹¹ In het Arabisch *al-raqm al-watani* geheten. Dit nummer is vergelijkbaar met een Burgerservicenummer (BSN).

⁴⁹² Vertrouwelijke bron, 18 maart en 18 augustus 2025.

geweigerd aan personen uit RSF-gebied of personen die lid waren van bevolkingsgroepen die bekendstonden als 'RSF-gezind'.⁴⁹³

Binnenlandse ontheemden die in SAF-gebied verbleven, konden zich wenden tot een bevolkingsregisterkantoor buiten hun oorspronkelijke woonplaats. Echter, indien zij niet beschikten over de vereiste, onderliggende documenten, kon de registratie van een levensgebeurtenis alsnog spaaklopen, aldus een bron.⁴⁹⁴

Soedanezen in het buitenland liepen ook tegen problemen aan bij de aanvraag van documenten. Zo berichtte *Radio Dabanga*⁴⁹⁵ in juni 2025 dat de paspoortleges voor Soedanezen in Oeganda 250 Amerikaanse dollar bedroegen.⁴⁹⁶ Echter, voor veel Soedanese vluchtelingen in Oeganda waren deze kosten onbetaalbaar.⁴⁹⁷ Raadpleeg paragraaf 11.5 voor meer informatie over de situatie van Soedanese vluchtelingen in Oeganda.

Op 22 oktober 2025 deelde premier Idris (zie subparagraaf 1.3.3) mee dat de paspoortleges voor Soedanezen in het buitenland van 1 november tot en met 31 december 2025 met dertig procent zouden worden verminderd. Op het moment van aankondiging kostte een Soedanees paspoort voor een volwassene in het buitenland 250 Amerikaanse dollar en voor een kind 150 dollar.⁴⁹⁸

Ook kwam in het nieuws dat de Soedanese Ambassade in Oeganda een nieuw paspoort had geweigerd aan een prominente Soedanese mensenrechtenverdediger. Critici betichtten de diplomatieke vertegenwoordiging van Soedan van een politiek gemotiveerd besluit.⁴⁹⁹ Op het moment van schrijven had de mensenrechtenverdediger in kwestie geen nieuw paspoort gekregen.⁵⁰⁰

4.3 Huwelijksregistratie

Paragraaf 4.2 maakte duidelijk dat documentaanvragen en registraties bij de burgerlijke stand enkel plaatsvonden in de door de SAF gecontroleerde staten. Hetzelfde gold voor huwelijksregistraties bij rechtbanken. Dat vond enkel plaats in SAF-gebied.⁵⁰¹

Personen die verbleven in RSF-gebied, dienden dus af te reizen naar SAF-gebied voor de inschrijving van een huwelijk bij een rechtbank. Ontheemden die in SAF-gebied verbleven, konden zich wenden tot een rechtbank buiten hun oorspronkelijke woonplaats. Echter, indien zij niet beschikten over de vereiste, onderliggende stukken, kon de inschrijving van een huwelijk bij een rechtbank alsnog spaaklopen,

⁴⁹³ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025.

⁴⁹⁴ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025.

⁴⁹⁵ *Radio Dabanga* is een onafhankelijk nieuwsplatform dat vanuit Amsterdam over Soedan bericht. Het platform is in 2008 opgericht en richtte zich aanvankelijk op de oorlog in Darfoer. Tegenwoordig verslaat het platform nieuws over heel het land. Raadpleeg <https://www.dabangasudan.org/en/about-us> voor meer informatie over *Radio Dabanga*. De term *dabanga* verwijst naar een traditioneel vat van klei, water en gedroogd gras, waarin voedsel, zoals graan of maïs, kan worden opgeslagen. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 277. *Radio Dabanga, About us*, ongedateerd, geraadpleegd op 15 augustus 2025. Fanack Water, *Radio Dabanga – an Amsterdam-based lifeline for Sudan no one can afford to lose*, 18 november 2025.

⁴⁹⁶ Volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, had 250 Amerikaanse dollar op 15 augustus 2025 dezelfde waarde als 213,89 euro.

⁴⁹⁷ *Radio Dabanga, 6,000 Sudanese refugees face passport dilemma in Kampala*, 21 juni 2025.

⁴⁹⁸ *Darfur24, Government reduces passport fees for Sudanese abroad for one month*, 23 oktober 2025. Volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, had 150 Amerikaanse dollar op 24 oktober 2025 dezelfde waarde als 129,39 euro.

⁴⁹⁹ *Sudan Tribune, Sudanese activist denied passport renewal*, 16 juli 2024.

⁵⁰⁰ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁵⁰¹ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025.

aldus een bron. Bij vereiste documenten kon onder meer worden gedacht aan identiteitskaarten, paspoorten en een nationaal identiteitsnummer.⁵⁰²

Een *mazoon* was verantwoordelijk voor de huwelijksvoltrekking. Een mazoon was geen islamitische geestelijke, maar een juridisch medewerker die door de desbetreffende rechtbank was gemachtigd om deze verantwoordelijkheid te dragen.⁵⁰³ Bij de huwelijksceremonie stelde een mazoon een huwelijkscontract op. Dit contract stond bekend als *Qassima* en bevatte de volgende gegevens:

- De volledige namen van de echtgenoten;
- De volledige namen van de *wali* ('voogd')⁵⁰⁴ van de bruid;
- De volledige namen van de advocaten⁵⁰⁵ van de echtgenoten (indien aanwezig);
- De datum en de plaats van het huwelijk;
- De beschrijving van de bruidsschat;⁵⁰⁶
- De namen en handtekeningen van de getuigen.⁵⁰⁷

Een huwelijkscontract diende als brondocument bij de inschrijving van een huwelijk bij een rechtbank. Het was aan de echtgenoten om het document te overleggen bij de rechtbank teneinde het huwelijk te laten inschrijven. Voor gebruik in het buitenland diende het huwelijkscontract te worden gelegaliseerd; eerst door het *Authentications Directorate of the Sudan Judiciary* en daarna door het Soedanese ministerie van Buitenlandse Zaken.⁵⁰⁸

Voor burgers, zo ook ontheemden die buiten hun oorspronkelijke woonplaats verbleven, was het mogelijk om bij een rechtbank in SAF-gebied een huwelijksuittreksel te verkrijgen. Indien zij niet beschikten over de vereiste, onderliggende stukken, moesten zij voor de aanvraag getuigen meenemen of een beëdigde verklaring⁵⁰⁹ afleggen.⁵¹⁰

4.4 Documentfraude

Er was weinig informatie beschikbaar over de mogelijkheden voor documentfraude. Een bron observeerde dat er binnen de context van de huidige oorlog documentfraude werd gepleegd, zowel op handmatige als op digitale wijze. Dezelfde bron wees erop dat met name in RSF-gebied bevolkingsregisterkantoren waren geplunderd en vernietigd. Deze omstandigheden stelden personen ertoe in staat om vervalste documenten te vervaardigen waarvan de inhoud vervolgens niet kon worden geverifieerd. Daarnaast kwam het voor dat personen betaalde of nepgetuigen inzetten om vervalste documenten te laten valideren bij een rechtbank. In de context van asiel en gezinshereniging werden met name identiteitskaarten, paspoorten, geboorteaktes en huwelijksuittreksels vervalst, aldus de bron.⁵¹¹ Uit de verklaringen van de bron kon niet worden opgemaakt op welke schaal dergelijke documentfraude plaatsvond. Er was geen verdere informatie over documentfraude beschikbaar.

⁵⁰² Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025.

⁵⁰³ Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁵⁰⁴ In bestuurlijke zin kan het begrip 'wali' ook verwijzen naar een gouverneur. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 38.

⁵⁰⁵ Door de bron in het Engels aangeduid als *attorneys of agents*.

⁵⁰⁶ In het Engels en Arabisch aangeduid als *dowry* en *Mahar*.

⁵⁰⁷ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025.

⁵⁰⁸ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025.

⁵⁰⁹ In het Engels aangeduid als *affidavit*.

⁵¹⁰ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025.

⁵¹¹ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025.

5 Mensenrechten

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komt de algemene mensenrechtensituatie aan bod. Paragraaf 5.2 beschrijft in hoeverre er sprake was van rechtsgang en -bescherming. Paragraaf 5.3 belicht de arrestaties die plaatsvonden in zowel SAF- als RSF-gebied. Paragraaf 5.4 behandelt de detentieomstandigheden en de mishandelingen en martelingen waaraan gedetineerden werden blootgesteld. Paragraaf 5.5, 5.6 en 5.7 gaan in op de situatie van respectievelijk hulpverleners, kritische en onafhankelijke journalisten en kritische sociale mediagebruikers. Paragraaf 5.8 kijkt naar misstanden die plaatsvonden bij controleposten. Paragraaf 5.9 beschrijft de schaal waarop gedwongen verdwijningen plaatsvonden en paragraaf 5.10 behandelt de relaties en interacties tussen verschillende bevolkingsgroepen. Paragraaf 5.11 zet de situatie van religieuze minderheden uiteen, in het bijzonder die van christenen.

Hoofdstukken 8, 9 en 10 beschrijven de situatie van respectievelijk vrouwen, lhbtq+ en (alleenstaande) minderjarigen.

5.2 Rechtsgang en-bescherming

Voor zover kon worden nagegaan, waren er weinig openbare bronnen beschikbaar die specifiek toezagen op de rechtsgang en -bescherming in Soedan. Vandaar dat deze paragraaf grotendeels is gebaseerd op informatie van vertrouwelijke bronnen.

In de voorgaande verslagperiode functioneerden de politie, rechtbanken en het Openbaar Ministerie (OM) als gevolg van de oorlog niet naar behoren. In de controlegebieden van de RSF was er geen sprake van een justitieel en bestuurlijk apparaat.⁵¹² In de huidige verslagperiode duurde die situatie voort. Door de oorlog functioneerde het rechtssysteem in de door de SAF gecontroleerde delen in beperkte mate. Het ontbrak de politie en het justitiële apparaat aan capaciteit om een adequate en onafhankelijke rechtsgang te garanderen.⁵¹³

Eind augustus 2025 publiceerde het onafhankelijke nieuwsplatform *Radio Dabanga* (hierna: *Dabanga*) een verdiepingsartikel over de rechtsgang in SAF-gebied. Daaruit bleek dat duizenden personen in detentie verbleven op verdenking van samenwerking met de RSF. De gedetineerden waren veelal actief geweest in de prodemocratische beweging of hadden een regionale achtergrond of etniciteit die in verband werd gebracht met de RSF. Zij werden merendeels veroordeeld wegens 'ondermijning van de grondwettelijke orde',⁵¹⁴ 'oorlogvoering tegen de staat'⁵¹⁵ en 'misdaden tegen de menselijkheid'. Tussen 1 juni en 31 juli 2025 legde *Dabanga* 81 terdoodveroordelingen en 51 gevangenisstraffen vast. De duur van de gevangenisstraffen varieerde van vijf jaar tot levenslang. De door *Dabanga* geraadpleegde mensenrechtendeskundigen stelden vast dat de rechterlijke macht in sterke mate onder controle stond van de SAF en diende als een repressie- en controlemiddel.⁵¹⁶

⁵¹² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 52 en 53.

⁵¹³ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁵¹⁴ In het Engels aangeduid als *undermining the constitutional order*.

⁵¹⁵ In het Engels aangeduid als *provoking war against the state*.

⁵¹⁶ Radio Dabanga, *Judicial rulings, The sword of the Sudanese army is on the necks of civilians*, 24 augustus 2025.

Burgers konden zich in SAF-gebied in beperkte mate wenden tot de Soedanese autoriteiten voor rechtsbescherming. Dit hing af van iemands individuele omstandigheden. Zo brachten de Soedanese autoriteiten Darfoeriaanse Arabieren in verband met de RSF. In SAF-gebied was het voor een Darfoeriaanse Arabier dus moeilijk om een rechtszaak aanhangig te maken tegen een persoon wiens wortels in het noorden van Soedan lagen, aldus een bron.⁵¹⁷

Drie andere bronnen wezen erop dat burgers zich niet tot de Soedanese autoriteiten konden wenden indien de daders SAF-soldaten waren of op een andere wijze verbonden waren met het Soedanese veiligheidsapparaat.⁵¹⁸ Een bron haalde het voorbeeld aan van een groep prodemocratische jongeren in Atbara, een stad in SAF-gebied. Een motorbende teisterde hun wijk. Hierop vormden de prodemocratische jongeren een buurtwacht en zij slaagden erin om twee criminele motorrijders gevangen te nemen. Toen zij de gevangengenomen motorrijders overdroegen aan de politie, bleken deze te behoren tot de zogenaamde mustanfaren, oftewel burgers die zich hadden aangesloten bij de SAF (zie subparagraaf 2.2.1 en paragraaf 6.2). De politie verhoorde en sloeg de jongeren, waarbij zij schedel- en handbreuken opliepen. Daarna liet de politie hen vrij.⁵¹⁹ Een andere bron was op de hoogte van een zeventigjarige vrouw wiens huis in Khartoem was gevorderd door SAF-militairen. Nadat zij hierover haar beklag had gedaan bij de politie, raakte de vrouw vermist.⁵²⁰

In RSF-gebied was er geen sprake van een volwaardig bestuursapparaat en rechtssysteem.⁵²¹ Toch verkondigden de RSF dat zij een bestuurlijk apparaat hadden opgezet in hun controlegebied.⁵²² Een Soedan-deskundige van Instituut Clingendael concludeerde eind juli 2025 dat de civiele bestuursorganen in RSF-gebied niets hadden geleverd op het gebied van watervoorziening en onderwijs.⁵²³

Bronnen vroegen zich af in hoeverre de bestuursorganen in RSF-gebied daadwerkelijk diensten leverden aan de burgerbevolking. Zij merkten daarbij op dat de RSF geen bestuurservaring hadden en dat de bestuursorganen in etnisch opzicht exclusief van samenstelling waren. Deze bestonden enkel uit Arabieren; er namen geen Afrikanen aan deel.⁵²⁴

Eén bron had opgevangen dat in het door de RSF gecontroleerde deel van Kordofan traditionele rechtbanken actief zouden zijn. Deze rechtbanken zouden zich richten op kleine vergrijpen, zoals veediefstal. De uitspraken van traditionele rechtbanken stonden bekend als 'willekeurig', aldus de bron.⁵²⁵

Het hing van iemands individuele omstandigheden af of deze zich aan een bepaalde dreiging kon onttrekken door zich elders in Soedan te vestigen. Zo was het bekend dat het voor burgers in het belegerde El Fasher moeilijk was om de stad te verlaten (zie subparagraaf 2.5.8).⁵²⁶ Ook was de bewegingsvrijheid voor burgers in het algemeen beperkt vanwege de aanwezigheid van controleposten,⁵²⁷ waar allerlei misstanden plaatsvonden (zie paragraaf 5.8).⁵²⁸

⁵¹⁷ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁵¹⁸ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁵¹⁹ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

⁵²⁰ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁵²¹ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁵²² Darfur24, *RSF form first civilian administration in North Darfur*, 19 juli 2025. Darfur24, *A forum to evaluate RSF's civil administrations kicks off in West Darfur*, 26 juli 2025.

⁵²³ NOS, *Ook met twee regeringen woekert de humanitaire crisis in Sudan voort*, 28 juli 2025.

⁵²⁴ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁵²⁵ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

⁵²⁶ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁵²⁷ In het Engels aangeduid als *checkpoints* of *gates*.

⁵²⁸ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

5.3 Arrestaties

5.3.1 Inleiding

In de verslagperiode verschenen er regelmatig mediaberichten over arrestaties door zowel de SAF als de RSF. Deze paragraaf behandelt eerst het patroon van arrestaties in SAF-gebied (subparagraaf 5.3.2) en daarna het patroon van arrestaties in RSF-gebied (subparagraaf 5.3.3). Tot slot kijkt subparagraaf 5.3.4 naar de eventuele risico's die familieleden van activisten en mensenrechtenverdedigers liepen.

5.3.2 Arrestaties in SAF-gebied

De SAF en de daaraan gelieerde groepen maakten vooral hulpverleners (zie paragraaf 5.5), mensenrechtenadvocaten, prodemocratische jongeren, kritische en onafhankelijke journalisten (zie paragraaf 5.6) en mensen van Darfoeriaanse komaf tot doelwit.⁵²⁹

Er waren verschillende redenen waarom de SAF en de daaraan gelieerde groepen bovengenoemde groepen tot doelwit maakten. De mensenrechtenadvocaten en prodemocratische jongeren hadden een prominente rol gespeeld tijdens de antiregeringsprotesten tegen het voormalige Bashir-regime (zie paragraaf 1.2) en streefden veelal naar een vreedzame oplossing voor het conflict. Reeds gedurende de regeerperiode van Bashir (1989-2019) hadden de SAF en de daaraan gelieerde inlichtingendiensten dossiers aangelegd over leden van de prodemocratische beweging. Dankzij deze dossiers kregen de SAF deze personen in het vizier.⁵³⁰ Volgens een bron maakten de SAF vooral Darfoeriaanse Arabieren tot doelwit, omdat de RSF met name aanhang genoten onder de Arabische bevolkingsgroepen in Darfoer (zie subparagraaf 2.3.1).⁵³¹

Hieronder volgen enkele voorbeelden van individuele en groepsarrestaties die tijdens de verslagperiode in SAF-gebied plaatsvonden. Deze incidenten kunnen geenszins als uitputtend worden beschouwd.

In januari 2025 pakten de SAF in Khartoem een studente op. Op 1 mei 2025 verkeerde zij nog steeds in detentie. Voor de familie bleef de reden voor haar arrestatie en detentie onduidelijk. De vermoedelijke reden was dat op haar telefoon enkele foto's stonden van haar deelname aan de prodemocratische protesten tegen Bashir destijds (zie paragraaf 1.2).⁵³²

Begin mei 2025 pakte de Militaire Inlichtingendienst (MIS), de inlichtingentak van de SAF, zes tot zeven activisten op in Kadugli, de hoofdstad van Zuid-Kordofan. Zij maakten deel uit van de plaatselijke verzets- en hulpcomités. De opgepakte activisten hadden zich kritisch uitgesproken over de oorlog en overheids corruptie. Ook onderhielden ze via sociale media contact met activisten in het buitenland. Hierop werd de groep verdacht van samenwerking met de Soedan Volksbevrijdingsbeweging-Noord (SPLM-N). Eind juni 2025 waren ze allen vrijgelaten.⁵³³

⁵²⁹ SWM, *Mass arrests in eastern Sudanese states as RSF advance*, 5 juli 2024. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Radio Dabanga, *Crackdown on activist and journalists spark outcry in Sudan*, 8 juli 2025. Radio Dabanga, *Judicial rulings*, 24 augustus 2025.

⁵³⁰ Vertrouwelijke bron, 6 november 2025. Vertrouwelijke bron, 13 november 2025.

⁵³¹ Vertrouwelijke bron, 13 november 2025.

⁵³² Ayin Network, *Arbitrary arrests in the capital, criminalised for survival*, 1 mei 2025.

⁵³³ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

Op 1 juni 2025 pakten de Soedanese autoriteiten een universitair docent op in Blauwe Nijl, een staat in het zuidoosten van Soedan. De autoriteiten gaven aanvankelijk geen reden op voor zijn arrestatie en detentie.⁵³⁴ Later werd duidelijk dat zijn betrokkenheid bij de kortstondige democratische transitie (2019-2021) hem verdacht had gemaakt in de ogen van de autoriteiten. Het universiteitsbestuur ondertekende een schriftelijke verklaring, waarin het beloofde dat de docent zich uitsluitend zou richten op zijn wetenschappelijke werkzaamheden. Hierop lieten de autoriteiten hem op 6 juni 2025 vrij.⁵³⁵

Op 6 juli 2025 pakten de Soedanese autoriteiten in El Obeid, de hoofdstad van Noord-Kordofan, vier academici op. Ze werden verdacht van samenwerking met de RSF. De autoriteiten maakten niet inzichtelijk waarop deze verdenking was gebaseerd.⁵³⁶

Eind september 2025 publiceerde *Darfur24*, een onafhankelijk nieuwsplatform, een reeks verhalen van personen die waren gereisd van Darfoer naar de Noordelijke Staat. Zij kwamen uit Nyala en El Daein, twee steden in Darfoer die bekendstonden als RSF-bolwerk. Bij aankomst in de Noordelijke Staat werden zij door de SAF opgepakt, gefouilleerd, ondervraagd en gedetineerd op verdenking van samenwerking met de RSF. De periode van detentie varieerde van 24 uur tot 21 dagen.⁵³⁷

Op 21 oktober 2025 meldden de *Emergency Lawyers* dat de Soedanese autoriteiten vijf advocaten hadden opgepakt in Khartoem. Volgens deze Soedanese mensenrechtengroep was de reden voor hun arrestatie enkel dat zij RSF-verdachten verdedigden.⁵³⁸ Een dergelijke praktijk stond bekend als 'schuld door associatie'.⁵³⁹

In november 2025 ondernam de *General Intelligence Service* (Algemene Inlichtingendienst, GIS)⁵⁴⁰ een arrestatiegolf in Zuid-Kordofan. Onder de gearresteerden bevonden zich activisten. Zij werden onder meer beschuldigd van deelname aan een onwettige samenscholing⁵⁴¹ en spionage voor de RSF en de SPLM-N. Lokale bronnen schatten op het moment van schrijven dat ruim dertig personen in detentie verkeerden. Zij genoten geen toegang tot hun familie of een advocaat, een detentievorm die bekendstaat als *incommunicado*.⁵⁴²

Op 22 november 2025 pakten de Soedanese autoriteiten een lid op van het verzetscomité in El Obeid. Volgens hetzelfde verzetscomité kende de arrestatie geen rechtsgrond en was deze enkel bedoeld om activisten af te schrikken.⁵⁴³

⁵³⁴ Human Rights and Development Organization Centre (HUDO Centre), *Urgent appeal, The JSC arrested Dr. Hassan Hamza in Roseries, Sudan*, 2 juni 2025.

⁵³⁵ HUDO Centre, *Update on the arrest of Dr. Hassan Hamza by JSC in Roseries, Sudan*, 11 juni 2025.

⁵³⁶ Darfur24, *4 academics arrested in North Kordofan on charges of collaborating with RSF*, 6 juli 2025.

⁵³⁷ Darfur24, *Security forces accused of abusing Darfur travelers in Northern State*, 28 september 2025.

⁵³⁸ Sudan Tribune, *Five lawyers arrested in Khartoum for defending RSF suspects, rights group says*, 21 oktober 2025.

⁵³⁹ In het Engels aangeduid als *guilt by association*.

⁵⁴⁰ De GIS ressorteerde onder het Soedanese ministerie van Binnenlandse Zaken en genoot vergaande bevoegdheden en een grote mate van onschendbaarheid. Zo mocht deze inlichtingendienst personen oproepen, arresteren, ondervragen en detineren. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 54.

⁵⁴¹ In het Engels aangeduid als *unlawful assembly*.

⁵⁴² Darfur24, *Intelligence Service intensifies arrests of activists in South Kordofan*, 17 november 2025.

⁵⁴³ Moatinoon, *Al-Obeid resistance committees condemn the arrest of their members*, 25 november 2025.

5.3.3 Arrestaties in RSF-gebied

De RSF arresteerden ook personen in hun controlegebied, met name (vermeende) leden van de Nationale Congrespartij (NCP), de voormalige regeringspartij tijdens het bewind van Bashir (zie paragraaf 1.2). Ook andere personen die met het voormalige regime in verband werden gebracht, zoals oud-regeringssoldaten en -ambtenaren en medewerkers van de voormalige veiligheidsdienst,⁵⁴⁴ liepen het risico te worden gearresteerd.⁵⁴⁵

Zo voerden de RSF op 10 augustus 2025 een arrestatiegolf uit in Adila, een stadje in Oost-Darfoer. Daarbij pakten zij ruim dertig voormalige NCP-leden op.⁵⁴⁶ Op 5 en 6 oktober 2025 pakten de RSF ongeveer zeventig personen op in Zuid-Darfoer op verdenking van samenwerking met de SAF. Onder de arrestanten bevonden zich ambtenaren, voormalige politieagenten en ontheemden.⁵⁴⁷

Op 20 september pakten de RSF een vrouwenrechtenactivist op in Nyala, de hoofdstad van Zuid-Darfoer. Zij was onderweg van Zalingei naar Kampala om een vrouwenrechtenbijeenkomst bij te wonen. Op het moment van schrijven verkeerde zij in detentie en genoot zij geen toegang tot een advocaat en familie.⁵⁴⁸ Uit de berichtgeving bleek niet waarom deze vrouw was opgepakt en vastgezet.

In dezelfde maand arresteerden de RSF in Nyala twee docenten op verdenking van samenwerking met de SAF. De ene docent, die tevens werkzaam was als schooldirecteur, had geweigerd om zijn school te heropenen. Als gevolg meenden de RSF dat hij het gezag van de Taasis-coalitie niet wilde erkennen. De andere docent had salarissen in ontvangst genomen van de Soedanese autoriteiten in Port Soedan. Dit was voor de RSF voldoende reden om aan te nemen dat hij samenwerkte met de SAF.⁵⁴⁹

5.3.4 Familieleden van activisten en mensenrechtenverdedigers

Voor zover bekend was er geen openbare informatie beschikbaar over hoe de oorlogvoerende partijen omgingen met familieleden van activisten en mensenrechtenverdedigers (hierna: opposanten). De informatie van vertrouwelijke bronnen bleek enigszins anekdotisch en verbrokkeld van aard.

Een bron gaf aan niet op de hoogte te zijn van familieleden van opposanten die enkel tot doelwit waren gemaakt vanwege de familieband met een opposant.⁵⁵⁰

Een andere bron verklaarde dat familieleden van opposanten zelden tot doelwit werden gemaakt. Deze bron voegde eraan toe dat de RSF soms een familielid van een opposant gijzelden teneinde de opposant onder druk te zetten. De gijzeling van een familielid diende er ook toe om losgeld te eisen. In SAF-gebied kwam het voor

⁵⁴⁴ Tijdens de regeerperiode van Bashir (1989-2019) heette deze dienst de *National Intelligence Security Service* (Nationale Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, NISS). De NISS was getraind door Oost-Duitsland en stond bekend als 'goed georganiseerd'. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 54. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

⁵⁴⁵ Sudan Tribune, *RSF detains scores in Darfur, accuses them of spying for army*, 9 juni 2025. Darfur24, *RSF apprehends 20 people in East Darfur on charges of collaborating with SAF*, 12 juni 2025.

⁵⁴⁶ Darfur24, *RSF apprehends prominent NCP figures in East Darfur*, 11 augustus 2025.

⁵⁴⁷ Radio Dabanga, *RSF launches arrest campaign in South Darfur*, 8 oktober 2025.

⁵⁴⁸ DNHR, *Arbitrary arrest of women human rights defender Suwaken Ishaq Adam Arbab in Nyala, South Darfur*, 28 september 2025.

⁵⁴⁹ ACJPS, *South Darfur, Two teachers detained in Nyala City on suspicion of collaborating with the SAF-led government*, 6 oktober 2025.

⁵⁵⁰ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

dat de Soedanese autoriteiten soms familieleden van een opposant lastigvielen en verhoorden, maar daar bleef het bij, aldus dezelfde bron.⁵⁵¹

Weer een andere bron was op de hoogte van een activist uit Singa die naar het buitenland was gevlucht. De autoriteiten pakten vervolgens diens twee broers op. Daarmee probeerden ze de activist onder druk te zetten. Voor zover bekend, werden beide broers na een maand in detentie weer vrijgelaten.⁵⁵²

5.4 Detentieomstandigheden, mishandelingen en martelingen

In de verslagperiode hielden zowel de SAF als de RSF personen in slechte detentieomstandigheden vast en onderwierpen zij gedetineerden aan mishandelingen en martelingen. Bij een arrestatie en daaropvolgende detentie was een persoon niet beschermd door procedurele waarborgen. Veelal kwam een gedetineerde vrij na betaling van losgeld.⁵⁵³ Volgens de Soedanese mensenrechtenorganisatie *Sudan Human Rights Hub* (SHRH)⁵⁵⁴ waren voornoemde mensenrechtenschendingen 'systemisch' van aard. SHRH baseerde zich daarbij op Open Source Intelligence (OSINT) en verklaringen van slachtoffers en getuigen.⁵⁵⁵

Het Bureau van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten (OHCHR) van de VN publiceerde begin maart 2025 een rapport over detentiepraktijken van de SAF en de RSF in Khartoem in de periode van 15 april 2023 tot juni 2024. De bevindingen van het OHCHR waren onder meer gebaseerd op interviews met 34 personen en analyses van satellietbeelden. Van de 34 geïnterviewden hadden er 26 vastgezeten in een detentiecentrum van de RSF en 8 in een detentiecentrum van de SAF. De overige vijf geïnterviewden waren getuigen of familieleden van gedetineerden.⁵⁵⁶

In bovengenoemde periode identificeerde het OHCHR 39 detentiecentra van de RSF in Khartoem (17 in de binnenstad, 13 in Bahri/Khartoem-Noord en 9 in Omdoerman) en ongeveer zeven van de SAF. In dezelfde periode hielden de RSF ongeveer tienduizend personen vast. Het OHCHR kon geen schatting maken van het aantal gedetineerden in de detentiecentra van de SAF.⁵⁵⁷

Blijkens de bevindingen van het OHCHR namen zowel de SAF als de RSF geen procedurele waarborgen in acht. Gedetineerden konden geen contact onderhouden met familie of een advocaat. Ze verbleven in overbevolkte ruimtes die slecht geventileerd werden. Ook ontbraken er voldoende sanitaire voorzieningen in de detentiecentra van beide conflictpartijen. Zowel de SAF als de RSF onderwierpen hun gedetineerden aan ernstige vormen van mishandeling en marteling, zoals slaan met geweerkolven en zwepen en toediening van elektrische schokken.⁵⁵⁸

De onderzoeksbevindingen van de Emergency Lawyers lagen in het verlengde van die van het OHCHR. In de periode volgend op de herovering van Khartoem door de SAF (zie subparagraaf 2.5.7) documenteerde deze groep van Soedanese mensenrechtenadvocaten 161 arrestaties. De SAF verdachten de gearresteerden

⁵⁵¹ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁵⁵² Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁵⁵³ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 7 en 8. Sudan Human Rights Hub (SHRH), *Sudan's shadow prisons, Captivity, torture, and enforced disappearance*, mei 2025, voor het laatst bijgewerkt op 17 juli 2025, blz. 3, 4, 6 en 7.

⁵⁵⁴ Raadpleeg <https://sudanhrh.org/en> voor meer informatie over SHRH.

⁵⁵⁵ SHRH, *Sudan's shadow prisons*, mei 2025, voor het laatst bijgewerkt op 17 juli 2025, 1, 2 en 17.

⁵⁵⁶ OHCHR, *Don't ask about him', Detention facilities and practices in Khartoum State in the context of the conflict in the Sudan*, 6 maart 2025, blz. 3 en 4.

⁵⁵⁷ OHCHR, *Don't ask about him'*, 6 maart 2025, blz. 9 en 16.

⁵⁵⁸ OHCHR, *Don't ask about him'*, 6 maart 2025, blz. 8, 9, 11 en 17.

van samenwerking met de RSF. De Emergency Lawyers concludeerden dat de personen in detentie 'systematisch' werden gemarteld. Sommigen werden in een slechte staat van gezondheid vrijgelaten; anderen werden strafrechtelijk vervolgd of stierven in gevangenschap.⁵⁵⁹

Het *Sudanese Observatory for Human Rights* (SOHR), een in het Verenigd Koninkrijk (VK) gevestigde mensenrechtenorganisatie,⁵⁶⁰ documenteerde tussen 15 april 2023 en september 2025 3.300 detenties in Wad Madani, El Hasahisa en Rafaa,⁵⁶¹ drie steden in El Gezira. De detenties waren verricht door veiligheidsentiteiten die aan de SAF waren verbonden, zoals de Militaire Inlichtingendienst (MIS), de Algemene Inlichtingendienst (GIS), de Joint Force (zie paragraaf 2.4) en de Sudan Shield Forces (zie paragraaf 2.2.1).⁵⁶² Onder de gedetineerden bevonden zich veel burgeractivisten. De gedetineerden werden geslagen, gemarteld, uitgehongerd en medische behandeling ontzegd. De detentiecentra waren overbevolkt; zo documenteerde het SOHR dat ruim zeventig gedetineerden in Rafaa verbleven in een cel van zes bij acht meter.⁵⁶³

Een bron had dertig martelzaken gedocumenteerd in de periode van april 2023 tot begin juli 2025. Sommige martelingen waren gepleegd door de SAF; andere door de RSF. Alle slachtoffers waren burger. De meeste van deze martelzaken hadden plaatsgevonden in El Gezira en Singa, aldus de bron.⁵⁶⁴

Een andere bron was op de hoogte van een detentie van zestig jongeren in Blauwe Nijl, een staat in het zuidoosten van Soedan. De Soedanese autoriteiten hadden hen opgepakt en vastgezet. De gedetineerde jongeren verbleven in een overbevolkte cel die niet geventileerd werd. Zij sliepen noodgedwongen op de grond en kregen één maaltijd per dag. Sommigen hadden een maand lang niet gedoucht, aldus de bron.⁵⁶⁵

Hieronder volgen nog enkele voorbeelden van detentie- en martelpraktijken die tijdens de verslagperiode in de media verschenen. Deze voorbeelden dienen enkel ter illustratie en kunnen geenszins als uitputtend worden beschouwd.

Op 9 januari 2025 pakten de RSF een arts op in het oostelijke deel van Khartoem. Eind juni 2025 bracht het Sudan Doctors Network (SDN), een Soedanese artsengroep, naar buiten dat hun vakgenoot in een detentiecentrum van de RSF was doodgemarteld.⁵⁶⁶

Op 22 april 2025 maakte een groep docenten bekend dat een docent was doodgemarteld. Deze docent was het geweld in Omdoerman ontvlucht en uitgeweken naar Damazin, de hoofdstad van Blauwe Nijl. Daar pakte de MIS hem op. Na maandenlange incommunicado-detentie overleed hij.⁵⁶⁷

⁵⁵⁹ BBC, *Sudan army torturing people to death, says rights group*, 17 augustus 2025. Sudan Tribune, *Sudanese rights group accuses security cells of torture, disappearances*, 17 augustus 2025.

⁵⁶⁰ Deze mensenrechtenorganisatie dient niet te worden verward met het *Syrian Observatory for Human Rights* (Syrische Observatorium voor de Mensenrechten, SOHR) dat eveneens in het VK is gevestigd.

⁵⁶¹ Ook gespeld als 'Rifa'a'.

⁵⁶² Afgekort tot 'SSF'.

⁵⁶³ Radio Dabanga, *Observatory for Human Rights: 3k+ detained in Sudan's El Gezira state amid widespread violations*, 16 september 2025.

⁵⁶⁴ Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁵⁶⁵ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁵⁶⁶ Sudans Post, *Sudanese doctor dies under RSF torture*, 25 juni 2025.

⁵⁶⁷ Sudans Post, *Detained teacher tortured by SAF intelligence, teachers' body says*, 22 april 2025.

Op 16 juni 2025 pakte de aan de SAF gelieerde GIS zonder arrestatiebevel een apotheker op in Al-Rahad, een stad in Noord-Kordofan. Zij werd verdacht van samenwerking met de RSF. Tijdens haar vijf dagen durende detentie werd de vrouw gemarteld.⁵⁶⁸

Begin september 2025 maakte het *African Centre for Justice and Peace Studies* (ACJPS)⁵⁶⁹ bekend dat drie gedetineerden naar verluidt waren overleden aan cholera in een gevangenis in de buurt van Nyala, de hoofdstad van Zuid-Darfoer. De overbevolkte gevangenis in RSF-gebied herbergde ruim tweeduizend gedetineerden. De cholera-gerelateerde overlijdensgevallen in de gevangenis voerden waarschijnlijk terug op een gebrek aan sanitaire voorzieningen, schoon water, gezondheidszorg en voedsel.⁵⁷⁰ Raadpleeg paragraaf 7.3 voor informatie over de cholera-uitbraak in Soedan.

Begin oktober 2025 maakte *Darfur24* bekend dat een arbeider in Blauwe Nijl was overleden aan verwondingen die hij tijdens martelingen in detentie had opgelopen. Voorafgaand aan zijn detentie uitte hij kritiek op een medewerker van de MIS die voorkroop bij de aanschaf van suiker. Hierop pakte de MIS hem op en martelde hem. Eind september 2025 kwam de arbeider vrij, maar onderweg naar het ziekenhuis overleed hij.⁵⁷¹

Op 11 november 2025 bracht *Darfur24* naar buiten dat twee mannen waren overleden in een RSF-gevangenis in Nyala. De ene gevangene was een gepensioneerd politieagent die verdacht werd van samenwerking met de SAF. Hij mocht geen medicatie innemen tegen zijn suikerziekte en hoge bloeddruk. De andere gevangene werd verdacht van fraude en samenwerking met de SAF en stierf als gevolg van marteling.⁵⁷²

5.5 Hulpverleners

In de voorgaande verslagperiode maakten de strijdende partijen hulpverleners tot doelwit. De SAF verdachten hulpverleners van samenwerking met de RSF en andersom. Hulpverleners werden lastiggevallen, opgepakt, ontvoerd en in het ergste geval gedood. Het ging hierbij om zowel medewerkers van professionele hulporganisaties als vrijwilligers van *Emergency Response Rooms* (ERRs).⁵⁷³

De ERRs waren voortgekomen uit de verzetscomités die in 2018 en 2019 vooropgingen in de antiregeringsprotesten tegen Bashir (zie paragraaf 1.2). De ERRs leverden verschillende diensten aan hulpbehoevende burgers, zoals voedsel, gezondheidszorg en kinderopvang. De meeste ERRs ontvingen financiële ondersteuning van de Soedanese diaspora, internationale non-gouvernementele organisaties (ngo's) en agentschappen van de VN.⁵⁷⁴ In september 2025 waren ERRs actief in

⁵⁶⁸ *Darfur24, Sudan's GIS torture female pharmacist in North Kordofan*, 5 juli 2025.

⁵⁶⁹ Het ACJPS is een in New York gevestigde ngo die zich richt op de monitoring en bevordering van mensenrechten in Soedan. Raadpleeg <https://www.acjps.org> voor meer informatie over deze ngo.

⁵⁷⁰ ACJPS, *Cholera outbreak in Sudan, Detainees succumb to untreated cholera at Deqris Prison in Nyala City, South Darfur*, 2 september 2025.

⁵⁷¹ *Darfur24, Worker dies after torture by army personnel in Blue Nile State*, 6 oktober 2025.

⁵⁷² *Darfur24, Two detainees die in Daqris Prison as families accuse RSF of abuse*, 11 november 2025.

⁵⁷³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 57, 74 en 75.

⁵⁷⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 57. HRW, "Khartoum is not safe for women!", juli 2024, blz. 29 en 30. Al Jazeera, *Sudanese relief workers in the capital fear reprisals from army*, 6 februari 2025. Al Jazeera, *Two years into Sudan's war, Where is its civil society?*, 17 april 2025. De Morgen, "Ons land is een paradijs, maar toch lijkt Soedan de hel, Wat is er aan de hand?", 4 september 2025. Radio Dabanga, *Emergency Response Rooms of Sudan win Rafto Prize 2025*, 18 september 2025. The Economist, *Sudan's remarkable mutual-aid groups*, 16 oktober 2025. Moatinoon, *These are the unsung heroes healing Sudan's wounds*, 21 oktober 2025. Moatinoon, *Sudan's Emergency Response Rooms, A living model of the citizen-centered state*, 25 november 2025.

dertien van de achttien staten van Soedan.⁵⁷⁵ Eind oktober 2024 gaf Guterres, de secretaris-generaal van de VN (SGVN), aan dat er meer dan zevenhonderd ERRs in heel Soedan waren.⁵⁷⁶

Het geweld tegen hulpverleners in Soedan hield in de huidige verslagperiode aan. Zowel de SAF als de RSF maakten hulpverleners tot doelwit.⁵⁷⁷ Hieronder volgen kwantitatieve en kwalitatieve gegevens over het geweld tegen hulpverleners in Soedan. Deze gegevens kunnen geenszins als uitputtend worden beschouwd.

Volgens de VN verloren zestig hulpverleners in 2024 het leven in Soedan.⁵⁷⁸ In het jaar daarvoor waren er 25 hulpverleners omgekomen.⁵⁷⁹ Op 19 augustus 2025 maakten de VN bekend dat er sinds april 2023 meer dan 120 hulpverleners waren gedood.⁵⁸⁰ Uit de berichtgeving van de VN werd niet duidelijk of voornoemde aantallen alleen toezagen op medewerkers van professionele hulporganisaties of dat vrijwilligers van burgerinitiatieven, zoals ERRs, ook waren meegerekend. Het was evenmin duidelijk hoeveel hulpverleners waren omgekomen door toedoen van gericht of willekeurig geweld.

De *Aid Worker Security Database* (AWSD)⁵⁸¹ registreerde in 2024 60 gedode hulpverleners en van 1 januari tot en met 10 september 2025 36 gedode hulpverleners. Volgens dezelfde database waren in 2024 zestien hulpverleners ontvoerd en van 1 januari tot 10 september 2025 zeventien hulpverleners (raadpleeg paragraaf 5.9 voor meer informatie over gedwongen verdwijningen).⁵⁸² De AWSD definieert een 'hulpverlener' als een medewerker of vrijwilliger van een professionele hulporganisatie.⁵⁸³ Uit de data van de AWSD werd niet duidelijk hoeveel hulpverleners waren omgekomen door toedoen van gericht of willekeurig geweld.

Volgens het ACJPS waren er tussen april 2023 en augustus 2025 120 hulpverleners omgebracht.⁵⁸⁴ Uit de bevindingen van het ACJPS werd niet duidelijk of voornoemde aantallen alleen toezagen op medewerkers van professionele hulporganisaties of dat vrijwilligers van burgerinitiatieven ook waren meegerekend. Het was evenmin duidelijk hoeveel hulpverleners waren omgekomen door toedoen van gericht of willekeurig geweld.

Tussen april 2023 en 27 oktober 2025 had de Rode Halve Maan in Soedan 21 medewerkers en vrijwilligers verloren.⁵⁸⁵ Het was onduidelijk hoeveel medewerkers en vrijwilligers van de Rode Halve Maan waren omgekomen door toedoen van gericht of willekeurig geweld.

⁵⁷⁵ Radio Dabanga, *Emergency Response Rooms of Sudan win Rafto Prize 2025*, 18 september 2025.

⁵⁷⁶ VN, *Secretary-General's remarks to the Security Council – on Sudan*, 28 oktober 2024.

⁵⁷⁷ HRW, "Khartoum is not safe for women!", juli 2024, blz. 30. Al Jazeera, *Sudanese relief workers in the capital fear reprisals from army*, 6 februari 2025. Ayin Network, *Increasing insecurity, Critical aid volunteers leave south Khartoum*, 18 maart 2025. Vertrouwelijke bron, 31 maart 2025. Al Jazeera, *Two years into Sudan's war*, 17 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 13 en 14. OHCHR, *Human rights situation in the Sudan*, 19 september 2025, blz. 5 en 13.

⁵⁷⁸ OCHA, *World Humanitarian Day, Attacks on aid workers hit another record, humanitarian call for urgent action*, 19 augustus 2025.

⁵⁷⁹ The Independent, *A record 383 aid workers were killed in global hotspots in 2024, nearly half in Gaza, UN says*, 19 augustus 2025.

⁵⁸⁰ OCHA, *A call to protect aid workers and fund the response in Sudan*, 19 augustus 2025.

⁵⁸¹ De AWSD legt geweld tegen hulpverleners wereldwijd vast. Raadpleeg <https://www.aidworkersecurity.org> voor meer informatie over de AWSD.

⁵⁸² AWSD, *Database*, ongedateerd, geraadpleegd op 10 september 2025.

⁵⁸³ AWSD, *About the data*, ongedateerd, geraadpleegd op 10 september 2025.

⁵⁸⁴ ACJPS, *Report on the human rights situation in Sudan, Darfur & conflict-affected states, August 2025*, 17 september 2025, blz. 2.

⁵⁸⁵ International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC), *IFRC on five Sudanese Red Crescent volunteers killed: 'We are horrified'*, 28 oktober 2025.

Volgens de *Sudan Doctors' Trade Union*, de Soedanese artsenvakbond, waren er tussen april 2023 en 8 november 2025 94 gezondheidsmedewerkers omgekomen. Onder de dodelijke slachtoffers bevonden zich artsen, apothekers, verplegers en studenten geneeskunde. Sommigen waren omgekomen door gewe- of artillerievuur, terwijl anderen waren gestorven als gevolg van marteling en/of slechte detentieomstandigheden. De meeste gezondheidsmedewerkers waren omgekomen in Khartoem, El Gezira, Noord-Darfoer, West-Kordofan en Sennar.⁵⁸⁶ Uit het communiqué van de artsenvakbond bleek niet hoeveel gezondheidsmedewerkers waren omgekomen door toedoen van gericht of willekeurig geweld en hoeveel er waren gedood in iedere staat.

Volgens een ERR-woordvoerder waren er tussen medio april 2023 en begin februari 2025 minstens 112 ERR-vrijwilligers gedood. Het werkelijke aantal gedode ERR-vrijwilligers lag waarschijnlijk hoger, omdat niet iedere gedode ERR-vrijwilliger werd gemeld uit angst voor wraak.⁵⁸⁷ Uit de verklaring van de ERR-woordvoerder werd niet duidelijk of alle gedode ERR-vrijwilligers het slachtoffer waren geworden van gericht geweld of dat sommigen waren omgekomen als gevolg van willekeurig oorlogsgeweld, bijvoorbeeld bij artilleriebeschietingen.

Eén bron was op de hoogte van een ERR die tijdens de Slag om Khartoem (zie subparagraaf 2.5.7) gevestigd was in SAF-gebied. Op een gegeven moment haalde deze ERR medische apparatuur op in een deel van Omdoerman dat toen onder controle stond van de RSF. Na terugkeer in SAF-gebied werd de ERR staande gehouden bij een controlepost van de SAF (raadpleeg paragraaf 5.8 voor meer informatie over misstanden bij controleposten). De soldaten verdachten de hulpverleners van samenwerking met de RSF. Zij detineerden de hulpverleners en schopten en sloegen hen. Ook namen de soldaten de apparatuur in beslag. Eén hulpverlener kende echter een kapitein bij de SAF. Deze officier wist de hulpverleners vrij te krijgen. Vanwege de persoonlijke connectie met een legerkapitein hoefden de hulpverleners geen steekpenningen te betalen voor hun vrijlating. Zij kregen ook de medische apparatuur terug, maar namen zich voor om nooit meer naar RSF-gebied af te reizen, aldus de bron.⁵⁸⁸

Het onafhankelijke nieuwsnetwerk *Ayin* legde vast dat de Algemene Inlichtingendienst (GIS) op 24 mei 2025 een vrijwilliger van een ERR in Zuid-Kordofan oppakte. Tijdens zijn detentie werd hij met de dood bedreigd, gemarteld en vastgehouden in een overbevolkte cel. Ook namen de inlichtingenmedewerkers diens telefoon in beslag. Op 3 juni 2025 liet de GIS hem vrij.⁵⁸⁹ Uit het nieuwsartikel bleek niet onder welke omstandigheden hij was vrijgelaten.

Op 25 augustus 2025 maakte een verzetscomité bekend dat de Soedanese autoriteiten Barir Al-Toum, een prominente hulpverlener in Port Soedan, hadden opgepakt. Hij genoot bekendheid wegens zijn hulpverlening aan binnenlandse ontheemden die naar Port Soedan waren uitgeweken. Al-Toum maakte onderdeel uit van de ERR in Rode Zee.⁵⁹⁰

Eind augustus 2025 werd duidelijk dat Khalid Al-Zubair Shan Al-Malih, beter bekend als 'Khalid Esti', in gevangenschap was overleden. Khalid had als activist deelgenomen aan de prodemocratische protesten tegen Bashir (zie paragraaf 1.2)

⁵⁸⁶ Moatinoon, *Doctors' Union: 94 medical workers killed since outbreak of war*, gepubliceerd op 10 november 2025, bijgewerkt op 11 november 2025.

⁵⁸⁷ Al Jazeera, *Sudanese relief workers in the capital fear reprisals from army*, 6 februari 2025.

⁵⁸⁸ Vertrouwelijke bron, 24 april 2025.

⁵⁸⁹ Ayin Network, *South Kordofan, Authorities detain aid volunteers, block agencies as conflict intensifies*, 19 juni 2025.

⁵⁹⁰ Sudans Post, *Resistance committees: SAF's de facto government arrested Red Sea aid worker*, 25 augustus 2025.

en was als vrijwilliger actief binnen een ERR in Omdoerman. De SAF arresteerden hem op 1 november 2023 op verdenking van samenwerking met de RSF. Hij was naar verluidt in een cel de hongerdood gestorven.⁵⁹¹

Naast de ERRs bestonden er nog andere hulpverlenende burgergroepen die vanuit de Soedanese samenleving waren ontstaan, zoals de gaarkeukens.⁵⁹² Deze waren geworteld in de Soedanese cultuur van gemeenschapszin en de islamitische tradities van *zakat* en *sadaqah*.⁵⁹³ De gaarkeukens verstrekten voedsel aan personen die niet langer de stijgende voedselprijzen konden betalen. Overigens was het onderscheid tussen een ERR en gaarkeuken soms diffuus. De ERRs waren voortgekomen uit de verzetscomités en hadden veelal een gaarkeuken. Omgekeerd maakte niet elke gaarkeuken deel uit van een ERR.⁵⁹⁴

De gaarkeukens vormden ook een doelwit voor de strijdende partijen, omdat deze grotendeels waren voortgekomen uit de prodemocratische beweging. Zowel de SAF als de RSF verdachten de gaarkeukens van spionage dan wel van de vastlegging van mensenrechtenschendingen om deze vervolgens te rapporteren aan de internationale gemeenschap.⁵⁹⁵ Toen de RSF in april 2025 het ontheemdenkamp bij Zamzam in Noord-Darfoer aanvielen en met de grond gelijk maakten (zie subparagraaf 2.5.8), doodden zij ook twee vrijwilligers van een plaatselijke gaarkeuken.⁵⁹⁶

Een bron meldde dat zowel de RSF als de SAF gaarkeukens aanvielen met als doel om het voedsel zelf te consumeren dan wel door te verkopen. De bron gaf daarbij aan dat de RSF vaker gaarkeukens aanvielen dan de SAF. Desgevraagd kon de bron dit verschil niet nader kwantificeren.⁵⁹⁷

De ruimte voor ERRs en gaarkeukens leek niet alleen door middel van geweld en intimidatie te worden ingeperkt. Op 12 mei 2025 verkondigden de autoriteiten van de staat Khartoem dat alle burgerinitiatieven zich voortaan moesten laten registreren bij de *Humanitarian Aid Commission* (HAC),⁵⁹⁸ een overheidscommissie die toezicht hield op 's lands humanitaire sector (zie ook paragraaf 7.5). Critici vreesden dat een deel van het budget van de ERRs en gaarkeukens verloren zou gaan aan bureaucratie en corruptie bij de HAC en dat deze essentiële vorm van hulp aan banden zou worden gelegd, aangezien deze onder verscherpt overheidstoezicht kwam te staan.⁵⁹⁹ Op het moment van schrijven was onduidelijk hoe deze verordening werd geïmplementeerd en wat de eventuele gevolgen daarvan zouden zijn.⁶⁰⁰

⁵⁹¹ Ayin Network, *Khalid Esti: from the streets of resistance to a cell of starvation*, 25 augustus 2025.

⁵⁹² Ook bekend als 'soepkeukens'. Gaarkeukens staan in het Arabisch bekend als *Taka(a)ya* (enkelvoud: *Takiye*). In het Engels worden gaarkeukens afwisselend *food kitchens*, *community kitchens* en *soup kitchens* genoemd.

⁵⁹³ Zakat is de jaarlijkse verplichte aalmoes en sadaqah is de vrijwillige pendant daarvan. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van liefdadigheidswerk of een donatie.

⁵⁹⁴ Vertrouwelijke bron, 27 maart 2025. Vertrouwelijke bron, 24 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Islamic Relief, *Takaaya, How community kitchens offer a local lifeline to Sudan's hunger crisis*, november 2025, blz. 4, 5, 20 en 21. NOS, *Jonge Sudanesezen zijn de stille helden van de oorlog*, 12 november 2025.

⁵⁹⁵ Vertrouwelijke bron, 6 november 2025. Vertrouwelijke bron, 13 november 2025.

⁵⁹⁶ SIHA, *Darfur genocide continues, RSF slaughters civilians, women volunteers, and children in Zamzam Camp*, 12 april 2025.

⁵⁹⁷ Vertrouwelijke bron, 24 april 2025.

⁵⁹⁸ Ook wel aangeduid als *Humanitarian Affairs Commission*. Raadpleeg <https://www.hac.gov.sd/en> voor meer informatie over de HAC.

⁵⁹⁹ Sudans Post, *Sudanese Congress Party slams Khartoum authorities over crackdown on emergency aid efforts*, 15 mei 2025. Al Jazeera, *Sudan's aid workers fear crackdown under strict new army rules*, 28 mei 2025. Ayin Network, *Hijacking humanitarianism, How Khartoum's new authorities are cracking down on grassroots relief efforts*, 19 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁶⁰⁰ Vertrouwelijke bron, 26 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

Ook medewerkers van professionele hulporganisaties werden tot doelwit gemaakt. Hieronder volgen enkele voorbeelden ter illustratie. Deze kunnen, net als de voorbeelden ten aanzien van de ERRs en gaarkeukens, geenszins als uitputtend worden beschouwd.

Bij de aanval op Zamzam in april 2025 (zie subparagraaf 2.5.8) schoten RSF-strijders op 11 april 2025 doelbewust negen medewerkers dood van de internationale hulporganisatie *Relief International*.⁶⁰¹ De RSF hadden de medewerkers van Relief International voorafgaand aan de aanval bedreigd. In de nasleep van de aanval overleden twee andere medewerkers van Relief International aan hun verwondingen.⁶⁰²

Op 2 juni 2025 werd een VN-konvooi het doelwit in de omgeving van El Koma, een stadje in Noord-Darfoer dat onder controle stond van de RSF (zie ook subparagraaf 2.5.8). Dit konvooi bestond uit vijftien vrachtwagens en was vanuit Port Soedan vertrokken om hulpmiddelen te bezorgen aan de uitgehongerde bevolking in El Fasher. In totaal verloren vijf hulpverleners het leven, vielen er verschillende gewonden en brandden enkele vrachtwagens uit.⁶⁰³ Het was onduidelijk welke partij verantwoordelijk was voor deze geweldsdaad. Een plaatselijk hulpcomité verklaarde dat de SAF een drone-aanval op het konvooi zouden hebben uitgevoerd. De RSF en de SAF beschuldigden elkaar ervan het konvooi te hebben aangevallen.⁶⁰⁴

Raadpleeg paragraaf 7.5 voor meer informatie over de obstructie van humanitaire hulp.

5.6 Journalisten

Gedurende de vorige verslagperiode kwamen de persvrijheid en kritische, onafhankelijke journalisten almaar verder in het nauw. Onafhankelijke journalisten, die kritisch berichtten over de strijdende partijen, werden door deze partijen geïntimideerd, bedreigd, opgepakt, gedetineerd, ontvoerd en in het ergste geval gedood.⁶⁰⁵

Bovengenoemde ontwikkeling zette zich voort in de huidige verslagperiode.⁶⁰⁶ Op de persvrijheidsindex van *Reporters sans frontières* (Verslaggevers zonder Grenzen, RSF)⁶⁰⁷ zakte Soedan tussen 2024 en 2025 van de 149ste naar de 156ste plaats. Deze ranglijst telt in totaal 180 landen.⁶⁰⁸

Blijkens verschillende cijfers hield het geweld tegen journalisten in Soedan aan. Verslaggevers zonder Grenzen (RSF) legde tussen juli 2023 en november 2024 de moord vast op minstens zeven journalisten. Deze internationale perswaakhond

⁶⁰¹ Raadpleeg <https://www.ri.org/countries/sudan/> voor meer informatie over de werkzaamheden van deze internationale hulporganisatie in Soedan.

⁶⁰² The New York Times, *Sudanese paramilitaries kill entire clinic staff in famine-struck camp*, 12 april 2025. Darfur24, *International Relief expresses deep sorrow over killing of its workers in Zamzam camp in Darfur*, 13 april 2025. Relief International, *Zamzam Camp, Sudan, A profound tragedy for Relief International as eleven colleagues mercilessly killed*, 13 april 2025.

⁶⁰³ WFP, *Joint statement on Sudan convoy attack*, 3 juni 2025.

⁶⁰⁴ CIR, *WFP/UNICEF convoy attack near Kuma*, 19 juni 2025.

⁶⁰⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 58 en 59.

⁶⁰⁶ OHCHR, *Human rights situation in the Sudan*, 19 september 2025, blz. 13. Columbia Journalism Review (CJR), *The hidden toll of reporting on the Sudanese Civil War*, 27 mei 2025. The EastAfrican, *From Darfur to exile, Sudan journalists face war without escape*, 11 oktober 2025.

⁶⁰⁷ Verslaggevers zonder Grenzen (RSF) zet zich in voor de persvrijheid en staat in het Engels bekend als *Reporters Without Borders*. Raadpleeg <https://rsf.org/en> voor meer informatie over deze internationale ngo.

⁶⁰⁸ RSF, *Sudan, Country fact-file*, ongedateerd, geraadpleegd op 19 augustus 2025.

schreef vier moorden toe aan de Snelle Ondersteuningstroepen (RSF) en drie aan onbekende, gewapende groepen.⁶⁰⁹

Het *Sudanese Journalists Syndicate* (SJS), de Soedanese journalistenvakbond,⁶¹⁰ legde tussen medio april 2023 en december 2024 de moord vast op twintig journalisten. Zestien van deze moorden vonden in het jaar 2024 plaats.⁶¹¹ Dezelfde journalistenvakbond rapporteerde eind september 2025 dat er sinds de uitbraak van de oorlog 31 journalisten waren gedood en meer dan 230 vastgezet.⁶¹² Uit de berichtgeving bleek niet hoeveel journalisten er waren omgekomen door gericht dan wel willekeurig geweld.

Blijkens de database van het *Committee to Protect Journalists* (CJP), een Amerikaanse ngo die zich inzet voor persvrijheid en rechten van journalisten,⁶¹³ verloren veertien journalisten en mediawerkers in Soedan het leven tussen april 2023 en 10 september 2025. Eén journalist was vermoord, vier journalisten verloren het leven door oorlogsgeweld⁶¹⁴ en vier journalisten kwamen om bij een gevaarlijke opdracht. Het begrip 'gevaarlijke opdracht'⁶¹⁵ verwees in dit verband naar het verslaan van bijvoorbeeld demonstraties, rellen of het geweld van een menigte.⁶¹⁶ In vijf gevallen was de oorzaak van de gewelddadige dood onbekend.⁶¹⁷

Een bron was op de hoogte van de dood van 31 journalisten tussen april 2023 en begin mei 2025. Sommigen waren omgekomen als gevolg van willekeurig oorlogsgeweld,⁶¹⁸ anderen hadden het leven verloren in een detentiecentrum van de SAF of de RSF. Laatstgenoemden waren omgekomen door marteling of ontzegging van medische zorg,⁶¹⁹ aldus de bron.⁶²⁰ Raadpleeg paragraaf 5.4 voor meer informatie over detentieomstandigheden en martelingen.

Ook op andere manieren had het Soedanese medialandschap te lijden onder de oorlogssituatie. Als gevolg van de oorlogsomstandigheden raakten van de drieduizend geregistreerde journalisten tweeduizend hun baan kwijt.⁶²¹ Een bron was op de hoogte van journalisten die zich gedwongen zagen om als schoenmaker, groenteverkoper op een markt of boer in hun levensonderhoud te voorzien.⁶²²

Voor de uitbraak van de oorlog waren de meeste mediagebouwen en -trainingscentra voor mediawerkers geconcentreerd in Khartoem. Tijdens de Slag om Khartoem (zie subparagraaf 2.5.7) werden vrijwel al deze gebouwen kapotgeschoten, geplunderd of in brand gestoken.⁶²³ Begin oktober 2024 rapporteerde het SJS dat negentig procent van 's lands media-infrastructuur was vernietigd.⁶²⁴ FM-frequenties functioneerden niet en kranten werden niet meer gedrukt. Tachtig procent van het land was verstoken van internet.⁶²⁵ Alleen in de

⁶⁰⁹ RSF, *News media silenced and at least seven journalists killed in Sudan's two years of war*, 7 april 2025.

⁶¹⁰ Ook bekend als de *Sudanese Journalists Union*.

⁶¹¹ Moatinoon, *110 violations recorded by the Sudanese Journalists Syndicate during the year*, 31 januari 2025.

⁶¹² Darfur24, *Journalist arrested in North Kordofan over Facebook post*, 30 september 2025.

⁶¹³ Raadpleeg <https://cpi.org> voor meer informatie over het CPJ.

⁶¹⁴ Door het CPJ aangeduid als *In Crossfire/Combat*.

⁶¹⁵ Door het CPJ aangeduid als *On Dangerous Assignment*.

⁶¹⁶ CPJ, *Methodology*, ongedateerd, geraadpleegd op 12 september 2025.

⁶¹⁷ CPJ, *14 journalists and media workers killed in Sudan*, ongedateerd, geraadpleegd op 12 september 2025.

⁶¹⁸ In dit verband kan worden gedacht aan bijvoorbeeld een lukrake granaatbeschieting.

⁶¹⁹ In dit geval kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een diabetespatiënt die geen insuline toebedeeld kreeg.

⁶²⁰ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

⁶²¹ Trouw, *Waarom we zo weinig horen over de oorlog in Soedan*, 24 mei 2025.

⁶²² Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁶²³ Radio Dabanga, *Sudan's media in ruins as war silences the airwaves*, 11 mei 2025.

⁶²⁴ Radio Dabanga, *Sudan journalists: '90% of media infrastructure wiped out by war'*, 2 oktober 2024.

⁶²⁵ Radio Dabanga, *Sudan journalists: '90% of media infrastructure wiped out by war'*, 2 oktober 2024. De Volkskrant, *Broodnodig nieuws voor miljoenen Soedanezen, vanuit een kleine studio in Nederland*, 5 augustus 2025.

Noordelijke Staat, Nijl, Rode Zee, Kassala en Blauwe Nijl was er sprake van een trage internetverbinding, aldus een bron.⁶²⁶

In sommige gebieden was het mogelijk om via Starlink-satellieten toegang te krijgen tot het internet. Dit kon via een Starlink-modem of vanuit een Starlink-café. Echter, er kleefden risico's aan de verzending van data via een verbinding met Starlink. Sommige Starlink-café's stonden onder controle van één van de strijdende partijen en het privébezit van een Starlink-modem kon de argwaan wekken bij dezelfde actoren.⁶²⁷ Daarnaast was toegang tot een Starlink-verbinding voor Soedanese begrippen duur.⁶²⁸ Eén uur in een Starlink-café kostte tweeduizend Soedanese pond,⁶²⁹ aldus een bron.⁶³⁰

Onafhankelijke, kritische journalisten konden in Soedan niet openlijk hun werk doen. De weinige onafhankelijke, kritische journalisten die in het land waren achtergebleven, deden hun werk noodgedwongen heimelijk. Alleen journalisten die geaffilieerd waren aan één van de strijdende partijen, en voor deze partijen propaganda maakten, konden hun werk in de openheid verrichten. Zij die zich kritisch uitlieten over de oorlogvoerende partijen, riskeerden te worden bedreigd, opgepakt, vastgezet, verhoord, strafrechtelijk vervolgd (in SAF-gebied), ontvoerd en in het ergste geval gedood.⁶³¹

In SAF-gebied kon de repressie van journalisten en sociale mediagebruikers (zie paragraaf 5.7) een formele, strafrechtelijke vorm aannemen. Zo waren er journalisten en sociale mediagebruikers opgepakt vanwege hun berichtgeving over oorlogsmisdaden, gevechten en de humanitaire situatie. Zij kregen jarenlange gevangenisstraffen opgelegd of werden ter dood veroordeeld wegens 'spionage' of 'landverraad'.⁶³² Voor zover bekend, waren de opgelegde doodstraffen op het moment van schrijven niet uitgevoerd.⁶³³

Er bestonden verschillende onderwerpen die in het bijzonder de negatieve aandacht opriepen bij de SAF en de RSF. Hieronder volgen twee opsommingen van onderwerpen die bijzonder gevoelig lagen bij enerzijds de SAF en anderzijds de RSF. Deze opsommingen zijn niet uitputtend.

In SAF-gebied was het problematisch en risicovol om te berichten over de volgende onderwerpen:

- Kritiek op Burhan (opperbevelhebber van de SAF en voorzitter van Soevereine Overgangsraad, TSC);
- Overheids corruptie;
- Door de SAF gepleegde mensenrechtenschendingen;⁶³⁴
- Troepenverplaatsingen en (gedwongen) rekrutering door de SAF (zie paragraaf 6.2);

⁶²⁶ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

⁶²⁷ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. De Volkskrant, *Broodnodig nieuws voor miljoenen Soedanezen*, 5 augustus 2025.

⁶²⁸ De Volkskrant, *Broodnodig nieuws voor miljoenen Soedanezen*, 5 augustus 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁶²⁹ Volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, had 2.000 Soedanese pond op 19 augustus 2025 dezelfde waarde als 2,94 euro.

⁶³⁰ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁶³¹ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. CJR, *The hidden toll of reporting on the Sudanese Civil War*, 27 mei 2025.

Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁶³² Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Radio Dabanga, *Judicial rulings*, 24 augustus 2025.

⁶³³ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

⁶³⁴ In dit verband kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het wraakgeweld tegen de Kanabi in El Gezira (zie subparagraaf 2.5.4).

- Luchtbombardementen van de SAF (zie subparagraaf 2.2.2 en subparagraaf 2.5.8);
- Streven naar een vreedzame oplossing;
- De geopolitieke banden tussen de SAF enerzijds en Egypte en Iran anderzijds (zie subparagraaf 1.6.7);
- De banden tussen de SAF en islamistische groepen en het voormalige regime van Bashir (zie subparagraaf 2.2.1);
- Geopolitieke kwesties omtrent toegang tot de Rode Zee en de Nijl (zie subparagraaf 1.6.8).

In RSF-gebied was het problematisch en risicovol om te berichten over de volgende onderwerpen:

- SAF-gezinde uitingen;⁶³⁵
- De levering van wapens via het vliegveld van Nyala in Zuid-Darfoer (zie subparagraaf 2.5.8);
- De vermeende Emiraatse wapensteun aan de RSF (zie subparagraaf 1.6.2);
- Door de RSF gepleegde mensenrechtenschendingen;
- Troepenverplaatsingen en (gedwongen) rekrutering door de RSF (zie paragraaf 6.3);
- Smokkel en handel van de RSF in goud, vee en landbouwproducten.⁶³⁶

Begin oktober 2025 bracht het CPJ een rapport uit over de omstandigheden waaronder Soedanese journalisten hun werk verrichtten in het belegerde El Fasher. Daartoe had deze in New York gevestigde ngo zeven journalisten geïnterviewd die in El Fasher verbleven of daar tot voorkort hadden gewoond. Net als de andere stadsinwoners gingen zij gebukt onder beschietingen en waren zij verstoken van hulp en voedsel. In sommige gevallen onderwierpen de RSF journalisten aan seksueel geweld en arrestaties vanwege hun berichtgeving.⁶³⁷

Zo drongen RSF-strijders het huis binnen van een vrouwelijke journalist. Nadat zij achter haar beroep kwamen, verkrachtten zij de journaliste. Dit incident stond niet op zichzelf. Sinds de uitbraak van de oorlog in april 2023 had het *Darfur Women Journalists Forum* (DWJF) de verkrachting van zes journaliste vastgelegd. Vier verkrachtingen hadden plaatsgevonden in El Fasher. Het forum benadrukte dat het een onderrapportage betrof, omdat er een stigma rustte op seksueel geweld en de meeste seksuele geweldsincidenten niet gemeld werden.⁶³⁸ Raadpleeg paragraaf 8.3 voor meer informatie over seksueel en gender-gerelateerd geweld.

De RSF hielden een andere journaliste 45 dagen gedetineerd, omdat zij had bericht over de belegering van El Fasher. Gedurende haar detentie werd zij geslagen, bedreigd en gemarteld. Na haar vrijlating staakte zij haar journalistieke werkzaamheden; niet zozeer vanwege de intimidatie, maar omdat zij door de honger was uitgeput.⁶³⁹

⁶³⁵ In dit verband kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het plaatsen van foto's van Burhan en de twee leiders van de Joint Force, Minawi van het Soedan Bevrijdingsleger/Minni Minawi (SLA/MM) en Ibrahim van de Beweging voor Rechtvaardigheid en Gelijkheid (JEM), zie ook paragraaf 2.4.

⁶³⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 59. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁶³⁷ CPJ, *Hunted, raped, starved, Sudan's journalists under siege in El-Fasher*, 1 oktober 2025.

⁶³⁸ CPJ, *Hunted, raped, starved*, 1 oktober 2025.

⁶³⁹ CPJ, *Hunted, raped, starved*, 1 oktober 2025.

Nadat de RSF op 26 oktober 2025 El Fasher innamen (zie subparagraaf 2.5.8), raakten volgens het CPJ minstens dertien journalisten en mediawerkers vermist.⁶⁴⁰ Het SJS rapporteerde op 5 november 2025 dat er ruim twintig journalisten werkzaam waren in El Fasher voordat de stad in handen viel van de RSF. Nadien wisten twaalf journalisten Tawila veilig te bereiken. De RSF pakte vijf journalisten op en zeven medewerkers raakten vermist.⁶⁴¹

Muammar⁶⁴² Ibrahim was één van de journalisten in El Fasher die door de RSF tot doelwit werd gemaakt. Deze prominente freelancejournalist, die werkzaam was voor *Al Jazeera*, berichtte dagelijks vanuit de belegerde hoofdstad van Noord-Darfoer. Nadat de RSF El Fasher hadden ingenomen, probeerde Ibrahim de stad te ontvluchten. RSF-strijders onderschepten hem en brachten video's in omloop waaruit de gevangennamen van Ibrahim bleek.⁶⁴³ De RSF verdachten Ibrahim van 'laster',⁶⁴⁴ omdat hij naar deze strijdmacht had verwezen met de termen 'militie' en 'Janjaweed'.⁶⁴⁵

5.7 Sociale media

In de voorgaande verslagperiode verspreidden de SAF en de RSF propaganda, desinformatie en haatspraak⁶⁴⁶ via hun eigen kanalen op sociale media. Ook beschikten beide partijen over teams die onwelgevallige meningen en uitingen op de sociale media in de gaten hielden. Het ging hierbij om de onderwerpen die in de voorgaande paragraaf zijn opgesomd. Verder controleerden de SAF en de RSF bij controleposten de mobiele telefoons van passanten.⁶⁴⁷

Bovengenoemde situatie hield aan in de huidige verslagperiode.⁶⁴⁸ Drie bronnen gaven onafhankelijk van elkaar aan dat de SAF op grotere schaal de sociale media controleerden dan de RSF.⁶⁴⁹ Geen van de bronnen heeft dit nader gekwantificeerd. Een bron voegde eraan toe dat de SAF over betere middelen beschikten dan de RSF. Dezelfde bron plaatste de monitoring van sociale media in historisch perspectief. Tijdens de antiregeringsprotesten in 2018 en 2019 (zie paragraaf 1.2) monitorden de Soedanese autoriteiten, waartoe de RSF destijds behoorden, de sociale media. De oorlogvoerende partijen borduurden op deze ervaring voort, aldus de bron.⁶⁵⁰ Een andere bron deelde mee dat uitingen op sociale media als bewijs werden gebruikt bij rechtszaken in SAF-gebied.⁶⁵¹

⁶⁴⁰ CPJ, *As Sudan's El-Fasher falls, the world loses sight of its journalists*, 31 oktober 2025.

⁶⁴¹ Moatinooon, *Sudanese Journalists Union: journalists missing in El-Fasher, others detained*, 5 november 2025. Radio Dabanga, *Five journalists detained by RSF in North Darfur's El Fasher, seven 'missing' amid media blackout*, 5 november 2025. Sudan Tribune, *Sudanese syndicate reports losing contact with seven journalists in El Fasher*, 5 november 2025.

⁶⁴² Ook gespeld als 'Moamar'.

⁶⁴³ Al Jazeera, *Sudanese journalist Muammar Ibrahim detained by RSF in el-Fasher*, 27 oktober 2025. CPJ, *Sudanese journalist Muammar Ibrahim detained by RSF in El-Fasher*, 27 oktober 2025. Darfur24, *RSF arrests Al Jazeera's journalist in El Fasher*, 27 oktober 2025. Sudan Tribune, *Sudan's RSF detains Al Jazeera journalist, prompting calls for release*, 28 oktober 2025. DNHR, *Sudanese journalist Muammar Ibrahim detained by RSF in El Fasher as violence intensifies*, 3 november 2025.

⁶⁴⁴ In het Engels aangeduid als *defamation*.

⁶⁴⁵ Sudan Tribune, *RSF investigates detained Sudanese journalist for defamation*, 3 november 2025.

⁶⁴⁶ In het Engels aangeduid als *hate speech*.

⁶⁴⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 59 en 60.

⁶⁴⁸ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁶⁴⁹ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁶⁵⁰ Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁶⁵¹ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

Onderwerpen op sociale media die de negatieve aandacht van de oorlogvoerende partijen oproepen, kwamen overeen met de onderwerpen die in paragraaf 5.6 zijn opgesomd.⁶⁵² Raadpleeg paragraaf 5.8 voor meer informatie over de controle van mobiele telefoons bij controleposten.

Hieronder volgen twee voorbeelden ter illustratie van sociale mediagebruikers die problemen ondervonden met de Soedanese autoriteiten vanwege hun uitingen op de sociale media. Deze voorbeelden zijn niet uitputtend.

Op 14 juni 2024 sneuvelde een hoge RSF-bevelhebber in El Fasher genaamd Ali Yagoub Jibril. Een vrouw in Kassala, een oostelijke staat die onder controle stond van de SAF, plaatste als reactie haar condoleances op Facebook. Hierop werd zij wegens samenwerking met de RSF ter dood veroordeeld.⁶⁵³

Een bron was op de hoogte van een persoon in Kadugli, de hoofdstad van Zuid-Kordofan die onder controle stond van de SAF, die een bericht van een andere sociale mediagebruiker had gedeeld. Het bericht ging over de zorgelijke humanitaire situatie in Kadugli. Hierop pakten de autoriteiten de persoon rond mei 2025 op. Eind juni 2025 lieten ze de persoon vrij.⁶⁵⁴ Het was onduidelijk onder welke omstandigheden de persoon was vrijgelaten.

Het gebruik van sociale media werd verder ingeperkt toen de Soedanese autoriteiten op 20 juli 2025 aankondigden dat audio- en videogesprekken via WhatsApp vanaf 25 juli 2025 voor onbepaalde tijd zouden worden geblokkeerd. De autoriteiten gaven als reden de nationale veiligheid op.⁶⁵⁵ Critici veroordeelden de maatregel als een schending van de vrijheid van meningsuiting.⁶⁵⁶ Op het moment van schrijven was voornoemde blokkade van kracht.⁶⁵⁷ Een bron voegde eraan toe dat de blokkade vooral werd gehandhaafd in El Gezira, Sennar, Khartoem, Kordofan en Witte Nijl. Sommige mensen konden nog wel telefoongesprekken via WhatsApp voeren, vermoedelijk via een virtueel particulier netwerk (VPN),⁶⁵⁸ aldus de bron.⁶⁵⁹

Zain is één van de grootste telecomoperators in Soedan. In november 2025 schortten de aan de RSF gelieerde autoriteiten in West-Darfoer de dienstverlening van Zain op. De autoriteiten in West-Darfoer gaven geen reden op voor deze maatregel.⁶⁶⁰

5.8 Controleposten

In de voorgaande verslagperiode kende Soedan binnenlandse reisbeperkingen vanwege de vele controleposten die door de SAF en de RSF werden opgezet en bemenst. Het gebeurde dat mensen bij controleposten werden lastiggevallen, bestolen, bedreigd, opgepakt of onderworpen aan een gedwongen verdwijning. In sommige gevallen leek de onheuse bejegening bij een controlepost willekeurig van

⁶⁵² Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁶⁵³ Assayha, *Threatening the peaceful coexistence, SAF conduct arrests on the basis of identity*, 6 december 2024.

Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁶⁵⁴ Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁶⁵⁵ Darfur24, *Sudan blocks some WhatsApp services for security concerns*, 20 juli 2025. Sudan Tribune, *Sudan to block WhatsApp calls, citing national security*, 20 juli 2025. Radio Dabanga, *Sudan to block WhatsApp calls citing security concerns*, 21 juli 2025.

⁶⁵⁶ Sudan Today, *Sudan faces backlash over WhatsApp call restrictions as war continues*, 22 juli 2025. Radio Tamazuj, *Rights body condemns Sudan's blocking of WhatsApp calls*, 26 juli 2025.

⁶⁵⁷ Vertrouwelijke bron, 9 september 2025. Vertrouwelijke bron, 10 september 2025.

⁶⁵⁸ In het Engels bekend als *Virtual Private Network (VPN)*.

⁶⁵⁹ Vertrouwelijke bron, 10 september 2025.

⁶⁶⁰ Darfur24, *Zain suspends mobile services in West Darfur*, 18 november 2025.

aard; in andere gevallen was de negatieve behandeling bij een controlepost gericht op de persoon.⁶⁶¹

De hierboven beschreven situatie hield aan in de onderhavige verslagperiode. Bij controleposten van zowel de SAF als de RSF was het gebruikelijk dat de mobiele telefoons van passanten werden doorzocht. Indien het veiligheidspersoneel van een controlepost gevoelige informatie op de telefoon aantroef, kon de passant worden geslagen dan wel opgepakt.⁶⁶² Bij gevoelige informatie kon bijvoorbeeld worden gedacht aan een SAF-gezind bericht in het geval van een RSF-controlepost en een foto van Hemedti in het geval van een SAF-controlepost.⁶⁶³

Een bron was op de hoogte van een persoon die reisde van Khartoem naar de staat Nijl. Bij een controlepost van de SAF werd diens telefoon doorzocht. De soldaten troffen een chatgeschiedenis aan met een prominente mensenrechtenverdediger. Hierop werd de persoon dagenlang geslagen en langer dan zeven maanden vastgezet. De bron wist niet onder welke omstandigheden de persoon was vrijgelaten. Uiteindelijk wist de persoon Oeganda te bereiken.⁶⁶⁴

Ook een ogenschijnlijk 'onschuldige' uitlating kon risicovol zijn. Op 19 februari 2025 werd een student staande gehouden bij een controlepost in de buurt van Atbara, een stad in SAF-gebied. Het veiligheidspersoneel trof op zijn mobiele telefoon een chatgesprek aan. Daarin stond grappend dat hij zich had aangesloten bij de RSF. Hierop werd hij gedetineerd en op 31 juli 2025 veroordeelde een rechtbank hem tot tien jaar gevangenisstraf wegens samenwerking met de RSF. Critici omschreven het vonnis als 'onrechtvaardig' en 'overtrokken'.⁶⁶⁵

Bij controleposten konden ook uiterlijke kenmerken en regionale achtergronden van de passanten een rol spelen. Een bron was op de hoogte van een bus die door vijf tot zes RSF-strijders staande werd gehouden in de omgeving van Bara, een stadje in Noord-Kordofan dat destijds onder controle stond van de RSF (zie subparagraaf 2.5.6). Zij bedreigden onder andere buspassagiers die 'alternatieve' haarkapsels hadden, zoals afro's en ingevlochten haar.⁶⁶⁶ Dergelijke haarstijlen werden in verband gebracht met prodemocratische jongeren. Aangezien sommige prodemocratische jongeren de kant van de SAF hadden gekozen (zie subparagraaf 2.2.1), werden personen met 'alternatieve' kapsels door de RSF als verdacht beschouwd. De RSF-strijders namen de telefoons van passagiers in beslag en dwongen één passagier om het geld op zijn bankrekening online over te maken naar hen.⁶⁶⁷

Een andere bron was op de hoogte van een Zaghawa-vrouw die in 2024 langs een RSF-controlepost reisde op weg naar Zuid-Soedan. De aanwezige RSF-strijders vroegen haar waar zij vandaan kwam. De vrouw antwoordde dat zij uit El Fasher kwam. Aangezien deze stad op dat moment het laatste SAF-bolwerk in Darfoer was (zie subparagraaf 2.5.8), werd zij beschuldigd van samenwerking met de SAF en verkracht (raadpleeg paragraaf 8.3 voor meer informatie over seksueel geweld). Uiteindelijk wist de vrouw Oeganda te bereiken.⁶⁶⁸

⁶⁶¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 60 en 61.

⁶⁶² Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁶⁶³ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

⁶⁶⁴ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁶⁶⁵ Radio Dabanga, *Sudan student's 10-year sentence for 'a joke turned into a tragedy' denounced as 'unjust'*, 3 augustus 2025.

⁶⁶⁶ In het Engels aangeduid als *braids*.

⁶⁶⁷ Vertrouwelijke bron, 24 maart 2025.

⁶⁶⁸ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

5.9 Gedwongen verdwijningen

In de voorgaande verslagperiode nam het aantal gedwongen verdwijningen⁶⁶⁹ sterk toe. Zowel de SAF als de RSF onderwierpen mensen aan een gedwongen verdwijning.⁶⁷⁰ Deze ontwikkeling zette zich voort in de huidige verslagperiode. Met name prodemocratische en vredesactivisten, vrijwilligers van ERRs (zie paragraaf 5.5) en mensenrechtenadvocaten werden het slachtoffer van gedwongen verdwijningen.⁶⁷¹

Verschillende cijfers maakten inzichtelijk dat er duizenden gedwongen verdwijningen plaatsvonden.⁶⁷² Het ACJPS documenteerde 1.100 gedwongen verdwijningen tussen april 2023 en 26 oktober 2024. Het ACJPS concludeerde dat beide partijen op 'systematische' wijze gedwongen verdwijningen pleegden.⁶⁷³

De *Sudanese Group for Victims and Enforced Disappearance* (SGVED) documenteerde tussen april 2023 en medio februari 2024 993 gedwongen verdwijningen.⁶⁷⁴ Halverwege maart 2025 was dit aantal gestegen naar ruim tweeduizend. Deze Soedanese mensenrechtengroep wees erop dat dit getal een onderrapportage betrof. Vanwege elektriciteits- en internetstoringen viel het niet mee om gedwongen verdwijningen vast te leggen. In conflictgebieden bleek het problematisch om dit soort onderzoekswerk te verrichten. Voor de SGVED was het met name in Khartoem, Witte Nijl, Darfoer, Kordofan, El Gezira en Sennar moeilijk om informatie over gedwongen verdwijningen te ontsluiten.⁶⁷⁵

Op 9 april 2025 maakte Radhouane Nouicer, Soedan-deskundige bij de VN,⁶⁷⁶ duidelijk dat Soedanese mensenrechtenorganisaties minstens 3.177 gedwongen verdwijningen aan hem hadden gerapporteerd.⁶⁷⁷ Uit zijn verklaring werd niet duidelijk om welke mensenrechtenorganisaties het ging.

Het Strategisch Initiatief voor Vrouwen in de Hoorn van Afrika (SIHA) legde tussen april 2023 en eind januari 2024 meer dan 104 gedwongen verdwijningen van vrouwen en meisjes vast. De meeste gedwongen verdwijningen vonden plaats in RSF-gebied.⁶⁷⁸ In december 2024 was het aantal gedwongen verdwijningen van vrouwen en meisjes, dat door het SIHA was vastgelegd, gestegen naar 236. In de meeste gevallen waren de RSF verantwoordelijk. Het SIHA benadrukte dat het hier om een onderrapportage ging. Schaamte en angst zorgden ervoor dat niet iedere gedwongen verdwijning van een vrouw of meisje werd gemeld. Daarnaast was het moeilijk om in landelijke gebieden informatie over gedwongen verdwijningen te ontsluiten.⁶⁷⁹ In 27 gevallen (11%) was de vermiste vrouw of het vermiste meisje weer gevonden; in 209 gevallen (88%) bleef het onduidelijk waar de vrouw of het meisje zich bevond.⁶⁸⁰

⁶⁶⁹ In het Engels aangeduid als *enforced disappearances*.

⁶⁷⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 61 en 62.

⁶⁷¹ Radio Dabanga, *Rulings without lawyers, Sudan legal professionals detained*, 5 juni 2024. Radio Dabanga, *ACJPS: Enforced disappearances in Sudan 'systematic and escalating'*, 30 oktober 2024.

⁶⁷² Radio Dabanga, *Those forcibly disappeared in the Sudan war – an open wound for thousands swallowed by absence*, 16 september 2025.

⁶⁷³ Radio Dabanga, *ACJPS*, 30 oktober 2024.

⁶⁷⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 62.

⁶⁷⁵ Sudan Tribune, *Forced disappearances in Sudan surge to 2,000 amid war*, 15 maart 2025.

⁶⁷⁶ Ook gespeld als 'Radwan Nuwaiser'.

⁶⁷⁷ Moatinoon, *UN accuses warring parties in Sudan of ignoring the fate of thousands of missing persons*, 9 april 2025.

⁶⁷⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 61.

⁶⁷⁹ SIHA, *Unseen and unheard, The plight of missing women and girls amidst Sudan's crisis*, 25 februari 2025, blz. 4 en 5.

⁶⁸⁰ SIHA, *Unseen and unheard*, 25 februari 2025, blz. 11.

Het SIHA registreerde de meeste gedwongen verdwijningen van vrouwen en meisjes in Khartoem en El Gezira. Hieronder volgt een tabel van het aantal vastgelegde gedwongen verdwijningen van vrouwen en meisjes per staat. Deze gegevens zijn afkomstig uit een rapport van het SIHA dat eind februari 2025 werd gepubliceerd. Hoewel het SIHA 236 gedwongen verdwijningen van vrouwen en meisjes meldde, komt het totaal uit op 234.⁶⁸¹

**Aantal gedwongen verdwijningen van vrouwen en meisjes
(april 2023 – december 2024)**

Staat	Aantal gedwongen verdwijningen van vrouwen en meisjes
Khartoem	96
El Gezira	79
Sennar	17
Onbekend	11
Noord-Darfoer	5
Witte Nijl	5
Kassala	4
Noord-Kordofan	4
Nijl	4
Gedaref	3
Oost-Darfoer	2
Zuid-Darfoer	1
West-Darfoer	1
Zuid-Kordofan	1
Noordelijke Staat	1
Totaal	234

Bron: SIHA.

Raadpleeg paragraaf 8.3 voor meer informatie over seksueel oorlogsgeweld en gender-gerelateerd geweld tegen vrouwen en meisjes.

5.10 Interetnische relaties en interacties

Zoals reeds uiteengezet in paragraaf 1.1, bestaat de Soedaneese bevolking uit verschillende bevolkingsgroepen die zich identificeren als 'Afrikaans' of 'Arabisch' dan wel als zodanig worden aangeduid.

In de voorgaande verslagperiode maakten de RSF en de daaraan verbonden milities Afrikaanse bevolkingsgroepen in Darfoer tot doelwit, in het bijzonder de Masalit in West-Darfoer.⁶⁸² In de huidige verslagperiode vond er ook etnisch gemotiveerd geweld plaats tegen specifieke gemeenschappen. Zo maakten de SAF en de daaraan gelieerde milities de Kanabi in El Gezira tot doelwit (zie subparagraaf 2.5.4). De RSF pleegden andermaal gericht geweld tegen Afrikaanse bevolkingsgroepen in Darfoer, in het bijzonder tegen de Zaghawa in Noord-Darfoer (zie subparagraaf 2.5.8).

⁶⁸¹ SIHA, *Unseen and unheard*, 25 februari 2025, blz. 10.

⁶⁸² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 36-40.

Voor zover kon worden nagegaan, vonden er in de verslagperiode geen moordpartijen op de Masalit in West-Darfoer plaats.⁶⁸³ Twee bronnen wezen erop dat de meeste Masalit inmiddels waren uitgeweken naar (Oost-)Tsjaad (raadpleeg paragraaf 11.4 voor meer informatie over de situatie van Soedanese vluchtelingen in Tsjaad). Volgens beide bronnen beschouwden de RSF hun geweldscampagne tegen de Masalit in West-Darfoer als 'afgerond' en richtten zij zich op het moment van schrijven vooral tegen de Zaghawa in Noord-Darfoer.⁶⁸⁴

De geraadpleegde bronnen legden tegenstrijdige verklaringen af of Masalit buiten West-Darfoer eveneens risico lopen. Twee bronnen meenden van niet,⁶⁸⁵ waarbij één bron benoemde dat het geweld tegen de Masalit in 2023 zich specifiek had afgespeeld binnen de historische en regionale context van West-Darfoer.⁶⁸⁶ Een andere bron daarentegen, was op de hoogte van een Masalit-gezin in Nyala, de hoofdstad van Zuid-Darfoer, dat in 2024 tot doelwit was gemaakt. De RSF lijfden de vrouw in als concubine en zetten de man gedurende een half jaar vast. Uiteindelijk lieten zij de man vrij. Op het moment van schrijven was het onbekend waar de vrijgelaten man verbleef, aldus de bron.⁶⁸⁷

Het is voor buitenstaanders niet gemakkelijk om leden van verscheidene bevolkingsgroepen, zoals Masalit en Arabieren, van elkaar te onderscheiden.⁶⁸⁸ De actoren van vervolging gebruikten verschillende percepties en criteria om leden van bepaalde bevolkingsgroepen te identificeren. Bij 'criteria' kan in dit verband worden gedacht aan onder meer taal, accent en woonplaats. Hieronder volgt een overzicht van percepties en criteria die actoren van vervolging gebruikten om hun doelwitten te onderscheiden. Dit ambtsbericht pretendeert geenszins dat iemands etniciteit op objectieve en verifieerbare wijze kan worden vastgesteld. Onderstaand overzicht van percepties en criteria is bedoeld om inzage te geven hoe actoren van vervolging bepaalde personen en groepen identificeerden als doelwit. Deze opsomming kan geenszins als uitputtend worden beschouwd.

- Kleding, bijvoorbeeld het type schoeisel en de wijze waarop een tulband wordt gewikkeld;⁶⁸⁹
- Iemands woonplaats;⁶⁹⁰
- Taal, accent en/of dialect;⁶⁹¹
- Huidskleur en gelaatstrekken;⁶⁹²
- Rituele littekens;⁶⁹³
- Bestaansmiddelen.⁶⁹⁴

Bovengenoemde percepties en criteria behoeven nadere toelichting. Hieronder wordt ieder criterium toegelicht en, indien nodig, genuanceerd.

⁶⁸³ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁶⁸⁴ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁶⁸⁵ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

⁶⁸⁶ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

⁶⁸⁷ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁶⁸⁸ Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 70.

⁶⁸⁹ Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 271 en 272.

⁶⁹⁰ Vertrouwelijke bron, 30 maart 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

⁶⁹¹ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁶⁹² Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁶⁹³ Hari, *De tolk*, uitgegeven in 2008, blz. 17. Vertrouwelijke bron, 24 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025.

⁶⁹⁴ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

Kleding

Een bron legde uit dat een bepaald soort sandalen, zogeheten *leopard slippers*,⁶⁹⁵ in verband wordt gebracht met vermogende Arabieren in het grensgebied tussen Darfoer en Oost-Tsjaad.⁶⁹⁶

Woonplaats

In het grensgebied tussen Darfoer en Oost-Tsjaad wonen Arabieren en Masalit in verschillende dorpen. Hoewel deze dorpen niet voorzien zijn van afgebakende scheidslijnen, weten inwoners welke gemeenschap woonachtig is in welk dorp.⁶⁹⁷ Elders in Soedan leven gemeenschappen ook gescheiden van elkaar. In subparagraaf 2.5.4 kwam reeds aan bod dat de Kanabi in El Gezira in eigen dorpen verbleven. Toen de SAF en de daaraan gelieerde milities de Kanabi tot doelwit wilden maakten, wisten zij naar welke dorpen zij toe moesten gaan. Van Darfoeriaanse migranten in El Gezira is het ook bekend in welke dorpen zij verblijven.⁶⁹⁸ In Khartoem is het ook bekend in welke buurten binnenlandse ontheemden uit Darfoer en Kordofan wonen.⁶⁹⁹

Taal, accent en/of dialect

De meeste Soedanezen zijn het Arabisch machtig, maar iemands woordenschat, accent en uitspraak kan duidelijk maken uit welke regio de spreker komt of tot welke bevolkingsgroep deze behoort. Daarnaast spreken de meeste Soedanezen van Afrikaanse origine naast het Arabisch een Afrikaanse taal, zoals Masalit of Zaghawa.⁷⁰⁰

Huidskleur en gelaatstrekken

Doorgaans hebben inwoners met wortels in het westen en zuiden van Soedan een donkerder huidskleur dan hun landgenoten die afkomstig zijn uit het noorden, midden en oosten van het land.⁷⁰¹ Een donkere of zwarte huidskleur wordt doorgaans in verband gebracht met Soedanezen van Afrikaanse origine.⁷⁰² Echter, een bron benadrukte dat deze perceptie kan leiden tot verwarring. Zo wonen er in Oost-Darfoer personen die een donkerder huidskleur hebben dan 'Afrikaanse' Soedanezen, maar zichzelf identificeren als 'Arabieren', aldus de bron.⁷⁰³

Rituele littekens

Bij sommige gemeenschappen is het gebruikelijk om rituele littekens aan te brengen op de wangen, voorhoofden, lippen of slapen. De dragers van dergelijke littekens kunnen als zodanig worden herkend als zijnde lid van deze gemeenschap.⁷⁰⁴ Twee bronnen vulden aan dat het gebruik van rituele littekens afnam, in het bijzonder onder stedelijke jongeren, en dat dit criterium vooral van toepassing was op oudere personen.⁷⁰⁵

⁶⁹⁵ In het Frans aangeduid als *vrai leopard*.

⁶⁹⁶ Vertrouwelijke bron, 30 maart 2025.

⁶⁹⁷ Vertrouwelijke bron, 30 maart 2025.

⁶⁹⁸ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025.

⁶⁹⁹ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

⁷⁰⁰ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁷⁰¹ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025.

⁷⁰² Vertrouwelijke bron, 10 april 2025. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁷⁰³ Vertrouwelijke bron, 10 april 2025.

⁷⁰⁴ Hari, *De tolk*, uitgegeven in 2008, blz. 17. Vertrouwelijke bron, 24 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025.

⁷⁰⁵ Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025.

Bestaansmiddelen

Zoals reeds vermeld in paragraaf 1.1 en subparagraaf 2.5.8, wordt in de Darfoeriaanse context (nomadische) veeteelt veelal in verband gebracht met 'Arabieren' en akkerbouw met 'Afrikanen'. Echter, deze perceptie komt niet altijd overeen met hoe gemeenschappen zich identificeren dan wel worden aangeduid. Zo leggen de Zaghawa, die bekendstaan als een 'Afrikaanse' bevolkingsgroep, zich ook toe op veeteelt.⁷⁰⁶

5.11 Religieuze minderheden

In de voorgaande verslagperiode verschenen geen berichten, waaruit duidelijk werd dat afvallige moslims, niet-praktiserende moslims, atheïsten en andersgelovigen (onder andere christenen) actief werden vervolgd vanwege hun religieuze dan wel levensbeschouwelijke overtuigingen. Aanvallen op kerken en kloosters kwamen niet voort uit anti-christelijke elementen, maar vormden onderdeel van de algemene oorlogssituatie. Zo werden moskeeën evengoed getroffen door het oorlogsgeweld.⁷⁰⁷

Bovengenoemde situatie duurde voort in de onderhavige verslagperiode. Voor zover bekend, werden er in de verslagperiode geen personen actief vervolgd op grond van hun religieuze dan wel levensbeschouwelijke overtuigingen.⁷⁰⁸

In de verslagperiode verschenen wel berichten dat godshuizen door oorlogsgeweld werden getroffen. Zo raakten de RSF bij een beschieting op 11 juni 2025 onder meer een rooms-katholieke kerk in El Fasher. De aanwezige pastoor Luka Jomo raakte daarbij ernstig gewond en overleed de volgende dag aan zijn verwondingen.⁷⁰⁹ Het kerkgebouw en de pastoor waren geraakt door een lukrake beschieting, aldus een bron.⁷¹⁰

Op 8 juli 2025 braken bulldozers in opdracht van de Soedanese autoriteiten een pinksterkerk af in Khartoem. De afbraak van het kerkgebouw geschiedde onder toezien oog van zowel het leger als de politie. Volgens de autoriteiten was de bouw van de kerk in kwestie op onrechtmatige wijze tot stand gekomen. Naar verluidt was het kerkgenootschap niet vooraf geïnformeerd over de sloop en kon het niet tijdig objecten uit het gebouw halen.⁷¹¹

⁷⁰⁶ Hari, *De talk*, uitgegeven in 2008, blz. 9. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

⁷⁰⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 63 en 64.

⁷⁰⁸ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁷⁰⁹ Christian Solidarity Worldwide (CSW), *Rapid Support Forces bomb three churches in El Fasher*, 18 juni 2025. SUNA, *Al-Dagalo terrorist militia assassinates Catholic Church pastor in El-Fashir*, 23 juni 2025.

⁷¹⁰ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁷¹¹ Sudan Tribune, *Sudanese party condemns church demolition in Khartoum*, 12 juli 2025. Open Doors, *Church in Sudan demolished – and more might follow*, 15 juli 2025.

6 Militaire dienstplicht en (gedwongen) rekrutering

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat nader in op de militaire dienstplicht en (gedwongen) rekrutering. Formeel gold nog altijd de Wet op de nationale dienstplicht uit 1992.⁷¹² Echter, gedurende de verslagperiode werd deze wet niet actief toegepast en gehandhaafd door de Soevereine Overgangsraad (TSC) en de Soedanese strijdkrachten (SAF) onder Burhan.⁷¹³

In de verslagperiode rekruteerden zowel de SAF als de RSF burgers. In sommige gevallen pasten de oorlogvoerende partijen gedwongen rekrutering toe. Het was onbekend hoeveel burgers gedwongen gerekruteerd werden.⁷¹⁴ Een bron gaf aan dat de RSF op grotere schaal gedwongen rekrutering toepasten dan de SAF, maar deze kon dit niet nader onderbouwen met kwantitatieve gegevens.⁷¹⁵

Paragraaf 6.2 behandelt de (gedwongen) rekrutering door de SAF. Paragraaf 6.3 kijkt naar de (gedwongen) rekrutering door de RSF. Paragraaf 6.4 gaat in op de inzet van kindsoldaten. Er was weinig openbare informatie beschikbaar over (gedwongen) rekrutering en de inzet van kindsoldaten in Soedan. Vandaar dat de meeste informatie in dit hoofdstuk afkomstig is van vertrouwelijke bronnen.

6.2 (Gedwongen) rekrutering door SAF

In de voorgaande verslagperiode begonnen de Soedanese autoriteiten een mobilisatiecampagne, in het Engels en Arabisch bekend als *Armed Popular Resistance* en *Al Moqawwma Al Sha'abya Al Mosallaha*.⁷¹⁶ Duizenden mannen in SAF-gebied gaven gehoor aan de oproep om de opmars van de RSF een halt toe te roepen. Zij werden aangeduid met de term *mustanfareen* ('gemobiliseerden').⁷¹⁷

Gedurende de verslagperiode bleven de autoriteiten burgers oproepen om in het kader van 'gewapend volksverzet' de wapens op te nemen tegen de RSF.⁷¹⁸ Rekruteerders, die nauwe banden onderhielden met de autoriteiten, verdeelden wapens, ammunitie, voedsel en geld onder burgers die de strijd aangingen met de RSF.⁷¹⁹ De *mustanfareen* speelden een rol van betekenis bij de herovering van El Gezira (zie subparagraaf 2.5.4) en Khartoem (zie subparagraaf 2.5.7).⁷²⁰

De Soedanese autoriteiten zetten verschillende technieken in tijdens hun mobilisatiecampagne. In sommige SAF-gebieden joegen zij de burgers schrik aan door te zeggen dat zij zouden worden afgeslacht door de RSF als zij de wapens niet opnamen. In een dergelijke situatie zagen burgers zich gedwongen om gehoor te geven aan de oproep tot mobilisatie, aldus een bron.⁷²¹ Volgens een andere bron

⁷¹² In het Engels bekend als *Sudan National Service Act 1992*.

⁷¹³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 66. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁷¹⁴ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁷¹⁵ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁷¹⁶ Tijdens de regeerperiode van Bashir (1989-2019) mobiliseerden de Soedanese autoriteiten ook een 'volksleger'. Dat stond in het Engels en Arabisch bekend als *Popular Defence Forces* en *Muqawama Sha'abia*. Africa Intelligence, *El Fasher siege strains Burhan's Alliance with militias*, 7 mei 2025.

⁷¹⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 66.

⁷¹⁸ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁷¹⁹ Africa Intelligence, *El Fasher siege strains Burhan's Alliance with militias*, 7 mei 2025.

⁷²⁰ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁷²¹ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

pasten de autoriteiten ook expliciete dwang toe bij de rekrutering van burgers. Zo kregen gemeenschapsleiders en clanhoofden bijvoorbeeld de opdracht om aan de militaire autoriteiten tien tot twintig rekruten aan te leveren.⁷²²

De Soedanese autoriteiten konden in theorie deserteurs opsporen en vervolgen. Voor zover bekend, verschenen er in de verslagperiode geen berichten over gedeserteerde SAF-soldaten die waren opgespoord en vervolgd.⁷²³

6.3 (Gedwongen) rekrutering door de RSF

Nadat de RSF tegenslagen hadden geïncasseerd in El Gezira (zie subparagraaf 2.5.4) en Khartoem (zie subparagraaf 2.5.7), verschenen er mediaberichten dat de RSF overgingen tot gedwongen rekrutering om het verlies aan manschappen te compenseren. Volgens het Soedanese Doktersnetwerk (SDN) pakten de RSF eind mei 2025 178 burgers op in El Daein, de hoofdstad van Oost-Darfoer. Zij kregen de keuze om zich aan te sluiten bij de RSF of om losgeld voor hun vrijlating te betalen. Anders wachtte hen een verblijf in een detentiecentrum.⁷²⁴

De RSF zetten verschillende technieken in tijdens hun rekruteringscampagne. In sommige gevallen stelden zij burgers, die in economisch opzicht een marginaal bestaan leidden, financiële voordelen in het vooruitzicht. Sommige burgers gingen vervolgens op het aanbod van de RSF in, omdat zij geen andere mogelijkheid zagen om in hun levensonderhoud te voorzien, aldus een bron.⁷²⁵ In andere gevallen lijfden de RSF met fysieke dwang burgers in.⁷²⁶

Eén bron had opgevangen dat sommige RSF-strijders deserteerden en uitweken naar Zuid-Soedan. Daarop sloten de RSF de grens tussen Zuid-Darfoer en Zuid-Soedan en onderschepten zij de deserteurs. Het bleef onbekend wat er vervolgens met de opgepakte deserteurs gebeurde, aldus de bron.⁷²⁷

Het *Darfur Network for Human Rights* (DNHR)⁷²⁸ rapporteerde dat de RSF tussen 15 en 23 oktober 2025 65 jongemannen hadden opgepakt bij controleposten ten noorden en westen van El Fasher, de hoofdstad van Noord-Darfoer. Zij werden bewapend en gelijk in de strijd gegooid tegen de SAF. De meeste jongemannen overleefden hun vuurdoop niet, aldus het DNHR. Deze Darfoeriaanse mensenrechtenorganisatie baseerde zich daarbij op getuigenissen van bronnen ter plaatse.⁷²⁹

⁷²² Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁷²³ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁷²⁴ Sudan Tribune, *Sudan's RSF detain civilians, offers fight-or-pay ultimatum – doctors group*, 28 mei 2025. Ayin Network, *Rapid Support Forces resort to forced recruitment campaigns*, 26 juni 2025.

⁷²⁵ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁷²⁶ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁷²⁷ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁷²⁸ Het DNHR is een in Kampala gevestigde mensenrechtenorganisatie en monitort mensenrechtenschendingen in Darfoer. Raadpleeg <https://dnhr.org> voor meer informatie over het DNHR.

⁷²⁹ DNHR, *RSF captures and forces youth to fight in El Fasher, North Darfur*, 25 oktober 2025.

6.4 (Gedwongen) rekrutering van kindsoldaten

In Soedan werden sinds lange tijd kindsoldaten ingezet bij gewapende conflicten. In de voorgaande verslagperiode zetten zowel de SAF als de RSF kindsoldaten in.⁷³⁰ In de huidige verslagperiode bleef deze situatie ongewijzigd.⁷³¹

Het *Raoul Wallenberg Centre for Human Rights* (RWCHR), een Canadese mensenrechtenorganisatie,⁷³² rapporteerde in oktober 2025 dat de rekrutering van kindsoldaten 'wijdverbreid' en 'systematisch' was,⁷³³ zonder deze conclusie nader te kwantificeren. Dezelfde ngo berichtte dat de RSF op grotere schaal kindsoldaten rekruteerden dan de SAF. Rekrutering van kindsoldaten kwam met name voor in RSF-gebieden in Darfoer en Kordofan. Onder de mustanfareen, die meestreden aan de zijde van de SAF, bevonden zich eveneens minderjarigen, aldus het RWCHR.⁷³⁴

Twee bronnen bevestigden dat de RSF op grotere schaal kindsoldaten inzetten dan de SAF. Zij baseerden zich daarbij op de video's van de RSF die veelal jeugdige strijders lieten zien.⁷³⁵ Een bron schatte op basis van dergelijk beeldmateriaal dat tachtig procent van de RSF-strijders uit tieners en twintigers bestond.⁷³⁶ De bron splitste dit percentage niet nader uit tussen minder- en meerderjarigen.

Eind september 2025 berichtte het onafhankelijke nieuwsplatform *Darfur24* dat de RSF 350 tot 400 mijnwerkers hadden gerekruteerd in Zuid-Darfoer. Deze rekruten bevonden zich in de leeftijdscategorie van zeventien tot twintig jaar. Vanwege het regenseizoen was hun werk in de goudmijnen tijdelijk gestopt.⁷³⁷ Het artikel maakte geen gewag van fysieke dwang bij de rekrutering van de jongemannen.

In oktober 2025 publiceerde *The Guardian*, een Brits dagblad, het relaas van een Colombiaanse huurling die onder de vlag van de RSF diende. Deze huursoldaat vertelde dat hij en zijn Colombiaanse collega's duizenden RSF-rekruten trainden en dat de meeste rekruten minderjarig waren.⁷³⁸ Raadpleeg subparagraaf 2.3.1 voor meer informatie over de inzet van Colombiaanse huurlingen.

⁷³⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Soedan*, mei 2024, blz. 67. Raoul Wallenberg Centre for Human Rights (RWCHR), *A war on children, A world complicit, Legal analysis of atrocities against children in Sudan*, oktober 2025, blz. 37.

⁷³¹ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. OHCHR, *Human rights situation in the Sudan*, 19 september 2025, blz. 7.

⁷³² Het RWCHR staat in het Frans bekend als het *Centre Raoul Wallenberg pour les droits de la personne*. Bezoek <https://raoulwallenbergcentre.org/en/> voor meer informatie over dit centrum.

⁷³³ RWCHR, *A war on children*, oktober 2025, blz. 37 en 40.

⁷³⁴ RWCHR, *A war on children*, oktober 2025, blz. 16, 37, 38 en 40.

⁷³⁵ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁷³⁶ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

⁷³⁷ *Darfur24*, *RSF recruits miners to joining fighting in Darfur*, 28 september 2025.

⁷³⁸ *The Guardian*, *'War is a business'*, 8 oktober 2025.

7 Humanitaire situatie

7.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de humanitaire situatie in Soedan. Paragraaf 7.2 behandelt de omvang van de ontheemding in Soedan en de veiligheidssituatie en leefomstandigheden van binnenlandse ontheemden. Paragraaf 7.3 kijkt naar de cholera-uitbraak die het land teisterde. Paragraaf 7.4 behandelt de escalerende voedselcrisis in het land. Paragraaf 7.5 maakt duidelijk welke hulp Soedan nog bereikte en hoe de strijdende partijen de humanitaire hulpverlening in de weg stonden. Paragraaf 7.6 kijkt naar de ingestorte gezondheidssector. Paragraaf 7.7 zet de situatie van buitenlandse asielzoekers en vluchtelingen in Soedan uiteen, in het bijzonder die van Zuid-Soedanezen, Ethiopiërs en Eritreeërs.

In dit hoofdstuk verwijst de term '(binnenlandse) ontheemde' naar een Soedanees die in Soedan ontheemd is geraakt. 'Vluchteling' verwijst daarentegen naar een niet-Soedanees, bijvoorbeeld een Eritreeër, die in Soedan geregistreerd stond als vluchteling.

Elk jaar publiceert het *International Rescue Committee* (IRC), een internationale hulporganisatie,⁷³⁹ het *Emergency Watchlist*-rapport. In dit rapport beoordeelt het IRC welke twintig landen het grootste risico lopen op een humanitaire noodsituatie. Net als in 2024⁷⁴⁰ plaatste het IRC Soedan op de eerste plaats van de Emergency Watchlist voor 2025. Het comité betrok daarbij onder meer de omvangrijke ontheemding (zie paragraaf 7.2), de escalerende voedselcrisis (zie paragraaf 7.4), het grootschalige geweld (zie paragraaf 2.5 en hoofdstuk 3) en de omstandigheid dat 30,4 miljoen mensen dringend behoefte hadden aan humanitaire hulp, oftewel 64% van de bevolking. In kwantitatieve zin vormde Soedan het toneel van de grootste humanitaire crisis ter wereld, aldus het IRC.⁷⁴¹

Vier VN-agentschappen omschreven de humanitaire crisis in Soedan als 'één van de meest ernstige noodsituaties ter wereld'.⁷⁴² Op 12 november 2025 maakten de VN bekend dat twee op de drie mensen in Soedan behoefte hadden aan humanitaire hulp.⁷⁴³

Het was niet mogelijk om de humanitaire situatie per staat uiteen te zetten. Daartoe was de context te veel aan verandering onderhevig. Bovendien kon de situatie binnen dezelfde staat per gebied of gemeenschap sterk verschillen. Zo gaf een bron aan dat in de oostelijke staat Gedaref de humanitaire situatie voor ontheemden ernstiger was dan voor gastgemeenschappen en dat in stedelijke gebieden de leefomstandigheden enigszins beter waren dan in rurale gebieden.⁷⁴⁴ Desalniettemin was er in de verslagperiode voldoende informatie beschikbaar om van de humanitaire situatie in Soedan een algemeen beeld te krijgen, hetgeen hieronder nader wordt uitgewerkt.

⁷³⁹ Raadpleeg <https://www.rescue.org/eu/country/sudan> voor meer informatie over werkzaamheden van het IRC in Soedan.

⁷⁴⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 69.

⁷⁴¹ IRC, *2025 Emergency Watchlist, A world out of balance*, 11 december 2024, blz. 32 en 33.

⁷⁴² Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), IOM, UNHCR, UNICEF and WFP urge immediate action to address escalating humanitarian crisis in Sudan, 22 oktober 2025.

⁷⁴³ The Independent, *Sudan's worsening situation leaves 2 out of every 3 people in need of aid, UN official says*, 13 november 2025.

⁷⁴⁴ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

7.2 Binnenlandse ontheemden

In de voorgaande verslagperiode speelde zich in Soedan de grootste ontheemdingscrisis ter wereld af.⁷⁴⁵ De ontheemdingscrisis duurde voort in de onderhavige verslagperiode. Voordat de huidige oorlog in Soedan uitbrak in april 2023, telde het land circa 2,39 miljoen ontheemden. Tussen april 2023 en 9 juli 2025 kwamen daar ongeveer 7,66 miljoen ontheemden bij. Aldus telde Soedan op 9 juli 2025 ruim tien miljoen ontheemden.⁷⁴⁶ In augustus 2025 was het aantal ontheemden gestegen naar meer dan 11,5 miljoen.⁷⁴⁷

Een bron merkte op dat bovengenoemde aantallen niet als absolute waarheden konden worden beschouwd. In de Nuba-bergen in Zuid-Kordofan waren bijvoorbeeld dusdanig veel mensen in verschillende golfbewegingen op drift geraakt, dat het verschil tussen ontheemden en gastgemeenschappen leek te zijn verdwenen.⁷⁴⁸

Hieronder volgt een overzicht van het aantal ontheemden per staat, zoals vastgelegd door de *United Nations High Commissioner for Refugees* (Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de VN, UNHCR), het vluchtelingenagentschap van de VN. Daarbij is het aantal ontheemden per staat in de huidige verslagperiode⁷⁴⁹ afgezet tegen dat in de voorgaande verslagperiode.⁷⁵⁰

Aantal binnenlandse ontheemden in iedere staat

Staat	Aantal ontheemden op 31 december 2023	Aantal ontheemden op 9 juli 2025
Zuid-Darfoer	1.606.195	1.842.960
Noord-Darfoer	1.145.022	1.794.860
Centraal-Darfoer	794.031	970.797
Oost-Darfoer	766.845	802.944
Nijl	682.755	585.975
Witte Nijl	538.280	543.761
Noordelijke Staat	389.600	530.127
Gedaref	396.527	475.315
Blauwe Nijl	419.451	405.553
West-Kordofan	251.450	395.260
Zuid-Kordofan	347.283	392.118
West-Darfoer	261.791	347.342
Khartoem	37.870 ⁷⁵¹	230.326
Noord-Kordofan	178.638	218.478
Rode Zee	234.000	178.582
El Gezira	518.711	139.842
Kassala	159.832	118.605
Sennar	477.197	92.484

⁷⁴⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 69.
⁷⁴⁶ UNHCR, *Operational Data Portal, Sudan*, voor het laatst bijgewerkt op 9 juli 2025, geraadpleegd op 25 augustus 2025.
⁷⁴⁷ IOM, *Sudan Multisector Needs Assessment (MSNA)*, August 2025, 23 oktober 2025, blz. 1.
⁷⁴⁸ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.
⁷⁴⁹ UNHCR, *Operational Data Portal, Sudan*, voor het laatst bijgewerkt op 9 juli 2025, geraadpleegd op 25 augustus 2025.
⁷⁵⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 69.
⁷⁵¹ Dit aantal dateert van 29 januari 2024.

Totaal	9.205.478	10.065.329
---------------	------------------	-------------------

Bron: UNHCR.

In de staten in het noorden en oosten van Soedan, waar relatief weinig gevochten werd (zie subparagraaf 2.5.1 en hoofdstuk 3), vestigden zich grote aantallen ontheemden. Deze staten stonden onder controle van de Soedanese strijdkrachten (SAF).⁷⁵² Het Jebel Marra-gebergte in Midden-Darfoer, dat onder controle stond van het neutrale Soedan Bevrijdingsleger van Abdel Wahid (SLA/AW), ving veel ontheemden op die het geweld in Noord-Darfoer waren ontvlucht (zie subparagraaf 2.5.8).⁷⁵³

Ontheemden in het westen van Soedan hadden te maken met grotere veiligheidsrisico's dan ontheemden in het oosten van het land, omdat eerstgenoemden zich dichterbij de frontlinies bevonden.⁷⁵⁴ Zo kwamen de inwoners van Zamzam en Abu Shouk, twee ontheemdenkampen in Noord-Darfoer, tijdens de verslagperiode midden in de frontlinie te liggen (zie subparagraaf 2.5.8).⁷⁵⁵ Het oostelijke deel van Soedan bleef in de verslagperiode daarentegen vrijwaard van grootschalige grondgevechten en fluctuerende frontlinies (zie subparagraaf 2.5.1 en hoofdstuk 3).

Net als in de voorgaande verslagperiode⁷⁵⁶ waren de leefomstandigheden voor de ontheemden slecht, zowel in het westen als in het oosten van Soedan. Er heerste een groot gebrek aan voedsel, hygiëne, gezondheidszorg en onderwijs. Een voorbeeld daarvan vormde Tawila, een stadje in Noord-Darfoer dat onder controle stond van het neutrale SLA/AW. Tussen april en 11 juli 2025 vluchtten bijna 379.000 mensen als gevolg van het hevige geweld in El Fasher en Zamzam naar Tawila (zie subparagraaf 2.5.8). De *Norwegian Refugee Council* (Noorse Vluchtelingenraad, NRC)⁷⁵⁷ stelde in juni 2025 vast dat er in Tawila een groot gebrek heerste aan onderdak, water, sanitaire voorzieningen, voedsel en onderwijs. Als gevolg brak er cholera uit onder de ontheemdenbevolking (zie ook paragraaf 7.3).⁷⁵⁸

Ook in de oostelijke staten leefden ontheemden onder erbarmelijke omstandigheden. Terwijl ontheemden in het westen des lands vooral in kampen verbleven, vonden ontheemden in het oosten met name een provisorisch onderkomen in schoolgebouwen of bij gastgemeenschappen. Gelet op de stijgende inflatie en voedselonzekerheid (zie paragraaf 7.4) werd het voor gastgemeenschappen steeds moeilijker om de opvang van ontheemden vol te houden.⁷⁵⁹

⁷⁵² Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁷⁵³ Al Jazeera, *Landslide kills more than 1,000 in Sudan's Darfur region, armed group says*, 2 september 2025. BBC, *Hundreds killed in Sudan landslide, UN says*, 3 september 2025.

⁷⁵⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 70 en 71. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁷⁵⁵ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

⁷⁵⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 70.

⁷⁵⁷ In het Noors *Flyktningshjelpen* geheten. Raadpleeg <https://www.nrc.no/countries/africa/sudan> voor informatie over de werkzaamheden van NRC in Soedan.

⁷⁵⁸ NRC, *Sudan, Surge in Darfur displacement pushes Tawila into full-scale crisis, cholera spreading*, 11 juli 2025.

⁷⁵⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 70 en 71. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

7.3 Cholera

In de voorgaande verslagperiode brak er in Soedan cholera uit.⁷⁶⁰ In de verslagperiode bleef deze infectieziekte, die wordt overgedragen door de consumptie van besmet water en voedsel, om zich heen grijpen. In september 2025 had cholera zich naar alle achttien staten verspreid.⁷⁶¹ Het epicentrum van de cholera-uitbraak bevond zich in El Gezira, Gedaref, Khartoem en Witte Nijl. Volgens de Soedanese gezondheidsautoriteiten waren er tussen juli 2024 en juli 2025 meer dan 83.000 cholera-besmettingen vastgesteld, waarvan er meer dan 32.000 besmettingen in 2025. In dezelfde periode stierven er meer dan 2.100 mensen aan cholera.⁷⁶² De *World Health Organization* (Wereldgezondheidsorganisatie, WHO)⁷⁶³ rapporteerde tussen juli 2024 en 23 september 2025 ruim 113.600 cholera-besmettingen en meer dan 3.000 cholera-gerelateerde sterfgevallen.⁷⁶⁴

Hieronder volgt een overzicht van het aantal cholera-gerelateerde doden per staat, zoals vastgelegd door de Soedanese autoriteiten. In dit overzicht ontbreekt Centraal-Darfoer.

Aantal cholera-gerelateerde doden per staat (juli 2024 – juli 2025)

Staat	Aantal cholera-gerelateerde doden
Witte Nijl	432
Khartoem	408
El Gezira	238
Gedaref	225
Noord-Kordofan	224
Sennar	202
Kassala	200
Nijl	83
Noordelijke Staat	29
Rode Zee	25
Zuid-Darfoer	24
Oost-Darfoer	15
Zuid-Kordofan	11
Blauwe Nijl	6
Noord-Darfoer	1
West-Kordofan	1
West-Darfoer	0
Totaal	2.124

Bron: Soedanese gezondheidsautoriteiten

De voortdurende cholera-uitbraak hing samen met de ontheemdingscrisis (zie paragraaf 7.2), de ingestorte gezondheidssector (zie paragraaf 7.6) en drone-aanvallen op elektriciteitscentrales (zie subparagraaf 2.3.2), waardoor waterzuiveringsinstallaties en ziekenhuizen niet naar behoren functioneerden.⁷⁶⁵ In

⁷⁶⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 71 en 72.
⁷⁶¹ VN, *Sudan war, Lifesaving cholera vaccination campaign begins in Darfur*, 23 september 2025.
⁷⁶² OCHA, *Sudan, Cholera operational update*, 3 juli 2025, blz. 1.
⁷⁶³ De WHO heeft een webpagina specifiek aan Soedan gewijd: <https://www.who.int/countries/sdn>.
⁷⁶⁴ VN, *Lifesaving cholera vaccination campaign begins in Darfur*, 23 september 2025.
⁷⁶⁵ Sudans Post, *RSF drone strike damages key power infrastructure in Sudan's Meroe*, 9 april 2025. VN, *Sudan drone attacks raise fears for civilian safety and aid efforts*, 5 mei 2025. Al Jazeera, *Sudan says cholera outbreak killed 172 people in a week*, 27 mei 2025. BBC, *Sudan 'on brink' of health crisis with cholera outbreak*, 27 mei 2025. NOS, *Cholera-uitbraak in Sudan leidt tot ruim 170 doden in een week*, 27 mei 2025. The Independent, *What to know*

dit verband meldde een bron dat er voor de miljoenenbevolking van Khartoem drie tot vijf behandelcentra voor cholera waren met ieder twintig bedden. Deze centra werkten alleen tegen betaling, kampten met een medicijngebrek en de kwaliteit van de geleverde zorg was gebrekkig.⁷⁶⁶

7.4 Voedselcrisis

Als gevolg van het conflict ontstond er in de voorgaande verslagperiode een voedselcrisis in Soedan. In februari 2024 kampten achttien miljoen mensen in Soedan met acute voedselonzekeheid,⁷⁶⁷ oftewel veertig procent van de bevolking.⁷⁶⁸ De Integrated Food Security Phase Classification (IPC), de internationale voedseltoezichthouder van de VN, schatte dat in september 2025 21,2 miljoen mensen in Soedan leden aan acute voedselonzekeheid, oftewel 45% van de bevolking. Daarvan hadden 375.000 mensen te maken met hongersnood,⁷⁶⁹ het ernstigste niveau van voedselonzekeheid.⁷⁷⁰

Met name in Kordofan, de Nuba-bergen en Darfoer was er sprake van een ernstige voedselcrisis.⁷⁷¹ De overzichtskaart in paragraaf 14.3 laat zien in welk stadium van voedselonzekeheid ieder gebied in Soedan zich in september 2025 bevond. Vooral in de belegerde steden, zoals El Fasher in Noord-Darfoer (zie subparagraaf 2.5.8) en Kadugli en Dilling in Zuid-Kordofan (zie subparagraaf 2.5.9), werd de voedselsituatie nijpend. Begin november 2025 rapporteerde de IPC dat er in El Fasher en Kadugli sprake was van hongersnood.⁷⁷² In Dilling riep de IPC geen hongersnood uit, wegens gebrek aan beschikbare informatie.⁷⁷³

Vanwege de belegering door de Snelle Ondersteuningstroepen (RSF) werd El Fasher onbereikbaar voor noodhulp en stegen de voedselprijzen enorm.⁷⁷⁴ Zo kostte een zak gierst eind juli 2025 1.200,00 Amerikaanse dollar.⁷⁷⁵ Dezelfde prijs gold ook voor een zak linzen, ter plaatse aangeduid als *Adasia*.⁷⁷⁶ Tegen het einde van de verslagperiode waren de voedselvoorraden in El Fasher dusdanig geslonken, dat voedsel simpelweg niet meer verkrijgbaar was op de markt. Derhalve zagen de uitgehongerde inwoners van El Fasher zich gedwongen om veevoer, dat bestemd was voor runderen en kamelen,⁷⁷⁷ te eten.⁷⁷⁸ De consumptie van dit voer leidde tot

about a cholera outbreak in Sudan that has killed over 170 people, 28 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.
Nederlands Dagblad, *Soedanezen drinken uit bron waarin een dode lag*, 15 augustus 2025.

⁷⁶⁶ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁷⁶⁷ In het Engels aangeduid als *acute food insecurity*.

⁷⁶⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 72.

⁷⁶⁹ IPC, *Sudan, IPC Acute food insecurity, September 2025 – May 2026*, gepubliceerd op 3 november 2025, blz. 1.

⁷⁷⁰ De IPC deelt voedselcrises in verscheidene fasen in. 'Honger' geldt als een verslechtering ten opzichte van 'acute voedselonzekeheid'. IPC, *The IPC acute food insecurity scale*, ongedateerd, geraadpleegd op 9 september 2025. De IPC spreekt van hongersnood als minstens twintig procent van de bevolking geen toegang heeft tot eten, één op de drie kinderen aan acute ondervoeding lijdt en er per dag twee mensen per tienduizend mensen doodgaan door honger. NOS, *Rode Kruis: 'historisch aantal gewapende conflicten', nieuw gironummer geopend*, 24 november 2025.

⁷⁷¹ Ayin Network, *Five areas in Sudan face famine, five other areas in North Darfur may soon follow*, 29 januari 2025. The Independent, *Driven to starvation, Sudanese people eat weeds and plants to survive as war rages*, 28 juni 2025. IOM, *Sudan Multisector Needs Assessment (MSNA)*, 23 oktober 2025, blz. 1. IPC, *Sudan, IPC Acute food insecurity*, gepubliceerd op 3 november 2025, blz. 1.

⁷⁷² IPC, *Sudan, IPC Acute food insecurity*, gepubliceerd op 3 november 2025, blz. 1 en 2.

⁷⁷³ NOS, *Tientallen meldingen over kinderen die overlijden door honger in Sudan*, 22 november 2025.

⁷⁷⁴ Darfur24, *El Fasher residents face starvation as food prices soar under RSF siege*, 25 september 2025.

⁷⁷⁵ Volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, had 1.200,00 Amerikaanse dollar op 25 augustus 2025 dezelfde waarde als 1.033,77 euro.

⁷⁷⁶ ACJPS, *North Darfur, Deep concern over the continued violation of the rights of civilians in El Fasher*, 29 juli 2025, blz. 2.

⁷⁷⁷ Het ging hier om ambaz, een oliekoek van pindaschillen.

⁷⁷⁸ Sudan Tribune, *El Fasher governor pleads for end to siege as residents eat animal feed*, 27 juli 2025. Al Jazeera, *'We're suffering', People in Sudan el-Fasher eat animal fodder to survive*, 4 augustus 2025. Radio Dabanga, *Surviving on ambaz in North Darfur – when animal fodder becomes food for people*, 4 augustus 2025. Trouw, *In uitgehongerd Al-Fashir hebben mensen geen energie meer om hun doden te eren*, 23 augustus 2025. NRC, *In dit 'epicentrum van kinderleed', eet men diervoeder om te overleven*, 1 september 2025. RTL Nieuws, *Het vergeten front van de Soedan-oorlog*, 4 september 2025. The New York Times, *Starving children eat animal feed in besieged Sudanese city*, 15 september 2025.

voedselvergiftigingen en diarree.⁷⁷⁹ In sommige gevallen was zelfs het veevoer onverkrijgbaar. In oktober 2025 konden drie tot vijf gaarkeukens op dagelijkse basis draaien, terwijl duizenden burgers hiervan afhankelijk waren.⁷⁸⁰

Hieronder volgen enkele kwantitatieve gegevens die de ernst van de voedselcrisis in El Fasher duidelijk maakten. Deze voorbeelden dienen enkel ter illustratie en kunnen geenszins als uitputtend worden beschouwd.

Volgens de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) waren er op 5 oktober 2025 413.454 burgers achtergebleven in El Fasher.⁷⁸¹ Op 11 augustus 2025 maakten de VN bekend dat er in een week meer dan zestig mensen in El Fasher waren omgekomen door ondervoeding.⁷⁸² Op 26 augustus 2025 rapporteerde UNICEF dat zo'n zesduizend kinderen leden aan ernstige acute ondervoeding.⁷⁸³ Zonder therapeutisch voedsel en medische behandelingen liep deze groep kinderen een verhoogd risico op de hongerdood, aldus UNICEF.⁷⁸⁴

Het Sudan Doctors Network (SDN), een Soedanees artsennetwerk, rapporteerde dat in september 2025 23 mensen in El Fasher waren gestorven aan ondervoeding, onder wie 5 zwangere vrouwen.⁷⁸⁵ Op 24 oktober 2025 maakte het SDN bekend dat dagelijks minstens drie kinderen aan verhongering stierven in El Fasher.⁷⁸⁶

Volgens de Humanitarian Aid Commission (HAC), een Soedaneese overheidscommissie, stierven tussen eind augustus en 18 oktober 2025 minstens 171 kinderen en 58 ouderen in El Fasher de hongerdood.⁷⁸⁷

Op 20 oktober rapporteerde het African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS), een mensenrechtenorganisatie, dat meer dan 346 kinderen in El Fasher dreigden om te komen door ondervoeding en uithongering.⁷⁸⁸

De steden Kadugli en Dilling stonden onder controle van de SAF en werden in de verslagperiode belegerd door de RSF en de Soedan Volksbevrijdingsbeweging-Noord (SPLM-N). Net als in El Fasher ontstonden er in beide steden ernstige voedseltekorten en stegen de voedselprijzen. Zo kostte een zak uien in Kadugli 56,00 Amerikaanse dollar⁷⁸⁹ en werd een kilo rijst verkocht voor 22,00 dollar.⁷⁹⁰ In Dilling zagen de inwoners zich genoodzaakt om gras en wilde planten te eten.⁷⁹¹

Het SDN rapporteerde dat er tussen 20 oktober en 20 november 2025 23 kinderen in Kadugli en Dilling waren overleden aan ondervoeding en een gebrek aan medicijnen.⁷⁹²

⁷⁷⁹ CPJ, *Hunted, raped, starved*, 1 oktober 2025.

⁷⁸⁰ Ayin Network, *Community kitchens, The arteries of life are cut off in El Fasher*, 18 oktober 2025.

⁷⁸¹ IOM, *Focused flash alert, Al Fasher, North Darfur*, 5 oktober 2025, blz. 1.

⁷⁸² VN, *Daily press briefing by the Office of the Spokesperson for the Secretary-General*, 11 augustus 2025.

⁷⁸³ In het Engels aangeduid als *severe acute malnutrition (SAM)*.

⁷⁸⁴ UNICEF, *After 500 days under siege, children in Sudan's Al Fasher face starvation, mass displacement, and deadly violence – UNICEF*, 26 augustus 2025.

⁷⁸⁵ Radio Dabanga, *Dozens dead from hunger and disease as devastation decimates North Darfur*, 29 september 2025.

⁷⁸⁶ Sudan Tribune, *Three children die daily from hunger in Sudan's besieged El Fasher, doctors say*, 24 oktober 2025.

⁷⁸⁷ Sudan Tribune, *Hunger kills 171 children in Sudan's besieged El Fasher, report says*, 18 oktober 2025.

⁷⁸⁸ ACJPS, *North Darfur, Over 346 children face imminent risk of death due to starvation and malnutrition in El-Fashir City*, 20 oktober 2025.

⁷⁸⁹ Volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, had 56,00 Amerikaanse dollar op 25 augustus 2025 dezelfde waarde als 48,24 euro.

⁷⁹⁰ Volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, had 22,00 Amerikaanse dollar op 25 augustus 2025 dezelfde waarde als 18,95 euro.

⁷⁹¹ Darfur24, *Famine looms in Kadugli, South Kordofan*, 9 juli 2025. Darfur24, *Blockade forces residents of Deling, South Kordofan, to eat grass to stave off hunger*, 29 juli 2025. Ayin Network, *South Kordofan, Thousands face starvation in Kadugli and Delling with access routes cut off*, 17 augustus 2025.

⁷⁹² Sudan Tribune, *Sudan civil groups report thousands shot in El Fasher, warn of starvation*, 21 november 2025. NOS, *Tientallen meldingen over kinderen die overlijden door honger in Sudan*, 22 november 2025.

Ook uit andere delen van Soedan verschenen er zorgelijke berichten omtrent de gevolgen van de voedselcrisis. Deze berichten maakten duidelijk dat met name kinderen kwetsbaar bleken.

In maart 2025 overleden negentien kinderen aan ondervoeding in Kalma, een ontheemdenkamp in Zuid-Darfoer.⁷⁹³ In april en mei 2025 stierven twintig kinderen aan ondervoeding in Tawila en omgeving, gelegen in het midden van Darfoer.⁷⁹⁴ Op 29 juli 2025 berichtte het SDN dat dertien kinderen waren overleden aan ondervoeding in Lagawa, een ontheemdenkamp in Oost-Darfoer.⁷⁹⁵ Lokale bronnen meldden aan het onafhankelijke nieuwsplatform *Darfur24* dat tussen augustus en oktober 2025 'verscheidene' zwangere vrouwen en kinderen waren overleden aan ondervoeding in Kalma.⁷⁹⁶

Een studie van de internationale liefdadigheidsorganisatie CARE⁷⁹⁷ maakte eveneens duidelijk welke impact het conflict had op de voedselvoorziening in Darfoer en Kordofan. Tussen 21 maart en 15 april 2025 hield CARE een enquête onder 492 boeren in Oost-Darfoer, Zuid-Darfoer en Zuid-Kordofan. 89% van de boeren gaf aan dat de oogst achteruit was gegaan en 55,7% meldde dat de oogst door onveiligheid niet kon worden binnengehaald.⁷⁹⁸

De islamitische hulporganisatie *Islamic Relief*⁷⁹⁹ verrichtte in september 2025 onderzoek naar 585 huishoudens in vier gebieden, te weten Al Fao en Al Fashaga in Gedaref en Golo en Nertiti in Centraal-Darfoer. Van de 585 onderzochte huishoudens had 83% onvoldoende voedsel en 17% voldoende voedsel. Dezelfde studie maakte duidelijk dat 27% van de huishoudens geen enkele voedselvoorraad had en dat er bij 25% voedsel was voor minder dan één week.⁸⁰⁰

7.5 Humanitaire hulp en de obstructie ervan

In de voorgaande verslagperiode obstrueerden zowel de SAF als de RSF de humanitaire hulp. De obstructie van hulpverlening nam verschillende vormen aan. In SAF-gebied werden bijvoorbeeld voedselkonvoeien vastgehouden en buitenlandse medewerkers van internationale hulporganisaties kregen nauwelijks visa van de Soedanese autoriteiten in Port Soedan. De RSF plunderden geregeld hulpgoederen en persten hulpverleners af bij controleposten.⁸⁰¹

Bovenstaande situatie duurde voort in de huidige verslagperiode.⁸⁰² De controle over de humanitaire hulp was een onderdeel van de machtsstrijd tussen de SAF en de RSF. Zo belemmerden de SAF de toegang van humanitaire hulpverleners tot de hongersnoodgebieden in Darfoer en Kordofan die onder controle stonden van de RSF (zie paragraaf 7.4). Aangezien de achterban van de RSF grotendeels uit Darfoer en Kordofan kwam (zie subparagraaf 2.3.1), beschouwden de SAF deze regio's als RSF-

⁷⁹³ Darfur24, *19 children die of malnutrition in Kalma IDP Camp, South Darfur*, 23 april 2025.

⁷⁹⁴ Sudan Tribune, *Twenty children die from malnutrition in Sudan's North Darfur*, 4 juni 2025.

⁷⁹⁵ BBC, *Medics say more than dozen children in Darfur camp have died because of food shortages*, 30 juli 2025.

⁷⁹⁶ Darfur24, *Malnutrition claims lives of pregnant women and children in Kalma Camp*, 28 oktober 2025.

⁷⁹⁷ Raadpleeg <https://www.care.org/our-work/where-we-work/sudan/> voor meer informatie over de werkzaamheden van CARE in Soedan.

⁷⁹⁸ CARE, *Conflict, agriculture, and women in Sudan, Research brief*, 4 september 2025, blz. 1 en 2.

⁷⁹⁹ Islamic Relief ontstond in 1984 als een reactie op een hongersnood in de Hoorn van Afrika. Deze hulp- en liefdadigheidsorganisatie werkt vanuit Birmingham (VK) in meer dan veertig landen. Raadpleeg https://islamic-relief.org/where_we_work/sudan/ voor meer informatie over de werkzaamheden van Islamic Relief in Soedan.

⁸⁰⁰ Islamic Relief, *Takaaya*, november 2025, blz. 7 en 8.

⁸⁰¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 73-75.

⁸⁰² OHCHR, *Human rights situation in the Sudan*, 19 september 2025, blz. 13 en 14.

gezind. De SAF probeerden de RSF en hun aanhang te verzwakken door de obstructie van humanitaire hulp.⁸⁰³

Gelet op de onwelwillende houding van de SAF en de RSF jegens internationale hulporganisaties concludeerden onafhankelijke mensenrechtenskundigen van de VN op 26 juni 2024 dat beide partijen uithongering als oorlogswapen inzetten.⁸⁰⁴ De VN-mensenrechtenskundigen benoemden daarbij niet in welke gebieden en/of regio's uithongering als oorlogswapen werd ingezet. De niet-coöperatieve opstelling van de SAF en de RSF wordt hieronder nader uitgewerkt.

In SAF-gebied hield de HAC toezicht op de humanitaire sector. Deze overheidscommissie onderhield van oudsher een problematische verstandhouding met de hulpsector. Zij was ertoe geneigd om bureaucratische obstakels op te werpen voor hulporganisaties. In dit licht had de HAC als doel om controle uit te oefenen over hulporganisaties, niet om deze te faciliteren.⁸⁰⁵ Eind september 2025 berichtte *Darfur24* dat de HAC de registratie van Soedanese ngo's in de staat Khartoem frustreerde vanwege 'veiligheidsredenen'.⁸⁰⁶

In de verslagperiode klonken beschuldigingen dat de HAC hulpmiddelen zou doorverkopen op de markt voor financieel gewin. Het zou onder meer gaan om zakken rijst, suiker en tarwebloem. Salwa Adam Benya, de commissaris van de HAC, ontkende deze beschuldigingen.⁸⁰⁷

De HAC leek in de verslagperiode makkelijker en sneller over te gaan tot afgifte van visa aan buitenlandse hulpverleners dan in de voorgaande verslagperiode.⁸⁰⁸ Zo maakte HAC-commissaris Benya op 25 juni 2025 bekend dat er 6.800 visa waren verstrekt aan buitenlandse hulpverleners.⁸⁰⁹ Uit haar verklaring werd niet duidelijk binnen welk tijdbestek dit aantal visa was verleend. Een bron plaatste een kritische kanttekening bij Benya's bekendmaking. Het ging om single entry visa met een korte geldigheidsduur, waardoor de buitenlandse hulpverlener voor een nieuw werkbezoek aan Soedan opnieuw een visum moest aanvragen.⁸¹⁰

Op 28 oktober 2025 verklaarde het Soedanese ministerie van Buitenlandse Zaken twee hoge medewerkers van het *World Food Programme* (Wereldvoedselprogramma, WFP)⁸¹¹ *personae non gratae*.⁸¹² Zij dienden het land binnen 72 uur te verlaten. De autoriteiten gaven geen expliciete reden op voor voornoemd besluit. De Soedanese overheid nam het besluit nadat het WFP had bericht over de ernstige humanitaire situatie in Soedan.⁸¹³

⁸⁰³ Vertrouwelijke bron, 21 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 27 oktober 2025.

⁸⁰⁴ OHCHR, *Using starvation as a weapon of war in Sudan must stop: UN experts*, 26 juni 2024.

⁸⁰⁵ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Ayin Network, *A wall of corruption, How Sudan's aid commission (HAC) is strangling humanitarian relief*, 14 oktober 2025. Vertrouwelijke bron, 27 oktober 2025.

⁸⁰⁶ *Darfur24*, *Security concerns hamper NGO registration in Khartoum*, 30 september 2025.

⁸⁰⁷ Ayin Network, *Port Sudan, Humanitarian Aid Commission accused of aid graft*, 21 augustus 2024.

⁸⁰⁸ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 27 november 2025.

⁸⁰⁹ Sudans Post, *Sudan's de facto authorities push to tighten grip on humanitarian aid*, 26 juni 2025.

⁸¹⁰ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁸¹¹ Raadpleeg <https://www.wfp.org/countries/sudan> voor meer informatie over de werkzaamheden van het WFP in Soedan.

⁸¹² Enkelvoud: *persona non grata* (PNG).

⁸¹³ Sudan Tribune, *Sudan expels two senior UN World Food Programme officials*, 28 oktober 2025. WFP, *WFP statement regarding staff expulsions by Sudanese Ministry of Foreign Affairs*, 29 oktober 2025.

De evenknie van de HAC in RSF-gebied stond bekend als het *Sudan Agency for Relief and Humanitarian Operations* (SARHO).⁸¹⁴ Aanvankelijk stelde SARHO zich flexibeler en welwillender op dan de HAC, maar gedurende de verslagperiode probeerde dit hulpagentschap van de RSF zijn controle op de internationale hulporganisaties te vergroten. Deze organisaties moesten zich laten registreren bij SARHO ten einde hun werkzaamheden in RSF-gebied te kunnen voortzetten. Echter, indien internationale hulporganisaties aan deze registratie-eis gehoor gaven, dreigden zij hun toegang tot SAF-gebied te verliezen.⁸¹⁵

Op 17 november 2025 bracht *Darfur24* naar buiten dat SARHO en het burgerbestuur van de RSF in Nyala tientallen vrachtwagens met hulpgoederen in beslag namen. De vrachtwagens behoorden veelal tot VN-agentschappen en internationale hulporganisaties. De chauffeurs dienden een 'vergoeding' van vijf tot tien miljoen Soedanese pond⁸¹⁶ te betalen alvorens zij hun reis konden hervatten.⁸¹⁷

Sommige plekken bleken niet of moeilijk bereikbaar voor humanitaire hulpverlening. Dit gold in het bijzonder voor het belegerde El Fasher in Noord-Darfoer en Kadugli in Zuid-Kordofan.⁸¹⁸ De RSF hongerden de bevolking van El Fasher doelbewust uit om hun verzet te breken. In dit verband sprak de VN-Mensenrechtenraad van een 'oorlogsmisdaad', waarbij de RSF doelbewust uithongering als oorlogswapen inzetten.⁸¹⁹

De strijdende partijen maakten hulpverleners bewust tot doelwit. Zo werd begin juni 2025 een VN-konvooi, dat bestemd was voor de uitgehongerde bevolking in El Fasher, in Noord-Darfoer aangevallen. Daarbij kwamen vijf hulpverleners om het leven (zie paragraaf 5.5). Op 20 augustus 2025 trof een drone een hulpkonvooi van het WFP in de buurt van Mellit, een stadje in Noord-Darfoer dat onder controle stond van de RSF. Er vielen geen slachtoffers onder het betrokken personeel, maar drie van de zestien vrachtwagens raakten vernietigd. De RSF en de SAF beschuldigden elkaar ervan het konvooi te hebben aangevallen.⁸²⁰

Ondanks de onveiligheid slaagden sommige hulpkonvoeien erin om gebieden te bereiken waar de humanitaire noden hoog waren. Zo stak een WFP-hulpkonvooi van twaalf vrachtwagens in augustus 2024 bij Adré de Tsjadisch-Soedanese grens over. Het konvooi bracht hulpgoederen met zich mee voor 13.000 mensen in Darfoer.⁸²¹

Begin mei 2025 kwam een hulpkonvooi van het WFP aan in El Daein, de hoofdstad van Oost-Darfoer. Het konvooi was via Adré het land binnengekomen.⁸²²

⁸¹⁴ Radio Dabanga, *Sudan's RSF to launch own relief agency*, 13 augustus 2023. SARHO heeft een eigen website, te weten: <https://sarho.org>.

⁸¹⁵ Vertrouwelijke bron, 21 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁸¹⁶ Volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, had 5.000.000,00 Soedanese pond op 18 november 2025 dezelfde waarde als 736,32 euro. Op dezelfde datum had 10.000.000,00 Soedanese pond dezelfde waarde als 1.472,64 euro.

⁸¹⁷ *Darfur24*, *RSF detains aid trucks in Nyala, imposes heavy fees on humanitarian deliveries*, 17 november 2025.

⁸¹⁸ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁸¹⁹ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025. VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 14.

⁸²⁰ Sudan Tribune, *Drone strike destroys U.N. food aid trucks in Sudan's North Darfur*, 20 augustus 2025. BBC, *Sudan's army denies bombing convoy taking aid to famine-hit area*, 21 augustus 2025. Sudans Post, *Sudan's warring sides clash over responsibility for WFP convoy strike*, 21 augustus 2025. Sudan Tribune, *Sudan's army denies attacking aid convoy, blames paramilitary rivals*, 21 augustus 2025. Al Jazeera, *Drone attack destroys UN aid convoy in Sudan's famine-hit Darfur region*, 22 augustus 2025. Radio Dabanga, *UN aid convoy bombed in Mellit, North Darfur – Who is responsible?*, 24 augustus 2025.

⁸²¹ Al Jazeera, *Aid trucks enter civil war-torn Darfur as Sudan army eases restrictions*, 22 augustus 2024. NOS, *Voor het eerst weer hulpgoederen in Soedanese regio Darfur*, 22 augustus 2025.

⁸²² *Darfur24*, *East Darfur receives humanitarian aid convoy arriving from Adre Crossing*, 7 mei 2025.

Op 10 juli 2025 bereikte een WFP-hulpkonvooi van 45 vrachtwagens Nyala, de hoofdstad van Zuid-Darfoer. Het konvooi was vanuit Port Soedan vertrokken en had bijna een maand gereisd.⁸²³

Op 24 augustus 2025 bereikte een hulpkonvooi van UNICEF Zuid-Kordofan. Het bracht hulpgoederen mee voor ruim 120.000 kwetsbare personen in Dilling en Kadugli. De lading, die onder meer bestond uit therapeutisch voedsel, voorzag de doelgroep voor een periode van langer dan een half jaar.⁸²⁴

Eind oktober 2025 bereikte een hulpkonvooi van de VN opnieuw de belegerde steden Dilling en Kadugli in Zuid-Kordofan. Het konvooi bezorgde onder meer voedsel, dekens, slaapmatten, jerrycans, tentzeil, klamboes en keukengerei.⁸²⁵

Een bron gaf aan dat dergelijke geslaagde pogingen 'een druppel op de gloeiende plaat'⁸²⁶ vormden.⁸²⁷

Gelet op de aanvallen op hulpverleners (zie paragraaf 5.5) en gezondheidsinstellingen (zie paragraaf 7.6) waren internationale hulporganisaties soms genoodzaakt om een bepaalde locatie (tijdelijk) te verlaten. Naar aanleiding van het toenemende geweldsniveau staakte Artsen zonder Grenzen (AzG) eind februari 2025 de werkzaamheden in Zamzam, een ontheemdenkamp in Noord-Darfoer.⁸²⁸ Nadat de RSF in april 2025 het kamp met geweld hadden ingenomen (zie subparagraaf 2.5.8), staakte ook het Rode Kruis de hulpverlening aldaar.⁸²⁹

Op 6 november 2025 trok AzG het personeel uit enkele delen van Noord-Darfoer terug vanwege het verhoogde risico op drone-aanvallen. Deze maatregel volgde op een drone-aanval op een ziekenhuis in Kornoi, waarbij verschillende patiënten omkwamen, onder wie kinderen en twee zwangere vrouwen.⁸³⁰ Raadpleeg paragraaf 7.6 voor meer informatie over aanvallen op gezondheidsinstellingen.

IOM constateerde dat de humanitaire noden in Noord-Darfoer, West-Kordofan en Noord-Kordofan het hoogst waren vanwege het oorlogsgeweld, de grootschalige ontheemding en de ineenstorting van diensten en infrastructuur. In voornoemde staten was de toegang tot voedsel, onderdak, gezondheidszorg, onderwijs, water en sanitaire voorzieningen het laagst.⁸³¹ Op 11 november 2025 waarschuwde IOM dat de hulpverlening in Noord-Darfoer dreigde vast te lopen vanwege de onveiligheid, het gebrek aan fondsen en de teruglopende voorraden.⁸³²

Internationale hulporganisaties genoten doorgaans toegang tot de noordelijke en oostelijke staten die onder controle stonden van de SAF. Echter, een bron wees erop dat toegang niet per se adequate hulpverlening met zich meebracht. De internationale humanitaire respons kampte namelijk met een groot financieringstekort.⁸³³ Aldus waren er volgens een andere bron geen staten in Soedan waar men voldoende toegang genoot tot voedsel en gezondheidszorg.⁸³⁴ Dit bleek eveneens uit de onderzoeksbevindingen van de IPC (zie paragraaf 14.3).

⁸²³ Darfur24, *Aid convoy arrives in Nyala after long journey from Port Sudan*, 12 juli 2025.

⁸²⁴ UNICEF, *After months of siege, UNICEF convoy reaches South Kordofan with lifesaving supplies for children*, 24 augustus 2025.

⁸²⁵ WFP, *Joint UN convoy brings vital aid to besieged communities in Sudan's South Kordofan*, 30 oktober 2025.

⁸²⁶ De bron sprak letterlijk in het Engels over 'a drop in the ocean'.

⁸²⁷ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁸²⁸ AzG, *MSF forced to halt activities as violence engulfs Zamzam camp in North Darfur*, 24 februari 2025.

⁸²⁹ NOS, *Rode Kruis staakt hulp in vluchtelingenkamp Sudan: 'Levensgevaarlijk'*, 15 april 2025.

⁸³⁰ Sudan Tribune, *MSF withdraws from North Darfur, fears safety after drone strikes*, 6 november 2025.

⁸³¹ IOM, *Sudan Multisector Needs Assessment (MSNA)*, 23 oktober 2025, blz. 7.

⁸³² IOM, *IOM Chief warns of imminent catastrophe as displacement surges in North Darfur*, 11 november 2025.

⁸³³ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

⁸³⁴ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

7.6 Ingestorte gezondheidssector

In de voorgaande verslagperiode stond de gezondheidssector in Soedan op instorten. Medische instellingen werden door de SAF vanuit de lucht gebombardeerd of door de RSF geplunderd en beschoten. Volgens een onderzoeksorganisatie⁸³⁵ waren er tussen 15 april 2023 en 6 februari 2024 58 medische instellingen beschadigd of vernietigd.⁸³⁶ Deze ontwikkeling zette zich voort in de onderhavige verslagperiode.⁸³⁷

Volgens IOM was in augustus 2025 ruim zeventig procent van de gezondheidsinfrastructuur in Soedan buiten gebruik dan wel vernietigd.⁸³⁸ De WHO legde tussen april 2023 en medio september 2024 108 aanvallen op medische instellingen vast. De WHO schatte dat zeventig tot tachtig procent van de gezondheidsinstellingen in conflicthaarden als El Gezira (zie subparagraaf 2.5.4), Kordofan (zie subparagraaf 2.5.2, 2.5.6 en 2.5.9), Darfoer (zie subparagraaf 2.5.8) en Khartoem (zie subparagraaf 2.5.7) buiten gebruik was dan wel amper functioneerde. In overige delen van het land lag dit percentage op ongeveer 45%.⁸³⁹

Gedurende de verslagperiode lagen gezondheidsinstellingen met regelmaat onder vuur. Zo legde het IRC tussen april 2023 en oktober 2024 119 aanvallen op medische instellingen vast.⁸⁴⁰

De *Sudanese American Physicians Association* (SAPA) en de Yale School of Public Health onderzochten aan de hand van satellietbeelden en bronnen ter plaatse 87 ziekenhuizen in de staat Khartoem. De SAPA en de Yale School of Public Health kwamen tot de conclusie dat tussen 15 april 2023 en 26 augustus 2025 41 van de 87 ziekenhuizen door oorlogsgeweld beschadigd raakten, oftewel 47%.⁸⁴¹

Hieronder volgen enkele voorbeelden van aanvallen op gezondheidsinstellingen. Deze dienen enkel ter illustratie en kunnen geenszins als uitputtend worden beschouwd.

Op 8 juni 2024 vielen RSF-strijders het *Southern Hospital* in El Fasher binnen. Daarbij openden zij het vuur op zowel het personeel als de patiënten. Voorts plunderden de RSF het ziekenhuis. Als gevolg van de aanval sloot het ziekenhuis zijn deuren.⁸⁴²

Op 25 januari 2025 werd het Saoedische Ziekenhuis⁸⁴³ in El Fasher geraakt door een drone. Daarbij vielen ongeveer zeventig doden. De SAF en de RSF beschuldigden elkaar ervan het ziekenhuis te hebben beschoten. Het was een van de weinige, functionerende ziekenhuizen in geheel Darfoer.⁸⁴⁴

⁸³⁵ Het ging hier om *Insecurity Insight*. Raadpleeg <https://insecurityinsight.org/country-pages/sudan> voor meer informatie over de bevindingen van Insecurity Insight in relatie tot Soedan.

⁸³⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 77 en 78.

⁸³⁷ Sudans Post, *War pushes Sudan's medical system to the brink*, 9 juli 2025. VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 12 en 13. OHCHR, *Human rights situation in the Sudan*, 19 september 2025, blz. 6.

⁸³⁸ IOM, *Sudan Multisector Needs Assessment (MSNA)*, 23 oktober 2025, blz. 1.

⁸³⁹ WHO, *Sudan surpasses 100 attacks on healthcare since 2023 armed conflict began*, 24 september 2024.

⁸⁴⁰ IRC, *Emergency Watchlist 2025*, 11 december 2024, blz. 32.

⁸⁴¹ SAPA en Yale School of Public Health, *Widespread damage to healthcare facilities in Khartoum State, Sudan*, 10 december 2024, blz. 3, 7, 14, 15, 17 en 18.

⁸⁴² Radio Dabanga, *Hospital and camp hit in lethal North Darfur fighting*, 9 juni 2024. Al Jazeera, *Sudan paramilitary RSF targets last operating hospital in Darfur*, 10 juni 2024. BBC, *Last civilian hospital in besieged Sudan city closed*, 10 juni 2024. Darfur24, *El Fasher Southern Hospital out of service*, 10 juni 2024. The Independent, *Sudan's notorious paramilitary group loots a Darfur hospital, aid group says*, 10 juni 2024.

⁸⁴³ In het Engels aangeduid als *Saudi Hospital*.

⁸⁴⁴ Al Jazeera, *Dozens killed in drone attack on hospital in Sudan's Darfur*, 25 januari 2025. The Guardian, *Scores killed in hospital attack in Sudan's besieged El Fasher, says WHO*, 26 januari 2025. SWM, *UN condemns attack on Saudi hospital in Sudan*, 28 januari 2025.

Op 30 mei 2025 voerden de RSF een drone-aanval uit op een ziekenhuis in El Obeid, de hoofdstad van Noord-Kordofan. Volgens de Emergency Lawyers vielen daarbij minstens zes doden en minstens vijftien gewonden. Gelet op de toegebrachte schade moest het ziekenhuis zijn werkzaamheden voor onbepaalde tijd opschorten.⁸⁴⁵

Op 21 juni 2025 namen de SAF het Al Muljad-ziekenhuis in West-Kordofan onder vuur. Daarbij vielen ruim veertig doden en tientallen gewonden. Naar verluidt beschoten de SAF het ziekenhuis, omdat er gewonde RSF-strijders werden behandeld.⁸⁴⁶

Op 8 oktober 2025 voerden de RSF een granaatbeschieting uit op een ziekenhuis in El Fasher. Het was één van de laatst overgebleven zorginstellingen in de stad. Bij de beschieting vielen volgens het SDN minstens twaalf doden en zeventien gewonden. Een arts en een verpleger bevonden zich onder de gewonden.⁸⁴⁷ De British Broadcasting Corporation (BBC) rapporteerde minstens dertien doden.⁸⁴⁸

Medio oktober 2025 rapporteerde *Darfur24* dat de gezondheidssector in Al Nahud vrijwel volledig was verwoest. Begin mei 2025 hadden de RSF deze stad in West-Kordofan ingenomen (zie subparagraaf 2.5.2). Na de inname verwoestten en plunderden zij de ziekenhuizen, klinieken en drogisterijen in Al Nahud.⁸⁴⁹

In november 2025 was het enige ziekenhuis in Tina, een stadje gelegen bij de grens met Tsjaad, genoodzaakt om de deuren te sluiten. De aanleiding voor de sluiting was een overval van een gewapende groep die gelieerd was aan de Taasis-alliantie. Het personeel van het ziekenhuis vluchtte over de grens naar Tsjaad.⁸⁵⁰

7.7 Vluchtelingen en asielzoekers in Soedan

7.7.1 Algemene asielcontext

De *Asylum (Organization) Act* uit 2014 reguleert asielstromen in Soedan.⁸⁵¹ De *Commission of Refugees* (COR) vormt onderdeel van het Soedanese ministerie van Binnenlandse Zaken en verzorgt onder meer de registratie en statusbepaling van asielzoekers en de afgifte van documenten aan asielzoekers en erkende vluchtelingen. Deze overheidscommissie voert voornoemde taken uit in samenwerking met UNHCR.⁸⁵² In deze paragraaf verwijst het begrip 'vluchteling' naar een persoon met een andere nationaliteit dan de Soedanese die in Soedan erkend is als vluchteling, bijvoorbeeld een Eritreeër.

⁸⁴⁵ Al Jazeera, *Six killed as RSF attack devastates Sudanese hospital in North Kordofan*, 30 mei 2025. Sudan Tribune, *Sudan's RSF shells El Obeid, hospital hit, as ministry reports 28 dead in Kordofan*, 31 mei 2025.

⁸⁴⁶ Darfur24, *Deaths, injuries as West Kordofan hospital bombed*, 22 juni 2025. BBC, *Children killed in 'appalling' Sudan hospital attack – WHO head*, 24 juni 2025. NOS, *Meer dan veertig doden bij aanval op ziekenhuis in Sudan*, 24 juni 2025. The Guardian, *WHO says attack on Sudanese hospital killed more than 40 civilians*, 24 juni 2025. De Volkskrant, *Ruim veertig doden, onder wie zes kinderen en vijf artsen, bij aanval op ziekenhuis in Soedan*, 25 juni 2025.

⁸⁴⁷ Al Jazeera, *RSF attack on hospital in Sudan's el-Fasher kills 12, medics say*, 8 oktober 2025. Sudans Post, *Sudan doctors condemn "war crime" after hospital attack in El Fasher*, 8 oktober 2025.

⁸⁴⁸ BBC, *Thirteen killed as hospital shelled in besieged Sudan city, BBC told*, 9 oktober 2025.

⁸⁴⁹ Darfur24, *Health sector in Nahud collapses after systematic RSF destruction*, 14 oktober 2025.

⁸⁵⁰ Darfur24, *Al-Tina hospital in Darfur remains closed after armed raid*, 17 november 2025.

⁸⁵¹ De Engelstalige wettekst kan worden geraadpleegd via [Refworld](#), een kennisbank van UNHCR aangaande vluchtelingen en staatloosheid.

⁸⁵² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 88. Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 15 juli 2025.

Soedan herbergde sinds geruime tijd een omvangrijke vluchtelingengemeenschap, in het bijzonder vluchtelingen uit Zuid-Soedan, Eritrea en Ethiopië (zie ook subparagraaf 7.7.2).⁸⁵³ Voor Zuid-Soedanese asielzoekers gold een prima facie-beleid.⁸⁵⁴ Eritrese asielaanvragen werden op individuele basis behandeld. Er gold eveneens een prima facie-beleid⁸⁵⁵ voor Ethiopiërs die het gewapend conflict in Tigray waren ontvlucht en na november 2020 Soedan waren ingereisd. Ethiopiërs uit het overige deel van Ethiopië dienden op individuele gronden aannemelijk te maken dat zij internationale bescherming⁸⁵⁶ nodig hadden.⁸⁵⁷

De COR was hoofdzakelijk operationeel in de door SAF gecontroleerde gebieden. De COR bleef in beperkte mate aanwezig op enkele plekken in Darfoer en Kordofan die onder controle stonden van de RSF. Het was onduidelijk in hoeverre COR-functionarissen in RSF-gebied diensten verleenden aan vluchtelingen en hoe zij zich verhielden tot het hoofdkantoor van de COR in Port Soedan.⁸⁵⁸

In juli 2025 berichtte het onafhankelijke nieuwsplatform *Sudan Tribune* dat het Soedanese ministerie van Binnenlandse Zaken de vluchtelingenregistratie door de COR zou hebben opgeschort. Het moederministerie zou namelijk een onderzoek hebben ingesteld naar het functioneren van de COR naar aanleiding van aantijgingen van corruptie en wanbestuur.⁸⁵⁹ Een bron gaf aan dat alleen in de staat Khartoem de registratie van vluchtelingen was opgeschort, maar dat deze elders in het land doorging.⁸⁶⁰

7.7.2 Asielpraktijk

In de voorgaande verslagperiode verbleven de meeste asielzoekers en vluchtelingen in de oostelijke staten Witte Nijl, Kassala en Gedaref. Deze staten stonden onder controle van de SAF.⁸⁶¹

In de huidige verslagperiode besloten de Soedanese autoriteiten dat alle buitenlanders, zo ook geregistreerde vluchtelingen, de staat Khartoem moesten verlaten. De autoriteiten voerden deze maatregel terug op veiligheidsoverwegingen, omdat sommige Zuid-Soedanezen en Ethiopiërs zouden hebben gevochten aan de zijde van de RSF tijdens de Slag om Khartoem (zie ook subparagraaf 1.6.6, paragraaf 2.3.1 en subparagraaf 2.5.4). De Eritreeërs in Khartoem dienden af te reizen naar vluchtelingenkampen in Kassala, de Ethiopiërs naar kampen in Gedaref en Zuid-Soedanezen naar kampen in Witte Nijl.⁸⁶² Eind mei 2025 vertrok het eerste georganiseerde konvooi van Ethiopische vluchtelingen uit Khartoem.⁸⁶³

⁸⁵³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 87.

⁸⁵⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 88 en 89. Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 15 juli 2025.

⁸⁵⁵ *Prima facie* is Latijn en betekent letterlijk 'op het eerste gezicht'. In de context van asielwet- en regelgeving houdt prima facie in dat iemand wordt geacht vluchteling te zijn, enkel omdat deze behoort tot een bepaalde groep mensen en door de omstandigheden in het land van herkomst. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 84.

⁸⁵⁶ In het Engels aangeduid als *international protection*.

⁸⁵⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 88 en 89. Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 15 juli 2025.

⁸⁵⁸ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 15 juli 2025.

⁸⁵⁹ Sudan Tribune, *Sudan suspends refugee registration, probes commission for corruption*, 18 juli 2025.

⁸⁶⁰ Vertrouwelijke bron, 23 juli 2025.

⁸⁶¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 88.

⁸⁶² Sudan Tribune, *Khartoum begins relocating refugees, foreigners, citing security concerns*, 29 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 15 juli 2025.

⁸⁶³ Sudan Tribune, *Khartoum begins relocating refugees, foreigners, citing security concerns*, 29 mei 2025.

Hieronder volgt een overzicht van het aantal geregistreerde vluchtelingen en asielzoekers per staat op 30 juni 2025. Op voornoemde datum telde Soedan in totaal 881.575 geregistreerde vluchtelingen en asielzoekers, onder wie 654.987 Zuid-Soedanezen (74,30%), 137.900 Eritreeërs (15,64%) en 69.274 Ethiopiërs (7,86%).⁸⁶⁴ 69% van de vluchtelingengemeenschap leefde in vluchtelingenkampen; 31% daarbuiten. Onderstaande gegevens zijn afkomstig van de COR en UNHCR.⁸⁶⁵

**Aantal geregistreerde vluchtelingen en asielzoekers per staat
(30 juni 2025)**

Staat	Aantal vluchtelingen en asielzoekers
Witte Nijl	440.081
Kassala	111.212
Gedaref	61.239
Oost-Darfoer	41.152
Khartoem	40.327
West-Kordofan	34.186
Zuid-Kordofan	29.868
Rode Zee	20.026
Noord-Darfoer	19.945
Blauwe Nijl	18.241
Zuid-Darfoer	17.313
Noord-Kordofan	13.539
Noordelijke Staat	11.299
Nijl	11.000
El Gezira	6.000
Centraal-Darfoer	3.847
Sennar	2.000
West-Darfoer	300
Totaal	881.575

Bron: UNHCR en COR.

Soedan hanteerde een zogeheten *encampment policy*. Erkende vluchtelingen die in de vluchtelingenkampen verbleven, hadden in beginsel toegang tot gezondheidszorg, voedsel en onderwijs. Echter, vanwege de oorlogssituatie stond de dienstverlening voor vluchtelingen onder druk.⁸⁶⁶ Vluchtelingen ontvingen in beperkte mate voedselhulp, rechtsbijstand en financiële toelagen van onder meer multilaterale organisaties als IOM en het Wereldvoedselprogramma (WFP).⁸⁶⁷

Een bron wees erop dat de vluchtelingenkampen zich veelal op afgelegen plekken bevonden. Vluchtelingen konden kleine gezondheidsproblemen laten behandelen in een gezondheidscentrum in het kamp, maar dienden voor ernstige klachten af te reizen naar een ziekenhuis in een stedelijk gebied, hetgeen niet altijd mogelijk was. In de kampen bevonden zich scholen, maar door het wegvallen van Amerikaanse financiering ontvingen leerkrachten geen salaris meer en kregen zij hun vervoerskosten naar de kampen niet langer vergoed. Door het oorlogsgeweld waren

⁸⁶⁴ Syriërs, Centraal-Afrikanen, Jemenieten, Tsjadiërs en overige nationaliteiten vormden een 'restcategorie'.

⁸⁶⁵ UNHCR, *Operational Data Portal, Sudan*, voor het laatst bijgewerkt op 30 juni 2025, geraadpleegd op 20 juli 2025.

⁸⁶⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 89. Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 15 juli 2025.

⁸⁶⁷ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 15 juli 2025.

sommige docenten zelf ontheemd geraakt. Als gevolg heerste er een gebrek aan onderwijzers in de vluchtelingenkampen, aldus de bron.⁸⁶⁸

Voor vluchtelingen in Soedan was de bewegingsvrijheid beperkt. Indien de vluchteling zich buiten het gebied van registratie wenste te begeven, diende deze eerst een reisvergunning te krijgen van de COR.⁸⁶⁹ Voornoemde verplichting werd minder strikt gehandhaafd voor vluchtelingen die seizoensarbeid verrichtten in de landbouwsector.⁸⁷⁰

7.7.3 *Eritreeërs in Soedan*

Zoals reeds vermeld in subparagraaf 7.7.2, telde Soedan eind juni 2025 137.900 geregistreerde Eritrese vluchtelingen en asielzoekers. Het was onbekend hoeveel Eritreeërs de Soedanese nationaliteit hadden aangenomen en hoeveel Eritreeërs een ongedocumenteerd bestaan leidden in Soedan.⁸⁷¹

Volgens artikel 23 van de Asylum (Organization) Act uit 2014 komen erkende vluchtelingen in aanmerking voor naturalisatie.⁸⁷² De *Nationality Act* uit 1994, welke is geamendeerd in 2011 en 2018, schrijft voor dat iemand in aanmerking komt voor de Soedanese nationaliteit indien deze tien jaar onafgebroken en op rechtmatige wijze heeft verbleven in Soedan.⁸⁷³

Een bron gaf aan dat een persoon, die tien jaar onafgebroken geregistreerd staat als vluchteling, in beginsel aan bovengenoemde voorwaarde voldoet. De praktijk bleek echter weerbarstig. Vluchtelingen die een verzoek tot naturalisatie indienden, kregen te maken met bureaucratische obstakels en lange wachttijden. Dezelfde bron was op de hoogte van enkele Eritrese, Ethiopische en Somalische vluchtelingen die voor de uitbraak van de oorlog in april 2023 een naturalisatieverzoek hadden ingediend. Hoewel zij aan de voorwaarden voldeden, werd hun verzoek niet ingewilligd, aldus de bron.⁸⁷⁴

Een andere bron merkte op dat niet iedere vluchteling het nut ervan inzag om de Soedanese nationaliteit aan te vragen. Zo kende deze bron een Eritreeër die geboren en getogen was in Soedan. Deze vond het simpelweg niet de moeite waard om de Soedanese nationaliteit aan te vragen, omdat de voordelen van de Soedanese nationaliteit in diens perspectief niet opwogen tegen de moeite die met een dergelijk verzoek gepaard ging.⁸⁷⁵

Dezelfde bron legde uit dat het van iemands doel afhing om zich wel of niet te wenden tot de COR en UNHCR voor registratie.⁸⁷⁶ Uit een onderzoek van het *Mixed Migration Centre* (MMC)⁸⁷⁷ in 2024 bleek dat vijftig procent van de nieuw aangekomen Eritreeërs Soedan als een doorreisland beschouwde.⁸⁷⁸ Deze groep verbleef veelal korte tijd in Soedan om vervolgens de reis voort te zetten naar

⁸⁶⁸ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025.

⁸⁶⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 89. Mixed Migration Centre (MMC), *Where to next?, Eritrean displacement amidst shrinking spaces of refuge*, april 2025, blz. 22. Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

⁸⁷⁰ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

⁸⁷¹ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 15 juli 2025.

⁸⁷² Soedanees ministerie van Binnenlandse Zaken, *Asylum (Organization) Act*, uitgebracht in 2014, blz. 19.

⁸⁷³ De Engelstalige wettekst kan worden geraadpleegd via [Refworld](https://www.refworld.org/docid/3a6d4d4d.html).

⁸⁷⁴ Vertrouwelijke bron, 15 juli 2025.

⁸⁷⁵ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025.

⁸⁷⁶ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025.

⁸⁷⁷ Het MMC is een onderzoeksnetwerk dat zich toelegt op migratiestromen. Het centrum vormt onderdeel van de *Danish Refugee Council* (Deense Vluchtelingenraad, DRC). Raadpleeg <https://mixedmigration.org> voor meer informatie over het MMC. Raadpleeg <https://drc.ngo/where-we-work/east-africa-great-lakes/sudan/> voor meer informatie over de werkzaamheden van de DRC in Soedan.

⁸⁷⁸ MMC, *Where to next?*, april 2025, blz. 23.

naburige landen als Tsjaad, Tunesië, Libië en Egypte. Eritreeërs op doorreis namen doorgaans geen moeite om officiële documenten in Soedan te bemachtigen. Eritreeërs die een bestaan probeerden op te bouwen in een vluchtelingenkamp of in een stedelijk gebied in Soedan, namen veelal wel de moeite om zich te laten registreren, aldus de bron.⁸⁷⁹

De bronnen gaven enigszins tegenstrijdige verklaringen over de mogelijke risico's die ongeregistreerde Eritreeërs in Soedan liepen. Een bron gaf aan dat ongeregistreerde Eritreeërs het risico liepen op uitbuiting en uitzetting naar Eritrea.⁸⁸⁰ Een andere bron nam waar dat ongeregistreerde Eritreeërs niet zozeer het risico liepen op uitzetting, maar op arrestatie en beboeting. Politieagenten zouden deze praktijk hebben omgevormd tot een 'verdienmodel'. In dit verband waren Eritreeërs, die hun hele leven in Soedan verbleven, erbij gebaat om hun verblijf in Soedan te formaliseren. Anders liepen zij voortdurend het risico te worden gearresteerd en beboet, aldus de bron.⁸⁸¹

⁸⁷⁹ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025.

⁸⁸⁰ Vertrouwelijke bron, 15 juli 2025.

⁸⁸¹ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025.

8 Vrouwen

8.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de situatie van vrouwen in Soedan. Paragraaf 8.2 behandelt de positie van vrouwen en meisjes in de Soedanese samenleving en beschrijft hoe de oorlog deze positie beïnvloedde. Paragraaf 8.3 zet uiteen hoe seksueel en gender-gerelateerd geweld (hierna: seksueel geweld) als oorlogswapen werd ingezet en schetst aan de hand van de beschikbare kwantitatieve gegevens een beeld van de omvang van seksueel oorlogsgeweld tegen met name vrouwen en meisjes. Paragraaf 8.4 beschrijft de mate waarin vrouwen toegang genoten tot rechtsbescherming en opvang. Paragraaf 8.5 kijkt naar de praktijk van *female genital mutilation* (vrouwelijke genitale verminking, FGM).⁸⁸²

8.2 Maatschappelijke context

In Soedan was er sprake van genderongelijkheid, zoals in het politiek bestel en op de arbeidsmarkt.⁸⁸³ Op de ranglijst over gendergelijkheid van het Wereld Economisch Forum (WEF)⁸⁸⁴ nam Soedan in 2025 de 147ste plek in van de 148 landen. Van de mannelijke beroepsbevolking nam in 2025 61,87% deel aan het werkende leven; voor de vrouwelijke beroepsbevolking lag dit percentage op 14,39. De beroepsgroep van wetgevers, hoge functionarissen en managers bestond voor 75,76% uit mannen en voor 24,24% uit vrouwen. 's Lands ministerraad bestond voor 92,31% uit mannen en voor 7,69% uit vrouwen.⁸⁸⁵ Bij vredesbesprekingen (zie paragraaf 1.4) waren Soedanese vrouwen niet of nauwelijks aanwezig.⁸⁸⁶

Op 27 juli 2025 benoemde Idris, de nieuwe premier die belast was met de vorming van een nieuwe regering (zie subparagraaf 1.3.3), Lemia Abdel Ghaffar Khalafallah tot minister van Kabinetszaken.⁸⁸⁷ Het was de eerste keer dat een vrouw deze ministerspost bekleedde. Ook benoemde hij Sulaima Ishaq Elkhailifa⁸⁸⁸ Sharif tot staatssecretaris van Personeelszaken en Sociaal Welzijn.⁸⁸⁹ Zij was eerder de commissaris van de *Combating Violence Against Women and Children Commission*,⁸⁹⁰ een staatsorgaan dat onder het ministerie van Sociale Ontwikkeling⁸⁹¹ viel en zich bezighield met de bestrijding van geweld tegen vrouwen en kinderen.⁸⁹² Burhan benoemde op 1 september 2025 Intisar Ahmed Abdel-Aal als openbaar aanklager. Zij was de eerste vrouw die deze functie bekleedde.⁸⁹³

⁸⁸² In het Nederlands ook wel afgekort tot 'VGV'.

⁸⁸³ Sudan Transparency and Policy Tracker (STPT), *A feminist perspective on the armed conflict in Sudan*, juni 2024, blz. 5 en 15.

⁸⁸⁴ Het WEF staat in het Engels bekend als *World Economic Forum*. Raadpleeg <https://www.weforum.org> voor meer informatie over het WEF.

⁸⁸⁵ WEF, *Global gender gap report 2025, Insight report*, juni 2025, blz. 339.

⁸⁸⁶ Radio Dabanga, *A negotiating table without women, When the most-affected voices are ignored*, 16 november 2025.

⁸⁸⁷ In het Engels bekend als *Cabinet Affairs*.

⁸⁸⁸ Ook gespeld als 'Al-Khalifa'.

⁸⁸⁹ In het Engels bekend als *Human Resources and Social Welfare*.

⁸⁹⁰ Deze commissie was in de voorgaande verslagperiode nog een *unit* ('eenheid').

⁸⁹¹ In het Engels bekend als *Ministry of Social Development* (MoSD).

⁸⁹² Sudan Tribune, *Sudan PM appoints new ministers, names first woman to key cabinet post*, 28 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025.

⁸⁹³ Sudan Tribune, *Sudan appoints first woman as public prosecutor*, 1 september 2025.

Soedan is van origine een patriarchale samenleving en de bijbehorende genderongelijkheid ten nadele van vrouwen en meisjes manifesteerde zich op verschillende manieren, zoals in de vorm van kindhuwelijken, gearrangeerde huwelijken, FGM en gender-gerelateerd geweld.⁸⁹⁴ Paragraaf 8.3 en 8.5 behandelen hoe de patronen in gender-gerelateerd geweld en FGM zich verder ontwikkelden onder invloed van de oorlog.

Aan de ene kant trof de oorlog vrouwen en meisjes hard. Zij werden niet alleen op grote schaal slachtoffer van seksueel oorlogsgeweld (zie paragraaf 8.3), maar ondervonden ook op andere wijzen nadeel van de oorlogssituatie. Door de ingestorte gezondheidssector (zie paragraaf 7.6) hadden sommige vrouwen, die zwanger waren of moesten bevallen, geen toegang tot een arts, verloskundige en medische voorzieningen.⁸⁹⁵ Als gevolg deden zich vroeggeboortes, miskramen en moedersterfte⁸⁹⁶ voor. Deze problematiek speelde met name in El Fasher (Noord-Darfoer) en in Zuid- en West-Kordofan.⁸⁹⁷

De oorlog ging gepaard met een economische crisis, waardoor sommige ouders en voogden zich genoodzaakt zagen om hun dochters op jonge leeftijd uit te huwelijken. Daardoor hoefden zij niet meer in hun onderhoud te voorzien en kregen zij er een bruidsschat voor terug.⁸⁹⁸ Paragraaf 8.3 gaat in op de uithuwelijking van meisjes aan RSF-strijders.

Aan de andere kant ontstond er door de oorlog meer maatschappelijke ruimte en beslissingsbevoegdheid voor vrouwen. In een context van grootschalige ontheemding (zie paragraaf 7.2) werd het meer maatschappelijk geaccepteerd voor vrouwen om te reizen zonder een mannelijke begeleider. Ook kwam het vaker voor dat een vrouw de rol van kostwinnaar op zich nam.⁸⁹⁹ Een bron observeerde dat vrouwen veelal een leidinggevende rol speelden bij gaarkeukens en hulpcomités (zie paragraaf 5.5) en in ontheemdenkampen. Dit vergrootte de zichtbaarheid van vrouwen in het maatschappelijk leven, aldus de bron.⁹⁰⁰

8.3 Gender-gerelateerd en seksueel oorlogsgeweld

Conflict-gerelateerd seksueel geweld kende een lange geschiedenis in Soedan. Aan het begin van de 21ste eeuw zetten de Janjaweed, de voorloper van de RSF, seksueel geweld als oorlogswapen in tegen Afrikaanse vrouwen en meisjes in Darfoer.⁹⁰¹ In de voorgaande verslagperiode nam het seksueel oorlogsgeweld tegen met name vrouwen en meisjes sterk toe. Vooral de RSF zetten seksueel geweld als oorlogswapen in.⁹⁰²

⁸⁹⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 11. STPT, *A feminist perspective on the armed conflict in Sudan*, juni 2024, blz. 11.

⁸⁹⁵ STPT, *A feminist perspective on the armed conflict in Sudan*, juni 2024, blz. 7.

⁸⁹⁶ In het Engels aangeduid als *maternal mortality*.

⁸⁹⁷ Darfur24, *Pregnant women in El Fasher facing death as hospitals run out of service*, 14 mei 2025. Radio Dabanga, *Sudan's women 'bear the brunt of war as maternal deaths surge'*, 18 mei 2025. Radio Dabanga, *Sudan Media Forum: 'Displaced mothers face rising miscarriages as conflict collapses healthcare'*, 17 juli 2025. Radio Dabanga, *Sudan war is stealing the right of women and mothers to life*, 24 augustus 2025.

⁸⁹⁸ STPT, *A feminist perspective on the armed conflict in Sudan*, juni 2024, blz. 9.

⁸⁹⁹ STPT, *A feminist perspective on the armed conflict in Sudan*, juni 2024, blz. 8.

⁹⁰⁰ Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁹⁰¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 93. SIHA, *Gezira State and the forgotten atrocities*, juni 2024, blz. 10. STPT, *A feminist perspective on the armed conflict in Sudan*, juni 2024, blz. 11. HRW, *'Khartoum is not safe for women!'*, juli 2024, blz. 24. Radio Dabanga, *'The body as a battlefield', Sexual violence in Sudan is a 'deliberate genocidal tactic'*, 30 april 2025. SIHA, *A lonely road*, 28 augustus 2025. Nederlands Dagblad, *Hoe het seksuele geweld in Soedan stiltejes doorgaat*, gepubliceerd op 4 september 2025, bijgewerkt op 5 september 2025.

⁹⁰² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 93.

In de huidige verslagperiode hield het seksuele oorlogsgeweld tegen met name vrouwen en meisjes aan. De VN-Mensenrechtenraad omschreef het seksuele oorlogsgeweld van de RSF als 'grootschalig', 'wijdverbreid' en 'systematisch'. Het seksuele geweld diende als oorlogswapen en was bedoeld om de bevolking schrik aan te jagen en de sociale cohesie van gemeenschappen te ondermijnen. Zo raakten er verhalen bekend van mannen die hun vrouwen verlieten dan wel verstootten nadat zij verkracht waren.⁹⁰³ In dit verband werd het vrouwenlichaam omschreven als 'onderdeel van het slagveld'.⁹⁰⁴

Een bron merkte op dat de RSF doelgericht huizen binnendrongen en met name de vrouwelijke bewoners onderwierpen aan (groeps)verkrachtingen. In dit verband was er volgens de bron duidelijk sprake van een patroon. Dezelfde bron vertelde dat individuele SAF-soldaten en gewapende burgers eveneens seksueel geweld pleegden.⁹⁰⁵

Dat de RSF verantwoordelijk waren voor de meeste gevallen van seksueel geweld bleek ook uit de beschikbare cijfers. Tussen april 2023 en februari 2024 documenteerde Human Rights Watch (HRW) 262 slachtoffers van seksueel geweld in geheel Khartoem, dus de binnenstad, Bahri ('Khartoem-Noord') en Omdoerman. De meeste slachtoffers waren verkracht of aangerand door de RSF, negen door de SAF en een klein aantal door burgers.⁹⁰⁶

HRW documenteerde tussen 31 december 2023 en oktober 2024 de verkrachting van 79 vrouwen en meisjes in Zuid-Kordofan. Alle verkrachtingen waren gepleegd door RSF-strijders of militieleden die aan de RSF waren gelieerd. De slachtoffers behoorden tot de Nuba, een verzameling van zwarte bevolkingsgroepen. De daders spraken hun slachtoffers expliciet aan op hun etnische identiteit en maakten daarbij afrofone opmerkingen als: 'De Nuba zijn onze slaven; we kunnen met hen doen wat we willen'.⁹⁰⁷

De VN documenteerden tussen 15 april 2023 en 31 mei 2025 368 incidenten van conflict-gerelateerd seksueel geweld, waarbij minstens 521 slachtoffers waren gevallen. In meer dan zeventig procent van de gevallen behoorden de daders tot de RSF.⁹⁰⁸ Uit de verklaring van de VN bleek niet in welke gebieden deze incidenten hadden plaatsgevonden.

Een bron had tussen april 2023 en begin juli 2025 120 gevallen van seksueel geweld vastgelegd. Ongeveer tachtig procent van de gevallen was gepleegd door de RSF en circa twintig procent door de SAF. De incidenten hadden in verschillende regio's, staten en steden plaatsgevonden, te weten Khartoem, El Gezira, Darfoer en Singa (Sennar).⁹⁰⁹ Een andere bron had tussen april 2023 en begin augustus 2025 1.385 incidenten van seksueel geweld vastgelegd. Ongeveer 91% of 92% van de gevallen was gepleegd door de RSF, de rest door de SAF en gewapende burgers. De meeste incidenten hadden plaatsgevonden in RSF-gebied, aldus de bron.⁹¹⁰

⁹⁰³ SIHA, *Gezira State and the forgotten atrocities*, juni 2024, blz. 3, 5 en 6. STPT, *A feminist perspective on the armed conflict in Sudan*, juni 2024, blz. 10. HRW, *"Khartoum is not safe for women!"*, juli 2024, blz. 1, 3 en 70. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025. SIHA, *A lonely road*, 28 augustus 2025. Nederlands Dagblad, *Hoe het seksuele geweld in Soedan stilletjes doorgaat*, gepubliceerd op 4 september 2025, bijgewerkt op 5 september 2025. VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 8-10.

⁹⁰⁴ Radio Dabanga, *'The body as a battlefield'*, 30 april 2025.

⁹⁰⁵ Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025.

⁹⁰⁶ HRW, *"Khartoum is not safe for women!"*, juli 2024, blz. 1, 2, 17, 19 en 36.

⁹⁰⁷ HRW, *Sudan, Fighters rape women and girls, hold sex slaves*, 15 december 2024.

⁹⁰⁸ OHCHR, *Statement by Radhouane Nouicer, the designated expert on Sudan of the UN High Commissioner for Human Rights on the International Day for the Elimination of Sexual Violence in Conflict*, 19 juni 2025.

⁹⁰⁹ Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

⁹¹⁰ Vertrouwelijke bron, 31 juli en 3 augustus 2025.

Tussen januari 2024 en maart 2025 verleende Artsen zonder Grenzen (AzG) hulp aan 659 slachtoffers van seksueel geweld in Zuid-Darfoer. In 56% van de gevallen was de dader een militair, politieagent of militiestrijder. In de overige 44% was een burger de dader.⁹¹¹

Bovengenoemde data van openbare en vertrouwelijke bronnen gaven niet de gehele omvang van het seksuele geweld in Soedan weer. Veel slachtoffers meldden seksueel geweld niet uit schaamte en angst voor wraak.⁹¹² Bovenvermelde data geven een indicatie van de ernst en schaal van het probleem. Op het moment van schrijven was er geen totaaloverzicht hoeveel gevallen van seksueel geweld er in iedere staat hadden plaatsgevonden en door welke partijen en personen deze waren gepleegd.

Ten aanzien van het seksuele oorlogsgeweld waren er nog andere dynamieken en patronen te onderscheiden. Het Strategisch Initiatief voor Vrouwen in de Hoorn van Afrika (SIHA) verrichtte een kwalitatieve studie naar het seksuele geweld van de RSF in El Gezira en het westelijke deel van Sennar. Uit de bevindingen van SIHA bleek onder meer dat RSF-strijders vrouwen en meisjes beschouwden als *Ghanima*, oftewel 'oorlogsbuit', waarop zij recht meenden te hebben. Met name vrouwen die zichtbaar waren in het openbare leven waren het doelwit, zoals vrouwelijke straatverkopers en gezondheidsmedewerkers.⁹¹³

Als gevolg van het conflict nam het aantal kindhuwelijken toe. Sommige families in Khartoem en El Gezira huwelikten meisjes op voorhand uit aan RSF-strijders. Op deze manier werd een verkrachting 'voorkomen' en bleef de familie-eer ongeschonden. In de context van een economische crisis was de uithuwelijking van een meisje ook een middel om aan extra inkomsten te komen, aangezien de RSF-strijder een bruidsschat betaalde. Ook hoefde de familie na de huwelijksvoltrekking één mond minder te voeden.⁹¹⁴ Het was onduidelijk op welke schaal deze praktijk plaatsvond.

Afhankelijk van de geografische context kon het seksuele geweld een raciale of regionale dimensie krijgen, zoals hierboven duidelijk werd aan de hand van een onderzoek van HRW naar het seksuele geweld van de RSF tegen Nuba-vrouwen en -meisjes in Zuid-Kordofan. Ook in Darfoer spraken RSF-strijders van Arabische komaf hun Afrikaanse slachtoffers expliciet aan op hun zwarte huidskleur dan wel etnische identiteit. Zo maakten de daders opmerkingen als: 'Wij verlenen jullie een eer, omdat jullie nu de kans krijgen om een Arabische baby te baren'.⁹¹⁵ In andere gevallen takelden verkrachters zwarte vrouwen dusdanig toe dat zij geen kinderen meer konden krijgen. Zij riepen daarbij: 'Er zullen geen Afrikaanse kinderen meer geboren worden'.⁹¹⁶ De VN-Mensenrechtenraad stelde vast dat seksueel geweld met een etnische dimensie bijvoorbeeld plaatsvond tegen Zaghawa- en Fur-vrouwen in Noord-Darfoer.⁹¹⁷

⁹¹¹ AzG, *Sexual violence in Sudan*, "They beat us and they raped us right there on the road in public", 28 mei 2025.

⁹¹² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 94. STPT, *A feminist perspective on the armed conflict in Sudan*, juni 2024, blz. 11. HRW, "Khartoum is not safe for women!", juli 2024, blz. 76. OHCHR, *Statement by Radhouane Nouicer, the designated expert on Sudan of the UN High Commissioner for Human Rights on the International Day for the Elimination of Sexual Violence in Conflict*, 19 juni 2025.

⁹¹³ SIHA, *Gezira State and the forgotten atrocities*, juni 2024, blz. 4-6.

⁹¹⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 95. HRW, "Khartoum is not safe for women!", juli 2024, blz. 4, 43 en 44. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹¹⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 25. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 31 juli en 3 augustus 2025.

⁹¹⁶ Nederlands Dagblad, *De vorige genocide in Darfur kwam te paard, Nu vliegen er drones*, 15 november 2025.

⁹¹⁷ VN-Mensenrechtenraad, *Sudan, A war of atrocities*, 5 september 2025, blz. 9.

Tussen Arabieren uit de Nijlvallei in het noorden van het land en Arabieren uit Darfoer bestond van oudsher een diepe kloof. Verder stonden vrouwen in Khartoem bekend als vrijgevochten en geëmancipeerd.⁹¹⁸ Toen RSF-strijders van Darfoeriaanse komaf vrouwen en meisjes in Khartoem onderwierpen aan seksueel geweld, speelden zij in op deze tegenstelling. Zij maakten daarbij opmerkingen als: 'Waarom verzetten jullie je [tegen ons], jullie zijn toch zo liberaal [op seksueel vlak]?'⁹¹⁹

In de voorgaande verslagperiode liepen vrouwen en meisjes een verhoogd risico op seksueel geweld wanneer zij op de vlucht waren, water haalden, het land bebouwden en/of hout sprokkelde.⁹²⁰ Deze dynamiek bleef aanwezig tijdens de huidige verslagperiode.⁹²¹ Zoals hierboven vermeld, behandelde AzG tussen januari 2024 en maart 2025 659 slachtoffers van seksueel geweld in Zuid-Darfoer. Daarvan was 34% onderworpen aan seksueel geweld onderweg naar of op de akker.⁹²²

Mannen en jongens werden in mindere mate slachtoffer van seksueel oorlogsgeweld. Zoals hierboven vermeld, documenteerde HRW tussen april 2023 en februari 2024 262 slachtoffers van seksueel geweld in Khartoem. Onder de slachtoffers bevonden zich zeven mannen en jongens.⁹²³ Zoals hierboven vermeld, behandelde AzG tussen januari 2024 en maart 2025 659 slachtoffers van seksueel geweld in Zuid-Darfoer. Daarvan was zes procent man of jongen.⁹²⁴

Raadpleeg paragraaf 10.3 voor informatie over seksueel oorlogsgeweld tegen minderjarigen.

8.4 Rechtsbescherming en opvang voor vrouwen

Reeds voor de uitbraak van de oorlog in april 2023 functioneerde de rechtsstaat in Soedan gebrekkig en heerste er voor de plegers van seksueel geweld een cultuur van straffeloosheid. Als gevolg van het conflict werd het voor slachtoffers van seksueel geweld nog moeilijker om zich tot de autoriteiten te wenden, omdat de rechtsstaat en politie niet langer functioneerden (zie ook paragraaf 5.2).⁹²⁵

Gelet op het stigma op seksueel geweld en het gebrek aan vertrouwen in de rechtsstaat waren veel slachtoffers van seksueel geweld niet geneigd om zich tot de Soedanese autoriteiten te wenden. Zij gingen gebukt onder schaamte en angst voor wraak van de zijde van de daders.⁹²⁶

Een bron wees erop dat het in SAF-gebied mogelijk was om verkrachtingen door RSF-strijders te rapporteren. Indien een SAF-soldaat een verkrachting had begaan, deed het slachtoffer in SAF-gebied er verstandig aan om enkel te melden dat de dader militaire kledij droeg, aldus dezelfde bron.⁹²⁷

⁹¹⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 9, 10 en 92.

⁹¹⁹ Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025.

⁹²⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 93.

⁹²¹ Darfur24, *Violence against displaced women on the rise in South Darfur*, 8 november 2025.

⁹²² AzG, *Sexual violence in Sudan*, 28 mei 2025.

⁹²³ HRW, *"Khartoum is not safe for women!"*, juli 2024, blz. 45 en 46.

⁹²⁴ AzG, *Sexual violence in Sudan*, 28 mei 2025.

⁹²⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 95. HRW, *"Khartoum is not safe for women!"*, juli 2024, blz. 7 en 19.

⁹²⁶ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁹²⁷ Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025.

Een andere bron nam waar dat in 2025 het aantal meldingen van seksueel geweld toenam. Deze trend deed zich voor in de oostelijke staten die onder de controle stonden van de SAF. Het ging hierbij vooral om seksueel geweld tussen burgers in gastgemeenschappen en ontheemdenkampen, aldus de bron.⁹²⁸

De bronnen gaven verschillende verklaringen af over de opvang van vrouwelijke slachtoffers van gender-gerelateerd geweld. Een bron gaf aan dat zich in de oostelijke staat Gedaref enkele opvanghuizen voor vrouwen bevonden. Deze opvanghuizen boden psychosociale ondersteuning aan vrouwen en maakten hen vertrouwd met inkomsten-genererende activiteiten.⁹²⁹ Een andere bron was op de hoogte van een opvanghuis dat financieel ondersteund werd door een beroemde familie in Soedan.⁹³⁰ Twee bronnen gaven aan niet op de hoogte te zijn van opvanghuizen voor vrouwen in Soedan.⁹³¹

8.5 Vrouwelijke genitale verminking (FGM)

FGM kwam veelvuldig voor in Soedan.⁹³² Als gevolg van het conflict en de grootschalige ontheemding waren er geen kwantitatieve gegevens beschikbaar over de prevalentie van FGM in Soedan.⁹³³ Een vooroorlogse studie uit 2010 maakte duidelijk dat 88% van de vrouwen en meisjes in de leeftijdscategorie van 15-49 jaar een vorm van FGM hadden ondergaan.⁹³⁴ Er bestaan verschillende vormen van FGM, waarover meer kan worden gelezen in het voorgaande ambtsbericht.⁹³⁵

In de verslagperiode leek het gebruik van FGM toe te nemen, hoewel bronnen de gestelde toename niet kwantificeerden.⁹³⁶ De vermeende stijging hield verband met het conflict en de daarmee gepaard gaande ontheemding. Sommige families lieten meisjes besnijden, omdat zij meenden dat dit hen zou beschermen tegen verkrachting. Dit speelde met name bij families in gebieden die door de RSF werden binnengevallen. Ook vluchtten veel ontheemden van de steden naar de dorpen. In de dorpen was FGM sterker geworteld en ondervonden stedelingen sociale druk om hun dochters te laten besnijden.⁹³⁷ Zo was een bron op de hoogte van een gezin dat van Khartoem was uitgeweken naar een ruraal gebied. Het gezin had in materieel opzicht alles verloren en werd door de grootmoeder in het dorp opgevangen. Deze eiste dat haar kleindochter werd besneden. Het gezin gaf gehoor aan deze eis uit angst dat de grootmoeder anders haar hulp zou intrekken, aldus de bron.⁹³⁸

In Soedan staat op betrokkenheid bij FGM een gevangenisstraf van maximaal drie jaar.⁹³⁹ Voor zover bekend werden er in de verslagperiode weinig tot geen personen strafrechtelijk vervolgd en veroordeeld vanwege betrokkenheid bij FGM.⁹⁴⁰

⁹²⁸ Vertrouwelijke bron, 31 juli en 3 augustus 2025.

⁹²⁹ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025.

⁹³⁰ Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025.

⁹³¹ Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

⁹³² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 96.

⁹³³ Vertrouwelijke bron, 16 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025.

⁹³⁴ United Nations Population Fund (UNPF), *Female Genital Mutilation Dashboard (FGM) – Sudan*, ongedateerd, geraadpleegd op 3 augustus 2025.

⁹³⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 97.

⁹³⁶ Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025.

Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025. Moatinoon, *Sudan's war revives harmful traditions, Female Genital Mutilation returns amid lawlessness and crisis*, 22 oktober 2025.

⁹³⁷ Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025.

Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹³⁸ Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025.

⁹³⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 97. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 5 augustus 2025.

⁹⁴⁰ Vertrouwelijke bron, 31 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 5 augustus 2025.

9 Lhbtq+

9.1 Inleiding

Als gevolg van de onoverzichtelijke oorlogssituatie was er geen openbare informatie beschikbaar over de situatie van de lhbtq+-rechtenbeweging en -gemeenschap in Soedan. Vandaar dat de informatie betreffende de verslagperiode hoofdzakelijk afkomstig is van een vertrouwelijke bron. Voor nadere informatie wordt verwezen naar het ambtsbericht van mei 2024.⁹⁴¹

Paragraaf 9.2 behandelt de juridische context en de mate waarin lhbtq+ werden onderworpen aan strafvervolging en toegang hadden tot rechtsbescherming. Paragraaf 9.3 behandelt de maatschappelijke situatie van lhbtq+ en beschrijft hoe deze gemeenschap door de oorlog werd geraakt.

9.2 Juridische context, strafvervolging en rechtsbescherming

'Sodomie', in het Arabisch *liwat* geheten, is strafbaar op grond van artikel 148 van het Wetboek van Strafrecht (WvS) van Soedan. In juridische zin verwijst 'sodomie'⁹⁴² in het WvS naar anale seks. Dit kan van toepassing zijn op zowel anale seks tussen twee mannen als anale seks tussen een man en een vrouw.⁹⁴³ Op 'sodomie' staat een gevangenisstraf van maximaal vijf jaar bij een eerste veroordeling, maximaal zeven jaar bij een tweede veroordeling en levenslang bij een derde veroordeling.⁹⁴⁴

Een bron merkte op dat dit wetsartikel in de praktijk niet werd gehandhaafd. Indien politieagenten een persoon verdachten van het hebben van een lhbtq+-gerichtheid, was dit aanleiding om deze persoon lastig te vallen en onder druk te zetten. Als de persoon geen geldbedrag afstond, dreigde de politie deze te detineren. Lhbtq+-personen werden dus niet aan strafvervolging onderworpen, maar aan afpersing, aldus de bron.⁹⁴⁵

Dezelfde bron nam waar dat lhbtq+-personen geen toegang hadden tot rechtsbescherming. Zo haalde de bron het voorbeeld aan van een lesbienne wiens huis was leeggeroofd door een inbreker. Toen zij de inbraak meldde aan de politie, had de dienstdoende agent enkel oog voor haar fysieke voorkomen. De agent merkte op dat ze een kortgeknipt kapsel had en 'onvrouwelijk'⁹⁴⁶ oogde. Zodra de lesbienne bemerkte dat de agent haar verdacht van het hebben van een lhbtq+-gerichtheid, besloot zij de zaak te laten rusten uit vrees voor negatieve consequenties, aldus de bron.⁹⁴⁷

⁹⁴¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 99 en 100.

⁹⁴² Deze term staat tussen aanhalingstekens geplaatst. Daarmee wordt duidelijk gemaakt dat dit begrip gangbaar is in het Soedanese strafrecht, maar dat dit voor de Nederlandse regering geen geaccepteerde term is.

⁹⁴³ Anale seks tussen twee mannen wordt omschreven als 'zwarte sodomie' en anale seks tussen een man en een vrouw als 'lichte sodomie'.

⁹⁴⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 99. Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁴⁵ Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025.

⁹⁴⁶ Deze term staat tussen aanhalingstekens, omdat het de woordkeuze van de politieagent in kwestie betrof.

⁹⁴⁷ Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025.

9.3 Maatschappelijke situatie van lhbtq+

Het maatschappelijke klimaat voor lhbtq+ in Soedan was slecht. Tijdens de revolutie (2018-2019) en de daaropvolgende overgangsperiode (2019-2021) bestond er in Khartoem enige ruimte voor lhbtq+-personen om uiting te geven aan hun seksuele oriëntatie en genderidentiteit (SOGI). Lhbtq+-activisten zagen toen ook de mogelijkheid om op te roepen tot de emancipatie van hun gemeenschap. Deze ruimte ging na de machtsovername van Burhan in oktober 2021 verloren (zie paragraaf 1.2). Gelet op het risico op discriminatie, stigmatisering en sociale uitsluiting hielden veel lhbtq+ hun SOGI verborgen.⁹⁴⁸

Een bron verduidelijkte dat de oorlog op verschillende manieren een negatieve impact had op de Soedanese lhbtq+-gemeenschap. Ten eerste raakten Soedanese lhbtq+-activisten en -personen als gevolg van de oorlog verspreid door het land en over naburige landen. Ten tweede gingen partnerschappen tussen de Soedanese lhbtq+-rechtenbeweging en internationale actoren door de oorlog verloren. Als gevolg wisten lhbtq+-activisten elkaar moeilijker te vinden en beschikten zij niet over de financiële middelen om hun activisme voort te zetten. Hierdoor werden incidenten van geweld en intolerantie jegens lhbtq+ niet langer gedocumenteerd. Verder waarde er in de Soedanese samenleving naar verluidt een complottheorie rond dat de huidige oorlog een straffe Gods zou zijn vanwege de aanwezigheid van lhbtq+ in Soedan.⁹⁴⁹

Zoals hierboven aangegeven, bestonden er in de verslagperiode geen kwantitatieve gegevens over geweldsincidenten tegen lhbtq+ in Soedan. Een bron rapporteerde dat lhbtq+-personen problemen konden ondervinden bij controleposten van de strijdende partijen. Indien het veiligheidspersoneel van een controlepost een mobiele telefoon doorzocht en uit de content bleek dat de eigenaar een lhbtq+-identiteit had, kon deze worden onderworpen aan afpersing (raadpleeg paragraaf 5.8 voor informatie over controleposten in het algemeen). Ook gaf de bron aan dat sommige lhbtq+-personen in het conflict het leven hadden verloren, maar het bleef onduidelijk of hun overlijden terugvoerde op lhbtq+-fobie of op de algehele oorlogssituatie. Dezelfde bron nam waar dat lhbtq+-personen werden onderworpen aan afpersing, arrestatie, detentie en geweld. Daarnaast liepen lhbtq+-activisten een risico op levenslange gevangenisstraffen, omdat de Soedanese autoriteiten hun activisme beschouwden als een gevaar voor de staatsveiligheid.⁹⁵⁰

In de context van ontheemding konden lhbtq+-personen opnieuw veroordeeld raken tot lhbtq+-fobe familiedynamieken. Zo haalde een bron het voorbeeld aan van een homoseksuele man die voor de oorlog een zelfstandig bestaan leidde in Khartoem. Na de uitbraak van de oorlog week hij uit naar Caïro. Tegen de tijd dat hij gewend was geraakt aan het leven in de Egyptische hoofdstad, kondigde zijn familie aan om ook te vluchten naar Caïro. Aangezien zijn familieleden arm waren, had hij de morele verplichting om hen onder te brengen in zijn appartement. Als gevolg moest hij wederom rekening houden met de lhbtq+-fobe sentimenten van zijn familieleden, aldus de bron.⁹⁵¹ Raadpleeg paragraaf 11.2 voor meer informatie over de situatie van Soedanezen in Egypte.

⁹⁴⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 99. Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025.

⁹⁴⁹ Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025.

⁹⁵⁰ Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 5 augustus 2025.

⁹⁵¹ Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025.

Lhbtq+-personen die waren uitgeweken naar naburige landen als Egypte, Ethiopië, Kenia en Zuid-Soedan, ervoeren problemen in hun gastlanden. In deze landen heersten eveneens sterke lhbtq+-fobe sentimenten. Soedanese lhbtq+ waren veelal niet goed op de hoogte van de plaatselijke wetten en regels die toezagen op lhbtq+. Zo was een bron op de hoogte van drie Soedanese lhbtq+-personen die in een naburig land waren opgepakt vanwege het gebruik van bepaalde datingapps. Het ging hierbij om twee homoseksuelen mannen en één transvrouw. De personen in kwestie waren zich er niet van bewust dat de autoriteiten in het desbetreffende land het gebruik van bepaalde apps monitorden, aldus de bron. De betrokkenen werden beschuldigd van 'prostitutie'. Op het moment van schrijven was onbekend hoe het de opgepakte personen verging.⁹⁵²

De Soedanese wet- en regelgeving erkende niet het bestaan van transpersonen. Derhalve konden transgenders hun geslacht niet wettelijk laten veranderen in Soedan.⁹⁵³ Een bron wees erop dat er voor financieel en/of maatschappelijk bevoorrechte transpersonen wel mogelijkheden bestonden om een geslachtstransitie te ondergaan. Zo kende deze bron het verhaal van een transman uit een rijke en bekende familie. Deze transman onderhield contact met een generaal uit het Soedanese regeringsleger en had toegang tot een arts en hormoontherapie. Deze persoon kon volgens de bron probleemloos een transitie ondergaan. Echter, dezelfde bron kende een transvrouw in Port Soedan die tot de lagere klasse behoorde. Deze had geen toegang tot hormonen, waardoor haar transitie vastliep.⁹⁵⁴

⁹⁵² Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 5 augustus 2025.

⁹⁵³ Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁵⁴ Vertrouwelijke bron, 25 juli 2025.

10 Alleenstaande minderjarigen

10.1 Inleiding

Kinderen werden in het bijzonder slachtoffer van het conflict en de humanitaire crisis in Soedan. De Soedanese strijdkrachten (SAF), de Snelle Ondersteuningstroepen (RSF) en de daaraan gelieerde milities onderwierpen minderjarigen aan onder meer gedwongen ontheemding, seksueel geweld (zie paragraaf 10.3) en gedwongen rekrutering (zie paragraaf 6.4). Ook vernietigden de oorlogvoerende partijen scholen en ziekenhuizen.⁹⁵⁵ In oktober 2025 rapporteerde het Raoul Wallenberg Centre for Human Rights (RWCHR) dat ruim tien miljoen kinderen waren blootgesteld aan geweld. Vier miljoen kinderen waren ondervoed, zeventien miljoen kinderen konden niet naar school en zestien miljoen kinderen hadden dringend humanitaire hulp nodig.⁹⁵⁶

De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) nam waar dat de mate van deelname aan het onderwijs⁹⁵⁷ verschilde per bevolkingsgroep en staat. 23% van de ontheemde kinderen ging naar school, terwijl bij kinderen in gastgemeenschappen dit percentage lag op 43. In de Noordelijke Staat, El Gezira en Nijl ging respectievelijk 87%, 87% en 78% van de kinderen naar school. In Noord-, Zuid- en Centraal-Darfoer lag dit percentage op respectievelijk drie, zeven en zeven.⁹⁵⁸

Dit hoofdstuk gaat nader in op de situatie van (alleenstaande) minderjarigen in Soedan. Paragraaf 10.2 beschrijft hoe het gezag over minderjarigen wettelijk is geregeld in Soedan. Paragraaf 10.3 behandelt het seksuele oorlogsgeweld tegen minderjarigen en de mate waarin minderjarigen daartegen bescherming kunnen krijgen vanuit de Soedanese overheid. Paragraaf 10.4 kijkt naar de opvang van (alleenstaande) minderjarigen. Aangezien er weinig openbare informatie beschikbaar was over (alleenstaande) minderjarigen in Soedan, is de meeste informatie in dit hoofdstuk afkomstig van vertrouwelijke bronnen.

10.2 Gezag over minderjarigen

Het gezag over minderjarigen was geregeld in een wet die bekend stond als de *Personal Law*, ook wel *Muslims Family Law* genoemd. Deze wet dateerde uit 1991 en was gebaseerd op het islamitische familierecht. Voornoemde wet maakte een onderscheid tussen enerzijds juridische voogdij en anderzijds verzorgingsrecht.⁹⁵⁹

De moeder heeft het verzorgingsrecht, in het Engels en Arabisch *custody* en *hadana* genoemd, over het kind gedurende de eerste levensjaren. Bij jongens duurt deze periode tot het zevende levensjaar; bij meisjes tot het negende. Indien de moeder in deze periode overlijdt, komt het verzorgingsrecht toe aan de grootmoeder aan moederskant, daarna aan de grootmoeder aan vaderskant en uiteindelijk aan een ander vrouwelijk familielid, bijvoorbeeld een tante.⁹⁶⁰

⁹⁵⁵ RWCHR, *A war on children*, oktober 2025, blz. 10 en 11. Moatinoon, *Sudan's children bear the worst the world has to offer*, 24 oktober 2025.

⁹⁵⁶ RWCHR, *A war on children*, oktober 2025, blz. 8 en 12.

⁹⁵⁷ In het Engels aangeduid als *school attendance*.

⁹⁵⁸ IOM, *Sudan Multisector Needs Assessment (MSNA)*, 23 oktober 2025, blz. 8.

⁹⁵⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 102. Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁶⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 102. Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

De vader heeft de juridische voogdij, in het Engels en Arabisch *legal guardianship* en *wilaya* genoemd.⁹⁶¹ Indien de vader overlijdt, komt de voogdij eerst toe aan de grootvader aan vaderskant en daarna aan een ander mannelijk familielid.⁹⁶² Indien er geen geschikt mannelijk familielid beschikbaar is, kan een rechter als wali ('voogd')⁹⁶³ optreden.⁹⁶⁴

Voor niet-moslims bestond er een ander familierecht.⁹⁶⁵ Een bron voegde daaraan toe dat in de meeste gevallen de Personal Law van 1991 gold en dat deze wet in heel het land van kracht was. Echter, vanwege de algehele oorlogssituatie waren de staatsinstituties verzwakt (zie ook paragraaf 5.2), zodat de Personal Law niet overal op adequate wijze werd toegepast, aldus de bron.⁹⁶⁶ De bron maakte niet inzichtelijk in welke delen van het land de Personal Law adequaat werd toegepast en in welke delen niet.

10.3 Seksueel oorlogsgeweld tegen minderjarigen

UNICEF bracht begin maart 2025 naar buiten dat minderjarigen in Soedan slachtoffer werden van seksueel oorlogsgeweld. De kinderrechtenorganisatie van de VN documenteerde tussen begin 2024 en begin maart 2025 221 verkrachtingen van minderjarigen. Zestien slachtoffers waren jonger dan vijf jaar. 66% van de slachtoffers waren meisjes en 33% jongens. De verkrachtingen hadden in heel Soedan plaatsgevonden. UNICEF maakte duidelijk dat het werkelijke aantal verkrachtingen van minderjarigen hoger lag. Slachtoffers en hun familieleden zwegen er meestal over uit schaamte en angst voor wraak.⁹⁶⁷ Uit het communiqué van UNICEF bleek niet welke partijen en personen verantwoordelijk waren voor de verkrachtingen van kinderen.

Een bron observeerde dat er niet of nauwelijks medische en psychische behandelingen waren voor minderjarigen die seksueel geweld hadden ondergaan. De bron schreef dit toe aan de algehele oorlogssituatie (raadpleeg paragraaf 7.6 voor informatie over de ingestorte gezondheidssector). Dergelijke behandelingen waren inadequaat, niet toegankelijk dan wel afwezig, aldus de bron.⁹⁶⁸

Binnen de Soedanese politie bestonden eenheden die belast waren met de bestrijding van kinderrechtenschendingen, de zogeheten *Family and Child Protection Units* (FCPU). Als gevolg van de oorlog functioneerden deze politie-eenheden niet naar behoren. Zo was een bron op de hoogte van meisjes die als gevolg van een verkrachting in een RSF-gebied zwanger waren geworden. Toen zij zich tot de autoriteiten in SAF-gebied wendden, werden zij beschuldigd van samenwerking met de RSF en vastgezet en strafrechtelijk vervolgd, aldus de bron.⁹⁶⁹

⁹⁶¹ Vanaf het achttiende levensjaar is men in Soedan wettelijk meerderjarig. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 101.

⁹⁶² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 102. Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁶³ In het Engels aangeduid als *guardian*.

⁹⁶⁴ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2025.

⁹⁶⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 102. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁶⁶ Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁶⁷ UNICEF, *Children as young as one reported among survivors of rape during Sudan's violent conflict*, 4 maart 2025.

⁹⁶⁸ Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁶⁹ Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

Familie- en stamverbanden grepen terug op traditionele praktijken om hun meisjes te 'beschermen'⁹⁷⁰ tegen seksueel geweld, zoals kindhuwelijken en vrouwelijke genitale verminking (FGM).⁹⁷¹ Hierover kan meer worden gelezen in paragraaf 8.3 en 8.5.

10.4 Opvang voor alleenstaande minderjarigen

Het Soedanese ministerie van Sociale Ontwikkeling was verantwoordelijk voor de opvang van alleenstaande minderjarigen en het beheer van staatsweeshuizen. Het werd daarbij ondersteund door VN-agentschappen en non-gouvernementele organisaties (ngo's).⁹⁷² Iedere ngo diende te worden geregistreerd door de Humanitarian Aid Commission (HAC), een overheidscommissie die toezicht hield op 's lands humanitaire sector (zie ook paragraaf 7.5).⁹⁷³ Om werkzaam te kunnen zijn op het gebied van kindervelzijn, diende een ngo ook een samenwerkingsovereenkomst te sluiten met het ministerie van Sociale Ontwikkeling.⁹⁷⁴

Als gevolg van de algehele oorlogssituatie kwam de dienstverlening van het ministerie van Sociale Ontwikkeling sterk onder druk te staan. Voor de uitbraak van de oorlog in april 2023 stelden de staatsweeshuizen onderwijs, gezondheidszorg, voedsel, kleding en psychosociale ondersteuning beschikbaar aan weeskinderen. Vanwege de oorlogssituatie ontstond er voor het desbetreffende ministerie een gebrek aan middelen om deze dienstverlening voort te zetten. Daarnaast ontvingen maatschappelijk werkers, die in dienst waren bij het ministerie van Sociale Ontwikkeling, niet langer hun salaris.⁹⁷⁵

In de voorgaande verslagperiode raakten de weeskinderen van Maygoma, een groot weeshuis in Khartoem, tweemaal ontheemd.⁹⁷⁶ In juni 2023 weken zij uit van Khartoem naar Wad Madani en in december 2023 van Wad Madani naar Kassala. In laatstgenoemde stad werden zij provisorisch ondergebracht in schoolgebouwen.⁹⁷⁷ Op het moment van schrijven waren de meeste kinderen van Maygoma in pleeggezinnen geplaatst. Voor zover bekend bevond zich alleen in Atbara, een stad in de staat Nijl, nog een staatsweeshuis.⁹⁷⁸ Over dit weeshuis was verder geen specifieke informatie beschikbaar.

Er bestonden amper particuliere initiatieven om alleenstaande minderjarigen op te vangen. De meeste alleenstaande minderjarigen werden provisorisch opgevangen in schoolgebouwen of ondergebracht bij de grootfamilie⁹⁷⁹ of een pleeg- of adoptiegezin.⁹⁸⁰ De islamitische variant van adoptie stond bekend als *Kafala*.⁹⁸¹

⁹⁷⁰ Dit woord is tussen aanhalingstekens geplaatst, omdat de toegepaste praktijken geen werkelijke bescherming boden tegen seksueel geweld.

⁹⁷¹ Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025. Moatinoon, *Sudan's war revives harmful traditions*, 22 oktober 2025.

⁹⁷² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 102. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁷³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, oktober 2019, blz. 52. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁷⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 102. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁷⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 102. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁷⁶ In vaktaal *secondary displacement* geheten.

⁹⁷⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 102 en 103.

⁹⁷⁸ Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁷⁹ In het Engels aangeduid als *extended family*.

⁹⁸⁰ Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

⁹⁸¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 103. Vertrouwelijke bron, 4 augustus 2025.

11 Soedanese vluchtelingen in naburige landen

11.1 Inleiding

Sinds de uitbraak van de oorlog in april 2024 vluchtten honderdduizenden personen vanuit Soedan naar naburige landen, in het bijzonder de Centraal-Afrikaanse Republiek (CAR), Egypte, Ethiopië, Libië, Tsjaad, Oeganda en Zuid-Soedan. Onder deze vluchtelingenstroom bevonden zich zowel Soedanese vluchtelingen als 'terugkeerders',⁹⁸² oftewel personen die vanwege de oorlog in Soedan terugkeerden naar hun land van herkomst.⁹⁸³

Het was niet mogelijk om van ieder naburig land een diepgravend beeld te bieden van de situatie en opvang van Soedanese vluchtelingen. Vandaar dat dit hoofdstuk op alfabetische volgorde de situatie behandelt van Soedanese vluchtelingen in Egypte (paragraaf 11.2), Kenia (paragraaf 11.3), Tsjaad (paragraaf 11.4) en Oeganda (paragraaf 11.5).

Vanwege financiële tekorten bij het Wereldvoedselprogramma (WFP) kwam de voedselhulp aan Soedanese vluchtelingen in de naburige landen onder druk te staan, hetgeen leidde tot ondervoeding en honger.⁹⁸⁴ Deze omstandigheid wordt hieronder per land nader uitgewerkt.

11.2 Egypte

11.2.1 Algemene asielcontext

In december 2024 nam het Egyptische parlement een nieuwe asielwet aan, welke door president Abdel Fattah Al-Sisi werd geratificeerd. Deze wet beoogde onder meer om een nationaal wettelijk kader voor asiel- en vluchtelingen zaken te scheppen. De Egyptische autoriteiten wilden de registratie van asielzoekers en vluchtelingen zelf organiseren. Deze verantwoordelijkheid lag namelijk bij UNHCR, het vluchtelingenagentschap van de VN. Op het moment van schrijven moesten nog zogenaamde *executive by-laws* worden opgesteld, oftewel 'bijwetten' die uiteenzetten hoe de asielwet in de praktijk diende te worden geïmplementeerd. In de tussentijd bleef UNHCR verantwoordelijk voor de registratie van asielzoekers en vluchtelingen.⁹⁸⁵

Alvorens nader in te gaan op de situatie van Soedanese vluchtelingen in Egypte, dient te worden opgemerkt dat de beschikbare cijfers over migratie in dit land uiteenliepen en moeilijk te duiden waren.⁹⁸⁶

⁹⁸² In het Engels aangeduid als *returnees*.

⁹⁸³ UNHCR, *Operational Data Portal, Sudan situation*, voor het laatst bijgewerkt op 21 juli 2025, geraadpleegd op 27 juli 2025.

⁹⁸⁴ WFP, *Refugees escaping Sudan face escalating hunger and malnutrition as food aid risks major reductions*, 30 juni 2025.

⁹⁸⁵ Vertrouwelijke bron, 15 december 2024. France 24, *Egypt's first-ever asylum law fuels concerns over refugee rights*, 20 december 2024. InfoMigrants, *Egypt enacts first asylum law sparking concerns over migrant rights*, 20 december 2024. EUobserver, *Egypt's new asylum law: aided by EU support, fuelled by repression*, 13 januari 2025. Tahrir Institute for Middle East Policy (TIMEP), *A crossroads for refugee rights, Examining Egypt's new asylum law*, 6 februari 2025. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

⁹⁸⁶ Vertrouwelijke bron, 25 augustus 2025.

Op 31 juli 2025 stonden in Egypte 1.020.327 asielzoekers en vluchtelingen geregistreerd bij UNHCR. Dit aantal behelsde 755.646 Soedanezen, oftewel bijna driekwart van 's lands gehele vluchtelingenpopulatie. Volgens de Egyptische autoriteiten waren tussen 15 april 2023 en 31 januari 2025 anderhalf miljoen personen vanuit Soedan uitgeweken naar Egypte.⁹⁸⁷

Eén bron merkte op dat door het wegvallen van Amerikaans donorgeld de hulpverlening aan vluchtelingen in Egypte onder druk kwam te staan. UNHCR en partnerorganisaties verleenden verschillende diensten aan vluchtelingen, waaronder financiële ondersteuning, voedselhulp (via het WFP) en mentale gezondheidszorg en psychosociale ondersteuning.⁹⁸⁸ Als gevolg van voornoemde bezuinigingen werd het medische programma van UNHCR teruggebracht tot ondersteuning van personen met direct levensbedreigende ziekten. Ongeveer 20.000 vluchtelingen die leden aan bijvoorbeeld kanker, diabetes en hart- en nierklachten ontvingen niet langer hulp van UNHCR. Zij worstelden weliswaar met ernstige ziekten, maar deze waren niet gekwalificeerd als 'direct levensbedreigend'.⁹⁸⁹

11.2.2 Verblifsgronden

Er bestonden verschillende manieren voor Soedanezen om hun verblijf in Egypte te formaliseren. Deze worden hieronder uiteengezet.

Registratie bij UNHCR

In beginsel konden Soedanezen in Egypte zich bij UNHCR laten registreren als vluchteling. Zij liepen daarbij echter tegen verschillende obstakels aan. Vanwege verscherpte inreisvoorwaarden zagen Soedanezen zich in toenemende mate genoodzaakt om Egypte illegaal in te reizen. Zij konden zich alleen in Caïro laten registreren bij UNHCR. Tijdens hun reis van de Soedanees-Egyptische grens naar Caïro liepen zij het risico te worden opgepakt, vastgezet en uitgezet door de Egyptische autoriteiten, omdat zij op dat moment het land illegaal waren ingereisd en/of geen rechtmatig verblijf genoten.⁹⁹⁰ Indien Soedanezen onderweg naar Caïro slachtoffer werden van een misdrijf, bijvoorbeeld een diefstal of verkrachting, wendden zij zich niet tot de Egyptische politie, omdat zij op dat moment niet beschikten over de vereiste verblijfsdocumenten. Zij vreesden dan te zullen worden uitgezet (zie subparagraaf 11.2.3). Gelet op voornoemde risico's bleven sommige Soedanezen in het zuiden van Egypte en waagden zij niet de reis naar het UNHCR-kantoor in Caïro, aldus een bron.⁹⁹¹

Het bleek zeer riskant voor Soedanezen om illegaal de Soedanees-Egyptische grens over te steken.⁹⁹² Zo berichtte *Radio Dabanga* in juni 2024 dat tientallen Soedanezen waren omgekomen in de woestijn door uitdroging, oververhitting en honger.⁹⁹³

⁹⁸⁷ UNHCR, *Operational Data Portal, Egypt*, voor het laatst bijgewerkt op 31 juli 2025, geraadpleegd op 8 augustus 2025.

⁹⁸⁸ In het Engels bekend als *Mental Health and Psychosocial Support* (MHPSS).

⁹⁸⁹ NRC, *Wanhoop onder Soedanese vluchtelingen in Egypte nu medische hulp wegvalt: 'We zitten in een rampzalige situatie'*, 25 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

⁹⁹⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 79. Radio Dabanga, *Egypt deports more Sudanese, as bureaucracy makes asylum 'nearly impossible'*, 18 juni 2024. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

⁹⁹¹ Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

⁹⁹² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 79.

⁹⁹³ Radio Dabanga, *Heatwave kills dozens of Sudanese en route to Egypt*, 11 juni 2024.

De wachttijd voor een eerste afspraak bij UNHCR in Caïro duurde minstens zes maanden.⁹⁹⁴ Kwetsbare personen konden sneller in aanmerking komen voor een afspraak. In dit verband kon worden gedacht aan onder meer ernstig zieken, personen op leeftijd, alleenstaande minderjarigen, personen met een beperking, zwangere vrouwen, ernstig getraumatiseerde personen en slachtoffers van gender-gerelateerd geweld.⁹⁹⁵

Volgens een bron wachtten op 3 augustus 2025 148.271 Soedanezen op een afspraak. Er waren verschillende redenen voor deze achterstand, aldus dezelfde bron. Ten eerste kampte UNHCR met een beperkte capaciteit en stegen de donorgelden niet evenredig mee met de asielinstroom. Voor de uitbraak van de oorlog in Soedan in april 2023 registreerde UNHCR in Egypte ongeveer vierduizend asielzoekers per maand. Tijdens het conflict steeg dit aantal tijdens piekmaanden naar 40.000 registraties per maand. Daarnaast diende UNHCR de registraties ook te verlengen en actueel te houden. In geval van het laatste kon worden gedacht aan de registratie van geboortes, sterfgevallen en echtscheidingen.⁹⁹⁶

Na registratie bij UNHCR had een vluchteling nog niet zijn of haar verblijf in Egypte geformaliseerd. Deze diende op basis van een UNHCR-registratie een zogeheten *asylum-based residency* aan te vragen bij de Egyptische autoriteiten. Met een dergelijke verblijfsstatus genoot de vluchteling toegang tot onderwijs en gezondheidszorg. Ook bij de autoriteiten was er sprake van een lange wachttijd. Op het moment van schrijven moest een bij UNHCR geregistreerde vluchteling duizend dagen wachten op een afspraak bij de Egyptische autoriteiten.⁹⁹⁷

Inreis- en toeristenvisum

Sommige Soedanezen kozen ervoor om bij de diplomatieke vertegenwoordiging van Egypte in Port Soedan een inreisvisum⁹⁹⁸ te bemachtigen. Volgens bronnen moesten zij daartoe 3.500 Amerikaanse dollar aan smeergeld betalen aan een zogeheten 'bemiddelaar' of 'tussenpersoon', dus niet aan een Egyptische overheidsfunctionaris. Na legaal het land te zijn ingereisd, kon de houder van een inreisvisum een toeristenvisum aanvragen.⁹⁹⁹ Een toeristenvisum was drie tot zes maanden geldig en kon worden verlengd. Dit visum kostte 25 Amerikaanse dollar per persoon. Het betrof een *single entry*-visum. Wie na inreis het land verliet, werd niet op hetzelfde visum opnieuw toegelaten.¹⁰⁰⁰

Verblijfsvergunning op basis van inschrijving bij onderwijsinstelling

Een ouder kon een Egyptische verblijfsvergunning verkrijgen als diens kind stond ingeschreven bij een Egyptische onderwijsinstelling.¹⁰⁰¹ Een bron merkte op dat dit in de praktijk weinig gebeurde. De Egyptische autoriteiten stelden zich terughoudend op om Soedanese kinderen toe te laten tot Egyptische onderwijsinstellingen. Zij wilden namelijk voorkomen dat Soedanezen in toenemende mate aanspraak zouden maken op een verblijfsvergunning op basis van een kind dat stond ingeschreven bij een onderwijsinstelling, aldus de bron.¹⁰⁰²

⁹⁹⁴ Vertrouwelijke bron, 24 april 2025. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

⁹⁹⁵ Vertrouwelijke bron, 10 augustus 2025.

⁹⁹⁶ Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

⁹⁹⁷ Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

⁹⁹⁸ In het Engels *entry visa* geheten.

⁹⁹⁹ Vertrouwelijke bron, 24 maart 2025. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

¹⁰⁰⁰ Vertrouwelijke bron, 24 maart 2025. Vertrouwelijke bron, 24 april 2025.

¹⁰⁰¹ Vertrouwelijke bron, 24 april 2025. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

¹⁰⁰² Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

11.2.3 Uitzettingen

In de voorgaande verslagperiode verschenen berichten dat de Egyptische autoriteiten Soedanezen hadden gedetineerd en/of uitgezet naar Soedan. Zowel asielzoekers als geregistreerde vluchtelingen zouden van voornoemde praktijk het slachtoffer zijn geworden.¹⁰⁰³ In de onderhavige verslagperiode hielden dergelijke berichten aan.¹⁰⁰⁴

Het was onbekend hoeveel Soedanezen er door de Egyptische autoriteiten naar Soedan waren opgepakt en/of naar Soedan uitgezet.¹⁰⁰⁵ *Radio Dabanga* berichtte dat de Egyptische autoriteiten op 12 juni 2024 honderden Soedanezen hadden uitgezet naar Soedan.¹⁰⁰⁶ Een bron was op de hoogte van 1.915 uitzettingen in 2024. Van 1 januari tot 23 juli 2025 documenteerde dezelfde bron 2.746 uitzettingen.¹⁰⁰⁷

In juni 2024 publiceerde Amnesty een studie over door Egypte uitgezette Soedanezen. Deze internationale mensenrechtenorganisatie concludeerde dat de Egyptische autoriteiten tussen januari en maart 2024 circa achthonderd Soedanese vluchtelingen hadden uitgezet naar Soedan. Deze uitzettingen waren op onrechtmatige wijze verlopen en zonder procedurele waarborgen. Amnesty baseerde zich daarbij op interviews met negentien betrokkenen¹⁰⁰⁸ en analyses van documenten, foto's, video's en satellietbeelden.¹⁰⁰⁹

Amnesty nam verder waar dat de Egyptische politie en grenswachten in toenemende mate identiteitscontroles uitvoerden, bijvoorbeeld op straat en in minibustaxi's. Met name ongedocumenteerde Soedanezen werden onderworpen aan arrestaties, detenties en uitzettingen, maar soms overkwam dit ook Soedanezen die geregistreerd stonden als asielzoeker of vluchteling bij UNHCR.¹⁰¹⁰

Volgens Amnesty waren de detentieomstandigheden voor Soedanezen in Egypte slecht. De detentiecentra waren overbevolkt en er heerste een gebrek aan sanitaire voorzieningen en gezondheidszorg. De ruimtes waren niet of slecht geventileerd en het voedsel was ontoereikend en niet voedzaam. Ademhalingsproblemen en huidinfecties kwamen veelvuldig voor onder gedetineerden.¹⁰¹¹ Daarnaast waren gedetineerde Soedanezen niet beschermd door procedurele waarborgen. Zo genoten zij geen toegang tot een advocaat. Zonder enige formaliteit konden zij vervolgens het land worden uitgezet, aldus Amnesty.¹⁰¹² De Egyptische overheid ontkende de onderzoeksbevindingen van Amnesty.¹⁰¹³

Er was geen informatie of uitgezette Soedanezen bij terugkeer naar Soedan problemen ondervonden met de Soedanese autoriteiten.¹⁰¹⁴

¹⁰⁰³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 79 en 80.

¹⁰⁰⁴ Vertrouwelijke bron, 24 april 2025. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

¹⁰⁰⁵ Amnesty International, *"Handcuffed like dangerous criminals", Arbitrary detention and forced returns of Sudanese refugees in Egypt*, juni 2024, blz. 28.

¹⁰⁰⁶ *Radio Dabanga, Egypt deports more Sudanese*, 18 juni 2024.

¹⁰⁰⁷ Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

¹⁰⁰⁸ De groep geïnterviewden bestond uit acht Soedanese vluchtelingen (onder wie zeven uitgezette Soedanezen), vijf vrienden en familieleden van Soedanese vluchtelingen die waren vastgezet dan wel uitgezet, vier Soedanese gemeenschapsleiders in Egypte, één vluchtelingenadvocaat en één gezondheidsmedewerker.

¹⁰⁰⁹ Amnesty International, *"Handcuffed like dangerous criminals"*, juni 2024, blz. 4, 5, 7b en 29.

¹⁰¹⁰ Amnesty International, *"Handcuffed like dangerous criminals"*, juni 2024, blz. 5, 11, 12, 16 en 17.

¹⁰¹¹ Amnesty International, *"Handcuffed like dangerous criminals"*, juni 2024, blz. 5 en 24-26.

¹⁰¹² Amnesty International, *"Handcuffed like dangerous criminals"*, juni 2024, blz. 5, 16 en 20.

¹⁰¹³ Amnesty International, *"Handcuffed like dangerous criminals"*, juni 2024, blz. 4, 8 en 28.

¹⁰¹⁴ Vertrouwelijke bron, 24 april 2025. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

Raadpleeg paragraaf 12.2 voor informatie over vrijwillige terugkeer vanuit Egypte naar Soedan.

11.3 Kenia

11.3.1 Algemene asielcontext

Kenia herbergde een omvangrijke vluchtelingengemeenschap. Op 30 juni 2025 bestond deze gemeenschap volgens de Keniaanse autoriteiten en UNHCR uit 854.876 geregistreerde vluchtelingen en asielzoekers. De meeste vluchtelingen en asielzoekers kwamen uit Somalië en Zuid-Soedan.¹⁰¹⁵ Op het moment van schrijven ontving Kenia ongeveer twintig tot vijftig asielzoekers per dag, aldus een bron.¹⁰¹⁶

In Kenia bestonden twee officiële vluchtelingenkampen, namelijk Kakuma in het noordwesten en Daadab in het oosten.¹⁰¹⁷ In Kakuma verbleven met name Zuid-Soedanezen en in Daadab vooral Somaliërs.¹⁰¹⁸ Een bron schatte dat ongeveer 95% van de vluchtelingenbevolking in Daadab uit Somaliërs bestond. Dezelfde bron observeerde dat Kakuma hoofdzakelijk werd bewoond door Zuid-Soedanezen. Desalniettemin herbergde Kakuma ook vluchtelingen uit Ethiopië, Eritrea en het Grote Merengebied en enkele Afghanen, aldus de bron.¹⁰¹⁹ Eind juni 2025 woonden 739.443 geregistreerde vluchtelingen en asielzoekers in Kakuma en Daadab (86,50%) en 115.433 in Nairobi (13,50%).¹⁰²⁰

Erkende vluchtelingen die in de hierboven genoemde vluchtelingenkampen verbleven, genoten in beginsel kosteloos toegang tot verschillende diensten, zoals gezondheidszorg, onderwijs, sanitaire voorzieningen, water en voedsel.¹⁰²¹ Echter, in de verslagperiode viel de Amerikaanse financiering voor de opvang van vluchtelingen weg. De VS bekostigden voorheen zeventig procent van de vluchtelingenrespons in Kenia. Door deze ontwikkeling kwam de dienstverlening aan vluchtelingen in Kenia onder druk te staan. Zo kon het WFP aan vluchtelingen één maaltijd per dag beschikbaar stellen.¹⁰²² Voornoemde bezuinigingen leidden tot criminaliteit, schooluitval, ondervoeding en ziekte-uitbraken.¹⁰²³ Vluchtelingen die ervoor kozen om zich in stedelijke gebieden als Nairobi te vestigen, dienden in hun eigen levensonderhoud te voorzien.¹⁰²⁴

Het *Department of Refugee Services* (DRS) is de Keniaanse overheidsinstantie die de registratie en statusbehandeling van asielzoekers verzorgt en de afgifte van documenten aan asielzoekers en erkende vluchtelingen.¹⁰²⁵ Het DRS valt onder het Keniaanse ministerie van Binnenlandse Zaken. Bij inwilliging krijgt de asielstatushouder een identiteitskaart voor vluchtelingen die vijf jaar geldig is. Na vijf jaar kan dit document worden verlengd.¹⁰²⁶

¹⁰¹⁵ UNHCR, *Operational Data Portal, Kenya*, voor het laatst bijgewerkt op 30 juni 2025, geraadpleegd op 22 juli 2025.

¹⁰¹⁶ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

¹⁰¹⁷ Kenia is in bestuurlijk opzicht verdeeld in *counties* (enkelvoud: *county*). Kakuma ligt in Turkana County en Daadab in Garissa County.

¹⁰¹⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 81.

¹⁰¹⁹ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

¹⁰²⁰ UNHCR, *Operational Data Portal, Kenya*, voor het laatst bijgewerkt op 30 juni 2025, geraadpleegd op 22 juli 2025.

¹⁰²¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 82.

¹⁰²² Vertrouwelijke bron, 27 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

¹⁰²³ Vertrouwelijke bron, 27 juni 2025.

¹⁰²⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 82. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

¹⁰²⁵ Raadpleeg <https://refugee.go.ke> voor meer informatie over het DRS.

¹⁰²⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 81. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

In de verslagperiode begonnen de Keniaanse autoriteiten met de uitvoering van het zogenaamde *Shirika Plan*. Dit actieplan beoogde om de vluchtelingenkampen in Kakuma en Daadab te ontwikkelen tot levensvatbare en zelfvoorzienende gemeenschappen. Gelet op het decennialange bestaan van beide kampen werd het niet duurzaam geacht om enkel noodhulp te blijven verstrekken aan de vluchtelingen. Het *Shirika Plan* streefde naar de sociaal-economische integratie van zowel de vluchtelingen als de omliggende gastgemeenschappen. Vandaar dat dit plan de naam *Shirika* droeg, Kiswahili voor 'tezamen komen'.¹⁰²⁷ Op het moment van schrijven was onbekend welke invloed de hierboven genoemde bezuinigingen zouden hebben op de uitvoering van het *Shirika Plan*. Een ander punt van zorg vormde de werkachterstand bij het DRS.¹⁰²⁸ Volgens een bron telde de achterstand eind juni 2025 meer dan 110.000 asielaanvragen.¹⁰²⁹

11.3.2 *Asielpraktijk*

Eind oktober 2023 telde Kenia 10.762 Soedanese vluchtelingen en asielzoekers.¹⁰³⁰ Eind mei 2025 was dit aantal gestegen naar 12.994. Een bron omschreef deze toename in de Keniaanse asielcontext als een 'lichte stijging'.¹⁰³¹

Soedanese asielzoekers dienden bij de Keniaanse autoriteiten op individuele gronden aannemelijk te maken dat zij internationale bescherming nodig hadden. Afhankelijk van de zaak duurde de behandeling drie tot negen maanden. De Keniaanse autoriteiten wezen een asielaanvraag af indien zij het aannemelijk achtten dat de asielzoeker betrokken was geweest bij oorlogsmisdaden.¹⁰³²

Tussen april 2023 en juni 2025 willigden de Keniaanse autoriteiten 1.966 Soedanese asielaanvragen in. Voor zover bekend, hadden zij geen Soedanese asielzoekers afgewezen. Een bron plaatste dit gegeven binnen de context van het open-deurbeleid dat Kenia voerde. Het inwilligingspercentage voor asielaanvragen in het algemeen lag op circa 98%, aldus de bron.¹⁰³³

Soedanese asielzoekers wisten Kenia veelal te bereiken via Zuid-Soedan. Zij wendden zich veelal tot het registratiecentrum in Nairobi dat gezamenlijk werd beheerd door het DRS en UNHCR.¹⁰³⁴ Een bron nam waar dat de meeste asielzoekers uit Soedan voor de oorlog in de dienstensector hadden gewerkt, bijvoorbeeld als arts, advocaat of rechter. Zij stonden afwijzend tegenover een bestaan in een officieel vluchtelingenkamp en hoopten een nieuw bestaan op te bouwen in een stedelijk gebied als Nairobi, aldus de bron.¹⁰³⁵

¹⁰²⁷ Het Kiswahili is een Bantoetaal met veel Arabische leenwoorden en dient als *lingua franca* ('voertaal') voor Oost-Afrika. DRS, *The Kenya Shirika Plan, Overview and action plan*, april 2023. UNHCR, *Shirika Plan, Socioeconomic hubs for integrated refugee inclusion in Kenya*, ongedateerd, geraadpleegd op 22 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 7 april 2025.

¹⁰²⁸ Vertrouwelijke bron, 7 april 2025.

¹⁰²⁹ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

¹⁰³⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 81.

¹⁰³¹ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

¹⁰³² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 81. Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

¹⁰³³ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

¹⁰³⁴ Dit centrum bevindt zich langs de General Mathenge Drive in Westlands, een wijk in Nairobi.

¹⁰³⁵ Vertrouwelijke bron, 30 juni 2025.

11.4 Tsjaad

11.4.1 Algemene asielcontext

Reeds voor de uitbraak van de oorlog in Soedan in april 2023 herbergde Oost-Tsjaad 400.000 Soedanese vluchtelingen. Zij waren aan het begin van de 21ste eeuw de moordpartijen in Darfoer ontvlucht (zie subparagraaf 2.3.1).¹⁰³⁶ Tussen medio april 2023 en eind juni 2025 weken bijna 860.000 Soedanezen en ongeveer 274.000 Tsjadische terugkeerders vanuit Soedan uit naar het oosten van Tsjaad.¹⁰³⁷ In dit verband verwijst het begrip 'terugkeerder' naar een persoon met de Tsjadische nationaliteit die gedurende lange tijd in Soedan had verbleven en ervoor koos om terug te keren naar Tsjaad.¹⁰³⁸

In de context van Oost-Tsjaad bleek het verschil tussen Soedanese vluchtelingen en Tsjadische terugkeerders relatief. Het grensgebied tussen Darfoer en Oost-Tsjaad werd aan weerskanten van de grens grotendeels door dezelfde bevolkingsgroepen bewoond, bijvoorbeeld de Masalit en Zaghawa. Afhankelijk van de veiligheidssituatie, de mate van voedselzekerheid en economische kansen vestigden grensbewoners zich door de jaren heen afwisselend aan de Soedanese of de Tsjadische kant van de grens. Aldus waren personen met de Tsjadische nationaliteit in het verleden in Oost-Tsjaad geregistreerd als Soedanese vluchtelingen of deden Soedanese vluchtelingen in het oosten van Tsjaad zich voor als Tsjadiërs.¹⁰³⁹

Een bron wees erop dat niet alle inwoners van het grensgebied tussen Soedan en Tsjaad over identiteitsdocumenten beschikten, waardoor het soms lastig was om vast te stellen of iemand een Soedanees of Tsjadiër was. Voorts was deze bron op de hoogte van leden van de middenklasse die beschikten over zowel Soedanese als Tsjadische identiteitsdocumenten.¹⁰⁴⁰

Gedurende de verslagperiode vond er een verschuiving plaats ten aanzien van de asielinstroom in Oost-Tsjaad. In de voorgaande verslagperiode staken met name Masalit vanuit West-Darfoer via Adré¹⁰⁴¹ de grens over.¹⁰⁴² Halverwege mei 2025 omschreef een bron de instroom via Adré als 'druppelsgewijs'.¹⁰⁴³ Vermoedelijk voerde de verminderde instroom via Adré terug op de omstandigheid dat de meeste Masalit inmiddels waren gevlucht naar Oost-Tsjaad en veel anderen waren omgebracht (zie paragraaf 5.10).

Als gevolg van de geweldsescalatie in Noord-Darfoer, zoals de belegering van El Fasher en de vernietiging van het ontheemdenkamp Zamzam (zie subparagraaf 2.5.8), nam de instroom via Tine toe. Tussen eind april 2025 en eind juni 2025 arriveerden ongeveer 40.000 tot 46.000 nieuwe Soedanese vluchtelingen in Tine.¹⁰⁴⁴ De meesten behoorden tot de Zaghawa-gemeenschap, maar andere

¹⁰³⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 82. Trouw, 'Deze situatie is een tikkende tijdbom', 24 juni 2024.

¹⁰³⁷ UNICEF, *UNICEF Executive Director concludes three-day mission to Chad, meeting with some of the 700.000 children displaced across border from Sudan*, 23 juni 2025.

¹⁰³⁸ Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

¹⁰³⁹ Hari, *De talk*, uitgegeven in 2008, blz. 79 en 80. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 129, 130, 139, 191, 194 en 195.

¹⁰⁴⁰ Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

¹⁰⁴¹ De grensstad Adré dankt haar bestaan aan een nabijgelegen meer dat tijdens het droge seizoen niet opdroogt. Tijdens de koloniale periode stichtten de Fransen er een garnizoensstad. Behrends, *Lifeworlds in crisis*, uitgegeven in 2024, blz. 81 en 82.

¹⁰⁴² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 82.

¹⁰⁴³ Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

¹⁰⁴⁴ AzG, *Sudanese refugees in Chad are safe from bombs, but struggling to survive*, 25 juni 2025. The Independent, *Sudan civil war overwhelms border town in neighbor Chad as refugees find little help*, 29 juni 2025.

bevolkingsgroepen waren ook vertegenwoordigd, zoals de Gouran¹⁰⁴⁵ die net als de Masalit en Zaghawa een Nilo-Saharaanse taal spreken (zie paragraaf 1.1).¹⁰⁴⁶

In het oosten van Tsjaad bestonden twee soorten vluchtelingenkampen. Dichtbij de grens met Soedan bevonden zich informele kampen die spontaan tot stand waren gekomen. Daarnaast waren er officiële kampen die meer landinwaarts lagen en door UNHCR werden beheerd.¹⁰⁴⁷ De Tsjadische autoriteiten en de internationale gemeenschap wilden dat Soedanezen bij de grensplaatsen aan de kant van Tsjaad tijdelijk zouden worden opgevangen in informele kampen. Daar zouden ze worden geregistreerd om vervolgens te worden overgeplaatst naar één van de officiële kampen verder van de grens met Soedan. Echter, de doorstroom in grensplaatsen stakte.¹⁰⁴⁸ Zo telde het transitkamp bij Adré eind juni 2025 ongeveer 235.000 Soedanezen.¹⁰⁴⁹

Veel Soedanezen gaven er de voorkeur aan om in grensplaatsen als Adré te blijven. Deze bevonden zich dichtbij hun herkomstgebied in Darfoer dat in economisch opzicht meer ontwikkeld was dan Oost-Tsjaad.¹⁰⁵⁰ Een minderheid van de Soedanese vluchtelingen, die behoorde tot de relatief welvarende middenklasse, had zakelijke belangen en/of vastgoed in Soedan. Deze groep reisde heen en weer tussen beide landen en stak daarbij de poreuze grens op onbewaakte plekken over. Het was onbekend of sommige van deze Soedanese 'pendelaars' bij een tijdelijke terugkeer naar Soedan problemen ondervonden, bijvoorbeeld met de RSF. Een bron sloot mogelijke risico's bij terugkeer niet uit en benadrukte dat de meeste Soedanese vluchtelingen absoluut niet terug wilden naar Soedan.¹⁰⁵¹

Bij het verder van de grens gelegen Farchana bevond zich een formeel vluchtelingenkamp.¹⁰⁵² Dit kamp lag op ongeveer anderhalf uur rijafstand van Adré. De huisvesting in Farchana was beter dan in de informele kampen, maar de afstand tot de Soedanese grens groter. De eerste generatie Soedanese vluchtelingen werd aan het begin van de 21ste eeuw bij Farchana gevestigd. Voor hen verrees het vluchtelingenkamp 'Farchana 1'. Voor de nieuwe vluchtelingengolf uit Soedan bouwde men een uitbreiding, het kamp 'Farchana 2'.¹⁰⁵³

Gelet op de permanente aard van het verblijf van Soedanese vluchtelingen kwamen de Tsjadische overheid en de internationale gemeenschap tot het inzicht dat de formele vluchtelingenkampen moesten veranderen in zelfvoorzienende dorpen. Het werd namelijk niet duurzaam geacht om een vluchtelingenpopulatie voor onbepaalde tijd te blijven voorzien van noodhulp. Derhalve ontwikkelden de Tsjadische autoriteiten in samenwerking met de internationale gemeenschap een plan voor de implementatie van de zogeheten 'Nexus-benadering', die noodhulp, ontwikkelingssamenwerking en vredesopbouw samenbracht. In deze benadering werden vluchtelingen en terugkeerders zoveel mogelijk samen gehuisvest met de

¹⁰⁴⁵ Ook bekend als 'Gorane'.

¹⁰⁴⁶ Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

¹⁰⁴⁷ Het internationaal vluchtelingenrecht schrijft namelijk voor dat formele vluchtelingenkampen zich op voldoende afstand bevinden van conflictgebieden.

¹⁰⁴⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 82 en 83. Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

¹⁰⁴⁹ Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025. The Independent, *Sudan civil war overwhelms border town in neighbor Chad as refugees find little help*, 29 juni 2025.

¹⁰⁵⁰ The Independent, *Sudan civil war overwhelms border town in neighbor Chad as refugees find little help*, 29 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

¹⁰⁵¹ Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 10 september 2025.

¹⁰⁵² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 83. Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

¹⁰⁵³ UNHCR, *Sudanese refugees fleeing Darfur find safety in Chad*, 29 september 2023. Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

lokale bevolking.¹⁰⁵⁴ Daarbij werd er geïnvesteerd in straten met riolering en waterputten en de verlening van onderwijs en gezondheidszorg.¹⁰⁵⁵ Op het moment van schrijven liep er een pilot in drie provincies in Oost-Tsjaad, te weten Ouaddaï, Sila en Wadi Fari.¹⁰⁵⁶

11.4.2 Leefomstandigheden

In de voorgaande verslagperiode heerste er in de vluchtelingenkampen in Oost-Tsjaad een gebrek aan onderdak, water, voedsel, gezondheidszorg en onderwijs. Dit gold voor de informele kampen aan de grens en de officiële kampen meer landinwaarts. Als gevolg kampten de Soedanese vluchtelingen in Oost-Tsjaad met voedselonzekeerheid. Zo legde de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) gedurende de maand januari 2024 de dood vast van 157 kinderen in Oost-Tsjaad die aan ondervoeding waren bezweken.¹⁰⁵⁷

Gedurende de verslagperiode kampte het WFP met een groot financieringstekort en bleef de vluchtelingenrespons in Oost-Tsjaad ontoereikend. Als gevolg heerste er in de kampen, zowel in de informele als in de formele, een gebrek aan onder meer voedsel, latrines en water. De Soedanese vluchtelingenbevolking in Tsjaad werd geplaagd door ondervoeding en ziekten, zoals mazelen, malaria, huidinfecties, hepatitis, tyfus, polio en cholera. Verder nam de criminaliteit in en rondom de kampen toe en ontstonden er spanningen tussen de vluchtelingen en gastgemeenschappen over het gebruik van water en landbouwgrond.¹⁰⁵⁸

Zo sliepen vluchtelingen in het informele vluchtelingenkamp te Tine op de woestijngrond met takken en lappen stoffen als enige vorm van beschutting.¹⁰⁵⁹ In het formele vluchtelingenkamp Aboutengue¹⁰⁶⁰ had een vluchteling per dag gemiddeld negen liter water ter beschikking,¹⁰⁶¹ terwijl de WHO de norm stelt op twintig liter water per dag.¹⁰⁶²

In de voorgaande verslagperiode bestonden er zorgen over de veiligheid van de Soedanese vluchtelingen in Oost-Tsjaad. Met name de informele kampen bevonden zich dichtbij de RSF-gebieden in Darfoer. Zo ligt Adré op anderhalf uur rijden van El Geneina, de hoofdstad van West-Darfoer. De vluchtelingen vreesden dat RSF-strijders en gelieerde militieleden de kampen zouden infiltreren om Masalit-leiders, journalisten en mensenrechtenactivisten om het leven te brengen.¹⁰⁶³ Deze zorgen bleven in de huidige verslagperiode bestaan, temeer daar vluchtelingenkampen met tienduizenden inwoners werden bewaakt door drie tot vijf Tsjadische gendarmes.¹⁰⁶⁴

¹⁰⁵⁴ WFP, *Operationalising the HDP Nexus in WFP Western Africa, Case study: Chad*, augustus 2024, blz. 4, 7, 9, 10, 15 en 20. Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

¹⁰⁵⁵ Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

¹⁰⁵⁶ Vertrouwelijke bron, 10 september 2025.

¹⁰⁵⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 83.

¹⁰⁵⁸ Al Jazeera, *Starving to death is as scary as the war for Sudanese refugees in Chad*, 18 juni 2024. Al Jazeera, *Tensions bubble as Sudanese refugees feel resentment from Chadian hosts*, 20 juni 2024. Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025. Sudan Tribune, *Desperate Sudanese refugees overwhelm Chad borders, MSF urges urgent aid*, 3 juni 2025. Trouw, *'Deze situatie is een tikkende tijdbom'*, 24 juni 2024. AzG, *Sudanese refugees in Chad are safe from bombs, but struggling to survive*, 25 juni 2025. The Independent, *Sudan civil war overwhelms border town in neighbor Chad as refugees find little help*, 29 juni 2025. AzG, *Eastern Chad, Tackling a water crisis amid soaring temperatures and shrinking funds*, 28 juli 2025.

¹⁰⁵⁹ Sudan Tribune, *Desperate Sudanese refugees overwhelm Chad borders, MSF urges urgent aid*, 3 juni 2025. The Independent, *Sudan civil war overwhelms border town in neighbor Chad as refugees find little help*, 29 juni 2025.

¹⁰⁶⁰ Aboutengue ligt naast het stadje Berbera, op ongeveer twee uur rijafstand van Adré. Het kamp herbergt net als Farchana veel vluchtelingen die eerder in het informele kamp bij Adré hebben verbleven. Vertrouwelijke bron, 3 november 2025.

¹⁰⁶¹ AzG, *Eastern Chad*, 28 juli 2025.

¹⁰⁶² WHO, *Water sanitation and health*, ongedateerd, geraadpleegd op 9 oktober 2025.

¹⁰⁶³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 83.

¹⁰⁶⁴ Trouw, *'Deze situatie is een tikkende tijdbom'*, 24 juni 2024. Vertrouwelijke bron, 28 juli 2025.

Voor zover bekend, vonden er in de verslagperiode geen gerichte aanslagen plaats in de vluchtelingenkampen in Oost-Tsjaad.¹⁰⁶⁵

Wel deden zich in de verslagperiode veiligheidsincidenten voor in en rondom de vluchtelingenkampen in Oost-Tsjaad. Zo werden vrouwen die buiten de kampen brandhout sprokkelde, regelmatig aangevallen en verkracht.¹⁰⁶⁶ Vier Soedanese meisjes gingen op 23 mei 2025 buiten het vluchtelingenkamp van Kounongou, dichtbij West-Darfoer, op zoek naar sprokkelhout. Een groep van vier Tsjadische jongemannen, bewapend met stokken, viel hen aan. Twee meisjes werden verkracht en twee andere meisjes wisten te ontkomen en sloegen alarm bij de kampautoriteiten. De Tsjadische politie pakte later de verdachten op.¹⁰⁶⁷

11.5 Oeganda

11.5.1 Algemene asielcontext

Oeganda herbergde een omvangrijke vluchtelingengemeenschap. Op 30 juni 2025 bestond deze gemeenschap volgens de Oegandese autoriteiten en UNHCR uit 1.927.593 geregistreerde vluchtelingen en asielzoekers. De meeste vluchtelingen en asielzoekers kwamen uit Zuid-Soedan, de Democratische Republiek Congo (DRC) en Soedan, te weten 1.016.247 Zuid-Soedanezen (52,7%), 629.961 Congolezen (32,7%) en 85.384 Soedanezen (4,4%).¹⁰⁶⁸ Daarmee was Oeganda in Afrika het gastland met het grootste aantal vluchtelingen.¹⁰⁶⁹ Voorgaande aantallen waren niet absoluut, omdat sommige vluchtelingen zich niet lieten registreren of heen en weer pendelden tussen Oeganda en het herkomstland.¹⁰⁷⁰

De *Refugee Act* uit 2006 reguleert asielstromen in Oeganda.¹⁰⁷¹ Deze wet is gebaseerd op het Vluchtelingenverdrag van de VN uit 1951. Het *Office of the Prime-Minister* (Kantoor van de Premier, OPM) is belast met de opvang van vluchtelingen en het beheer van de vluchtelingennederzettingen.¹⁰⁷² Dit Oegandese overheidsorgaan werkt daarbij samen met (inter)nationale agentschappen en hulporganisaties, zoals UNHCR. Het OPM verzorgt ook de registratie en statusbehandeling van asielzoekers en de afgifte van documenten aan asielzoekers en erkende vluchtelingen. Het hoofdkantoor van het OPM bevindt zich in Oud-Kampala.¹⁰⁷³ Volgens een bron telde de werkachterstand bij het OPM begin juli 2025 ongeveer 39.000 asielaanvragen.¹⁰⁷⁴

¹⁰⁶⁵ Vertrouwelijke bron, 14 mei 2025.

¹⁰⁶⁶ Trouw, 'Deze situatie is een tikkende tijdbom', 24 juni 2024.

¹⁰⁶⁷ Radio Dabanga, 'Sudanese refugee girls raped in Chad' as Darfur crisis deepens, 26 mei 2025.

¹⁰⁶⁸ UNHCR, *Uganda comprehensive refugee response portal*, voor het laatst bijgewerkt op 30 juni 2025, geraadpleegd op 25 juli 2025.

¹⁰⁶⁹ The Guardian, *Trump's aid cuts blamed as food rations stopped for a million refugees in Uganda*, 8 mei 2025.

¹⁰⁷⁰ Vertrouwelijke bron, 28 mei 2025. Nederlands Dagblad, *Gastvrij Oeganda kan de druk niet meer aan, Vluchtelingen 'eten bladeren met zout'*, 18 oktober 2025.

¹⁰⁷¹ Floris Bijlsma, *Oeganda, Alles is mogelijk*, uitgegeven in 2025, blz. 413.

¹⁰⁷² De wettekst kan worden geraadpleegd via *Refworld*, een kennisbank van UNHCR aangaande vluchtelingen en staatloosheid.

¹⁰⁷³ In het Engels aangeduid als *refugee settlements*. De Oegandese overheid vermijdt bewust de term '(vluchtelingen)kampen'. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 85.

¹⁰⁷⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 84. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. Bijlsma, *Oeganda*, uitgegeven in 2025, blz. 411, 453, 457 en 458. Nederlands Dagblad, *Gastvrij Oeganda kan de druk niet meer aan*, 18 oktober 2025.

¹⁰⁷⁴ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

In de verslagperiode viel de Amerikaanse financiering voor de opvang van vluchtelingen in Oeganda weg.¹⁰⁷⁵ Deze verandering bracht gevolgen met zich mee die op verschillende manieren kunnen worden geïllustreerd. Voorheen bekostigde USAID, het voormalige ontwikkelingsagentschap van de Amerikaanse overheid, tachtig procent van de vluchtelingenrespons in Oeganda. Door het wegvallen van USAID liep het budget voor de opvang van vluchtelingen in 2024-2025 terug van 120 miljoen Amerikaanse dollar naar ongeveer 80 miljoen dollar, oftewel een afname van ongeveer dertig procent. In dezelfde periode steeg het aantal vluchtelingen van anderhalf miljoen naar bijna twee miljoen.¹⁰⁷⁶

Een andere bron maakte duidelijk dat het WFP vanaf april 2025 28.000 Oegandese shilling per maand kon verstrekken aan pas aangekomen vluchtelingen.¹⁰⁷⁷ Na een verblijf van drie maanden liep dit bedrag terug naar 18.000 Oegandese shilling per maand.¹⁰⁷⁸ Na zes maanden ontving de vluchteling een maandbedrag van 10.000 Oegandese shilling.¹⁰⁷⁹ Na verloop van tijd stopte de financiële ondersteuning. Alleen de meest kwetsbare vluchtelingen bleven een maandelijks toelage ontvangen.¹⁰⁸⁰ In dit verband kon worden gedacht aan zieken, ouderen, gehandicapten en moeders die borstvoeding gaven.¹⁰⁸¹

Het Britse dagblad *The Guardian* berichtte begin mei 2025 dat één miljoen vluchtelingen in Oeganda volledig waren afgesneden van voedselhulp in de vorm van een financiële toelage.¹⁰⁸² Een bron meldde dat vijftien procent van de vluchtelingenkinderen in Oeganda ondervoed was.¹⁰⁸³

Niet alleen de voedselhulp aan vluchtelingen in Oeganda kwam onder druk te staan, maar ook andere diensten, zoals gezondheidszorg en juridische bijstand. Als gevolg kreeg de vluchtelingengemeenschap in toenemende mate te maken met onder meer ondervoeding, geestelijke gezondheidsproblemen, zelfdoding, prostitutie, huiselijk geweld, schooluitval en criminaliteit.¹⁰⁸⁴

11.5.2 Asielpraktijk

Eind januari 2024 telde Oeganda ruim 16.000 Soedanese vluchtelingen en asielzoekers.¹⁰⁸⁵ Eind juni 2025 was dit aantal gestegen naar 85.384.¹⁰⁸⁶ Een bron omschreef deze toename in de Oegandese asielcontext als een 'sterke stijging'.¹⁰⁸⁷ Voor Soedanese asielzoekers gold een prima facie-beleid.¹⁰⁸⁸

¹⁰⁷⁵ The Guardian, *Trump's aid cuts blamed as food rations stopped for a million refugees in Uganda*, 8 mei 2025. Norwegian Refugee Council (NRC), *Safe, but not surviving, Sudan's urban refugees in Uganda*, juni 2025, blz. 2. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. Africa Intelligence, *Museveni faces looming refugee crisis as foreign aid diminishes*, 29 juli 2025. Nederlands Dagblad, *Gastvrij Oeganda kan de druk niet meer aan*, 18 oktober 2025.

¹⁰⁷⁶ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. Africa Intelligence, *Museveni faces looming refugee crisis as foreign aid diminishes*, 29 juli 2025.

¹⁰⁷⁷ Op 25 juli 2025 had 28.000 Oegandese shilling volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, dezelfde waarde als 6,64 euro.

¹⁰⁷⁸ Op 25 juli 2025 had 18.000 Oegandese shilling volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, dezelfde waarde als 4,27 euro.

¹⁰⁷⁹ Op 25 juli 2025 had 10.000 Oegandese shilling volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, dezelfde waarde als 2,37 euro.

¹⁰⁸⁰ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

¹⁰⁸¹ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

¹⁰⁸² The Guardian, *Trump's aid cuts blamed as food rations stopped for a million refugees in Uganda*, 8 mei 2025.

¹⁰⁸³ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

¹⁰⁸⁴ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. Nederlands Dagblad, *Gastvrij Oeganda kan de druk niet meer aan*, 18 oktober 2025.

¹⁰⁸⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 84.

¹⁰⁸⁶ UNHCR, *Uganda comprehensive refugee response portal*, voor het laatst bijgewerkt op 30 juni 2025, geraadpleegd op 25 juli 2025.

¹⁰⁸⁷ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

¹⁰⁸⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 84. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

De meeste Soedanezen bereikten Oeganda over land via de grens met Zuid-Soedan of arriveerden per vliegtuig op de internationale luchthaven bij Entebbe. Soedanezen die vanuit Zuid-Soedan het land inreisden, staken bij Nimule (Zuid-Soedan) en Nyumanzi (Oeganda)¹⁰⁸⁹ de grens over. Zij werden eerst aangemeld en gescreend in Nyumanzi en vervolgens doorverwezen naar een nederzetting bij Bweyale, een stadje in het district Kiryandongo.¹⁰⁹⁰ Deze nederzetting was specifiek aangewezen als locatie waar Soedanese asielzoekers dienden te worden geregistreerd.¹⁰⁹¹

Soedanezen die op de luchthaven van Entebbe arriveerden, betraden veelal het land met een toeristenvisum.¹⁰⁹² Vervolgens dienden zij zich voor hun asielaanvraag ook te begeven naar Kiryandongo. De nederzetting ligt op ongeveer vier uur rijafstand ten noorden van Kampala, de hoofdstad van Oeganda.¹⁰⁹³ Voor kwetsbare Soedanezen gold een uitzondering; zij konden zich laten registreren bij het hoofdkantoor van het OPM in Oud-Kampala. Deze categorie bestond uit ernstig zieke personen, gehandicapten, kinderen met speciale behoeften en zwangere vrouwen.¹⁰⁹⁴

Wanneer een asielzoeker een asielaanvraag indiende in Oeganda, moest deze diens paspoort overhandigen aan de Oegandese autoriteiten. Dit gold ook voor Soedanese asielzoekers. Zodra de persoon erkend was als vluchteling, kreeg deze een *Refugee Identity Card*.¹⁰⁹⁵ Een dergelijk document was vijf jaar geldig en kon nadien worden verlengd.¹⁰⁹⁶ Daarnaast kon een vluchteling een *Convention Travel Document* (CTD) aanvragen. Met dit document kon deze buitenlandse reizen maken, behalve naar het land van herkomst. Zolang de persoon aanspraak wenste te maken op diens vluchtelingenstatus, kreeg deze geen toegang tot diens ingeleverde paspoort.¹⁰⁹⁷

Erkende vluchtelingen, ook Soedanese, genoten bewegingsvrijheid in Oeganda. Soedanezen die in Kiryandongo bleven, hadden gratis toegang tot gezondheidszorg en onderwijs. Ook kregen zij een lapje grond in bruikleen, waarop ze gewassen konden verbouwen.¹⁰⁹⁸ Voor toegang tot water betaalden zij duizend Oegandese shilling¹⁰⁹⁹ per maand voor het onderhoud van de waterpomp.¹¹⁰⁰

In de voorgaande verslagperiode verschenen berichten dat in Kiryandongo de toegang tot drinkwater, gezondheidszorg, onderwijs en onderdak gebrekkig zou zijn.¹¹⁰¹ Ook in de onderhavige verslagperiode zou er in Kiryandongo een gebrek heersen aan schoon drinkwater, sanitaire voorzieningen en gezondheidszorg. De tenten zouden onvoldoende bescherming bieden tegen zware weersomstandigheden.¹¹⁰² Een Soedanese vluchteling in Kiryandongo vertelde aan

¹⁰⁸⁹ Nyumanzi ligt in Adjumani, een district in West-Nijl, een regio in Noordwest-Oeganda.

¹⁰⁹⁰ Kiryandongo ligt in Bunyoro, een regio in West-Oeganda.

¹⁰⁹¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 85. Vertrouwelijke bron, 13 maart 2025. Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. Nederlands Dagblad, *Gastvrij Oeganda kan de druk niet meer aan*, 18 oktober 2025.

¹⁰⁹² Een Oegandees toeristenvisum was maximaal drie maanden geldig.

¹⁰⁹³ Vertrouwelijke bron, 13 maart 2025. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

¹⁰⁹⁴ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

¹⁰⁹⁵ Vertrouwelijke bron, 3 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

¹⁰⁹⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 85. Vertrouwelijke bron, 26 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 8 augustus 2025.

¹⁰⁹⁷ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

¹⁰⁹⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 85. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. Bijlsma, *Oeganda*, uitgegeven in 2025, blz. 411 en 412. Nederlands Dagblad, *Gastvrij Oeganda kan de druk niet meer aan*, 18 oktober 2025.

¹⁰⁹⁹ Op 4 oktober 2025 had 1.000 Oegandese shilling volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, dezelfde waarde als 0,24 euro.

¹¹⁰⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 85. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025.

¹¹⁰¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 85.

¹¹⁰² Sudan Tribune, *Dire conditions plague Sudanese refugees in Uganda's Kiryandongo camp*, 17 juni 2024.

het *Nederlands Dagblad* dat hij zich gedwongen zag om groene bladeren met zout te eten.¹¹⁰³

Op 10 en 12 juli 2025 vielen honderden Zuid-Soedanese jongemannen met kapmessen,¹¹⁰⁴ stokken en messen het deel van Kiryandongo aan dat werd bewoond door Soedanezen. De aanvallers behoorden tot de Nuer, een Nilotische bevolkingsgroep. Eén Soedanese vluchteling kwam om het leven en er vielen tientallen gewonden.¹¹⁰⁵ Het geweld voerde onder meer terug op onenigheid tussen beide gemeenschappen over de verdeling en het gebruik van land, waterpompen en voedselrantsoenen. Het Oegandese regeringsleger¹¹⁰⁶ en de politie herstelden de orde. Op 15 juli 2025 waren er ongeveer 130 Zuid-Soedanese verdachten opgepakt. Veertien van hen waren nadien vrijgelaten. De meeste arrestanten wachtte strafvervolgning.¹¹⁰⁷ Het was onduidelijk of de veertien personen in afwachting van strafvervolgning waren vrijgelaten.

Soedanese vluchtelingen konden zich ook in een stedelijk gebied als Kampala vestigen. In dat geval dienden zij in hun eigen onderhoud te voorzien.¹¹⁰⁸ De meeste Soedanezen in Oeganda kwamen oorspronkelijk uit stedelijke centra als Khartoem en El Fasher. Zij waren doorgaans hoogopgeleid en hadden in Soedan in de dienstensector gewerkt, bijvoorbeeld als advocaat. Derhalve probeerden velen een nieuw bestaan op te bouwen in stedelijke gebieden als Kampala, Entebbe en Arua.¹¹⁰⁹ Een bestaan in de landelijke context van Kiryandongo sloot niet aan op hun studie-achtergrond, werkervaring en urbane levensstijl.¹¹¹⁰

De leefomstandigheden voor Soedanezen in stedelijke gebieden waren evenmin gemakkelijk. Zij kregen te maken met hoge huurkosten en hadden beperkte toegang tot onderwijs en de formele economie. Een Soedanese vluchteling in Kampala vertelde aan de Noorse Vluchtelingenraad (NRC) dat deze zich anderhalve maaltijd per dag kon veroorloven.¹¹¹¹

¹¹⁰³ *Nederlands Dagblad*, *Gastvrij Oeganda kan de druk niet meer aan*, 18 oktober 2025.

¹¹⁰⁴ Ook aangeduid als 'machetes' en panga's.

¹¹⁰⁵ Sudans Post, *Brutal assault leaves Sudanese refugees wounded in Uganda*, 11 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 14 juli 2025. SWM, *Sudanese refugee killed, dozens injured in targeted attacks in Uganda*, 19 juli 2025. Radio Dabanga, *Sudanese refugee murdered, scores wounded in knife attack in camp Kiryandongo, Uganda*, 29 juli 2025.

¹¹⁰⁶ De Oegandese strijdkrachten staan in het Engels bekend als *Uganda Peoples' Defence Forces* (UPDF). Bezoek <https://www.updf.go.ug> voor meer informatie over de UPDF.

¹¹⁰⁷ Vertrouwelijke bron, 22 juli 2025, blz. 1-5.

¹¹⁰⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 85. Vertrouwelijke bron, 2 juli 2025. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025. Bijlsma, *Oeganda*, uitgegeven in 2025, blz. 411.

¹¹⁰⁹ Arua ligt in de noordwestelijke regio West-Nijl.

¹¹¹⁰ NRC, *Safe, but not surviving*, juni 2025, blz. 1-3. Vertrouwelijke bron, 4 juli 2025.

¹¹¹¹ NRC, *Safe, but not surviving*, juni 2025, blz. 2 en 3.

12 Terugkeer

12.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat nader in op terugkeer van Soedanezen vanuit het buitenland naar Soedan. Paragraaf 12.2 beschrijft de vrijwillige terugkeer van Soedanezen vanuit Egypte. Paragraaf 12.3 kijkt naar de leefomstandigheden die terugkeerders aantreffen in hun herkomstgebied. Paragraaf 12.4 behandelt hoe leden van de Soedanese diaspora werden gemonitord door zowel de Soedanese strijdkrachten (SAF) als de Snelle Ondersteuningstroepen (RSF).

Voor zover bekend, waren er in de verslagperiode geen berichten over Soedanezen die vanuit de westerse wereld waren teruggekeerd naar Soedan.¹¹¹² Derhalve bleef onduidelijk of Soedanezen bij terugkeer vanuit het westen problemen ondervonden met de Soedanese autoriteiten enkel omdat zij in een westers land hadden verbleven.

Gedurende de verslagperiode was in Soedan enkel de internationale luchthaven van Port Soedan operationeel.¹¹¹³ In oktober 2025 maakte een burgervliegtuig voor het eerst sinds april 2023 een landing op de internationale luchthaven van Khartoem (zie ook subparagraaf 2.3.2). Voor de RSF vormde dit reden om de luchthaven van de Soedanese hoofdstad met drones onder vuur te nemen.¹¹¹⁴

12.2 Vrijwillige terugkeer vanuit Egypte

In de verslagperiode keerden tienduizenden Soedanezen vanuit Egypte terug naar Soedan. De SAF heroverden El Gezira in januari 2025 (zie subparagraaf 2.5.4) en Khartoem in maart 2025 (zie subparagraaf 2.5.7). Veel Soedanese vluchtelingen in Egypte waren afkomstig uit El Gezira en Khartoem. Voor velen vormden voornoemde wapenfeiten de directe aanleiding om terug te keren naar hun herkomstgebied in Soedan.¹¹¹⁵ Volgens de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) keerden 72.039 Soedanezen in de eerste drie maanden van 2025 terug vanuit Egypte naar Soedan.¹¹¹⁶

Een bron beaamde dat Soedanezen in toenemende mate terugkeerden vanuit Egypte naar Soedan. Deze was op de hoogte van een verzamelplaats voor Soedanese terugkeerders in de binnenstad van Caïro. Dagelijks vertrokken daar twee à drie bussen naar de grens met Soedan. Iedere bus vervoerde daarbij vijftig terugkeerders. Volgens dezelfde bron betaalde een terugkeerder ongeveer zeshonderd Egyptische pond¹¹¹⁷ voor de busreis van Caïro naar Abu Simbel, de laatste locatie voor de grens met Soedan. De laatste etappe van Abu Simbel naar

¹¹¹² Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

¹¹¹³ Sudan Tribune, *Sudan to reopen Khartoum airport in October after conflict repairs*, 15 augustus 2025. Vertrouwelijke bron, 17 augustus 2025.

¹¹¹⁴ Sudans Post, *Why the RSF is targeting Khartoum and its airport?*, 22 oktober 2025. Al Jazeera, *Sudan's Khartoum targeted by RSF drones for third day after airport reopens*, 23 oktober 2025. Sudan Tribune, *RSF drone attacks hit Khartoum airport for third day*, 23 oktober 2025. Al Jazeera, *RSF drones target Sudan's Khartoum in fourth day of sustained attacks*, 24 oktober 2025.

¹¹¹⁵ Vertrouwelijke bron, 24 april 2025. The Independent, *Sudanese return to their homeland, hoping for stability but finding it still wrecked by war*, 30 april 2025. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

¹¹¹⁶ IOM, *Sudan crisis regional response, Situation update*, april 2025, blz. 4.

¹¹¹⁷ Volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, had 600 Egyptische pond op 17 augustus 2025 dezelfde waarde als 17,16 euro.

Wadi Halfa, een Soedanese grensstad in de Noordelijke Staat, kostte ongeveer tweehonderd Egyptische pond,¹¹¹⁸ aldus de bron.¹¹¹⁹

Op 17 juli 2025 ging in Egypte een nieuw initiatief van start. Vanaf die datum verzorgden de Egyptische autoriteiten elke week een gratis treinreis voor Soedanese terugkeerders van Caïro naar Aswan, een stad in het zuiden van het land. Men kon vanuit Aswan per veerboot of bus de reis voortzetten naar Soedan. Begin augustus 2025 waren honderden Soedanezen via deze optie teruggekeerd vanuit Egypte naar Soedan.¹¹²⁰

Soedanezen die vanuit Egypte terugkeerden naar Soedan lieten zich niet alleen leiden door de overwinningen van de SAF in El Gezira en Khartoem. Velen zagen zich door de leefomstandigheden in Egypte gedwongen om terug te keren naar hun geboorteland. Zij genoten in Egypte amper toegang tot een inkomen, gezondheidszorg en onderwijs. Daarnaast werden Soedanezen onderworpen aan onrechtmatige arrestaties en uitzettingen naar Soedan (zie subparagraaf 11.2.3).¹¹²¹ Zo was een bron op de hoogte van een Soedanees die vanuit Egypte naar Soedan was teruggekeerd, omdat deze zich niet langer in Egypte op straat durfde te begeven uit angst te zullen worden opgepakt.¹¹²²

12.3 Omstandigheden bij terugkeer

Hoewel veel Soedanezen terug wilden naar hun herkomstgebied in Soedan, hetgeen gold voor zowel Soedanese vluchtelingen in het buitenland als binnenlandse ontheemden, waren volgens IOM de omstandigheden voor een veilige en duurzame terugkeer niet aanwezig. Deze internationale ngo betrok bij haar conclusie dat terugkeerders te maken kregen met een gebrek aan gezondheidszorg, bescherming, onderwijs, voedsel en infrastructuur.¹¹²³

Bovengenoemde conclusie van IOM klonk terug in overige berichtgeving over de leefomstandigheden van terugkeerders in Khartoem. De stad lag grotendeels in puin en er heerste een gebrek aan (drink)water, elektriciteit, openbaar vervoer en internet. Daarnaast bleven veel markten en ziekenhuizen gesloten en deden sommige schoolgebouwen dienst als provisorische massagraven. Verder bevonden zich in Khartoem tal van ontplofbare oorlogsresten, zoals landmijnen, die moesten worden geruimd.¹¹²⁴

Bronnen bevestigden dat terugkeerders zich bij terugkeer geconfronteerd zagen met moeilijke leefomstandigheden. Een bron kende een Soedanees die Singa ontvluchtte voordat de RSF deze stad in Sennar innamen in juni 2024. Nadat de SAF Singa hadden heroverd in november 2024 (zie subparagraaf 2.5.3), keerde de persoon vanuit Oeganda terug naar Soedan. De persoon reisde vanuit Port Soedan via Kassala terug naar Singa. Onderweg passeerde deze probleemloos enkele

¹¹¹⁸ Volgens CoinMill.com, een online wisselkoers convertor, had 200 Egyptische pond op 17 augustus 2025 dezelfde waarde als 5,72 euro.

¹¹¹⁹ Vertrouwelijke bron, 24 april 2025.

¹¹²⁰ The Independent, *Egypt provides free train rides for Sudanese refugees returning home*, 21 juli 2025. The EastAfrican, *Hundreds of Sudanese depart Cairo on train journey back home*, 2 augustus 2025. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

¹¹²¹ Radio Dabanga, *Surge in Sudanese returnees from Egypt driven by economic woes*, 9 oktober 2024.

Vertrouwelijke bron, 24 april 2025. Vertrouwelijke bron, 7 augustus 2025.

¹¹²² Vertrouwelijke bron, 3 april 2025.

¹¹²³ IOM, *First recorded drop in Sudan displacement, yet humanitarian crisis persists*, 25 maart 2025.

¹¹²⁴ Ayin Network, *No return to Khartoum*, 21 april 2025. Ayin Network, *Returning home to central Sudan, hope and hardships*, 21 mei 2025. Sudans Post, *Teachers warn: Khartoum still a war zone*, 16 juni 2025. Radio Dabanga, *Poor security, services, water, force returnees to leave Khartoum for states*, 23 juni 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

controleposten van de SAF. Bij terugkeer bleken de huizen en voertuigen in Singa uitgebrand. De RSF hadden de houten bedden van betrokkene als brandhout opgestookt.¹¹²⁵

Een andere bron haalde het voorbeeld aan van een Soedanees die niet langer in Saoedi-Arabië kon verblijven, omdat de visumleges in dit land te hoog werden. De persoon keerde terug naar het noorden van Omdoerman, maar zag zich geconfronteerd met een gebrek aan elektriciteit, voedsel, water en gezondheidszorg.¹¹²⁶

12.4 Monitoring van de Soedanese diaspora

Bronnen gaven aan dat leden van de Soedanese diaspora werden gemonitord door zowel de SAF als de RSF. Met name activisten en journalisten die zich kritisch uitlieten over de oorlogvoerende partijen konden te maken krijgen met de negatieve aandacht van vertegenwoordigers van deze actoren. Deze negatieve aandacht nam veelal de vorm aan van intimidatie.¹¹²⁷ Het bleef onduidelijk op welke schaal er monitoring van de diaspora plaatsvond.¹¹²⁸

Hieronder volgen enkele anekdotische voorbeelden, waaruit blijkt dat leden van de Soedanese diaspora werden gemonitord. Eén bron was op de hoogte van een Soedanese activist die was uitgeweken naar één van de Golfstaten. Hierop bezochten de inlichtingendiensten, die gelieerd waren aan de SAF, diens achtergebleven familieleden in Soedan teneinde de activist onder druk te zetten.¹¹²⁹

Een andere bron haalde het voorbeeld aan van een Soedanese journalist die in een Oost-Afrikaans land kritisch had geschreven over de RSF. Hierop stuurde een vertegenwoordiger van de RSF in dat land een dreigend WhatsApp-bericht naar de journalist. Daarin stond dat diens achtergebleven familieleden in RSF-gebied tot doelwit zouden worden gemaakt indien deze kritisch zou blijven schrijven over de RSF.¹¹³⁰ Raadpleeg paragraaf 5.6 voor informatie over de situatie van journalisten in Soedan.

Dat leden van de Soedanese diaspora werden gemonitord, bleek ook uit de zaak van de bekende activist Mohamed Adam, beter bekend als 'Tupac'.¹¹³¹ In zijn geval groeide de monitoring uit tot transnationale repressie. Tijdens de revolutie tegen Bashir (zie paragraaf 1.2) vormde Adam onderdeel van een militante voorhoede van actievoerders genaamd *Angry Without Borders*.¹¹³² Deze activisten wierpen tijdens de antiregeringsprotesten in 2018 en 2019 barricades op en gooiden traangasgranaten van de oproerpolitie terug. Gaandeweg het conflict tussen de SAF en de RSF sloten sommige leden van deze actiegroep zich aan bij de SAF (zie subparagraaf 2.2.1). Adam bleef echter bij het standpunt dat de prodemocratische jongeren zich neutraal moesten opstellen en blijven streven naar een vreedzame oplossing. Hierdoor kwam hij in de negatieve belangstelling te staan bij de Soedanese autoriteiten.¹¹³³ Sinds november 2024 stond Adam als vluchteling geregistreerd bij UNHCR in Libië. Op 19 mei 2025 pakten medewerkers van de

¹¹²⁵ Vertrouwelijke bron, 13 maart 2025.

¹¹²⁶ Vertrouwelijke bron, 24 april 2025.

¹¹²⁷ Vertrouwelijke bron, 1 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

¹¹²⁸ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

¹¹²⁹ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025.

¹¹³⁰ Vertrouwelijke bron, 1 juli 2025.

¹¹³¹ Deze bijnaam verwees naar de Afro-Amerikaanse rapartiest en acteur Tupac Amaru Shakur (1971-1996).

¹¹³² In het Arabisch aangeduid als *Ghadiboun Bila Houdoud*.

¹¹³³ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2025. Ayin Network, *Targeted from all sides: Tupac detained and missing in Libya*, 27 mei 2025.

Soedanese Ambassade in Tripoli hem op en hielden hem één dag gevangen op het terrein van de ambassade. Daarna leverden zij hem aan de Libische autoriteiten¹¹³⁴ uit.¹¹³⁵ Voor zover bekend, was Adam op het moment van schrijven niet uitgeleverd aan Soedan.¹¹³⁶

¹¹³⁴ Het ging hierbij om de autoriteiten van de *Government of National Unity* (Regering van Nationale Eenheid, GNU). De GNU is gevestigd in de Libische hoofdstad Tripoli en wordt erkend door de internationale gemeenschap. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Libië*, februari 2023, blz. 7 en 8.

¹¹³⁵ Radio Dabanga, *Sudanese embassy accused of 'unlawful arrest' of activist Tupac in Libya*, 20 mei 2025. Libya Crimes Watch (LCW), *LCW calls for the release of a Sudanese asylum seeker and activist detained in Tripoli*, 22 mei 2025. Ayin Network, *Targeted from all sides: Tupac detained and missing in Libya*, 27 mei 2025.

¹¹³⁶ Vertrouwelijke bron, 23 mei 2025.

13 Bijlagen

13.1 Afkortingen en anderstalige begrippen

ACHPR	African Commission on Human and Peoples' Rights (Afrikaanse Commissie voor Mensen- en Volkenrechten)
ACJPS	African Centre for Justice and Peace Studies
ACLED	Armed Conflict Location and Event Data Project
AU	Afrikaanse Unie
AVVN	Algemene Vergadering van de Verenigde Naties
AWSD	Aid Worker Security Database
AzG	Artsen zonder Grenzen
BBMB	El Bara Bin Malik Brigade
CAR	Centraal-Afrikaanse Republiek
COI	Country of Origin Information
COR	Commission of Refugees
CPJ	Committee to Protect Journalists
CTD	Convention Travel Document
Darfur	Land van de Fur (letterlijk)
DNHR	Darfur Network for Human Rights
DRC	Democratische Republiek Congo
DRS	Department of Refugee Services
DWJF	Darfur Women Journalists Forum
ERR	Emergency Response Room
EU	Europese Unie
FCPU	Family and Child Protection Unit
FGM	female genital mutilation (vrouwelijke genitale verminking)
GIS	General Intelligence Service (Algemene Inlichtingendienst)
GSLF	Gathering of the Sudan Liberation Forces
HAC	Humanitarian Aid Commission
HRW	Human Rights Watch
IGAD	Intergovernmental Authority on Development (Intergouvernementele Autoriteit voor Ontwikkeling)
IGH	Internationaal Gerechtshof
IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
IRC	International Rescue Committee
Janjaweed	duivels/slechte geesten/schutters te paard (letterlijk)
JEM	Justice and Equality Movement (Beweging voor Rechtvaardigheid en Gelijkheid)
JSAMF	Joint Force of Armed Struggle Movements
LAAF	Libyan Arab Armed Forces
liwat	'sodomie' (Arabisch)
LNA	Libyan National Army (Libisch Nationaal Leger)
LSHTM	London School of Hygiene & Tropical Medicine
mazoon	juridisch medewerker die een huwelijk voltrekt
MIS	Military Intelligence Service (Militaire Inlichtingendienst)
mustanfareen	gemobiliseerde burgers (SAF-gezind)
nahab	gewapende bandieten (Darfoeriaanse context)
NCP	National Congress Party (Nationale Congrespartij)
Ngo	non-gouvernementele organisatie
NRC	Norwegian Refugee Council (Noorse Vluchtelingenraad)

OM	Openbaar Ministerie
OPM	Office of the Prime-Minister (Kantoor van de Premier)
OSINT	Open Source Intelligence
RSF	Rapid Support Forces (Snelle Ondersteuningstroepen)
RSF	Reporters sans frontières (Verslaggevers zonder Grenzen)
RWCHR	Raoul Wallenberg Centre for Human Rights
SAF	Sudan Armed Forces (Soedanese strijdkrachten)
SAPA	Sudanese American Physicians Association
SARHO	Sudan Agency for Relief and Humanitarian Operations
SDN	Sudan Doctors Network
SGVED	Sudanese Group for Victims and Enforced Disappearance
SGVN	secretaris-generaal van de Verenigde Naties
SHRH	Sudan Human Rights Hub
ShV	staakt-het-vuren
SIHA	Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (Strategisch Initiatief voor Vrouwen in de Hoorn van Afrika)
SJS	Sudanese Journalists Syndicate
SLA	Sudan Liberation Army (Soedan Bevrijdingsleger)
SLA/AW	SLA-factie van Abdel Wahid
SLA/MM	SLA-factie van Minni Minawi
SLM-TC	Sudan Liberation Movement-Transitional Council
Somoud	Veerkracht (burgercoalitie)
SPLM-IO	Sudan People's Liberation Movement-in-Opposition
SPLM-N	Sudan People's Liberation Movement-North (Soedan Volksbevrijdingsbeweging-Noord)
SSF	Sudan Shield Forces
Taasis	Fundament (RSF-gelieerde coalitie)
Tagadom	Vooruitgang (voormalige burgercoalitie)
ToR	Terms of Reference
TSC	Transitional Sovereignty Council (Soevereine Overgangsraad)
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees (Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de VN)
UNISFA	United Nations Interim Security Force for Abyei
VK	Verenigd Koninkrijk
VN	Verenigde Naties
VNVR	VN-Veiligheidsraad
VPN	virtueel particulier netwerk
VS	Verenigde Staten
wali	gouverneur (bestuurlijk) / voogd (juridisch)
WFP	World Food Programme (Wereldvoedselprogramma)
WHO	World Health Organization (Wereldgezondheidsorganisatie)
WvS	Wetboek van Strafrecht

13.2 Kranten en nieuws- en kennisplatforms

Africa Intelligence
 African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS)
 Afrikaanse Unie (AU)
 Agenzia Nova
 Aid Worker Security Database (AWSO)
 Al Arabiya
 Al Jazeera

AI-Monitor
Amnesty International
Assayha
Ayin Network
Bellingcat
British Broadcasting Corporation (BBC)
Centre for Information Resilience (CIR)
Christian Solidarity Worldwide (CSW)
Columbia Journalism Review (CJR)
Committee to Protect Journalists (CPJ)
Council on Foreign Relations (CFR)
Darfur24
Darfur Network for Human Rights (DNHR)
De Morgen
Department of Refugee Services (DRS)
Emiraats ministerie van Buitenlandse Zaken
EUobserver
Fanack Water
Financial Times (FT)
France 24
Human Rights and Development Organization Centre (HUDO Centre)
Human Rights Watch (HRW)
InfoMigrants
Integrated Food Security Phase Classification (IPC)
International Criminal Court (Internationaal Strafhof, ICC)
International Crisis Group (ICG)
International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC)
Le Monde
Libya Crimes Watch (LCW)
Middle East Eye (MEE)
Moatinoon
Nederlands Dagblad
Nederlandse Omroep Stichting (NOS)
Neue Zürcher Zeitung (NZZ)
New York Times
Nieuwe Rotterdamse Courant (NRC)
Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA)
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR)
Open Doors
Radio Dabanga
Radio Tamazuj
Relief International
Reporters sans frontières (Verslaggevers zonder Grenzen, RSF)
Reuters
RTL Nieuws
Soedanees ministerie van Buitenlandse Zaken
Sudan Liberation Movement/Army (SLM/A)
Sudan News Agency (SUNA)
Sudan Research, Analysis and Advocacy
Sudans Post
Sudan Today
Sudan Tribune
Sudan War Monitor (SWM)
Süddeutsche Zeitung (SZ)

Tahrir Institute for Middle East Policy (TIMEP)
The EastAfrican
The Economist
The Guardian
The Independent
The Jamestown Foundation
The New Humanitarian
The Wall Street Journal (WSJ)
United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)
United Nations Population Fund (UNPF)
United States Department of State (USDoS)
United States Department of the Treasury
Verenigde Naties (VN)
VN-Veiligheidsraad (VNVR)
World Food Programme (Wereldvoedselprogramma, WFP)
World Health Organization (Wereldgezondheidsorganisatie, WHO)

13.3 Boeken

- Baaijens, Arita
- *Woestijnnomaden, Trektocht door Sudan*, uitgegeven in 2003.
- Behrends, Andrea
- *Lifeworlds in crisis, Making refugees in the Chad-Sudan borderlands*, uitgegeven in 2024.
- Bijlsma, Floris
- *Oeganda, Alles is mogelijk*, uitgegeven in 2025.
- Grimes, Barbara F. (red.)
- *Ethnologue, Volume 1, Languages of the world*, uitgegeven in 2000.
- Hari, Daoud
- *De tolk, Mijn verhaal van Darfur*, uitgegeven in 2008.
- Olson, James S.
- *The peoples of Africa, An ethnohistorical dictionary*, uitgegeven in 1996.

13.4 Rapporten en overige publicaties

- African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS)
- *North Darfur, Deep concern over the continued violation of the rights of civilians in El Fasher*, 29 juli 2025.
 - *Report on the human rights situation in Sudan, Darfur & conflict-affected states, August 2025*, 17 september 2025.
- African Commission on Human and Peoples' Rights (Afrikaanse Commissie voor Mensen- en Volkenrechten, ACHPR)
- *Report on the virtual joint fact-finding mission on the human rights violations in the Sudan*, 21 oktober 2025.

Amnesty International

- *"Handcuffed like dangerous criminals", Arbitrary detention and forced returns of Sudanese refugees in Egypt*, juni 2024.

Armed Conflict Location and Event Data (ACLED)

- *The RSF marches on Sennar and West Kordofan*, 12 juli 2024.
- *Drone warfare reaches deeper into Sudan as peace talks stall*, 23 augustus 2024.
- *Artillery shelling and airstrikes surge in Sudan*, 16 september 2024.
- *Two years of war in Sudan, How the SAF is gaining the upper hand*, 15 april 2025.

Artsen zonder Grenzen (AzG)

- *Besieged, attacked, starved, Mass atrocities in El Fasher and Zamzam, Sudan*, 3 juli 2025.

CARE

- *Conflict, agriculture, and women in Sudan, Research brief*, 4 september 2025.

Darfur Network for Human Rights (DNHR)

- *Every day bombs, hunger, and loss of life, Accounts of forgotten victims in North Darfur*, september 2025.

European Union Agency for Asylum (Asielagentschap van de EU, EUAA)

- *Sudan – Security situation*, februari 2025.

Human Rights Watch (HRW)

- *"Khartoum is not safe for women!", Sexual violence against women and girls in Sudan's capital*, juli 2024.

Integrated Food Security Phase Classification (IPC)

- *Sudan, IPC Acute food insecurity, September 2025 – May 2026*, gepubliceerd op 3 november 2025.

Internationale Organisatie voor Migratie (IOM)

- *Sudan crisis regional response, Situation update*, april 2025.
- *Focused flash alert, Al Fasher, North Darfur*, 5 oktober 2025.
- *Sudan Multisector Needs Assessment (MSNA), August 2025*, 23 oktober 2025.
- *Focus flash alert, Al Fasher, North Darfur*, 10 november 2025.

International Rescue Committee (IRC)

- *2025 Emergency Watchlist, A world out of balance*, 11 december 2024.

Islamic Relief

- *Takaaya, How community kitchens offer a local lifeline to Sudan's hunger crisis*, november 2025.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

- *Algemeen ambtsbericht Sudan*, oktober 2019.
- *Algemeen ambtsbericht Libië*, februari 2023.
- *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024.

- *Thematisch ambtsbericht Russische Federatie, Militaire dienstplicht en mobilisatie, LHBTIQ+, critici en opposanten*, februari 2025.
- *Algemeen ambtsbericht Somalië*, april 2025.
- *Algemeen ambtsbericht Syrië*, mei 2025.

Mixed Migration Centre (MMC)

- *Where to next?, Eritrean displacement amidst shrinking spaces of refuge*, april 2025.

Norwegian Refugee Council (Noorse Vluchtelingenraad, NRC)

- *Safe, but not surviving, Sudan's urban refugees in Uganda*, juni 2025.

Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA)

- *Sudan, Cholera operational update*, 3 juli 2025.

Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR)

- *Don't ask about him', Detention facilities and practices in Khartoum State in the context of the conflict in the Sudan*, 6 maart 2025.
- *Human rights situation in the Sudan, 1 January to 30 June 2025*, 19 september 2025.

Raoul Wallenberg Centre for Human Rights (RWCHR)

- *A war on children, A world complicit, Legal analysis of atrocities against children in Sudan*, oktober 2025.

Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (Strategisch Initiatief voor Vrouwen in de Hoorn van Afrika, SIHA)

- *Gezira State and the forgotten atrocities, A report on conflict-related sexual violence*, juni 2024.
- *Unseen and unheard, The plight of missing women and girls amidst Sudan's crisis*, 25 februari 2025.

Soedanees ministerie van Binnenlandse Zaken

- *The Asylum (Organization) Act*, uitgebracht in 2014.

Sudanese American Physicians Association (SAPA) en de Yale School of Public Health

- *Widespread damage to healthcare facilities in Khartoum State, Sudan*, 10 december 2024.

Sudan Human Rights Hub (SHRH)

- *Sudan's shadow prisons, Captivity, torture, and enforced disappearance*, mei 2025, voor het laatst bijgewerkt op 17 juli 2025.

Sudan Research Group

- *War-time mortality in Sudan, A capture-recapture analysis*, 13 november 2024.

The Continent

- *The war about everything in Sudan*, 16 augustus 2025.

The Sentry

- *Sudan mercenaries linked to business partner of top UAE bureaucrat*, november 2025.
- *Inside job, Libya's fuel smuggling escalation*, november 2025.

VN-Mensenrechtenraad

- *Sudan, A war of atrocities, Report of the independent international Fact-Finding Mission for the Sudan*, 5 september 2025.

VN-Veiligheidsraad (VNVR)

- *Final report of the Panel of Experts on the Sudan*, 15 januari 2024.
- *Final report of the Panel of Experts established pursuant to resolution 1973 (2011) concerning Libya*, 13 december 2024.
- *Final report of the Panel of Experts on the Sudan*, 17 april 2025.

Wereld Economisch Forum (WEF)

- *Global gender gap report 2025, Insight report*, juni 2025.

World Food Programme (Wereldvoedselprogramma, WFP)

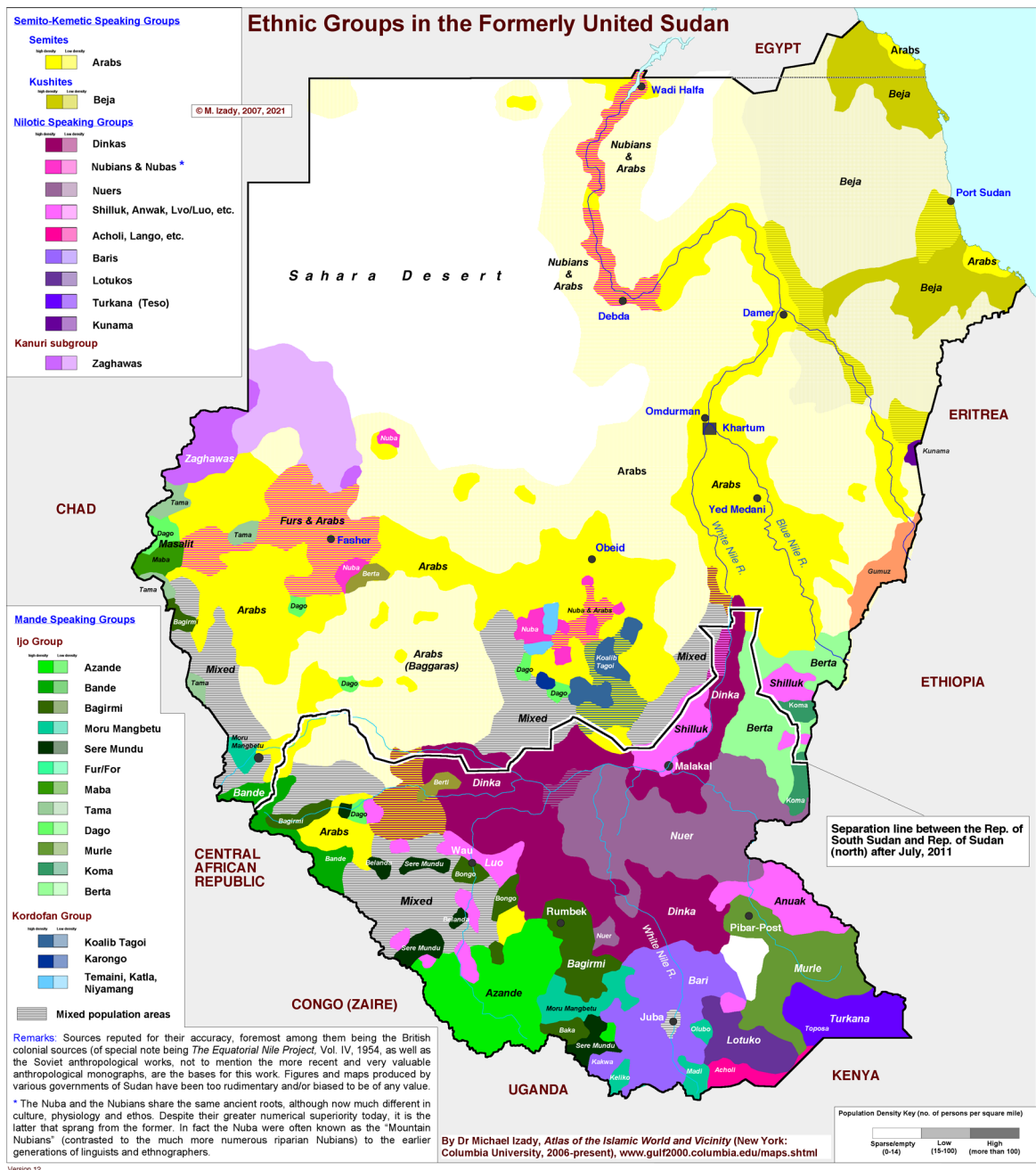
- *Operationalising the HDP Nexus in WFP Western Africa, Case study: Chad*, augustus 2024.

Yale School of Public Health

- *Fourteen arson attacks on villages, North Darfur, 2-12 October 2024*, gepubliceerd op 16 oktober 2024.
- *Twenty-six arson attacks on villages in Kutum Locality, North Darfur, 12 October – 6 November 2024*, gepubliceerd op 7 november 2024.
- *RSF alleged massacre at Shag Alnom, Multidirectional attacks on El-Obeid*, 18 juli 2025.
- *Emergency alert, RSF massacre in Abu Shouk IDP Camp corroborated*, 11 augustus 2025.
- *Human security incident, Confirmed bombardment at Naivasha Market in Abu Shouk IDP Camp*, 18 augustus 2025.
- *Human security alert, RSF wall-in El-Fasher's population to prevent escape*, 28 augustus 2025.
- *13 long-range suicide drones and launch platforms near Nyala Airport, May 2025*, 12 september 2025.
- *Special report, El-Fasher falling, RSF controls Abu Shouk IDP camp*, 18 september 2025.
- *Residents of El-Fasher attempting to escape as RSF attacks continue*, 26 september 2025.
- *Special report, RSF intentionally targeting civilian shelters in El-Fasher*, 14 oktober 2025.
- *Human security emergency, El-Fasher falls to RSF, Evidence of mass killing*, 27 oktober 2025.
- *Human security emergency, Day two of RSF control, Mass killings continue in El-Fasher*, 28 oktober 2025.

14 Kaarten

14.1 Etnolinguïstische kaart van Soedan en Zuid-Soedan

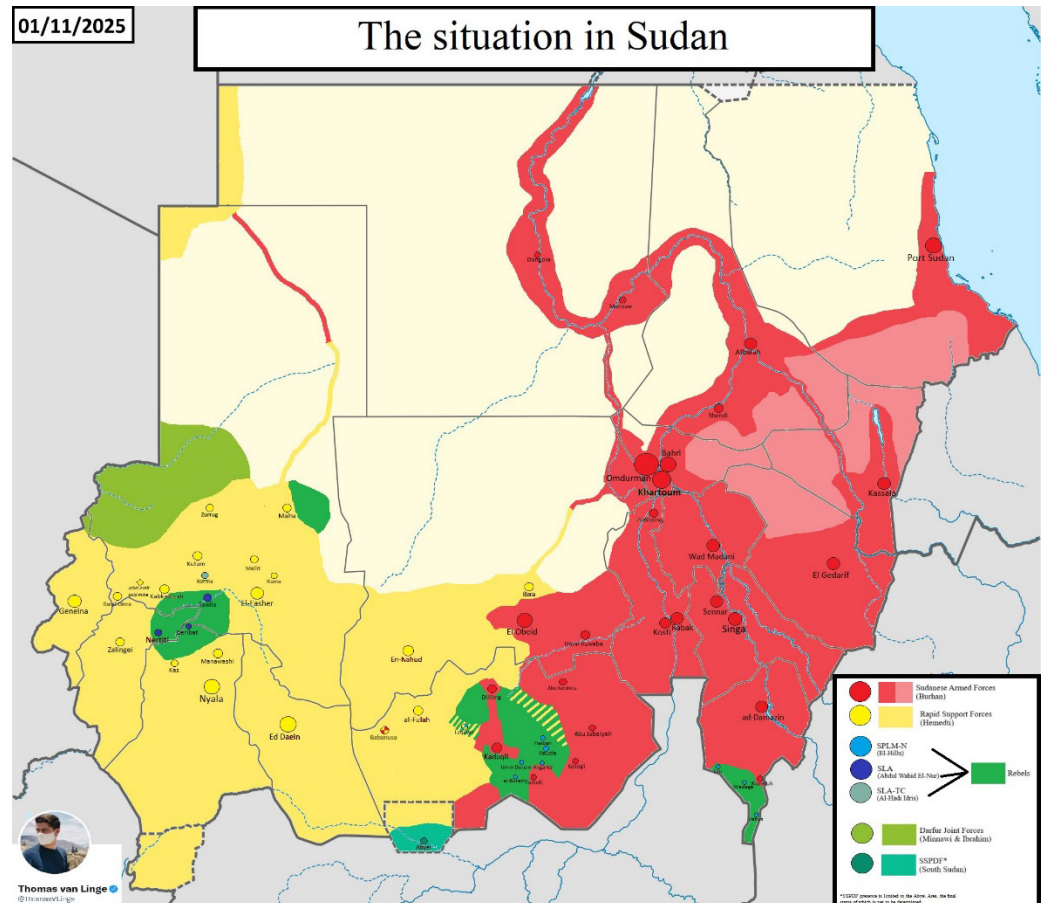

Deze kaart is met toestemming van de maker opgenomen in dit ambtsbericht.¹¹³⁷ Het laat de etnolinguïstische diversiteit van Soedan en Zuid-Soedan zien. De grenzen, namen en tekens op de kaart impliceren op geen enkele wijze formele acceptatie of erkenning daarvan door het Koninkrijk der Nederlanden.

¹¹³⁷ Dr. M. Izady, *Atlas of the Islamic World and Vicinity* (New York, Columbia University, 2006-heden), [@gulf2000.columbia.edu/maps.shtml](http://gulf2000.columbia.edu/maps.shtml)

14.2

Overzichtskaart van controlegebieden in Soedan (1 november 2025)

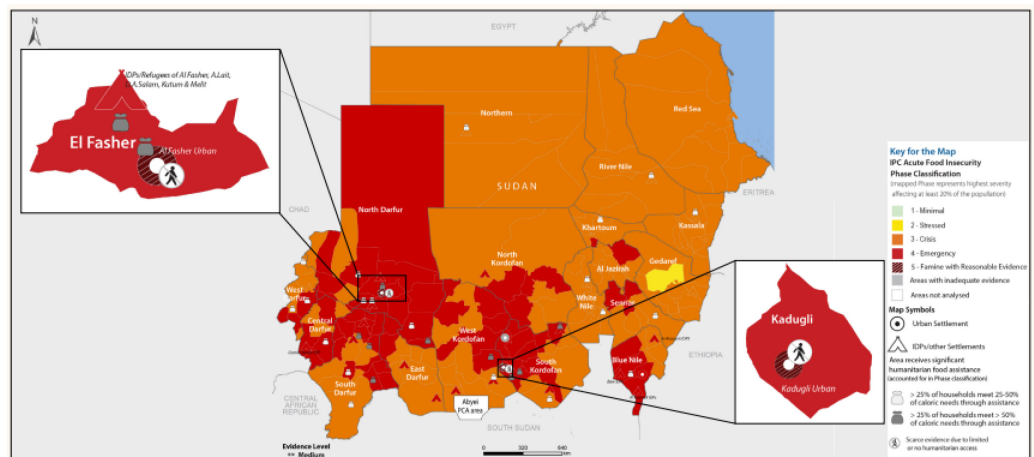
Deze kaart is met toestemming van de maker opgenomen in dit ambtsbericht.¹¹³⁸ In vergelijking met de kaart in het voorgaande ambtsbericht¹¹³⁹ was de situatie op 1 november 2025 in grote lijnen hetzelfde gebleven. De SAF (weergegeven in rood) controleerden het noorden, midden en oosten van het land, terwijl de RSF (weergegeven in geel) met name het westen en zuiden van Soedan onder controle hadden. In de verslagperiode heroverden de SAF het midden van het land op de RSF. In Darfoer breidden de RSF hun controlegebied uit ten koste van de SAF en de Joint Force. Het SLA/AW behield zijn controlegebied in het Jebel Marra-gebergte in het midden van Darfoer en de SPLM-N controleerde het Nuba-gebergte in Zuid-Kordofan. Kordofan werd hevig betwist door de strijdende partijen. Het lichtgele deel bestaat grotendeels uit ruig woestijngebied en is onbewoond. In dit gebied hadden de conflictpartijen geen posities ingenomen. Het lichtrode/roze gebied is onbewoond, maar stond volledig onder de controle van de SAF en herbergde een lichte aanwezigheid van de SAF.¹¹⁴⁰ De grenzen, namen en tekens op de kaart impliceren op geen enkele wijze formele acceptatie of erkenning daarvan door het Koninkrijk der Nederlanden.

¹¹³⁸ De cartograaf in kwestie heet Thomas van Linge. Hij is een conflictverslaggever en -onderzoeker. Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 112.

¹¹³⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, mei 2024, blz. 112.

¹¹⁴⁰ Vertrouwelijke bron, 10 augustus 2025.

14.3 Overzichtskaat van voedselonzekeerheid in Soedan (september 2025)¹¹⁴¹

De Integrated Food Security Phase Classification (IPC), oftewel de internationale voedseltoezichthouder van de VN, deelt voedselcrises in verschillende categorieën in, waaronder 'stress' (geel), 'crisis' (oranje), 'noodsituatie' (rood) en 'hongersnood' (donkerrood). Op het moment van schrijven verkeerde het grootste deel van Soedan in een voedselcrisis (oranje). In sommige delen van het land was er sprake van een noodsituatie (rood), in het bijzonder in Darfoer, Kordofan en Blauwe Nijl. In El Fasher (Noord-Darfoer) en Kadugli (Zuid-Kordofan) heerste hongersnood (donkerrood). Deze kaart is met toestemming van de IPC opgenomen in dit ambtsbericht. De grenzen, namen en tekens op de kaart impliceren op geen enkele wijze formele acceptatie of erkenning daarvan door het Koninkrijk der Nederlanden.

¹¹⁴¹ IPC, Sudan, IPC Acute food insecurity, gepubliceerd op 3 november 2025, blz. 1.